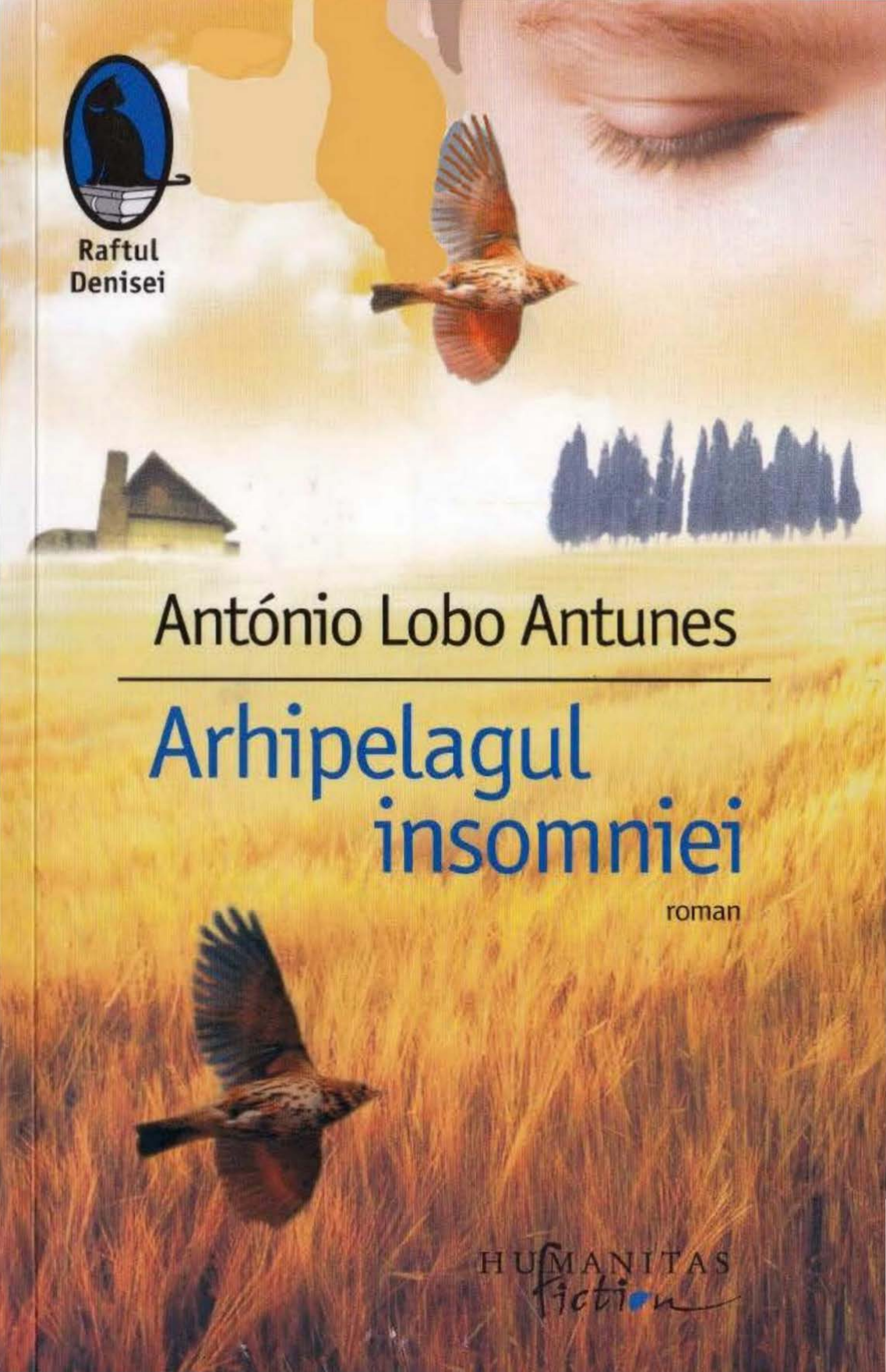
Raftul
Denisei
António Lobo Antunes
Arhipelagul
insomniei
roman
HUMANITAS
fiction

O moşie prosperă, condusă cu mână forte de un patriarh temut de toţi, dar neiubit de nimeni, un conac cu ziduri solide, care vor fi măcinate însă de singurătate, de minciună şi de teamă şi se vor prăbuşi sub povara secretelor nerostite decât în gând: în mijlocul câmpiilor mănoase din Alentejo se desfăşoară tragedia extincţiei unei familii.

Vocile care rostesc cronica unei morţi previzibile sunt ale bărbaţilor: bărbaţii întemeiază o familie şi ei îi duc mai departe numele şi puterea. Cele trei generaţii care se fac auzite în această carte – un autist, fratele şi rivalul acestuia, considerat unicul moştenitor al proprietăţii, tatăl lor, caracter slab şi fără vocaţie de cap al familiei şi stăpân al domeniului, lipsit de dragostea paternă şi de respectul subordonaţilor săi, şi bunicul, fire dominatoare şi despotică, polarizând atenţia celorlalţi – trăiesc însă sub semnul eşecului şi sunt nevoite să-l mărturisească.

Raftul
Denisei

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Lui Zé Francisco, Prietenul meu, căruia îi datorez mai mult decât își inchipuie modestia lui, și lui Leonor, Prietena mea, căreia îi datorez mai mult decât merită defectele mele

1

De unde mi-o veni impresia asta că în casă, deşi totul e la fel, lipseşte aproape totul? Încăperile sunt aceleaşi cu aceleaşi mobile şi aceleaşi tablouri şi totuşi nu era aşa, nu era asta, fotografii vechi în locul mamei, al tatei, al slujnicelor de la bucătărie şi al tusei bunicului dirijând lumea întreagă, nu prezenţă, nu ordine, tusea, o batistă i se ivea din buzunar şi-i deranja mustaţa, tata lega calul de belciug şi pe urmă doar foşnetul ierbii care, da, se menţine, deşi e uscată şi dură până după ploaie, pe terasă câmpurile pe care le cunosc şi nu le cunosc, şirul de chiparoşi care ducea la poartă şi dincolo de poartă cu unul din stâlpi căzut, stejarii şi lanurile de grâu, târgul tot mai departe unde luminile accentuează întunericul, un lăcaş al morţilor pe ale cărui străzi umblam ţinându-l pe tata de braţ, speriat de ferestruicile goale şi de certitudinea că suntem pândiţi dintre arinii din piaţă pe vremea când nu lipsea nimic din casă, mama la etaj parfumând cufere, ceaşca bunicii pe farfurioară şi ea fixându-mă cu o privire ca dintr-o fotografie care străbătea generaţiile venind de la un picnic de cucoane cu bandouri pe cap şi domni cu guler de celuloid iar eu întrebându-mă dacă toată lumea va continua să rămână aici aşa într-o conversaţie pe care pendula o înăbuşea în inima încetinită, într-o după-amiază am dat peste ceaşcă şi farfurioară pe un colţ de masă şi scaunul gol, în altă după-amiază cuferele de la etaj au încetat să mai aibă parfum doar că atunci erau automobile în curte, domni care mă ciufuleau cu o milă prietenoasă

— Orfanul

în timp ce slujnicele de la bucătărie îngrămădeau flori în căruciorul de unde mi s-a năzărit că mirosul din cufere se evapora încetişor, bunicul cu cravată el care nu purta cravată, folosea un nasture de aramă ce-i închidea gâtul şi tata desprinzând hăţurile din belciug, l-am văzut oprit pe o creastă înainte să o ia din loc iar, l-au găsit dincolo de cimitir privind florile dar ce-mi amintesc cel mai bine e un sturz cocoţat pe un înger de ipsos şi ploicica de octombrie, picături care nu cădeau, îşi schimbau poziţia sub cerul de leşie, bărbaţi cu sape, crucile soldaţilor care au murit în Franţa într-o parcelă unde arbuştii creşteau fără să fie toaletaţi şi ai fi zis că gemeau iar tata pe câmp hăituit de lătratul câinilor şi zăpăcind găinile el care nu vorbea cu mama, nici măcar nu o saluta, dormea în odaia de lângă bucătărie învinovăţind-o de indiferenţa fratelui meu care stătea cu mine în casa asta de unde, chiar dacă e totul la fel, aproape totul lipseşte, aceleaşi scări, aceleaşi vaze mari, aceleaşi draperii, calul care n-a mai fost încălecat şi tata pe scara din spate, la sfârşitul după-amiezii, trăgând în iepurii de câmp în timp ce târgul mustea de fantome şi parfumul din cufere era înlocuit de înmugurirea rufelor, bunicul a murit cu ani în urmă şi nimeni nu ne-a mai vizitat în afară de doi bărbaţi de vârsta lui cu un nasture de aramă închizându-le gâtul şi pe care la rândul lor nu îi vizita nimeni şi vor fi împinşi fără flori spre cimitirul pe care indivizii cu sapele l-au părăsit lăsându-i acolo în mijlocul grâului veşted şi al ovăzului pârjolit şi tata fără să se preocupe de ovăz, un străin pentru mine la fel cum eu un străin pentru el asemănători cu rubedeniile din fotografii în ceea ce mă încăpăţânez să numesc casă fiindcă nu ştiu ce alt nume să-i dau, prea mare pentru noi cu vreo doi, trei palmieri şi bunica

— Grădina

un abur de praf de puşcă urca de pe crucile soldaţilor când oamenii din târg, de atâţia ani decedaţi, au început să ne înconjoare, în lunile revoluţiei armata şi ţăranii au încercat să ne fure casa

(ceaşca bunicii temurând pe farfurioară, bunica impasibilă pe scaun)

dând foc hambarului, tăind gâtul orătăniilor şi rupând picioarele mieilor şi vacilor

(ceaşca pe farfurioară, ceaşca mereu pe farfurioară)

mama ascunsă la etaj presupun că plângând când tata

— Ce mi-o fi venit să te iau de lângă plită?

lucra în bucătărie cu celelalte până într-o zi când el în drum spre hambar

— Du-ţi catrafusele la etaj mâine

şi mama neînţelegând, ba înţelegând, ascultătoare cărând o lădiţă pe scări în sus în timp ce colegele slujnice o pândeau tăcute cu ciudă sau părere de rău nu ştiu, închipuind-o printre cufere gravidă cu fratele meu, cu mine şi pe urmă pe o banchetă în aşteptare, nu-mi amintesc să ne fi atins, mi-amintesc de pieptenele care cobora pe păr după cum îmi amintesc

(dar să fie oare amintiri sau episoade pe care le inventez, pesemne că nu-s decât episoade pe care le inventez)

de bunicul sfidând armata şi pe ţărani şi tata galopând cu puşca, iar calul înfiorat de spaima care i se observa după sudoarea de pe greabăn în timp ce ăia dărâmau secerătoarea şi bazinul cu apă, apa din bazin ţâşnind pe pământ şi calul cabrându-se în jetul de apă, una din slujnicele de la bucătărie

— Comuniştii

care ocupau proprietăţile şi moşiile veniţi de la şes unde potârnichile zburătăceau ţipând şi eu mi-o închipuiam pe mama în mijlocul lor ferindu-se de tata

— Du-ţi catrafusele la etaj mâine

o servitoare pe care bunicul, fără să-i pese de noi, o apuca de încheietura mâinii

— Vino-ncoa'

se încuia cu ea în cămară cu o aviditate de canar şi ieşea potrivindu-şi nasturele de aramă fără să ştie cum o cheamă sau să observe ceaşca bunicii pe farfurioară, tucanii se roteau căutând vântul dinspre frontieră şi noi în mijlocul brazdelor devastate în casa în care deşi la fel totul începea să lipsească, persoanele din fotografii

— Când ai să mori tu?

oferindu-ne sticle de vin și un râs stins, umbra părului ne anula trupurile înainte de căderea nopții, mama încercând să fugă cu lădița și tata împingând-o cu calul

— Înăuntru

ca și cum ar fi gonit un animal, singura femeie care ne rămăsese pentru că o tăcere de pustietate la bucătărie, paturile slujnicelor nefăcute, farfuriile și paharele în spălător fără o cârpă care să le șteargă și casa în mijlocul ruinelor lăsate de comuniști, oi și vaci pe care am fost obligați să le tăiem și ne urmăreau resemnându-se, păsări

(nu tucanii din lac, nu găile, altele mai grase, mai mari, sfâșiindu-le cu ghearele și ciocul pielea umflată)

o mâță în birou adulmecând o cutie de conserve cu nu știu ce și cuferele tăcute fiindcă mama nemișcată acolo sus, gândindu-se la ce oare, plănuind ce oare, dorind ce oare, nu știu cine sunteți dumneavoastră doamnă, odată m-a apucat de obraz, mi-a fost frică să nu mă sărute

— Vino-ncoa'

și slavă Domnului nu m-a sărutat, mi-a dat drumul dezgustată de mine, cine-mi garantează mie că nu s-a născut și ea în târg odată cu celelalte stafii și că nu era decât o fantomă ca ele, o absență în ochi pândind de la ferestruici sau amenințarea de a ne urmări a materiei fără carne din care sunt făcute beznele așa că nu cred că m-am născut din tine, poate că fratele meu da, postat în fața ramelor devenind și el fotografie, neauzind pendula nici vântul în porumbiște, adică frunzele galbene acum că doar noi doi aici unde totul deși la fel ne lipsește iar la subsol, în pivniță, pe bolțile spalierului se întâmplă să aud o ceașcă pe o farfurioară sau un cal trăgând de un belciug sforăind tare, în jurul fermelor lăsate în voia Domnului și bucata de hambar care rezistă în al cărui colț un bursuc sau o nevăstuică se ascundeau la cel mai mic zgomot pentru că totul se temea de tot în acea pustietate încremenită, inclusiv țipetele tucanilor repetând necontenit ceva ce eu nu înțelegeam așa cum nu l-am înțeles pe tata când s-a îmbolnăvit acum doi ani și ne-a cerut să-l culcăm în patul de la mansardă în care nu mai dormise niciodată și

unde rufele mamei atârnau de cârlige, mai era un Crist din cei care se cumpără pe la bâlciuri strâmb pe perete, scândura de călcat cu o cămaşă a bunicului şi taică-meu către cămaşă

— Pleacă de-aici

tata

— Lasă-mă singur cu ea

nu cu fratele meu nici cu mine, singur cu ea, un cuvânt care mi-a scăpat fiindcă nu l-am auzit bine până nu m-am apropiat de gura lui, puteam să jur că

— M-am întors

sau nu

— M-am întors

m-am înşelat, continua să-mi scape, va continua să-mi scape, tata nu era un Crist din cei care se cumpără pe la bâlciuri, era un bărbat poruncind unei slujnice de la bucătărie

— Du-ţi catrafusele la etaj mâine

şi slujnica neîndrăznind să nu-i dea ascultare sculându-se netezindu-şi bluza incapabilă să refuze

— Dă-mi drumul

mama de şaptesprezece sau optsprezece ani cel mult care s-a spălat plângând pentru el, s-a încălţat pentru el, s-a aranjat pentru el drămuindu-şi lacrimile, care a locuit aici înainte de noi şi nu ne caută la fel ca persoanele din salon, a uitat de noi şi uitând de noi am încetat să mai existăm, nu suntem, nu eram, nu am ajuns să fim, mama n-a fost, eu nu sunt, fratele meu nu e şi totuşi tata prevenind-o

— M-am întors

ca şi cum amândoi ar fi fost, nu noi, în ziua înmormântării a pândit cimitirul prin grilaj şi s-a ridicat în scările de la şa făcând să sune piesele de fier de la hăţuri, tata către mama defunctă

— Culcă-te aici cu mine

de asta sunt sigur

— Culcă-te aici cu mine

nu cu tonul cu care

— Du-ţi catrafusele la etaj mâine

o voce de abandon poate din cauza febrei, poate din cauza slăbiciunii şi chiar mai puternică decât febra şi slăbiciunea

— Culcă-te aici cu mine

şi nimeni lângă mata, mata singur tată şi încă în căutare, mâinile strângând ce-ţi închipuiai că sunt mâinile mamei sau hăţurile care nu existau continuând să pleci de la cimitir în direcţia târgului unde locuiau stafiile strigându-le cu nuiaua în aer

— Să nu vă ascundeţi de mine

fără să ţi se răspundă pentru că nu-i mai pasă nimănui de mata, nu te ruga

— Să nu mă laşi

de tricoul şi fustele unei tinere care asculta de mata nu din afecţiune, de frică şi pesemne că te detesta tot de frică, inertă lângă mata auzind cum se legănau copacii în noapte şi pământul care urca şi cobora în funcţie de nori, tropăitul calului înconjura casa oprindu-se în locul unde loveau porcii făcând să se creadă că sângele animalului sau al mamei când m-am născut continua să picure în lighean aşa că în momentul când tata

— Să nu mă laşi

am căutat-o pe faţa matale, mata care sufereai când bunicul

— Vino-ncoa'

luând puşca, mata în pragul odăii, bunicul privind ţintă ţevile scârbit de mata

— Idiotul

şi mata coborând puşca şi plecând învins, mata trăgând în tucani şi fiecare tucan un nasture de aramă închizându-ţi gâtul, fiecare tucan stăpân peste grâu şi peste porumb şi nu te mai oboseai să trimiţi câinii după ei, mata, chiar dacă mama cu bunicul

— Să nu mă laşi

în pofida gurii închise, mata idiotul tată şi atunci am înţeles că nu comuniştii au dat foc hambarului, au răsturnat bazinul cu apă şi l-au omorât pe bunicul, mata ai fost acela şi nu cu puşca, ci cu săpăliga, ţăranii şi armata şi slujitoarele de la bucătărie privindu-te liniştiţi în clipa când

— Stăpâne

cu un ton care creştea fără să-ţi dai seama de tonul crescând, ridicând săpăliga
— Stăpâne
mata care niciodată
— Tată
mata care întotdeauna
— Stăpâne
din supunere, din obişnuinţă, bunicul luându-te în râs
— Era şi timpul
fără să-i vină să creadă şi tăcând atunci când săpăliga i-a despicat un umăr, celălalt umăr, un picior, insistând
— Stăpâne
încă din supunere şi din obişnuinţă, bunicul
— Ce-nseamnă asta?
şi calul legat de belciug agitându-se din pricina mirosului de oase, bunicul îngenuncheat în curte, bunicul culcat
— Idiotul
tucanii în debandadă, unul dintre ţărani
— Isuse
iarba înclinându-se cu un murmur negru şi bunicul umilindu-te cu faţa răvăşită
— Idiotul
cu un nasture de aramă închizându-i gâtul, tata fără să dea drumul săpăligii într-un ultim
— Stăpâne
acum nu cu tonul care creştea, cu tonul dintotdeauna sau ca tremuratul unei ceşti pe o farfurioară care ar fi reuşit să îngăime un
— Stăpâne
şi ar fi tăcut apoi speriată, degetele bunicului închizându-se şi desfăcându-se şi tata le-a sărutat aşa cum le săruta înainte de a se aşeza la masă, mi-amintesc că se uita la mine şi aş putea să jur că nu mă vedea, vedea acel
— Stăpâne
se încăpăţâna asupra acelui
— Stăpâne

uimit de tăcere contemplând săpăliga şi lăsând-o din mână, bunicul fără nici un fel de măreţie cu un ochi deschis şi celălalt nu

— Idiotul

nu

— Vino-ncoa'

resemnat, nu călărea ca tata, călărea pe un catâr aproape năpârlit care şchiopăta de un picior din spate, la fel de bătrân ca şi el şi capabil să găsească singur cu o certitudine lentă cărările dintre lanuri, cineva care lucra pentru noi scoţându-şi pălăria

— Stăpâne

fără ca bunicul să răspundă măcar cu un semn din cap, oprindu-se lângă gard chemând vechilul cu şapca la piept ascultându-l în timp ce catârul înainta rotindu-şi urechile alarmat de broaştele din lac şi de şerpii care se răsuceau în nămol şuierând sunete de clopoţel, tata i-a dat un şut din grajd

— Piei din ochii mei

catârul a pornit în direcţia stufărişului înţelegând cine comanda acum şi nu l-am mai văzut, uneori mi se pare că-l zăresc pe arie, deschid fereastra şi m-am înşelat, cine ştie dacă prepelicarii nu l-au doborât la pământ şi vreo jumătate de duzină de cartilagii prin măceşi, tata dintre cufere

— Să nu mă laşi

către un tricou şi nişte fuste de care bunicul şi-ar fi bătut joc

— Boarfe

fără gură şi bătându-şi joc de fuste cum îşi bătea joc de tata

— N-ai fost niciodată un bărbat adevărat

de mine

— Se vede imediat din cine te tragi

bunicul care continuă să bântuie casa asta căreia totul îi lipseşte deşi e la fel, uite acolo pendula, fotografiile şi el dispreţuindu-ne ocupând canapeaua pe care nici unul dintre noi nu îndrăzneşte să se aşeze

— Ce trist e locul ăsta

palme ştergându-i fruntea şi oprindu-se la buzunar, coastele picurând până ce brusc un ordin furios

— Să nu mă mai plictisiți idioților

și suspiciunea unor lacrimi, acum pe coridor se ștergea la nas și sunt sigur că

— Mamă

referindu-se la una dintre fotografii dar nu știam la care anume, care bandouri, care rochie umflată, un catâr drept companion și asta e tot, doar că nu înțelegeam lipsa forței și bănuiala unor lacrimi, mi-amintesc de un scrin în care ținea facturi, printre facturi scrisori nici măcar legate cu o panglică într-o caligrafie de copil, pe hârtie școlărească, cerând jucării, creioane colorate, vizite, nu

— Vino-ncoa'

nu o femeie, jucării, creioane colorate, vizite și după o formulă de încheiere ceremonioasă numele complet la sfârșit gândindu-mă

— Dacă i le-aș arăta s-ar face că nu le vede

șchiopătând pe sub fereastră, el singur și pe urmă bunica (o ceașcă pe o farfurioară)

și pe urmă tata care galopează prin târg punând întrebări ferestruicilor sau urmărește la bucătărie slujnicele care îl resping ascunzându-se în hambar, tata cu care vechilul vorbea ca de la egal la egal, cu șapca pe cap fiindcă bunicul era cel care poruncea, nu el, vechilul de care mama asculta

— Vino-ncoa'

nu în casă, bineînțeles, în magazia cu semințe în timp ce tata în târg ca și cum doar în târg ar fi reușit să existe, domnind peste pulberea morților

(în unele momente mă întreb dacă nu suntem toți morți cu excepția fratelui meu care contemplă pendula de pe care smalțul cifrelor s-a desprins cu timpul)

insistând

— Să nu mă lași

acum nu pe lângă mama mea, pe lângă mine care îl pândeam neîndrăznind să mă apropii și deodată el

— Stăpâne

ca și cum bunicul l-ar fi putut ajuta sau l-ar fi ajutat vreodată și totuși singura persoană în stare să-l salveze chiar dacă doar

prin dispreț sau bătaie de joc, pendula a tresărit o clipă și a continuat să-și miște indicatoarele într-o absență de cifre astfel că și timpul s-a oprit, miezul nopții, șaptezeci și șase dimineața, patruzeci și opt după-amiaza, ce contează orele, la oricare din ele frunzele măslinului încremenite și nici o înfiorare pe porumbișe, o ceașcă pe o farfurioară tremurând și eu tremurând odată cu ea, se prea poate ca tata să dorească să-i aduc pușca ori săpăliga și să-l ajut să-și sfârșească treaba, am auzit calul care încerca să se desprindă din belciug și o broască de dimensiunea bărbatului care eu n-am să fiu niciodată fierbând în lac

(bunicul?)

pompa de la puț căreia povara ruginii îi corecta direcția tăcerii, nu tăcerea absenței de zgomot, o mușenie alcătuită din vibrațiile ce se anulau unele pe altele de cât de mulți oameni vorbeau și doar am fost atenți la gurile pe care nu le au, la aburii din pământ din care se nășteau insecte, am coborât treptele ca să mă îndepărtez de tata

(ce simt pentru mata?)

evitând camera de zi unde ceașca explica ceva, comunica ceva, prevenea de ceva, un bătrân a apărut în vestibul

— Atenție

poate că nu un bătrân, o făptură pe care am inventat-o

(trebuie să o fi inventat)

din moment ce nu poseda trăsături și s-a dizolvat în zid, fratele meu în bucătărie și bunicul făcându-și griji pentru el, îi dădea să mănânce, îl ajuta să se îmbrace, îl obliga pe vechil să-și scoată șapca

— Nepotul meu

îngrijorându-se când nu-l vedea fiindu-i teamă de lac, de puț

— Unde-o fi băiatul?

și fratele meu scuturându-l cu brațul pentru că nu exista nimeni, suntem niște personaje din rame, zâmbete contopite cu trosniturile dușumelei, nu existăm și deci ceea ce spun nu a existat, ce pușcă, ce săpăligă, ce cufere, ce degete scriu asta, rămân tucanii din lac în drum spre frontieră și bunicul strângând gâtul fratelui meu nu cum strângea încheietura mamei mele

— Vino-ncoa'

cu niște precauții emoționate

— El o să aibă grijă de toate astea

sau cu absențe și eu întrebându-mă de ce oare nu m-o fi ales pe mine să am grijă de toate astea dând ordine din rama mea celorlalte rame iar ele mie

— Stăpâne

cu șapca la piept, bunicul controlând porumbul, grâul și gardul convins că era vorba de porumb și de grâu și de gard și când colo doar o întindere de ierburi, muște pe un stejar și un bursuc fugind de mine, dacă întâmplător m-ar arăta

— Nefericitul ăsta seamănă cu taică-său

adică într-o bună zi ia calul care nu-l ascultă că nici asupra animalelor nu are ascendent și dispare în târg, am căutat animalul la belciug și în sinea mea Cristul de bâlci îndoit pe cuiele lui

— Să nu mă lași

pendula se oprea, găinile cruțate de câini ciuguleau pietricele și muntele în derivă în depărtare, fratele meu aplecat peste nămolul din puț

— Singurul meu nepot

curios de trăsăturile care îl priveau curioase și ele și singurul nepot făcându-se, desfăcându-se și refăcându-se în apă cu obrajii când lați când înguști, urechi care își schimbau forma, părul care nu înceta să fluture diferit de părul de-acolo de sus ca și cum fratele meu doar în puț sau eu l-aș fi împins

— Sunt mai puternic decât tine

în speranța că bunicul m-ar auzi dar nu auzea, fratele meu pe care ar fi trebuit să-l împing

(pe care l-am împins?)

pe care ar fi trebuit să-l împing până ce nici o imagine, nămolul liniștit, pietre, puțul fără utilitate cu excepția celui care se interpunea între bunicul și mine

(l-am înecat pe cel care se interpunea între bunicul și mine?)

cadavrul unui miel

(nu al lui, nu ale lor)

dislocându-se în fund şi gingiile mielului ca ale fratelui meu punct cu punct, trăsături care mă observau fără nici o emoţie şi eu către animal aşa cum tata către mama

— Să nu mă laşi

de vreme ce totul mă lasă, slujnicele de la bucătărie, vechilul, rămân fantomele care mă cheamă printre ele de după o rămăşiţă de perdea care-mi rosteşte întruna numele, rămân cişti[1] şi iar cişti până la stâncărişul muntelui şi colibe de păstori la coturile drumului, şuieratul agavelor şi metalul arbuştilor răzuindu-şi boabele în aşa fel încât cel care nu era singurul lui nepot aducând şaua şi hamurile din grajd rugându-se

— Să nu mă laşi

nu de o femeie sau de un fiu pentru că nu sunt destul de bărbat ca să capăt un fiu, un cal, cel care nu era singurul meu nepot nici n-a dispărut din puţ şi trebuia să dispară, la ce-mi foloseşte un idiot pregătind calul care sărea într-o parte experimentând o lovitură de copită care s-a destrămat în văzduh aşa cum se destramă casa căreia deşi la fel astăzi totul îi lipseşte, calul a acceptat până la urmă pătura şi şaua, am descâlcit hăţurile, i-am pus zăbala lovindu-i capul

(uite că eu bărbat bunicule, informează-i pe ceilalţi că şi eu nepotul dumitale, arată-mă mândrindu-te

— Ăsta de colo de fapt e şi el nepotul meu)

calul care întârzie să-mi dea ascultare învârtindu-se în curte obişnuit cu tatăl meu până să simtă mâna care trăgea hamul, eu dorind să te chem pentru ca mata

— Şi el nepotul meu

şi prietenii cu nasture de aramă închizându-le gâtul

(acum îmi vine să scriu mamă, mamă, mamă)

de acord cu mine, eu lăsându-i

(— Să nu mă laşi)

fără să am nevoie de voi, la ce bun dacă nimeni nu există, ce fac eu cu minciunile, amintirile, creioanele colorate, jucăriile,

---

1 *Cistus ladaniferus*, arbust peren, cu flori albe, originar din zona mediteraneeană. (N. tr.)

niciodată nu mă vizitau la liceul călugărilor printre acei preacucernici oribili în biserica înghețată și recreații funebre cu un călugăr înșirând mătănii

— În casa Domnului nu se aleargă

astfel că noi opriți sub arbuști și nici un vizitator, nici o jucărie, nici un creion colorat, idioți ca mine care nu vor fi niciodată bărbați adevărați și clopoțelul și studiul, am dat ocol casei în trap luându-mi rămas-bun de la ea, în hulubărie o pană atingea solul și acolo era puțul și singurul nepot

(— Ăsta de acolo e și el nepotul meu)

care în curând va ocupa locul mielului desfăcându-se și refăcându-se în nămol, i-am avut cu duzinile în momentul când casa exista și noi încă nu, casa da, enormă, și o stafie de dimineață lângă gard dând instrucțiuni vechilului, probabil nu instrucțiuni, probabil

— Nepotul meu

— Singurul meu nepot

probabil

— O să aibă grijă de toate astea într-o zi

adică să aibă grijă de gunoi și de pendula fără cifre indiferentă la timp, ce contează timpul care la fel nu există, există tăcerea pe care nici picioarele calului n-o însufletesc și tata lângă Cristul de bâlci

— Să nu mă lași

fără nimeni care să stea cu el într-o iluzie de companie, cine ți-a ținut companie până astăzi domnule, nu mama mea, nu bunicul, nu eu, calul ăsta poate, degete pe care le sărutai când te așezai la masă, nimic și la ce bun să ceri unui nimic

— Să nu mă lași

dacă nimicul n-a fost niciodată cu mata, doar niște fotografii de ființe la fel de ireale ca și noi, fratele meu aplecat peste marginea puțului fără să înțeleagă cine este și bunicul meu satisfăcut

— Nepoții mei

gata să mă îmbrățișeze dacă n-ar fi calul îndreptându-se spre gard și printr-o deschizătură din gard în direcția târgului ale cărui lumini se aprindeau una câte una

(cine le-o aprinde?)

şi străzi, stejari, pieţe, chioşcul unde înainte un soi de viaţă în care acum doar vrăbii, măgarul cărăuşului coborând coasta, dispărând pe o cărare şi când pândesc cărarea nici un măgar, un sunet de potcoave care a pierit imediat, mi-amintesc de bunica

— Băieţel

şi zăvorându-se în sine căindu-se, ceainicul pe masă şi acel

— Băieţel

nu eu, ea întrebându-se surprinsă

— Băieţel?

fără să înţeleagă ce acel

— Băieţel

însemna şi să nu-ţi faci griji bunico, a fost mielul care şi-a schimbat poziţia în mocirlă, un tricou şi nişte fuste pe care nu le-a purtat nimeni, lucruri din care era alcătuită casa asta şi eu traversând lanul de orz unde niciodată orz, pământ poros, bucsău, senzaţia că cineva

(tata?)

— Să nu mă laşi

în sfârşit împăcat şi certitudinea că târgul era ceea ce se apropia de mine, nu calul care venea, iată ferestruicile deschise şi agitaţia perdelelor, fotografiile care mă aşteptau mulţumite şi alăturându-mă lor defunct şi eu

(n-am fost totdeauna defunct, nu o să fiu totdeauna defunct?)

cineva pe care nu-l cunosc parfumând cuferele la etajul unui loc care nu există.

2

În târg nu se auzeau copitele deşi calul continua să tropăie la fel cum nu se auzea zăngănitul scăriţelor, stejarii păreau negri deşi era lumina zilei pe câmpul care se oprea înaintea primelor grădini de zarzavat unde o găleată, o stropitoare, un lighean spart, o femeie cântând care a tăcut brusc sau i s-a poruncit să tacă şi un zgomot de pantofi într-o casă acolo jos urmat de zăvorâtul uşii eu care-mi imaginam fantome în locul persoanelor şi până la urmă oameni dar cine, nu ţărani, nu ţigani, nu cerşetori dat fiind că în ciuda ferestruicilor goale uneori la o fereastră un singuratic sau o lampă, un bărbat într-o poartă uitându-se la mine îmbrăcat ca rudele din fotografii şi pe chipul lui

— Cine e ăsta?

ceva de la bunicul la nas, la mustaţă, ceva de la mine despre care nu ştiu cu cine semăn, un bărbat foarte bătrân după felul cum se mişca

— Cred că ştiu cine e dar nu-mi aduc aminte

ochelari legaţi cu sârmă pe care i-a scos din buzunar încurcându-se cu braţele lor, s-a dat o clipă înapoi întrebând:

— Nepotul fiului meu?

pentru că se distingeau cuvintele chiar dacă sunetul lipsea, o pisică de ceramică pe o masă de care-mi amintesc că am găsit-o amputată de urechi în pivniţă, o doamnă pândind din spatele lui, bărbatul către doamnă

— Nu găseşti?

şi tropăitul calului din nou în timp ce doamna

— Nu ştiu

o gaie, două găi rotindu-se şi totuşi nemişcate cum se întâmplă cu găile care plutesc liniştite, se opresc, revin, urcă şi coboară fără să-şi schimbe locul, pământul e cel care se schimbă, se îndoaie, se dilată iar ele proptite cu excepţia unei agitaţii de aripi şi ciocuri în curte, un prăfuleţ, o bucată de cărămidă întoarsă

(doamna care nu vedea găile nesigură

— Nu ştiu)

şi găile cocoţându-se în văzduh, cu capul între umeri, cu un pui în gheare, am descoperit că-şi fac cuiburile în stâncărişul pe care nu îndrăzneam să urc pentru ca nu cumva să mă ia şi pe mine smulgându-mi penele, odată am văzut una sus pe horn privindu-mă fix, m-am ascuns printre lemnele de foc

— O gaie

una dintre slujnice a venit în hangar cu cuţitul de peşte şi s-a înapoiat acuzându-mă

— Nu-i nici o gaie

şi într-adevăr nici o gaie, orătăniile liniştite, doar catârul speriind câinii şi curcanii fiindcă bunicul crea în jurul lui un cerc de teamă

— Stăpâne

(şi ceaşca tremurând mai tare pe farfurioară, cum erai la vârsta mea bunicule?)

doamna a dispărut aranjându-şi părul şi atunci mi-am amintit-o dintr-o fotografie, sprijinită de o masă cu un ghiveci cu muşcate în mijloc, calul legănându-şi crupa simţind persoanele, cum erai pe când nu exista casă nici moşie nici ce a construit bunicul meu, o unduire de cişti, o capelă de fermă fără turlă nici clopot şi tata liniştind calul împiedicându-l să se dea înapoi ca şi cum un miros de cadavre, un al doilea bărbat sub un soi de boltă de viţă

— Te-ai întors?

convins că aparţineam acelui loc la fel ca stuful şi pietrele care anunţau pârâul cu bunicul copil lângă el privindu-mă, un puşti desculţ care m-ar fi ascultat dacă eu

— Fă asta fă aia

deocamdată nu
— Ăla nu-i nepotul meu
nici poruncindu-i mamei
— Vino-ncoa'
un puşti fără autoritate şi fără vechil, incapabil să creadă că săpăliga tatei avea să-i despice umăr după umăr, nu eu lui
— Stăpâne
el mie
— Stăpâne
interesat de cal, vrând să i-l împrumut vrând să-l încalece singur aşa cum mai târziu avea să încalece catârul ca să cerceteze recolta în timp ce făpturile din fotografii îşi făceau apariţia din nimic, plastroane scrobite, mantile demodate pe care nici în pod nu le mai găseşti, pesoane care-şi controlau viscer cu viscer, ăsta lucrează, ăsta nu şi la ce-mi foloseşte să lucreze, să trăiesc mai mult timp la ce bun, eu uimit privind găile îngrăşându-se pe ouă sau sfâşiind un cocoş jumulindu-l, trenul în depărtare sau şuieratul desişului cu mine luând o decizie
— Plec
şi rămânând pentru că trenul prea departe şi frontiera dincolo de lac dar unde este lacul, vorbeam de lac fără să-l fi văzut tot aşa cum vorbeam de frontieră ignorând unde se afla şi ce va fi existând dincolo de ea
(monumente de piatră, insule, statui?)
îngropaţi pe moşie şi în casa care se schimbase fără să lipsească nimic, defuncţii nu la cimitir, în târg, lespezi care acopereau pe nimeni cu excepţia soldaţilor din Franţa şi prin urmare pe mama
(— Mâine îţi duci catrafusele la etaj)
pe o ulicioară oarecare parfumând cufere cu lădiţa ei într-un colţ, nu vorbea cu noi, nu-i păsa de noi, poate doar acum că murise m-ar chema
— Fiule
şi în afară de
— Fiule

ce altceva putea să-mi spună, ce avem noi în comun mamă, ce e între noi, urcam scara şi mă opream în uşă fără ca ea

— Ce vrei?

când bunica a devenit fotografie o poză singură aproape zâmbind garantez, dispreţul bunicului

— Aia

dacă o observa pe perete şi bunica întrerupându-şi zâmbetul, poate că ne-am fi putut înţelege noi doi, pomenindu-şi soţul, explicând

— A făcut toate astea singur

porumbul şi grâul şi hambarul şi casa, îi şoptea catârului şi catârul îl asculta, bărbatul de sub bolta de viţă

— O să fie o zi straşnică

gaia a ţipat şi m-am deşurubat poticnindu-mă de pe baza stâncii prăvălind pietre care coborau până în centrul lumii înfiorând caprele care-şi ţineau echilibrul pe ridicăturile ierbii, al doilea bărbat numărând pe degete înmulţind mâinile

— De cât timp am murit?

astfel că eu poate eram mort pentru că le înţelegeam spusele, vocile clare în mine numărând pe degete anii de la înmormântare, şapte, opt, am hotărât

— Nu cred în stafiile astea

fiindcă mint din răutate iar noi defuncţi împreună cu ele, al doilea bărbat atât de contopit cu un moşmon încât degetele i se transformau în frunze

— Nu te adresa unei persoane adresează-te unui arbore

fiindcă cine-mi garantează că morţii nu amestecă lucrurile fără să nimerească cifra, vântul înfiora moşmonul şi treizeci de degete, pleca şi unsprezece, în mijlocul degetelor mici fructe care se coceau cu o uşoară strălucire blândă, pentru ce casa asta, grâul ăsta, scările astea dând iluzia că lume multă şi doar eu în întâmpinarea mamei neajungând-o niciodată, mă apropiam de parfumul din cufere, nu mă apropiam de ea

— Mamă?

şi foşnetul rufelor spălate care se împăturesc pe rafturi, niciodată nu o vedeam coborând cu excepţia cazurilor când ţigara ajutorului de vechil în aşteptare şi atunci, ca pe stâncărişul găilor, pietre care se prăvăleau până în centrul lumii şi eu o capră speriată sprijinindu-mă de un vârf de merişor cu gleznele dansând, un copil desculţ

(bunicul?)

alergând printre cişti, nu semănând cu tata, nu semănând cu mine, urmărind un curcan

(şi o femeie în doliu

— Curcanul ăsta nu mai vine odată?)

care se zbătea contra unui soi de plasă, al doilea bărbat arătând spre copil în timp ce vântul în tăcere prin ferestruicile deschise

— Mi s-a spus că eşti nepotul nepotului ăstuia al meu tu

eu căutând să-mi imaginez cum comunică defuncţii între ei şi necrezând că aş putea fi nepotul unui copil de acea dimensiune apucând curcanul de o labă şi târându-l pe jos, mi-am amintit de familia din fotografiile din camera de zi şoptind ceva despre mine, am auzit-o pe bunica spunându-şi singură

— Nu vorbi

ea care nu vorbea niciodată, stătea pe scaun decontând zile din viaţă, de câţi ani ai murit mata doamnă şi ceainicul doar cu un mic rest de lămâie pe fund, perdelele ferestruicilor secrete, cercetându-mă, bunica mea care înainte de a sta cu noi locuia tot în târg, în piaţeta cu migdali şi mesteceni unde caprele se vârau behăind prin garduri, dincolo de garduri împrejmuiri din nuiele unde se isprăveau grădinile de zarzavat şi o căruţă într-o parte care mi-a amintit de tata

— Să nu mă laşi

cerând ajutor nu mamei, mie, sau cuiva pe care nu-l vedea şi-l lua drept mama eu fiind cel care-l priveam, dacă bunicul ar fi fost acolo

— Nici să vorbeşti nu ştii idiotule

şi grifoni în streşini aşteptând, veniţi de la frontiera unde poate un pământ ca acesta şi o secerătoare arsă, de mărimea

găilor dar graşi, păroşi, am auzit paşii vechilului pe arie şi un pui de găină

— Nu mă omorâţi

calul care sforăia percepându-i agonia strivindu-l de resturile porţii, tata care n-a avut niciodată o femeie numai a lui, o moşie, o familie, locuia cu o ceaşcă ce tremura pe o farfurioară şi slujnicele de la bucătărie care se ascundeau în hambar

— Nu mă îmbrăţişa ce-i asta

şi poate că n-a avut nici copii, întreba un corp care parfuma cuferele

— Ăia sunt copiii mei?

adică eu, fratele meu şi tăcerea în pauzele pendulei, acel

— Să nu mă laşi

pentru ca în cele din urmă, vechilul care îl disprețuia, tatăl dezmembrat de săpăligă sau calul prin târg nechezând de groază, poate că răposaţii ne detestau pentru că rămăseserăm cu ce le aparţinuse lor, castronul de supă, tacâmurile şi tatăl meu temându-se să nu-l aşeze între ele

— Isuse Christoase

către o mogâldeaţă de bâlci incapabilă de miracole, încercând să-şi amintească o rugăciune care nu venea, bunicul l-a dat afară pe preot

— Nimeni n-are nevoie de dumneata pe moşia asta şi ce a făcut Dumnezeu până acum fac eu de azi înainte fiindcă sunt aici pe lumea asta şi-s mai tânăr

şi vechilul l-a dus călare pe catâr până la doi nuci uscaţi dincolo de târg

— Domnule părinte

preotul privind pistolul ieşit fără grabă din buzunar şi chiulasa care a alunecat înapoi şi a acceptat un glonţ, căutând ajutor dar nici voci nici oameni, i s-a părut că un dulău dar nici o lighioană pe uliţe, doar ecouri, cele două crengi ale nucilor, o banchetă pe care au deplasat-o ca să-l vadă mai bine şi fotografiile

— Părintele

fără ca vechilul să le ia în seamă, balta fierbea ca întotdeauna în martie cu mormolocii noi şi albinele incomplete învăţând să devină, părintele către vechil

— La ce-ţi trebuie pistolul?

şi vechilul făcându-şi cruce după ce i-a cerut să-l împărtăşească

— Ca să te ajut să pleci domnule părinte

nu exaltat, respectuos pentru că iadul sperie întotdeauna, aproape nici un ulm nu a vibrat la primul glonţ strivit de grilaj, vechilul ajutându-se la ochit cu cealaltă mână

— M-ai iertat de păcate sau nu?

şi trăgând cu ochii închişi, l-a simţit pe preot în genunchi, şi-a făcut curaj ca să deschidă un ochi, l-a văzut cu faţa la pământ şi cum era iertat de păcate a deschis briceagul şi i-a tăiat gâtul până la rezistenţa vertebrelor, s-a gândit mai bine şi şi-a schimbat încălţările cu ale mortului deşi piciorul stâng intra greu şi acum n-au decât să-l mănânce nevăstuicile şi bursucii, bunicul supărat

— Du-te de-i dă înapoi omului pantofii ca să umble cum vrea el prin viaţă

bunicul supărat

— Niciodată să nu împiedici un mort să se plimbe pe unde are chef

şi vechilul pe sub nuci luptându-se cu pantofii fără să observe pomii nici măcar atunci când s-a întâmplat să calce peste preotul care dispărea în pământ şi unei femei cu un lighean, altei femei, unui bătrân pe o grămadă de noroi făcând corp comun cu el, le-au ieşit pleoapele din orbite urmărindu-l la fel ca fotografiile cu ornamente de metal, trandafiraşi, crini, ale unor fetiţe moarte de boală de piept făcând să vibreze harpa plămânilor, Celeste, Leonora, Angelina decupând steluţe de hârtie tuşind fără să se plângă, le îngropau în sicriaşe de satin alb şi găile pe sus în rotirile lor liniştite, pe ce ulicioară a târgului te ascunzi ca să mă priveşti, Maria Adelaide, fără să ceri nimic, fără să te plângi de nimic, gura două dantele care tremurau

— Mă simt bine

m-au dus să te vizitez la spital şi nu-mi amintesc de infirmerie, mi-amintesc de grădinarul stropind răzoarele cu degetul mare

la capătul furtunului care distribuia apa, de o persoană suflându-şi nasul aducând înapoi într-un cornet biscuiţii şi merele şi grădinarul neatent la ea ocupat cu o tulpină, Maria Adelaide cu codiţe pe piept şi eu îndrăgostit de codiţe, după înmormântare mama le-a pus la păstrare într-un sertar şi părul uscat îţi dădea fiori în timp ce vechilul, cu nucii trosnind lângă el, se gândea că nu există fiinţă mai greu de descălţat decât un preot, a trebuit să se lupte cu gleznele ca să le ridice de jos pentru ca să nu intre într-o ramă de fotografie învinovăţindu-l

— Hoţule

având nevoie de mai mult timp ca să se deprindă cu moartea

— Am decedat

dându-şi seama de bulgării din care e făcută pielea şi cât de încet păleau odăjdiile, o cioară i-a răzuit ceafa şi a pierit într-un horn din care lipseau bucăţi, cu un ton asemănător cu al tatei

— Să nu mă laşi

acum că numai fratele meu şi cu mine mai suntem în bucătărie unul în faţa celuilalt, în aşteptare, cu calul legat de belciug şi luminile târgului într-un veşnic du-te-vino în funcţie de nori dezvăluind un acoperiş, două acoperişuri, curtea şcolii unde vântul se distra cu o hârtiuţă, acum te pun ici, acum te pun colo şi hârtia rostogolindu-se odată cu frunzele săraca, hârtia văzând bine şi o frunză, de unde or veni frunzele fiindcă aproape nu există arbuşti spuneţi-mi, în curte mici cactuşi crescând dintre dale, o vulpe în porumbar cu o agilitate de degete mici şi tata cu Cristul său de bâlci în susul scării şi calul aşteptându-l, am dat peste fratele meu urmărindu-mă aşa cum se observa pe sine în puţ, în geanta părintelui instrumentele necesare pentru mesă şi scrisoarea unei femei cu flori presate înăuntru

(ce femeie?)

pantofii au început să se uzeze pe pământ, foarte curând va fi o ramă de fotografie printre celelalte rame denunţându-l pe vechil, ceaşca pe farfurioară, o slujnică adunând ouă într-un coş şi între timp fratele meu şi cu mine singuri în casa care s-a schimbat rămânând la fel, o rugăminte adresată umbrelor din târg

— Să nu mă omorâţi

dacă întâmplător vreun ţăran care a rătăcit drumul, pe scrioarea din bagajul părintelui un parfum asemănător cu cel din cufere şi totuşi niciodată n-am dat peste mama în biserica pustie

(bunicul către vechil

— Preotul vorbeşte împotriva noastră asta nu e acceptabil)

pentru că nu mai e nimeni în afară de fratele meu şi de mine şi de vietăţile nopţii cărora nu li se cunosc numele, poate dihori sau câini sălbatici, tata venea să mă pândească în curtea de recreaţie de la şcoală aşa cum a pândit-o pe mama la cimitir, trăgând capul calului care se lăsa într-o parte nu în direcţia moşiei, ci a târgului unde bunicul nu se ducea niciodată, îl privea de departe cu nuiaua ridicată ca să se apere de defuncţi cu vocea de acum mulţi ani

— Voi morţii nu-mi mai puteţi face rău

ochii încâlciţi unul în celălalt într-un mic nod de pleoape amintind de neplăceri şi temeri, un copil desculţ dorindu-şi un catâr ca să poată dispărea dincolo de frontieră, mama care nu parfuma cufere, se instala lângă uşă aşteptând

(ce?)

Filomena bolnavă şi el din stradă

— Filomena

fără să înţeleagă de ce-l împiedicau să o vadă, timp de câte săptămâni a continuat să stea ghemuit până ce au acoperit ferestrele cu văluri de doliu şi ochii bunicului nu încâlciţi, arizi, o ramă cu ornamentele de metal turtite, trandafiraşi şi crini în magazie şi cu toate astea în sinea lui

— Filomena

chiar apucând-o de încheietura mâinii pe mama mea sau pe slujnicele de la bucătărie pentru vreo săritură amară de canar, bunicul către tata

— Idiotul

şi acel

— Idiotul

durându-l pentru că nu cu tatăl meu vorbea, ci cu el însuşi

— Idiotul

idiotul care o pierduse pe Filomena înainte ca ea să-l fi putut trata drept

— Stăpâne

şi să se fi temut de el, când tata a luat săpăliga nici măcar nu s-a enervat, a tăcut, umărul ăsta, umărul ăla şi el, fără ca tata să ghicească, mulţumit pentru că morţii nu-i mai puteau face nici un rău, cere-i pistolul vechilului şi ucide-i ochii care nu reuşesc să vadă, bunicul ridicând nuiaua fiindcă atunci când a întrebat-o pe mama

— Căruia din noi doi îi e fiu ăsta, idiotului sau mie?

mama tăcută, el comparând trăsătură cu trăsătură în timp ce moaşa mă curăţa şi tata îl urmărea cu gura deschisă, din străfundurile bunicului, în timp ce continua să caute

— Filomena

un scâncet încetişor

— Trebuia să fii tu în locul ăsteia Filomena

răpusă la opt ani de o boală de intestine, cu un rozariu pe piept cu mărgeluţe de sticlă pentru ca Dumnezeu să o observe dar mărgeluţele greu de distins pe mobilierul din cameră şi pe tulpinile de omag care aduc noroc bolnavilor iar în fund poarta neagră pe unde moartea intra şi ieşea ca şi celelalte persoane din casă atât de familiară şi umilă că n-o observa nimeni, o rudă dintre acelea în vârstă care încep să se nască în fotografii continuând să rămână aici şi care te zăpăcesc pentru că acum nu mai ascultă şi încă nu conversează, tanti Eduína, tanti Mariana, naşul Roberto, nenea Gaspar totdeauna demn, medalii pe lanţul de la jiletcă şi cizme noi

— Din piele de oaie spaniolă copii

perciunii potriviţi de frizer cu o mingiuţă dură de spumă, noi plini de admiraţie

— Nenea Gaspar

şi nenea Gaspar cu prestigiul crescut datorită medaliilor vorbind despre Uruguay unde a lucrat pe şantiere navale, bunicul neavând curaj să coboare în târg de frică să n-o întâlnească pe Filomena, de exemplu să traverseze o uliţă şi ea pe uliţă aşteptând

— Voi morţii nu-mi puteţi face nici un rău nu-i aşa?

astfel că pușca pentru cazul că l-ar striga cineva

— Înapoi

lângă pat în timpul somnului luptându-se cu strigoii sau ascuns în staulul vacilor unde nu-l puteau găsi, moșia nimic altceva decât un desiș încâlcit

(moartea o rudă care trebuia ajutată să se îmbrace din cauza reumatismului și ea atunci

— Mulțumesc mulțumesc

alegându-ne, noi în panică

— Mai acordă-mi câteva luni așteaptă

și ea cu o sinceră părere de rău căutându-și în șorț registrul unde se îngrămădeau pline de greșeli numele scrise cu creionul

— Nu e cumva al meu?

cu o cruciuliță la capăt, din când în când se mai gândea puțin uitându-se la noi, muta cruciulița lângă alt nume și ne cruța

— Până în martie băiete)

găleata întoarsă pe care tatăl bunicului meu se așeza ca să fumeze răsturnată și apa de colonie a migdalilor mai densă, ființe nostalgice pândind din cafenea cu aceeași răbdare cu care îl așteptau în camera de zi și oriunde în alt loc, pe drumul spre nord atunci când erau drumuri sau la colțul prăvăliei cu stofe din care nici fundația nu mai rămăsese, catârul mergând fără oprire

(— Puneți cruciulița pe catâr în locul nepoatei mele doamnă

și moartea, care-și pierdea din vigoare odată cu vârsta, declarându-se de acord și ștergând creionul cu scuipatul de pe deget)

cu hățurile libere, de câte ori nu l-am văzut cercetându-ne așa cum m-a cercetat bunicul și pe urmă se compara în oglindă, ajutorul vechilului a stat mai mult timp decât ceilați nemișcat în ușa bucătăriei privindu-mă, odată am găsit o mașinuță de lemn lângă bazin, altădată o pasăre într-o colivie și el așteptând, prefăcându-se distrat, doar-doar i-oi observa cadourile, un bărbat fără nevastă care dormea în hambar, se zărea o lumină printre scânduri și insomnia răvășind uneltele, o mașinuță de lemn și o pasăre cărora nu le-am dat atenție și a doua zi colivia deschisă și mașinuța sfărâmată, cine mă asigură că ajutorul vechilului

(bunicul

— Trebuie să vorbesc cu tine Filomena

cu nasturele de aramă închizându-i gâtul şi puşca pe genunchi)

nu se compara şi el cu noi iar mama fără să răspundă nici unuia dintre ei, după ce isprăvea cuferele, se sprijinea de cercevelele ferestrelor ca să vadă ploaia căzând sau închipuindu-se pe lac printre discursurile broaştelor, lacul pe care nu l-a găsit nimeni niciodată şi frontiera despre care nu se cunoaşte unde se află, ştim de munte, de câmpuri şi gata, asta-i lumea, tucanii născuţi dintr-o baltă prin stufăriş, doi sau trei, nu un cârd, pe care dihorii îi devorau şi dacă am pomenit de trenuri am mînţit, doar căruţe, impresia că ajutorul vechilului era gata să-mi vorbească, zgomotul glotei

(nostim, glotă)

şi tăcere, aproape că mă atingea şi degetele încremenite

— Iertare

sau încleştate în buzunar amestecând tendoane, bunicul către mama mea

— Căruia dintre noi îi e fiu ăsta, idiotului sau mie?

nu te căuta în trăsăturile mele că sunt o colivie cu o pasăre şi o maşinuţă de lemn, niciodată nu mi s-a spus numele vechilului şi nici nu mi-a căşunat mie să întreb la fel cum ignoram numele slujnicelor, doar tu ai un nume aici Maria Adelaide şi nişte codiţe care se destramă în sertar, am rugat-o pe mama ta

— Lăsaţi-mă să văd codiţele doamnă

şi nişte obiecte mucegăite de fată bătrână, calul înapoiat din târg şi casa asta unde totul se schimbă continuând să rămână la fel, preotul i-a acordat iertare vechilului care s-a ridicat scuturându-şi pantalonii

— Acum sunt spălat de păcate?

fără să înţeleagă motivul primei împuşcături care a ratat, orice ar fi fost în cătarea pistolului, nu în el

— Nu în mine

preotul întrerupându-şi binecuvântarea şi cuţitul vechilului ajutându-l imitând-o pe naşa cu puii de găină, mi-amintesc de turmele înapoindu-se şi de câinii care orientau vitele, de

bunicul meu care nu avea nevoie să dea ordine, un braţ din când în când sau un semn din nas şi Maria Adelaide aşteptându-mă în timpul recreaţiei de la şcoală separată de colegele care se jucau în curte, profesoara s-a îndreptat spre clopoţelul clasei, un tip ridicându-se de pe jos

— Clopoţelul

şi noaptea îndesindu-se stingându-ne, m-am gândit să o vizitez pe mama

(— Al cui fiu este, femeie, al idiotului sau al meu?)

şi ea întoarsă spre ploaia de martie, fratele meu

(— Într-o zi el o să poruncească peste toate astea)

aplecat peste marginea puţului salutându-se pe sine însuşi

(bunicul către vechil umflându-şi vocea în speranţa că va crede în ceea ce jura

— Peste toate astea

şi aproape crezând în ceea ce jura

— Peste toate astea îţi garantez

cu o certitudine care a amuţit brusc, vechilul însufleţindu-l

— E toată viaţa dumitale stăpâne

şi bunicul

— Găseşti că viaţa a fost viaţă?

dorind ca tata să vină mai repede cu săpăliga)

şi nici o săpăligă între timp bunicul, vocea lui numai din pietre şi rugi de măceş

— Găseşti că viaţa a fost viaţă?

care nici cu urechea lipită de gură nu se putea auzi se auzea tăcerea dar ce afirmă tăcerea altceva decât ploaia în geamuri acolo sus, bunicul încercând să se scoale ca să încalece pe calul fiului său şi să se întoarcă de unde a venit cu mulţi ani în urmă Filomena, pietrele şi rugii din voce

— Nu te-am uitat

adică cred că pietrele şi rugii

— Nu te-am uitat

dar putea tot atât de bine să fie şi

— Găseşti că viaţa a fost viaţă?

vechilul l-a susţinut pe cele două trepte care lipseau, a învins una din ele, a văzut calul pe care idiotul tropăia pe uliţele târgului şi rudele

— Stăpâne

bucuroase să-l salute pentru că se întorsese în fine, i-a văzut pe mama lui, pe tatăl lui, a auzit ulmii cântând pe frunze dar ultima treaptă i-a lipsit, vechilul n-a apucat să-l ţină şi a căzut cu gura în jos ca să guste savoarea rădăcinilor, cu ochii încâlciţi în direcţia ţărăncii care tocmai moşea, ocupată să şteargă un copil care nu era al lui cu capătul unui prosop.

3

Fratele meu şi cu mine continuăm să rămânem aici fiindcă la ora asta, în târg, cu oamenii şi stufărişul şuşotind fără întrerupere, se petrece una, se petrece alta, n-o să-ţi vină să crezi cu cine locuieşte Eulália, cea cu basmaua pe care nu şi-o scotea de ruşine din cauza petei vinete de pe obraz, ani în şir s-a acoperit şi i-a cerut mamei ei să nu intre în odaie înainte ca ea să se fi ascuns sub basma, mama ei

— Eulália

şi ea furioasă

— Acum ce mai vrei?

ascunzându-se şi mai mult, pata îi lua vederea stângă astfel că doar cea dreaptă era deschisă ca s-o călăuzească pe cărările lumii, Eulália acoperindu-se cu basmaua şi vederea întristată ca în dimineţile cu gripă, noi

— Eulália

şi ne părea rău când o vedeam clipind, nu o găsim în fotografii pentru că fugea mereu cu excepţia unei prime comuniuni în spatele coloanei unei vaze, ea ghemuită toată sub cotul ridicat în afară de protestele gurii, la un moment dat un bărbat a convieţuit cu pata

— Ce-i asta?

şi Eulália

— Stinge lumina repede

pentru că în întuneric bărbatul poate şi-ar fi spus că ambele vederi sunt bune şi Eulália sănătoasă, nu se ştie cine era, niciodată nu l-am văzut prin curte, din când în când într-o deschizătură din jaluzea o mustaţă şi eu spunându-mi

— Bunicul
dar fără să am certitudinea
— Imposibil
şi înainte ca eu
— Eulália
jaluzeaua lăsată şi lămâile din grădină fără nici o căldură, gândindu-mă mai bine cred că bunicul în intenţia să uite de mama mea şi de celelalte el care cu timpul a început să le confunde, odată apucând o încheietură
— Filomena
dându-şi seama de greşeală şi gonind-o supărat, Filomena care în capul lui s-ar fi măritat cu tata
— Idiotul
şi apoi l-a lăsat singur pe moşie şi în casa pe care i-a dat-o, enervat de ceaşca bunicii care tremura pe farfurioară
— Asta-i acum
pe care a ales-o fără să aleagă, a găsit-o în spatele unui coteţ jupuind un iepure pentru lighean, bunicul a observat mânecile suflecate şi fusta pe şolduri, Filomena absentă în unele momente şi el
— Asta-i acum
deoarece coatele rotunde şi gesturile toate sigure jupuind animalul, bunicul, fără să se gândească la Filomena, un iepure gol şi surprins că e gol deşi nasturele de aramă continua să închidă gâtul, a dat ocol coteţului tulburat de goliciune, s-a lovit de un bărbat şi o femeie stând la răcoare în cerdac, s-a proţăpit în faţa lor prevenindu-i
— O să rămân cu fiica voastră
a apucat-o pe bunica mea care isprăvea iepurele, a arătat spre el cu buza de sus
— Dacă vrei ia şi animalul cu tine
Filomena a revenit într-un ungher al memoriei fără să-l aprobe nici să-l mustre, bunicul crezând că o liniştea pe ea care nici nu exista
— Un moment
în timp ce bunica

(părinții ei tăcuți)

își ambala trecutul în valiză, ghemuri croșetate și o șuviță într-un săculeț

(părul ei de altădată?)

cu iepurele în așteptare pe o bancheță, bunicul a cărat valiza și bunica ținea animalul de picioarele din față, târgul se deschidea ca să treacă ei și se închidea în urma lor, garduri, colibe, un bătrân reflectând

— Oare unde locuiesc eu?

numărând ferestruicile și încurcându-se la numărătoare

— Șapte sau opt Dumnezeule?

și mirosul pământului fără să mai pomenim de iepurele care curând avea să înceapă să miroasă și până și câinii supărați, bunicul a arătat spre sălița casei, încă nu cea de astăzi, o cameră de om sărac, o masă și o mogâldeață de lut pe pervazul ferestrei

— Acum stai aici

și aproape nici o fotografie, un unchi și un naș în haine de împrumut prisosind la mâneci și bombeurile abia apărând de sub pantaloni, habar n-am ce i s-a întâmplat iepurelui dar mi-aduc aminte de șuvița pe care bunica o tot căuta în ceașca ce tremura mai tare pe farfurioară, pariez că părinții rămași pe cerdac mulțumiți de căldura verii, posibil ca mama

— Glicina

frunzulițele ceaiului încolăcindu-se în ceainic, casa de pe moșie crescând și pe urmă tatăl meu, și pe urmă mama mea, și pe urmă fratele meu și cu mine rămași mai departe aici, la ora asta în târg se știe deja că eu nu fac parte dintre rude și nici dreptul la ramă nu voi avea într-o poză de aparat ieftin care nu focalizează și toarce iar când focalizează îngroșă, nici fiu al tatălui meu nici fiu al bunicului meu, fiu al unei slujnice de la bucătărie căreia i s-a poruncit să împăturească rufe în cufere și fiu al ajutorului de vechil care repara împrejmuirea și lungea duminicile tăind trestia cu briceagul sprijinit de bazinul de spălat rufe fără să vorbească cu nimeni, dacă mă zărea prin preajmă își ștergea mâinile de poale

— Băiețel

cu şapca atârnată de braţ, fratele meu
(— Într-o zi o să poruncească peste toate astea)
semănând cu tatăl meu sau bunicul meu la naştere când moaşa l-a curăţat de membranele şi de praful pe care le aducem cu noi când sosim pe lume,
ajutorul vechilului continua să taie trestia declarându-se de acord
— Într-o zi o să poruncească peste toate astea stăpâne
şi fratele meu administrând cenuşi şi ierburi, calul, atât de nervos, liniştit cu el în timp ce cu mine era nărăvaş şi sărea, tata
— Ce-o fi având animalul?
are că îmi cunoaşte sângele stăpâne şi a înţeles de unde vin, dacă ar intra în târg sunt sigur că pietre, copite
— Nu ai venit de-aici
nu numai oamenii, vântul lucrurilor respingându-mă supărat, bunica arborând o expresie de regret încercând să se explice cu ajutorul ceştii, adormea visând iepuri în spatele coteţului de găini şi degetele ei sfâşiindu-i sub portocalele de decembrie, la început o lăsau să se ocupe de porumbar şi ea în dialoguri misterioase cu păsările până ce picioarele i-au paralizat, a rămas să se consoleze cu şuviţa de păr şi amintirea broaştelor din stufăriş înecate în bronşită, bănuiesc că au însoţit-o în moarte deoarece la cimitir tusete, bunicul meu speriat
— Taci
de teamă ca bunica să nu pună un lighean dedesubt şi să răspândească măruntaiele, s-a gândit s-o culce în căruţă şi să-i spună vechilului să o pună lângă preot dar s-a mărginit să dea foc porumbarului şi să poruncească să li se taie gâtul porumbeilor, cei care se aliniau pe stinghie, vechilul şi ajutorul vechilului au reuşit dar păsările au zburat departe au dispărut şi adio, bunicul a atins un porumbel sau doi cu puşca şi ei au căzut jos transformaţi în cârpe, el către vechil ţinându-i de o aripă
— În opinia ta cârpele astea sunt porumbei?
aruncându-i la câinii care nu se agitau, ce curios, întorcându-şi într-o parte lehamitea botului, bunicul examinând şuviţa de păr

— Ai fost fetiță tu?

cu cuțitul care îl jupuia și iarăși ligheanul, uneori noaptea un strigăt de-al său

— Oi fi mort?

și pușca trăgând în oalele de lut, îl găseam holbându-se la noi de pe marginea patului, înconjurat de cioburi, cu vocea lui de copil

— Bătrâna cu iepurele nu-mi dă drumul reaua

aceeași voce cu care o chemam eu pe mama de frica întunericului și mama niciodată în grădina de zarzavat sau la bucătărie, la biserică împreună cu părintele printre dulapurile din paraclis și instrumentele lui Dumnezeu, părintele încruntându-se

— Ce mai vrei băiete?

porțiuni din mama pe care bunicul nu le cunoștea dezbrăcate de haine și un Crist observând-o dintr-o vehemență de spini, pieptul, ombilicul și un arici de noapte la capătul burții mărit de vitraliile ferestrei în timp ce tata fuma cu ochii mici, lua briceagul și ochii încă și mai mici, briceagul i se dizolva

— Poate că într-o zi

și închidea briceagul atârnat de țigară mascându-i rușinea, țigara dispărea și tata săpând ca un turbat, porumbeii decapitați umblau ca o jumătate de duzină de gheare răsucite prin porumbar, se opreau un moment

— Ce fac ce nu fac?

și se grupau unii peste alții cu mai multe pene ca înainte, bunicul arătându-i vechilului

— Aruncați-o pe bătrâna asta la porci

tot cu iepurele jupuit în gând, nu dormea cu bunica nici nu lua masa cu ea, prânzea și cina în picioare la bucătărie, dădea drumul farfuriei pe bancă și strângea o încheietură de femeie orbește

— Vino-ncoa'

așa cum se face de-obicei cu orătăniile pentru supă, fără să aleagă, deschizi ușa cu grilaj, sari peste moloz și prima pe care o apucă degetele, briceagul tatei apărea și dispărea gata să se înfigă în bunicul pentru că-și dăduse seama de frica lui

— Posibil ca într-o zi tu

şi bunicul scuturat de un soi de dezgust lovindu-se de praguri, dacă ar mai fi avut catârul ar fi şchiopătat peste câmp

(niciodată n-am înţeles care din ei doi şchiopăta sau dacă şchiopătau amândoi, chiar dacă nu mă consideri nepotul dumitale lămureşte-mă te rog, şchiopătaţi amândoi bunicule?)

şi ajutorul vechilului în spatele lui cu şapca la piept, bunicul l-a găsit când era copil mic hoinărind în cimitir pe potecuţele unde înainte margarete, minunându-se de păsările din plopi cu lumânarea stinsă ridicată şi l-a încredinţat vechilului

— Ăsta rămâne aici să ajute o să trebuiască să înveţe ca toţi ceilalţi

şi a rămas ca să ajute şi să înveţe ca toţi ceilalţi, din când în când îl zăream în cimitir, se îndrepta spre o lespede, se apleca să citească numele şi nu era, spre o a doua lespede şi nu era, examina fotografii de email în formă de inimă şi nu era nici una, până şi printre crucile soldaţilor din Franţa a căutat, se întorcea la bazinul pentru rufe ascuţindu-şi trestia şi răscolind prin memorie spunându-şi că dacă cineva nu are morţi atunci n-are nici vii, îi apărea în amintire o doamnă care îl legăna dar ce doamnă şi unde, nu în târg, altundeva şi totuşi cum putea să-şi imagineze alt loc dacă dincolo de târg şi de moşie nu mai era decât desiş, o doamnă care îl legăna şi la fereastră crengi de măr crescând fiindcă mirosea a mere, doamna şi mărul dispăreau deşi legănatul persista apropiindu-se de el prin cutele viselor, încerca să înoate până la suprafaţă şi atingând suprafaţa pierdea legănatul, uneori în timpul culesului legănatul din nou prezent, vechilul cu mâna la ureche

— Nu auzi?

şi chiar dacă îl auzea răspundea că nu, îi apărea în amintire doamna îngrijindu-l de febră cu cearşafuri înmuiate în ulei şi rondele de cartofi, mama bunicului meu intra în casă fără să fie atentă la persoane înconjurată de o fosforescenţă de sfântă şi tata pipăind briceagul închis în buzunar tot mai lipsit de importanţă, mai vag, ceea ce se percepe în fotografii e un contur difuz invers decât mama netedă, încinsă de vitraliile colorate

ale paraclisului şi el nu la şoldul ei, în fund, devenit încă şi mai mult datorită haloului pe care mama îl avea în jurul rochiei, capabilă să se cocoaţe într-o nişă şi să distribuie miracole

(să desţepenească sertare, să descopere foarfeci pierdute, să vindece băşici ale pielii)

şi totuşi tata a fost cel care a descoperit foarfecele pentru că l-au găsit sprijinit de viţa-de-vie virgină cu o cută la frunte ca unul care cumpăneşte idei cu o tărăgăneală de astronom doar că ţinând braţele căzute, cu una din tălpi răsucită şi bunicul intrigat de talpă, asta cam pe înnoptat când merele se aprind, nu toate la început, patru sau cinci cel mult, le-a numărat şi patru, al cincilea încă palid, verde, adică între verde şi galben cu galbenul accentuându-se, dacă-l culegea de pe creangă palma lui galbenă, pălăria tatălui bunicului meu alunecând cu faţa în jos, furtunul printre lăptuci scotea când şi când un mic scuipat, stropitoarea pe care bunicul meu a răsturnat-o fără să-şi dea seama un mic sunet de zinc şi o sperietură înapoi pentru că stropitoarea vie înainte de a redeveni obiect, pisica trebuie să fi crezut acelaşi lucru pentru că s-a căţărat pe gard, a recuperat-o după luni de zile tremurând de bolnavă ce era în jumătatea de scorbură a unui trunchi, foarfecele pierdut la gâtul tatălui bunicului meu unde l-a pus el şi bunicul meu simţind pământul mai cald sub călcâiele desculţe şi rădăcinile care îi răneau picioarele, nu frică nici părere de rău, iluzia că tata avea să aprindă o ţigară căutând bricheta în jiletcă bătându-şi cureaua cu palmele desfăcute şi nici o brichetă, a găsit bricheta în săptămâna următoare din corul de viespi de sub furtun, în noaptea aceea a dat doar de o buză atârnând într-o parte şi un rozariu de dinţi la vedere, de îndată ce a putut l-a trimis pe vechil să tragă în preot după ce acesta l-a iertat de păcate şi l-a binecuvântat până ce n-a mai rămas decât amintirea unui iepure tulburându-i zilele, bunica jupuindu-l în lighean şi puşca sprijinită de pat ca să se apere de moarte, mai ales după boala vechilului care i-a întunecat jumătate din judecată şi mecanismul vorbirii, l-au aşezat într-o putină şi el cu ochiul aspru la persoane în loc de discursuri şi puţină spumă coborându-i spre bărbie, a menţinut

asprimea privirii o lună sau două până ce spuma s-a întrerupt, ochiul a devenit amabil şi gata, bunicul meu postat în faţa lui indignându-se

— Numai proştii mor

presupun că gândindu-se la tata şi la foarfecele de croitorie pe care nici un bărbat onorabil nu pune mâna, câţiva din porumbeii bunicii mele, decoloraţi de cât de uzaţi erau, se mai află pe acolo, se aşază pe ruinele porumbarului căutând grăunţe, pleacă pentru a se întoarce după câteva ore fără memorie, plini de speranţă, cu vârsta au pierdut noţiunea vântului şi câinii în aşteptarea lor cu gura căscată, lipsim doar fratele meu şi cu mine pe perete pentru ca familia să fie întreagă în rame adică există fotografii cu noi copii, nu de azi, fratele meu cu bunicul pe arie şi eu singur pe triciclul cu o roată înţepenită, în afară de fotografii ne rămân calul şi vocile răposaţilor care conversează, conversează, îmi rămâne amintirea ta intactă, Maria Adelaide, nu te-ai schimbat, nu m-am schimbat şi crescând ajung în târg fără să fiu atent la ferestruici, mă prezint părinţilor tăi şi ne căsătorim, e loc pentru lucrurile tale aici, loc pentru păpuşi şi cutiuţa muzicală cu manivelă de care trebuie să ai grijă pentru că dacă întorci cheiţa până la capătul arcului nu mai funcţionează, de îndată ce auzi un mic pocnet trebuie să te opreşti şi pe urmă e suficient să asculţi, mai întâi repede şi pe urmă tot mai lent cu o întrerupere în mijlocul refrenului şi eu cufundat într-o melancolie liniştită, mereu mi-am imaginat că aşa se moare, un mic sunet prelungindu-se câteva secunde înainte de a înceta şi când încetează înseamnă că ochii în altă parte pentru că ce a rămas nu sunt ochi

(la fel cum nu e gură nici nas nici frunte, doar nişte fragmente ciudate)

stingându-se rugând

— Nu mă lăsa să plec

şi atunci da, plecăm, uite-l pe fratele meu care nu răspunde şi deloc interesat de muzică, deşi slăbuţă aş putea să jur că o să atingă poalele muntelui amestecată cu înfiorările duzilor, crezi

că înfiorări, eşti atent şi printre înfiorări, micuţă, tenace, fără pauză, muzica, posibil ca în târg altă umbră trezită ridicând capul

— Parcă mi s-a părut că aud cutiuţa

pentru că multe dintre ele au auzit-o în ramele din camera de zi, bunicul a înlocuit manivela, niciodată nu-l văzusem cu ochelari şi cu ochelari cineva aproape amabil reparând nişte complicaţii el devenind tot numai falange şi eu surprins de delicateţea lui dându-mi seama că mai-mai să-mi placă bătrânul acela ieşit la suprafaţă umplându-şi coastele ca să coboare din nou şi să comunice un secret

— Nu am crescut ştiaţi?

deşi moartea cu degetul arătător ridicat

— Să mergem

şi bunicul urmând-o în silă, ascultător

— Nu-mi convenea acum

totuşi bunicul a fost cel care a readus cutiuţa în stare de funcţionare, un sul cu ţepi care băteau în nişte lamele, casa veselă pe cuvânt iar eu uitând de boala ta, erau momente în octombrie când un vânt rău ne pătrundea în casă tulbure de prevestiri şi ameninţări, slujnicele

— Vântul

strângându-se una în alta ca găinile în timpul tunetelor şi calul gemând de disconfort, în acele momente luminile târgului stinse şi pata ulicelor lăţindu-se spre noi, bunicul punea ochelarii în toc redevenind ce era înainte

— Idiotul

şi ieşind ca să se lupte cu vântul neliniştit de agonia grâului, nu se distingea animalul la zece metri de cerdac, se distingea vocea care îl obliga să meargă şi atunci tu mai bolnavă, Maria Adelaide, renunţând la viaţă în pat, cu încheieturile încrucişate şi căldăruşa de aghiazmă cu o ramură de dafin pentru stropit febra, cât de lungi nopţile când corpul renunţă şi mobilele vizibile în ciuda întunericului, fiecare ieşind al obiectelor, fiecare crăpătură din tavan şi totul departe de noi, ce am trăit, ce am fost, ce ne-a plăcut cândva, oamenii vorbind cu noi printr-un geam şi nu contează ce spun deoarece chiar dacă percepem nu

nouă ne este destinat, ce am început să fim, fraze care se răsucesc în jurul lor fără să ne ajungă

(catârul şchiopătând aplecat înainte cu încăpăţânarea bunicului meu călare pe el)

piatra de muşchi a tăcerii ocupând toată odaia, în afară de bunicul meu ajutorul vechilului în spate ghidându-se după ritmul piciorului infirm şi muzica din cutiuţă mai vioaie, când sunete spaţiate când o ploicică de diftongi iar eu gândindu-mă că ploicica de diftongi vocea ta, Maria Adelaide, având nevoie de mine, eu care nu am apucat să ştiu cum era vocea ta, tata traversa coridorul neocupându-se de nimeni şi totuşi dacă m-aş fi postat în faţa lui m-ar fi răsturnat ca pe nişte conserve prost aranjate şi în fiecare amintirea mamei mele ascunse, în caz că dacă noi adormeam ea putea veni să ne pândească somnul cu pantofii în mână, în pătratul ferestrei conturul muntelui şi dincolo de munte începutul lumii pe care una din rudele din fotografii, cea care ridica furculiţa la picnicuri oferind-o fotografilor, ni-l descria ignorând cum o fi fost iar eu dus pe gânduri

(golfuleţe, potire, macarale)

tata se încălţa iar şi pleca şi oasele feţei lui mai albe, în ziua cu bunicul şi cu săpăliga oasele lui albe şi el cu cotul pe prag pentru ca nici una din cutiile de conserve să nu se dezechilibreze din teanc, ajutorul vechilului a spălat săpăliga într-o căldare şi a pus-o la păstrare în magazia de unelte fără să-l acuze pe tata nici să se răscoale împotriva lui, un bărbat face ce-i porunceşte sufletul şi Dumnezeu judecă după aceea, s-a mulţumit să-l recompună pe stăpân şi să-l transporte unde îl întâlnise atunci când răscolea printre morminte fără să găsească o fiinţă din sângele său acolo jos nici un semn care să-i orienteze paşii

— Aici

posibil ca rudele într-o brazdă întâmplătoare sau de-a lungul moşiei gunoind porumbul cu vitele febrelor şi porcii bolnavi, săpând un şanţ cu femuri calcinaţi, poroşi, atât de uşori că dacă i-ar fi ridicat în aer n-ar fi căzut jos, bunicul l-a luat pe ajutorul vechilului şi l-a dat la bucătărie

— La ceva tot o fi bun idiotul ăsta

rămânând să-l privească ca pe tata atunci când cu foarfecele în gâtlej sau ca şi cum el era bunicul, luându-i tot pentru că mama s-a mutat în reşedinţa preotului şi apărea când şi când ca să ia orătănii sau oale, bunicul aşteptând în curte

— Încă mai eşti aici tu?

şi bunicul fierbând morcovi într-o cratiţă fără să se întrebe pe sine însuşi, toată viaţa nu s-a întrebat pe sine însuşi şi a pierdut frica de întuneric de care tata profita ca să-l viziteze cu talpa răsucită şi ochii gânditori căzând pe jos, într-o dimineaţă mama l-a adus pe preot cu ea, preotul

— Ăsta cine e?

şi mama gonindu-l spre un loc nedefinit unde o mobilă a tremurat

— Nu văd nici un şoarece domnule părinte

astfel că singurul lucru care l-a însoţit când a început moşia cu nişte palme de grâu şi de orz a fost cutiuţa muzicală, a înălţat mai întâi coliba, pe urmă o baracă şi pe urmă casa, bucătăria s-a umplut de personal şi ceaşca bunicii a început să danseze pe farfurioară, bunicul nu se apropia de ea fiindcă era tot cu iepurele în gând, ceva slăbănog şi rozaliu înarmat cu doi dinţi la capăt, preotul către mama mea

— Mi s-a părut că un puşti acolo

şi bunicul reţinându-se să nu plângă surprins că în interiorul pleoapelor un disconfort pe care nu-l cunoştea, o clipă preotul şi mama învălmăşiţi şi pe urmă netezi din nou, părintele de vârsta tatei şi mama o respiraţie de nuferi care o reţinea

— Aşteaptă

cu gleznele umflate şi burta atârnându-i, bunicul gândindu-se cine o fi schimbat-o, au plecat încetişor cu preotul pierzându-şi răbdarea

— Păi atunci?

scuturându-şi sutana de crengi şi cu nişte papuci enormi care trezeau şi morţii, mama bunicului meu care nu mai era bună de nimic cu bronhiile înecate într-un mic nămol spumos

— Aşteaptă

aşteptând ca genunchii să înceapă să funcţioneze, cel stâng mai mult sau mai puţin iar cel drept ţepăn, cu mulţi ani în urmă bunicul imaginându-şi cum ar fi mama mea dacă bunica ar jupui-o aşa cum te imaginez eu pe tine cu mine, Maria Adelaide, în patul din camera ta îndepărtându-te cu febra până ce nu se mai observa icoana şi lampa era dispărută, se observau păpuşile consolându-mă cu braţele încrucişate, purtau rochii verzi

(cred că verzi)

şi sandale şi totul, le-ai dat nume secrete pe care doar voi le ştiaţi, preotul către mama bunicului meu enervându-se de căţeluşa care lătra într-o rămăşiţă de coteţ

— Mai plecăm azi?

şi mama încurcată în muşchi vrând să meargă spre el, bunicul meu, ascuns pe un dâmb cu o piatră în fiecare mână, furios pe el însuşi pentru că nu îndrăznea să le arunce nu atât pentru foarfece, ci pentru cantitatea de bezne care de atunci se îngrămădeau prin colţuri, nu avea să uite mirosul săpunariţei şi mama căţărându-se pe dâmburi, căţeaua în goană chemată de un cuib de potârnichi din care răzbătea plânsul puilor şi bunicul de atâta foame, căutând potârnichile deşi plânsul puilor îşi schimba locul întruna, groapa asta, groapa ailaltă şi groapa ailaltă goale, nici o alunecare de lăbuţe măcar de sămânţă sau o fugă de aripi, dormea lipit de uşă de teamă ca tatăl să nu-i întrerupă somnul pretinzând să-i smulgă foarfeca din gât şi bunicul meu

— Nu mă obliga stăpâne

până ce tatăl lui mergea spre curte cu mersul morţilor când par să renunţe şi totuşi continuă, nu-şi amintea de el în alt loc decât lângă măr încercând ca bricheta să se aprindă, cremenea scotea o scânteie care nu lumina nimic în timp ce zăvorul paraclisului două răsuciri imense lăsându-l afară unde trestiile formau spirale din cauza brizei dinspre munte, pe care am simţit-o toată seara obligând cutiuţa muzicală să funcţioneze fără arc, păsările din cimitir adunate în cedri şi una din găi greşind stânca pentru că un grad din văzduh i-a lipsit, după o săptămână infirmierul în paraclis dat fiind că nuferii îl împiedicau să existe, zăvorul s-a deschis un moment dezvăluind un martir legat de un butuc,

greu de privit fără durere cu atâtea lănci în corp, bunicul a dat peste preot nu în sutană, în cămaşă ca bărbaţii lipsiţi de ocrotirea lui Dumnezeu şi mama, cu gura deschisă, alunecând pe scaun, infirmierul întinzându-i siropul care nu se oprea pe limbă, cobora pe obraji şi nu a mai văzut-o, a auzit dangătul clopotelor fără să ridice capul, lopeţi săpând o groapă lângă mormintele soldaţilor din Franţa ridicând petice de uniformă şi o puşcă fără patul puştii şi bunicul frigând o potârniche pe un beţigaş, dacă întâmplător ar fi ridicat capul ar fi descoperit fereastra cu vitralii a bisericii şi căţeaua la câţiva metri în aşteptarea resturilor, când prindea de jgheab pe una dintre slujnicele de la bucătărie

— Vino-ncoa'

mama lui era cea care-i apărea gonindu-l spre un loc nedefinit unde a tremurat o mobilă şi odată cu mobila nişte veselă, nişte pahare

— Nu văd nici un şoarece domnule părinte

aşa cum femeile nu-l vedeau, mama mea nu-l vedea şi nici el la rândul lui nu o vedea, rapide întâlniri de orbi de care uita imediat ca şi de Filomena dacă nu ar fi plecat, ideea iepurelui pe care îl jupuia bunica mea urmărindu-l şi totuşi fugea înainte ca să-l arunce într-o oală cu apa în clocot, vedea starea lingurilor şi pe vechil şi catârul fără să mai menţionăm potârnichea pusă la fript şi desimea nopţii, vedea mai ales desimea nopţii şi simţea o mâncărime necunoscută la pleoape şi nu tristeţe, nu dezgust, de ce tristeţe şi dezgust, asta era viaţa şi asta era, o părăsire pe care n-ar fi ştiut s-o explice alcătuită din ploaie în tavan sau din mama deja pe brânci pe o denivelare a pământului

— Măcar e pentru astăzi?

toate chestiuni care nu îl priveau, ce îl privea pe el era potârnichea şi tăcerea, ajutorul vechilului pe care l-a întâlnit copil mic pe potecuţele unde înainte margarete, nu margarete normale, nişte floricele micuţe, ajutorul vechilului pe care l-a adus pe crupa catârului

— Rămâne aici ca să ajute

presupunând că tatăl lui la fel cu o foarfecă sau presupunând că puştiul fără să-şi găsească mama printre lespezi până ce tatăl meu l-a salvat pe bunicul meu cu săpăliga de ceea ce îi atârna prea greu cu toată moşia şi casa şi banii pe care îi avea, zăbovea în cerdac întrebând

— De ce Filomena?

caprele reveneau dintre stânci avansând parcă îmbrăcate în nişte fuste prea strâmte către grajd, atente la locul unde îşi puneau picioarele desculţe pe cioburi, una dintre ele cu un pui mişcându-i-se în burtă, păstorul prindea cârligul de sprijinitoarea porţii şi dispărea pe munte, cum îl chema pe păstor că nu-şi amintea numele, cum le chema pe slujnice, le spunea

— Tu

şi era de ajuns la fel cum i se spunea şi lui

— Tu

când era copil şi la fel era de ajuns, la ce folosesc numele şi ce se face cu ele, în sinea lui accepta dacă vechilul şi fiul îi spuneau

— Idiotul

în loc să se încline cu respect

— Stăpâne

în timp ce-şi spunea nu

— Sunt stăpân peste toate astea

ci

— Sunt un catâr care şchioapătă

poticnindu-se de pietre, potârnichea nu isprăvea să se rotească pe beţigaş şi dacă stropea sânge acesta se evapora imediat în nişte băşici de ceară roşie care usturau pe piele, o femeie mai puţin umflată, mai tânără, a înlocuit-o pe mama în paraclis şi rufele preotului îngrăşându-se şi slăbind pe frânghia de rufe, calul pleca spre târg şi poate că îl întâlnea pe bunicul desculţ învârtindu-se în jurul viespilor de pe măr şi căutând să înţeleagă

— Tată

fără să înţeleagă nimic, se cuibărea ca şi acum în cerdac, cu braţele pe genunchi şi bărbia pe braţe, deşi era ziuă nu se observau ferestruicile nici defuncţii cărând găleţi spre grădinile de zarzavat şi el

— Tată

tăcut, femeia preotului desprindea rufele de pe cleşti şi se întorcea în paraclis, trăgea umbrele spre sine ca să evite ca mortul să-l caute cu gândul de a-l ajuta cu foarfecele, s-a imaginat jucându-se cu furnicarele din curte, a poruncit

— Dispăreţi

nu cu tonul obişnuit, cu vocea lui de puşti şi a rămas însoţit de gărgăriţele din porumb care se transformau în notele cutiuţei muzicale căpătând forţă în timp ce manivela se rotea şi când muzica a încetat el singur în camera de zi unde pe timpuri ceaşca şi farfurioara, a apucat fără să se uite încheietura uneia dintre slujnice sigur că o prindea pe femeia tânără a preotului în drum spre paraclis cu coşul de rufe

— Vino-ncoa'

şi femeia dându-i ascultare ca şi celelalte fără

— Tu

fără

— Stăpâne

inertă în timp ce bunicul cu agitaţia sa de canar şi furia de a pleca scuturându-şi haina ca să se scuture de ea, bunicul rugându-l pe ajutorul vechilului să-l înveţe să construiască o maşinuţă de lemn

— Cum se face asta?

fixând roţile cu o sârmă şi asigurându-se că se învârt deşi una dintre ele mai mică şi portierele nu se deschideau, lăsând-o acolo unde fratele meu

— Nepotul meu

putea să o vadă şi fratele meu fără să-i dea atenţie.

4

Aşa că stau aici în aşteptare deoarece cu un pic de noroc poate că o să se întâmple ceva, să vină cineva din târg şi să rămână la noi ori să ne ia de-aici şi poate că nu chiar din târg, o jumătate de duzină de ferestruici care rezistă şi rubedeniile din fotografii aşteptând ca lampa fotografului să le trezească pentru a stropi grădinile de zarzavat, slujnicele de la bucătărie în jurul plitei, bunica mea cu o foaie de varză momind iepurii prin uşa cu plasă şi alegându-l pe bunicul dintre toate animalele, nu, ce prostie, găsind un iepure, evaluându-i oasele în timp ce-l strângea în braţe şi animalul, fără să înţeleagă, un mic suspin fericit, a început să înţeleagă răsucindu-se abia când bunica a încetat să-l mai strângă şi l-a atârnat de urechi, a înţeles răsucindu-se mai mult cu o secundă înainte ca o lovitură la ceafă şi odată cu lovitura la ceafă tot ce înţelesese s-a isprăvit nici măcar n-a mai observat-o pe bunica mea care îl întindea pe genunchi strângându-l din nou în căutarea cuţitului din şorţ ca să-l despice dintr-o tăietură

— Nu-ţi fac nici un rău linişteşte-te

separând măruntaiele cu degetele ca să nu-i facă nici un rău, ce-mi amintesc despre ea e boala mâinilor care abia puteau să ţină ceaşca, dacă trecea bunicul se apleca înainte încercând să-l apuce de gât sau de o labă din cuşca de iepuri din sală, leagănul tatei se afla în continuare în beci, un coş de fier pe care rugina îl împiedică să danseze şi o pernă murdară şi deci tata fără pat nici curăţenie ca să nu mai pomenesc de sticlele goale, o jambieră desperecheată şi castronul pisicii de care nu-mi amintesc să fi existat dacă e adevărat că pisicile există şi totdeauna mi

a părut că nu, e suficient să le închizi ochii şi au dispărut, în caz că-i deschid cumva nu sunt ele, e ceva venit de departe care ne întreabă fără să asculte răspunsul cum făceai mata cu tata când era mic bunicule, un iepure atât de mititel că nu era bun pentru lighean, ce se putea folosi din el şi care părţi se puteau mânca, uneori îl auzeam pe tata învârtindu-se în camera de zi aşteptând un nu ştiu ce care nu venea nici măcar un cuţit care să-l despice şi degete care să-i separe măruntaiele, când a murit bunica a rămas mult timp cu ochii la ceaşcă, la farfurioară şi la pătura de pe genunchi împăturită, a împăturit-o din nou netezind cutele şi deodată pătura a devenit ceva viu, trage-l de gât, bunico, alege-l după ce ne-ai cercetat pe toţi printre animalele din cuşca de iepuri, bunicul, fratele meu, mama, slujnicele şi du-l într-alt loc din curte unde voi doi singuri şi eu cu părere de rău pentru tata dorind să-i spun

— Stăpâne

nu ca să-l chem sau ca să-mi dea atenţie, ca să ştie că-s şi eu acolo printre troace

(nu există nimic nou în locul ăsta, totul e vechi până şi arborii de afară, imobilitatea găilor, acelaşi vânt şi aceleaşi sunete, cele pe care tata le auzise în copilărie şi bunicul înainte de el şi tatăl bunicului meu, catârul care aparţinuse unor rude mai bătrâne decât cele din fotografii, calul din pozele anterioare tatei încălecat de bărbaţi de al căror nume nu-şi amintea nimeni şi de aici vine tăcerea asta care a încremenit, orele care se repetă fără să avanseze niciodată, înecaţii din puţ un singur înecat care ne blestema din adâncuri, i se zăreau sub nămol pălăria, pantofii şi deodată uite-ne pe noi în apă trecându-ne mâna peste faţă fără să credem

— Eu?)

puteam să-l ajut cu pătura, să-i aduc puşca pentru dihori, să-i fac servicii, tata care trebuie să fi auzit acel

— Stăpâne

(imposibil să nu fi auzit acel

— Stăpâne)

pe care eu nu l-am rostit şi luminile din târg stinse

(poate vreo lampă sau alta ascunsă de un paravan dar cine să o fi aprins?)

fratele meu în faţa pendulei, în aşteptare

— Ce aştepţi tu?

abia se vedea ajutorul vechilului reparând pompa de apă şi curând tropăitul calului răvăşind porumbiştea, dacă mi-ai face mata o maşinuţă de lemn nu aş călca-o în picioare tată îţi garantez, aş sta în cerdac cu ea, poate aş mai avea-o încă în odaie şi mi-ar face plăcere să o privesc

— Tata mi-a făcut-o

uşiţa care se deschidea şi se închidea şi până la urmă s-a desprins, i-am pus atâta lipici că la sfârşit nu s-a mai deschis deloc dar ce contează, eu mulţumit, nu cu dor de tine pentru că n-am timp să-mi fie dor de nimeni, mulţumit, când într-o zi o să vină să ne ducă în târg

(niciodată n-o să vină să ne ducă în târg, ce fiinţă de pe lumea asta ne-ar vrea?)

şi o vor găsi într-o baracă pierdută cred că deşi nu ne vorbeam aş explica

— A trebuit să lipesc portiera maşinuţei

iar el examinând uşa aprobându-mă, nu îmbrăcat aşa cum se îmbrăca pe moşie, în costum călcat ca ceilalţi morţi şi barba rasă şi până şi o lovitură în bărbie, poate că dacă mama l-ar vedea aşa fercheş eu fiul lui ca un domn şi calul fără obligaţia de a tropăi pe ulicioare chinuindu-se pe pietre, atent la picioarele julite şi la frica din ochi, una din scărîţe atârnând, una din cataramе ruptă şi tata privind ciupercile dintre cărămizi prin mine, se observa că făcea un efort ca să înţeleagă unde sunt

— Nu te văd

răscolind printre obiectele care se evaporau de îndată ce le apuca

— Unde eşti tu?

şi am scuzat rudele din fotografii care ne căutau într-o direcţie greşită, bunica incapabilă să mă prindă în cuşca iepurilor ţinea o grămăjoară de puf în palmă, eu apropiindu-mă de tata

— Sunt aici domnule

şi deşi degetele pe fruntea mea

— Nu te văd

picăturile de pe streaşină mai puternice decât cuvintele noastre şi primele trunchiuri de pe munte brusc luminate, castani şi salcâmi, degetele tatei decepţionate

— Nu te văd fiule

cu o voce pe care nu i-o ştiam şi îmi închipui că mama a auzit-o de mai multe ori acolo sus în parfumul cuferelor

— Să nu mă laşi

cu ajutorul vechilului în aşteptare, tata nu o ameninţa, nu se supăra pe ea, doar

— Să nu mă laşi

şi bunicul dezgustat de el

— Idiotul

mama pândindu-l pe ajutorul vechilului, pândindu-l pe tata, hotărând

— Vin imediat

şi rochia de duminică în hambar, la întoarcere îi lipseau nişte agrafe şi pierduse un cercel, tata insistând în tăcere

— Rămâi cu mine

în timp ce ea umplea cuferele, singură deşi tata era acolo iar noi doi gata să ne naştem, bunicul

— Cel puţin în afară de mine mai e un bărbat în casă

ajutorul vechilului pe care l-a adus de la cimitir unde descifra lespezi cu o lumânare stinsă şi tata dezlegând calul în timp ce slujnicele de la bucătărie vorbeau, vorbeau, el către mine

— Nu te văd fiule

pentru prima oară

— Fiule

vasăzică nu sunt fiul ajutorului vechilului în pofida cercelului şi a agrafelor pierdute, sunt fiul matale, mi-ar plăcea ca mata, ca eu, ca noi

— Crezi că încă mai e posibil tată?

şi punându-i mâna pe umăr nimeni, un tropăit care se îndepărta de moşie, ca dimensiunea târgului domnule care creşte şi scade necontenit, un miel s-a mistuit într-un tufiş şi l-am pierdut, în urma lui un câine, doi câini, un bărbat cu o furcă

(bunicul?)
care nu m-a observat, în unele momente eram sigur că fratele meu mă caută urmărindu-mă pe coridoarele casei, mă opream să-l aştept şi el continua să umble la nesfârşit, îl apucam de braţ şi el calmat, îi dădeam drumul şi o pornea iar, de ce nu l-ai despicat dintr-o lovitură bunico şi nu l-ai întins în poala matale, de ce nu ai despicat-o pe mama, uite că se întoarce din hambar şi tata o aşteaptă, păsările din cimitir pe acoperişul casei, se vedeau crucile soldaţilor din Franţa şi pătratele lespezilor, nu se vedea puştiul descifrând nume, cuvintele pe care le rostea nu erau cuvintele gravate şi nici unul nu semăna cu femeia care s-a ocupat de el astfel că ajutorul vechilului
— Nu reuşesc să vă găsesc doamnă de ce nu-mi spuneţi unde sunteţi?
şi ea nu-i spunea unde e, niciodată nu i-a spus unde e, uneori ascuţind un capăt de trestie avea impresia că ea
— Eu sunt
cu un mic ton nici măcar schimbat din cauza anilor sau a capcanelor memoriei, ajutorul vechilului mulţumit fiindcă aveau să se apropie de ea şi nu se apropiau, o creangă de copac şi asta-i tot, mandarinul de exemplu, care în iulie imită oamenii, în celelalte luni pocnete lipsite de orice mister, prea ocupat cu maniile vântului ca să-i pese de noi şi în iulie mici râsete
— Eu sunt
obligându-l pe vechil să ia securea
— Mincinosule
sau strivind mandarinele până ce el
— Iertare
mama mea către tata, vârâtă în cufere înainte de
— Rămâi cu mine
cu o nerăbdare aferată pentru că acel
— Rămâi cu mine
o obosea, de ce
— Rămâi cu mine
dacă tata un inutil care acceptase orice ca să nu-i displacă bunicului deşi bunicul

— Idiotul

mama punând cearşafuri peste cearşafuri dorind ca cearşafurile să nu se mai termine niciodată

— Sunt cu tine da sau nu?

întrebându-se în sinea ei dacă ajutorul vechilului o fi pus bine cercelul, bunicul examinând porumbul cu furie

— Cum de s-a născut idiotul ăla din mine spuneţi-mi?

având chef să-i ceară bunicii întinzându-i ligheanul

— Ia-l de urechi şi omoară-l

în timp ce caprele săreau pe stânci, din când şi când câte un ied alunecând cu un ţipăt, se răstignea pe arbuştii unde corpul îi era străbătut de o înfiorare sau două înainte de a renunţa, turma fără să aibă curajul să facă un pas şi imediat găile sfâşiindu-l, bunicul

— Cel puţin nevasta mea nu le făcea nici un rău

şi într-adevăr nu le făcea nici un rău, îi mângâia cu palma şi iepurii împăcaţi, îndepărta amintirea ei mângâindu-l şi pe el până ce simţea bucăţi din tatăl meu compunându-i-se în burtă, segmente care pluteau adunându-se, o vertebră, bărbia, firicelul de sânge din inimă într-o misiune complicată de tumbe şi lacrimi şi bunicul ridicându-se tresărind de groază

— Dă-mi drumul

luând puşca, lăsând puşca jos, fugind în timp ce tata începea nişte sărituri de broască şi bunica închisă peste el cu încăpăţânarea stridiilor despărţite de lume, bunicul către vechil

— Mi-a furat femeia idiotul

pe care n-a vrut să-l vadă în leagăn, n-a vrut să-l vadă nici pe urmă, a văzut hârdăul moaşei şi cârpele cu pete violacee care a poruncit să fie îngropate lângă gard

— Să nu-mi spuneţi unde

dacă tatăl meu

— Tată

nu răspundea, idiotul îmbrăţişându-i glezna iar bunicul

— Nu te atinge de mine

scuturându-şi pantalonii cu palma, un inamic care se vântura printre mobile purtându-şi piesele încă incomplete cu paşi oblici

tot mai rapizi, plânsete la miezul nopţii care răscoleau casa dezobişnuită de lacrimi

— Mamă

şi bunicul umflându-se de supărare

— Mi-ai furat-o

furios pe porumbeii pe care îi creştea bunica în porumbar şi se aliniau pe acoperiş gângurind a batjocură în tentativa de a-l da afară ca pe un cerşetor

— Nu mai porunceşti tu aici

pendula declarându-se de acord urcând greutatea din dreapta şi coborând-o pe cea din stânga

— Nu mai porunceşti tu aici

sertarele nedându-i ascultare refuzând să se deschidă, răsucea măciuliile uşilor în gol, tata învârtindu-le aproape fără un deget şi ele

— Nu-i nevoie să te sforţezi pentru că de tine ascultăm

totul aparţinea celorlalţi, nu bunicului, obiectele scoase de la locul lor, facturile din birou căzute pe jos, castronul spart de idiot care l-a scăpat din mână şi tata privind fix cioburile surprins, nu a cunoscut-o pe mama bunicului, nu a cunoscut pe nimeni şi i-a ocupat totul, bunicul către vechil

— Am rămas un cerşetor aici

supraveghind coacerea orzului dar fără plăcere, obosit, nu strângea încheietura slujnicelor de la bucătărie

— Vino-ncoa'

căutând să o audă pe bunica în camera de zi fără să-şi dea seama nici de o tuse nici de un scaun, ce i-ai făcut femeii mele, idiotule, ocupată ani în şir să jupoaie iepuri în spatele coteţului de păsări, tata acum cu toate piesele recompuse fără să-i mai caute piciorul iar el decepţionat

— Glezna a încetat să te mai intereseze nu-i aşa?

se apropia de tata în zadar, dacă ai să mă îmbrăţişezi mă prefac că nu te observ, nu te gonesc, tata distrându-se cu cutia de lucru de mână a bunicii jucându-se cu nasturii şi nu

— Tată

cel mult

— Mamă

dacă avea febră şi nu reuşea să adoarmă pentru că nu exista o lampă în odaie speriat de fantome, odată i-a poruncit

— Vino încoace

nu ca să-l sărute ce prostie, ca să verifice dacă îi este supus, nu eşti mai bun decât vechilul sau ceilalţi cărora nici n-am nevoie să le poruncesc

— Vino încoace

ca să şi vină imediat, îmi anticipează dorinţa, ghicesc ce vreau

— Poftim ce aţi cerut stăpâne

şi tata făcându-se că nu aude, prea mic ca să-şi recunoască stăpânul, i-a cumpărat calul sperând că

— Mulţumesc

şi ingratul, mut, desprinzându-l din belciug ca şi cum aş fi fost obligat să i-l ofer, călcând în picioare grâul nou şi umplând de praf tufişurile, vechilul în timp ce pompa de apă înainte şi înapoi, abia fixată în şuruburi, umplea hârdăul pentru băi

— Cu timpul o să se schimbe stăpâne

bunicul gata să-i reteze vocea cu cuţitul

— N-am nevoie de consolările tale nenorocitule

astfel încât vocea plecând

— Scuzaţi

bănuiala că bunica îl pândea fiindcă ceaşca dansa acum cu mai multă putere pe farfurioară şi Filomena uitată, deşi mi-e greu să admit pe tine te voiam eu şi nu mi-ar fi păsat dacă acum cuţitul tău, separă-mi măruntaiele şi goleşte-mă de tot ce nu-i de folos, tata pe moşie fără să-şi bată capul cu nici o brazdă, vechilul

— Vrei să ajuţi la înhămat?

iar el tăcut, sau

— Dă-mi momeala aceea

şi momeala în cârlig, fratele meu şi cu mine aplecaţi peste puţ comparându-ne cu înecaţii care eram tot noi, vechilul nici măcar în rame

(mă întreb dacă a mai murit cineva în nămolul acela pentru că membre care nu ne aparţineau şi voci care nu erau ale noastre)

pe maidanul de după cimitir fiindcă nu mai era loc pentru defuncţi, cu vântul slăbind dinspre frontieră prezenţa lor ni se lipea de haine atât de aproape încât ştiam ce gândeau, ce le plăcea, ce mai aşteptau încă

(oricât ar fi de dezamăgiţi ei încă mai aşteaptă)

dacă nu cumva vechilul care nu aştepta nimic cu excepţia dorinţei ca fiica lui să-l mai învie un picuţ oferindu-i mortadella pentru foamea din timpul nopţii care e mai puternică la defuncţi, fiica lui care lucra în bucătăria casei şi căreia bunicul o dată sau de două ori pe an

— Vino-ncoa'

doar ca să-i facă plăcere vechilului, aştepta un minut urmărind fluturii prin interstiţiile dintre scânduri şi o gonea de acolo, ea suflecându-şi fusta, bunicul întorcându-i spatele în hambar

— Lasă asta

şi mâinile fetei sfâşiindu-se de decepţie, fluturii în du-te-vino cu piruetele lor mioape, un câine adulmeca bursuci pe arie, îi prindea la marginea porumbiştei, făcea impresia că stă pe gânduri, renunţa, bunicul

— Răvăşeşte-ţi şorţul înainte să ieşi

şi rămânea întors cu spatele cu bunica sau Filomena în amintire fără să fie atent la mâinile care se sfâşiau în bucăţele mărunte, întrebarea fetei

— Nu vi-s pe plac stăpâne?

dintr-un abis de decepţie pe care chipul Filomenei îl împiedica să o calculeze, când vechilul a murit bunicul a dat ordin să fie aşezat în mijlocul camerei de zi pe un catafalc de flori şi a aliniat scaune lângă perete pentru rugăciunile priveghiului pe care doar el şi fata le-au ocupat, a fost singurul moment când mi s-a părut că-i citesc un soi de suferinţă pe faţă, cu părul pieptănat din consideraţie pentru defunct şi cravata de doliu peste nasturele de aramă, mâinile fetei continuau să se sfâşie şi amândoi cu gura mişcându-se în nişte ave-maria mute, bunicul a însoţit toată înmormântarea, cu capul descoperit în ciuda soarelui, primul în urma coşciugului, a încredinţat haina unui bărbat pe care nici nu l-a văzut, a luat lopata de la ţărani pentru

primul bulgăre de pământ aruncat pe groapă şi a continuat singur, fără să accepte să fie ajutat, cu fata chinuindu-se deget cu deget, a cerut ciocanul ca să înfigă crucea la căpătâi, a aprins lumânarea în pahar şi s-a întors acasă lăsând fata în genunchi luprăvindu-şi degetele mari, a trecut pe lângă tatăl meu care deshăma calul

— Idiotule

şi s-a închis în birou toată seara îndesind tăcerea din casă, slujnicele umblau cu pas uşor prin bucătărie îmbălsămându-şi vocile în basma, nici un pas avansând pe podea, nici o închizătoare de cufăr pocnind, doar odată cu înaintarea orelor vechilul cerând mortadella cu o mică voce somnoroasă, incomodat de strânsoarea hainei la umeri, fratele meu şi cu mine pe grilajul cimitirului auzindu-l prin forfota rudelor tulburându-i vocea de nici nu se mai ştia cine vorbeşte, poate că alt defunct, poate că mai mulţi, poate că lespezile pe care se concentrau murmurele şi furiile răposaţilor din ultimele luni indignaţi de absenţa unei companii şi a luminii

— Da' de noi cine are grijă?

căutând prin jur o farfurioară cu supă, fiica vechilului tot în genunchi dar nu se gândea la tatăl ei, se gândea la bunicul meu care-i întorsese spatele în hambar

— Lasă asta

în timp ce fusta îi aluneca de pe coapse şi fluturii în vârtejuri la nimereală, patru sau cinci pe ulmul cel mare, patru sau cinci prin verze, vreo zece departe unde se uscau iasomiile, bunicul

— Ţi-ai răvăşit şorţul?

fără nerăbdările lui de canar, ce-o fi fiind greşit la mine de nu mă vrea de vreme ce toate celelalte îi sunt pe plac, tata privind-o cu părere de rău

(nu vreo zece, de şapte ori zece, de opt ori zece în ulmul cel mare şi în crăpăturile zidurilor încercând să se ascundă, li se vedea vârful aripilor, nu se vedeau antenele nici picioruşele)

legându-şi calul de cruce, strângându-i fără chef încheietura

— Vino-ncoa'

nu pentru el, pentru fată şi vechilul recunoscător, o şuviţă de păr s-a desprins din rochia de doliu, care aparţinuse mamei ei, nu neagră, cenuşie şi pe măsură ce devenea mai cenuşie descusută la talie, muntele nu verde nici roşu, albastru, încărcat de aburi de nori de la un capăt la celălalt al moşiei

(or fi şi târguri în intervalurile dintre munţi şi în târguri ferestruici în care plutesc absenţe şi o oscilare de perdele?)

descusută la talie şi rochia mai cenuşie, cu pete ocru la mâneci, o a doua şuviţă desprinzându-i-se, lumânarea căzută jos şi ea preocupată de lumânare

— Fiţi atent la lumânare stăpâne

nesimţindu-l în corp, simţind respiraţia calului, nu respiraţia tatălui meu, bucuria morţilor descoperind supa

— Nici n-am băgat de seamă supa închipuie-ţi

dorinţă de a aduce mortadella vechilului care o mesteca fără dinţi ajutându-se cu degetul mic

— Ţi-a trecut foamea?

tata văzându-i mâinile şi încercând să-i repare falangele până ce oasele aveau să se unească din nou, cu vălul de mers la mesă căruia îi lipsea tighelul din nou pe cap şi firimiturile pe care vechilul nu le-a înghiţit pe umeri şi pe piept, fata a rămas lângă mormânt până noaptea în forfota defuncţilor, dacă întâmplător mama cu verişoara mea din cauza unui capac de oală

— N-ai văzut cumva capacul?

ca să înăbuşe cepele coapte, revenind în casa unde o porţiune din acoperiş începea să se curbeze l-am văzut pe bunicul chemându-l pe ajutorul vechilului

— Ai să rămâi în locul lui acum

şi abia în clipa aceea vechilul a fost mort şi bunicul s-a îndepărtat de el ca să-l copleşească regrete mai mari, acum nu mai avea nevoie pentru turme şi grâu şi era să uite de însămânţarea porumbului, cum să scoată boabele din sac şi să le răspândească pe arie, cum să trateze paraziţii cu pompa şi să împiedice şopârlele să distrugă livada, fiica vechilului trezindu-se mai orfană în căutarea capacului, am găsit-o a doua zi

întinsă pe nisip cu ambalajul lichidului contra ciupercilor curgând încă, bunicul a încercat-o cu piciorul, un soi de vâscozitate i s-a scurs din gură şi nu înceta să crească pentru că o fierbere în esofagul ars de otravă, au aruncat peste ea pietre şi nisip ca să-i liniştească măruntaiele şi să împiedice găile şi au părăsit-o acolo ca să îngraşe orzul, în septembrie nişte cartilagii, nişte dinţi, o sanda pe care au mâncat-o nevăstuicile, ajutorul vechilului a descoperit un inel de bijutier ambulant dar rupt şi fără montură, nici măcar de argint, din metal înnegrit, l-a aruncat într-un jgheab de irigaţie şi a dispărut pe câmp, am vrut să-l găsesc pentru tine, Maria Adelaide, dar moşia l-a dizolvat, slujnicele de la bucătărie au rămas cu peria şi cu statueta Sfântului Ştefan căruia îi lipsea cârja şi bunicul revăzând-o în hambar, n-a fost nevoie să-i poruncească

— Dezbracă-te

s-a desfăcut singură cu un mic râs de speranţă cu mâinile mutilate, n-am avut timp să-ţi ofer nimic Maria Adelaide, fluturi, compoturi, o piatră de mica, l-am văzut pe infirmier luând bicicleta sprijinită de perete cu cutia de tablă a medicamentelor, închisă cu lacăt, prinsă cu sfori de şa şi mama ta plângând, adică impresia că plângea şi nici o lacrimă la ea, am văzut vecinele în şalurile lor de doliu cu franjurii încurcaţi şi n-am reuşit să te văd, m-am urcat într-un cais şi ce distingeam în cameră erau fierul patului şi o icoană a Maicii Domnului desculţă, cocoţată pe un nor de ipsos la fel cu cei care trec în martie, am crezut că tuşeai şi m-am înşelat, era lupta găinilor pentru un loc pe stinghie ca să se înfoaie a lene, eu murind şi ele vârându-şi capul sub aripi, doar cu creasta afară, mama mea

— Sunt aici nu sunt?

în timp ce buza tatei sărind, sărind

(— Cum faci ca să-ţi sară buza tată?)

bunicul i-a întins puşca

— Ce mai aştepţi ca s-o ucizi idiotule?

şi tata refuzând în timp ce buza îi sărea

(am obosit tot încercând şi eu încreţindu-mi muşchii în oglindă şi buza nimic)

din ambalajul lichidului contra ciupercilor o picătură care întârzia să se desprindă, vânătă, aşa că şi pietrele şi nisipul vinete, un şarpe bucăţică cu bucăţică a dispărut biciuindu-se singur printre tulpinile de secară

— Răvăşeşte-ţi şorţul înainte de a pleca

pentru ca vechilul şi slujnicele de la bucătărie să creadă şi minciună, ce-o fi fiind greşit la mine ca să valorez mai puţin decât colegele mele, copil o ciupea de mânecă pe maică-sa

— Sunt urâtă?

şi deşi maică-sa nu răspundea comoda căreia îi lipseau mânere, cu tăblia de marmură

(marmură?)

Zgâriată, se declara de acord cu ea, pe comodă Arhanghelul Mihail împungând un balaur cu o lance de sârmă, bunicul a dus scaunele de la priveghi în sufragerie şi cerdac şi s-a instalat la întâmplare pe unul din ele pierzându-şi ochii în munte, tata a încălecat din nou pe cal şi a pornit dar nu în galop nici în trap, la pas, cu parfumul cuferelor durându-l, buza a încetat să sară pentru că dinţii o împiedicau puternic, a evitat crucea vechilului ca să evite mâhnirea fetei

— Sunt urâtă?

a încercat să-şi aducă aminte numele ei fără să-l găsească, găsea pe Maria Adelaide şi pe infirmier pe bicicletă bând într-ascuns, dacă m-aş însura cu ea ar fi cineva care să aibă grijă de fratele meu şi de mine, smochinul n-o să înflorească anul ăsta că se ghiceşte după crengi, caprele cu găile în jur şi noi aici în aşteptare deoarece cu un pic de noroc poate că se întâmplă ceva, bunicul fluierând după catâr şi ajutorul vechilului ascuţind un capăt de trestie, se uită la mama mea lângă el cu agrafele de păr şi cerceii la locul lor, se uită la tata pândindu-i fără să dea drumul calului şi bunicul

— Idiotul

ne uită la toți defuncții din rame în ruinele casei, bunicul cu puşca pe care tata o refuzase vârându-i un cartuş şi căindu-se că a vârât cartuşul

– Nu-i treaba mea

în timp ce mimozele presărate pe câmpul cât toată întinderea nopții, prezența lacului îl speria din cauza broaştelor sau a tucanilor, din cauza apei invizibile pe ici şi pe colo în tăcerea asemănătoare cu sângele care ne circulă prin corp, să puneți mortadella lângă vechil pentru apetitul care îi exaltă pe defuncți când îi atinge luna, bunicul

— Care dintre noi doi a trăit mai mulți ani?

descoperind gustul de porumb vechi şi de țărână uscată pe limbă, i-a fost greu să se scoale ca să intre în bucătărie şi să găsească o încheietură pe care să o strângă cu mâna

— Vino-ncoa'

sperând ca gustul de țărână să scadă şi nu scădea, creştea, nu doar limba, brațele şi picioarele la fel ca de porumb vechi şi țărână uscată şi atunci tata cu foarfeca la gât, mama la fereastra cu vitralii a preotului şi bunicul nu indignat, nu trist, într-un colț al grădinii de zarzavat jucându-se cu bețigaşe de lemn fără să fie atent la bețigaşe, a încercat să zică

— Tată

şi n-a reuşit să zică

— Tată

niciodată n-a reuşit să zică

— Tată

la fel cum tatăl lui nu vorbea cu el, îl ajuta în livadă fără cuvinte, făcea ce i se spunea, de ce să mai zică

— Tată

dacă era singur într-o casă goală, s-a uitat la slujnica pe care o apucase de încheietură

— Vino-ncoa'

şi a recunoscut-o pe sora mai mică a celei care îi servea cina, o fetişcană care le ajuta pe colege cu lemnele şi farfuriile, aproape de înălțimea lui când i-a murit tatăl, i-a luat din nou încheietura

nelăsând-o să fugă potrivindu-şi bluza la piept, i-a ridicat şorţul, a sprijinit-o de grămada de cereale uscate, şi-a amintit de bărbatul căruia nu reuşise să-i zică

— Tată

niciodată nu reuşise să-i zică

— Tată

şi în loc să posede fetişcana cu un atac rapid de canar

— Cuminte

a coborât de-a lungul trunchiului ei până la genunchi şi s-a lipit de ei sperând ca gustul de porumb vechi şi de ţărână uscată să-i dispară de pe limbă.

5

Cine umblă noaptea de-a valma cu vântul în jurul casei şi eu către fratele meu

— Nu auzi?

căutând crăpăturile din tocăraie ca să ne spioneze, un defunct care s-a rătăcit fără să regăsească străduţa unde locuieşte sau nevăstuicile care nu respectă pe nimeni obligându-mă să aduc puşca şi să trag la întâmplare, când le caut dimineaţa găile le-au şi luat şi doar un bursuc lingând resturile de sânge ascuns în ierburi pentru că ierburi e ceea ce mai avem astăzi pe moşie astfel că muntele mai mare, lacul cu refluxurile sale mărunte şi vocile vorbind despre un timp când fratele meu şi cu mine încă nu ne născuserăm, când câmpurile creşteau şi bunicul bogat poruncind în dreapta şi-n stânga, a venit din târg cu vechilul şi nevasta vechilului de care se serveau amândoi în baraca peste care s-a construit casa asta, auzeau cârduri de corbi evadaţi din norii unde păsările sunt aliniate în ordine, sturzi, ciori, berze pe care mâna nu ştiu cui le-a risipit, dacă aş chema vreuna din slujnicele de la bucătărie nimeni, în caz că aş urca în camera cuferelor nici un parfum printre rufe, plecăm mâine undeva unde catârul, calul şi nevăstuicile să nu ne ajungă, pe aceeaşi cărare pe care a urmat-o şi nevasta vechilului fără să spună nimic lăsând carnea pe foc şi croşeta înfiptă în ghem ca şi cum avea de gând să se întoarcă, bunicul şi vechilul i-au luat urma deşi atâţia ciulini şi atâtea pietre pentru că la poalele colinei îşi târâse picioarele şi câteva tulpini rupte, au ajuns-o din urmă în nişte hortensii de apă uitându-se la lăcustele care săreau în şuvoi dacă ne poate numi şuvoi un firicel incapabil să ocolească pietrele,

i-a privit cu ochii ei blânzi, a văzut croşeta în palma vechilului şi mă întreb dacă o va fi simţit când i s-a înfipt între două coaste absorbită cum era de lăcuste, ochii, încă şi mai blânzi, au urcat până la bunicul meu şi s-au întors la gângănii în timp ce vântul, odată cu orele şapte, devenea rece, vechilul a încercat să înfigă croşeta mai sus, acolo unde inima dă arc corpului şi născoceşte idei şi femeia s-a făcut grămadă fără să cadă, adică s-a lăţit aşezată spunând ceva aşa cum se întâmplă cu calcarul dacă ne sprijinim urechea de el şi o arteră secretă pulsând, pulsând, crescând în ton, oprindu-se, când s-a oprit capul ajunsese pe piept şi asta a fost tot, deşi fără să vorbească ea continua să vadă, pierduse lănţişorul de la gât şi o parte din bluză, cea galbenă cu volănaşe din duminicile de vară

(mama ei

— Parcă ai fi o nenorocită de prin cafenele cu bluza asta tu)

bunicul şi vechilul au lăsat-o în mijlocul desişului ca să se distreze mai departe cu lăcustele în dimineaţa următoare, una dintre ele i s-a agăţat în păr şi vechilul a tras-o cu îndemânări de ceasornicar, trandafiri sălbatici, arbori ciudaţi, o împrejmuire fără poartă cu o jiletcă ce-şi pierduse căptuşeala atârnată de coada unei sape şi nevasta vechilului printre ceţurile lacului care se scandalizau de volănaşele bluzei, i-au depus croşeta pe genunchi dacă ar avea cumva chef să lucreze vreo bordură de cearşaf sau o broderie pentru o faţă de pernă, fata mergea de-a buşilea cu găinile furând grăunţele pe care le lăsau acestea, cine umblă cu vântul în jurul casei căutând crăpăturile din tocăraie ca să ne spioneze poate cu o bordură de cearşaf sau o faţă de pernă în mână

— Ai cui fii sunteţi voi?

secerătoare în ruină şi câmpuri uscate, nevasta vechilului în vreun punct întunecos plimbând un felinar cu ulei care modifica umbrele însufleţindu-le cu viaţă, dacă am înainta un pas s-ar da înapoi cu frică, a prins curaj când o lăcustă s-a aşezat pe o cărămidă, a întins încetişor degetele spre ea pentru că îi lipsea inima şi gângania a dispărut, a căutat baraca şi n-a găsit baraca,

un loc prea mare, mai mare decât târgul, de o dimensiune pe care nu o înțelegea

(-- Ce fac cu asta?)

deși aceleași voci ca pe uliță, în fundături, cea a mamei ei de exemplu

-- Scoate-ți chestiile astea de țigancă din urechi repede

mici discuri de tablă prinse cu un cârlig și vechilul într-un arbust pândind-o, i-a trimis ouă de păsărică prin nepotul infirmului și o scrisoare la care a muncit mai multe zile copiind manualul școlar, mama leagă funda, cu desenul unei doamne care leagă o fundă pe moțul unei fetițe blonde și vechilul extaziat de moț, femeia a ascuns scrisoarea într-o gaură din zid astupând-o cu moloz, vechilul pe vine pe o brazdă de cartofi fără ca femeia să-i poată distinge trăsăturile, distingea o parte din cămașă respirând repede, borul pălăriei mai pleoștit decât cămașa și o floare ruptă înaintând spre ea, nu cravata nici pălăria, doar floarea, tatăl femeii bolnav în casă îngrijindu-și rănile de la glezne cu Sfântul Grigore binecuvântându-l de pe dulap fără să i le vindece, o floare, pe lângă că ruptă, ofilindu-se veștedă și pe care el a încercat s-o reînvie stropind-o cu apă, femeia ținând floarea ridicată, stânjenită

— Ce fac cu asta?

și după o călătorie de câteva zile cu câini ce-i amenințau de departe, doar urechi și bale, până în locul unde bunicul începuse o baracă și un catâr legat de o creangă, vechilul

— Stăpâne

către un sărăntoc ca el, cu gura plină de cuie, ciocănind scânduri peste scânduri, bunicul meu de care femeia nu-și amintea din târg până ce deodată i-a venit în minte un puști care nu vorbea cu nimeni pierzându-se la fereastra cu vitralii din paraclis în care se spunea că mama mea locuia cu preotul ca și cum ar fi fost căsătoriți, i-a venit în minte puștiul care punea lațuri pentru păsări în împrejurimile târgului sau se lupta cu câinii pentru cadavrul unui dihor, au sfârșit prin a-i lua tatăl și el fără nici o reacție, tăcut, nu ne-a însoțit la cimitir, a zăbovit în capelă gândindu-se la altceva, l-au chemat și nu a răspuns, au încercat să-i

dea o supă şi a fugit, văduva farmacistului a vrut să-l ia la ea dar el

— Nu

împiedicându-i să-l prindă şi întorcându-se în mizeria casei, putea să jure că puştiul era individul de-acum cu gura plină de cuie care ciocănea scânduri peste scânduri construind o colibă într-un deşert de desiş, încă lipsit de importanţă, încă nu stăpân peste toate, mai tânăr decât ceilalţi şi totuşi vechilul

— Stăpâne

şi femeia fără să înţeleagă

— De ce stăpân?

şi înţelegând de ce

— Stăpâne

abia atunci când bunicul a întârziat lângă ea şi a continuat baraca poruncindu-i vechilului

— Adu-mi scândurile acelea aici

şi vechilul adunându-le sub furia corbilor pe care vântul îi gonise spre locul unde erau adică o zbârleală de arbuşti, femeia fără bluza galbenă şi cerceii de ţigancă amintindu-şi de mama ei

— Nenorocito

şi de tatăl ei aplecat peste rănile de la glezne care se înrăutăţeau întruna, fără să poată umbla

— Ce se întâmplă cu mine?

se întâmplă că o să mori domnule şi o să te alături celorlalţi morţi care şuşotesc intrigi sau îngrijesc de grădiniţele lor de zarzavat încurajând legumele cu mângâieri, oameni pe care nu-i cunosc cu joben şi umbrelă şi cu haine ca noi pentru că au murit de curând scuturând frunzele, se întâmplă să fie mai puţin greu decât s-ar crede, încetezi să mai respiri şi pe urmă respiri într-alt fel fără ca ceilaţi să te pândească îndureraţi şi uite cum şchiopătezi printre ei, cu gâtul ridicat ferindu-te de briză dislocându-ţi unul câte unul picioarele aproape inutile cu o lâncezeală dificilă

(scuză-mă că te întreb dar cum te-ai căpătuit cu boala asta tată?)

ce fel de lume e asta în care locuim spune-mi, nu-i înţeleg pe oamenii care aşteaptă nu ştiu ce de la mine, nu înţeleg vocile, nici o pe văduva farmacistului printre vasele de porţelan pictate şi mobilele cu ghirlande din zinc, bunicul către vechil fără să înceteze să ciocănească

– Te-ai însurat cu asta?

în timp ce vechilul măsura pământul pentru săculeţii cu semînţe şi acum ştiu cine umblă noaptea în jurul casei căutând interstiţiile dintre ferestre ca să ne spioneze, nu catârul, nu calul, nu nevăstuicile, o rochie galbenă cu volănaşe şi nişte cercei de gîngănică

(— Nenorocito)

în căutarea unei barăci care nu mai există de secole, în care dormea cu vechilul şi cu bunicul meu, auzind porumbul cum creştea în jur profitând de pâraiele datorate ploii, din când în când vechilul sau bunicul meu îşi întrerupeau lucrul ca s-o cheme în colibă şi femeii i se părea că unul dintre corbi, rătăcit din cârd, îi ciugulea măduva oaselor

– Nu plânge

căutându-i intimitatea printre smucituri în timp ce mama el în doliu încerca să-i abată gândurile

– Ştiam eu

şi ea mută ca taică-său, cu ochii deschişi, gândindu-se la o floare ruptă şi la o pălărie care tremura, după moartea părintelui biserica pustie năpădită de plante agăţătoare şi iarbă-neagră şi Cristul teribil aplecându-se de pe cruce revărsând peste noi toate păcatele lumii, ajutorul vechilului a rămas un timp cu fratele meu şi cu mine înainte de a dispărea în puţ deoarece a apărut o a treia faţă mai puţin precisă în nămol, lespezile imposibil de descifrat în uzura marmurei, rămâne trapul calului pe care nici ziua nu reuşim să-l vedem şi pendula înaintând oprită locului anunţând că timpul a încremenit, ora cinci eternă şi soarele fără să-şi schimbe locul, mâine îl iau pe fratele meu de braţ şi plecăm din resturile astea de casă pentru că o fi existând ceva orice o fi dincolo de pârâu şi de cactuşi, o şosea, oameni, nici

un catâr care să şchioapete, în momentul când femeia a născut fata bunicul meu arătând spre nişte pietre

— Mutaţi-vă în hambar că nu vă vreau aici

şi femeia îl zărea pe-afară înaintea zorilor cum se uita la pietre chiar şi pe ploaie ca şi cum i-ar fi urât pe ea şi pe vechil ori s-ar fi urât pe sine, odată a dat de femeie la intrare şi s-a ascuns în baracă muşcându-şi propria faţă cu mai mulţi dinţi decât avea în realitate urmărind-o pe fiica femeii de departe cu un soi de furie în timp ce moşia creştea, un ţăran sau doi lucrau în lanurile de grâu şi pe urmă câini şi găini şi slujnice cărora bunicul le apuca încheietura mâinii obligându-le să meargă spre o împrejmuire de desiş de unde ieşea cu mai mulţi dinţi, mai multă ură, poate

— Mamă

în loc de

— Vino-ncoa'

şi niciodată

— Mamă

bineînţeles, mama cu părintele în paraclis şi tata în preajma morţii, nu vreau femeile astea, te vreau pe dumneata doamnă, noi trei în casă şi totul din nou în ordine, nu-mi trebuie să vorbiţi cu mine, de ce să vorbiţi cu mine, îmi trebuie să fiţi aici şi mâncarea pe masă, praful şters că-mi ajunge vântul care pârleşte totul în jur şi o jumătate de duzină de pui de găină care nici pentru un prânz nu-s de ajuns, doar cap şi labe şi între cap şi labe nişte pene înfiorate de frig, smochine care nu se coc în păduricea de-acolo, mama mea

(nu spun

— Mamă

n-am spus niciodată

— Mamă)

plecând ca să nu încălzească doar apă în oala goală, câte o legumă sau alta şi o picătură de untdelemn, îmi lipsea doar copilul vechilului şi al meu de care n-am să mă ocup fiindcă-l urăsc, nu mi-am închipuit că s-ar putea naşte lucruri vii în

prietatea asta cu excepţia grâului şi a porumbului şi eu porunc
ind aici, eu

— Vino-ncoa'

şi plecând mai amar decât am venit, femeia gândind dacă ar avea acum bluza galbenă aş pune-o pentru el deşi el nu-i bărbat, e un copil care se luptă cu propria lui spaimă consimţind să i se ia tatăl şi odată cu plecarea tatălui camera imposibil de locuit, dacă femeia cu el în acest moment n-ar refuza-o, n-ar ruga

— Ajută-mă să uit

ca şi cum cineva ne-ar putea ajuta să uităm, nu ne ajută, nepoţii mei care nici nepoţi nu sunt, dacă fiul meu ar veni cu o năpăligă i-aş mulţumi, eu cu mult mai mulţi dinţi decât dinţii pe care-i aveam amintindu-mi de vitraliile din paraclis şi de Cristul care-şi prăvălea peste noi agonia ochilor, femeia

— Ce pot să fac

şi bunicul încremenit sub ţipătul corbilor, nu, sub ţipătul băilor care au pus corbii pe fugă, vechilul

— Stăpâne

arătând recolta făcând să i se scurgă bobiţe dintre degete şi ce-i păsa lui de grâu, urmărea târgul în depărtare sau străbătea pe catâr ulicioarele pustii prefăcându-se că nu aude voci nici nu observă trăsături în speranţa că l-ar fi uitat, inclusiv nevasta vechilului cu croşeta între coaste şi fiica ei pe aici ca o remuşcare vie, a strâns-o de încheietură

— Vino-ncoa'

doar ca să-l liniştească pe vechil, i-a poruncit să-şi răvăşească portul şi a trimis-o înapoi la bucătărie, intactă, garantând în ulnea lui

— Nu vreau nimic de la tine

dorind să-i explice

— Nu pot să vreau nimic de la tine

şi în loc să vorbească se obliga să asiste la fluturii care zburătăceau printr-un spaţiu între scânduri el pe care nu-l interesau fluturii şi începea să nu-l intereseze nici moşia, fiica vechilului dezamăgită

— Nu vi-s bună?

şi bunicul cu mult mai mulţi dinţi decât dinţii pe care-i avea apropiindu-se de scânduri, tot cu spatele, ştiindu-l pe vechil satisfăcut dacă vedea şorţul răvăşit, gata să-l urmeze verificând paraziţii din grâu, se însoţeau când erau copii la păsări sau înfigeau câte un capăt de trestie în broaşte ca să le vadă cum se umflă, mama văduvă a vechilului în pat de la atac bătând cu mâna în genunchi cu un sunet de trunchi viermănos, când au venit la moşie mama a rămas să împroaşte blesteme care i-au însoţit mult timp chiar când n-o mai puteau auzi, s-au întors ca să o facă să tacă legându-i o funie la gât şi mâna o ultimă lovitură mai lentă, blândă, mai mult cădere decât lovitură şi apoi cărarea cu agave liniştită, evident că se auzea clopotniţa dar un capac de nori i s-a aşezat deasupra şi a înăbuşit dangătul, înainte de atac mâna fără să lovească nimic, cosea pe o băncuţă întrebând fotografia tatălui dichisit, cu ţigară

— Găseşti că merit asta?

şi tatăl zâmbindu-i netulburat

— Nu dom'le nu dom'le

astfel că poate nu i-ar strica o funie şi lui pentru că acel

— Nu dom'le nu dom'le

era enervant, vechilul şi-l amintea dând dreptate lumii

— Complet de acord

orice ar fi gândit lumea, din când în când observa că vechilul există, căuta un bănuţ în buzunar cu păienjenişul degetelor, îl asigura

— Deşi încă nu-l ai poţi începe să-l cheltuieşti

sigur că bănuţul, pe lângă faptul că real, era şi inepuizabil şi imediat după aceea uita căutând cu limba şi arătătorul un molar cariat, se putea asista la nişte manevre complicate în interiorul obrazului care-şi schimba forma, când rotund când supt, cu arătătorul cercetând abcese

(notă: am uitat să vorbesc despre palmierul în drum spre munte, notează cu roşu ca să-l menţionezi mai târziu)

— E ceva aici

alte arătătoare lărgind gura pentru o examinare cu oglinda în care o sprânceană urca şi cealaltă cobora, bărbia se dezasambla şi deodată totul la locul său şi tatăl vechilului conversând cu sine însuşi

— Nu-mi place asta deloc

dezaburind oglinda pentru o ultimă studiere, o pasăre a traversat cu greu piersicul cu un fâlfâit de pene ude aproape lovindu-se de zid, hainele tatălui vechilului nu ferchezuite, roase în timp ce se afunda în pat

— Presimt moartea în preajmă

şi vârându-se din nou în gură, arătător, cot, bărbatul întreg şi promisiunea bănuţului s-a evaporat, a cerut părearea unui vecin care a dispărut la rândul lui în gură concentrându-se înainte de a-şi da cu presupusul şi în timp ce se concentra gulerul, care era slab, acum gras, el cu grave duble bărbii cumpănind verdictul pentru a-l cruţa de sperieturi de prisos

— E posibil să fie moartea ştiu şi eu

pentru că nemernica are trucurile ei, devine ipocrită şi nu e, o băşică, o umflătură şi săptămâna următoare moare omul de-adevăratelea, reparând acoperişul o bârnă s-a desprins din punctul de sprijin, a căzut peste el şi faţa tatălui vechilului mutată deodată spre stânga aşa că i-au pus ghetrele pe care le ţinea într-un cornet de hârtie sperând să fie primit cu mai mult respect printre defuncţi

— Uite-l pe-ăla poartă ghetre

tatăl vechilului către cercul de răposaţi arătându-şi molarul

— E vreun medic pe aici care să mă consulte?

şi cercul de răposaţi discutând despre dinte, o pasăre a traversat acoperişul în sens contrar fără să descopere relieful unde să se aşeze tremurând, ce i s-a întâmplat tatălui meu şi cum şi când, o fi mama sau ajutorul vechilului ceea ce îl doare pe dinăuntru, de ce atâta dezolare în casa asta unde oamenii nu se uită unii la alţii, nu se alătură, nu vorbesc, nişte imenşi iepuri jupuiţi şi nişte imense lighene cu piei, cufere din care parfumul s-a evaporat, doar pompa de apă trezindu-mă şi fratele meu în puţ întrebând nămolul cine este, ce se zărea din prima clipă în

coşciugul tatălui vechilului erau ghetrele albe, o gaie s-a lipit de burta unui ied, o a doua de ceafă, bunicul meu a adus puşca şi păsările au căzut cu aripile desfăşurate însângerând curtea, tata asista pe calul care mergea într-o rână din cauza împuşcăturilor în timp ce iedul îngenunchea şi bunicul alergând spre poalele stâncilor luându-l în braţe introducându-i în suflet propria sa viaţă, l-a aruncat pe jos când şi-a dat seama că îl observam şi l-a întrebat pe vechil

— Crezi că e bun de gătit?

şi a fost bun de gătit doar că bunicul nu a apărut la masă, a văzut castronul din uşă

— N-am timp să mănânc

pe una dintre găile moarte a luat-o câinele şi a dus-o cu el ca să scape de haită, bunicul acoperea petele iedului frecându-şi tălpile de sol, a tras gloanţe inutile în nişte păsări prea departe atârnate de nimic cu un fir de nimic şi ramele se clătinau în cuie, iedul mirosind a lapte de mic ce era, dă-i mai multă viaţă bunicule ca să devină mare şi să miroasă a carne adevărată, bunicul

— Idioţilor

terminând de frecat tălpile, plecând cu vechilul şi tatăl meu pe scări spre etajul de sus mulţumindu-se cu parfumul cuferelor şi paşii desculţi, mi-ajunge să ştiu că eşti aici şi nu ai plecat, să te întorci din hambar observând lipsa cercelului şi a agrafelor fără să-ţi pese de mine fiindcă nu-ţi păsa de mine sau ascundeai de mine

— Lasă-mă

deoarece eu o fiinţă fără importanţă pe care o puneai pe fugă cu un simplu sunet de voce, mi-ajunge să ştiu că rămâi şi într-o bună zi poate ai să fii atentă la persoana mea aşteptându-te fără să fie nevoie să vorbesc fiindcă n-am nevoie să vorbesc, doar să tremur de speranţă şi tu

— Vino cu mine

cu vocea de la începutul cunoştinţei noastre când tu o slujnică de la bucătărie şi eu te urmăream uluit, felul cum mergeai,

vrafa când îţi ridicai părul din cauza căldurii de la plită şi cole-
gele tale

— Uite-l pe idiot acolo

fiindcă nu numai tata era cel care mă dispreţuia, şi ţăranii, mecanicul de la tractor, voi toţi, cred că şi fiii mei şi eu fugind cu calul dorind să te duc unde nimeni să nu ne cunoască şi să putem, ca să spun aşa, să trăim în pace

(nu îndrăznesc să spun fericiţi)

mi-ajunge să te ştiu în casa asta pentru ca eu să fiu liniştit, aşteptând să mă chemi şi sigur că mă vei chema chiar dacă numai de milă, eu lângă cufere

— Sunt aici

fără să am curajul să te ating şi dorind să te ating, uitând de Maria Adelaide, de ajutorul vechilului, de tatăl meu

— De ce n-am avut parte de alt fiu?

gata să scoată un mic râs prostesc în timp ce plouă afară şi cu căruia nu-i place ploaia

— Ce bine că plouă afară

copacii triştı şi nu-i nimic te asigur de vreme ce nimic nu mă poate răni, muntele creşte până ce ne acoperă cu totul şi tatăl meu la masă fără să fie atent la cufere nici la fiica vechilului

— Stăpâne

curăţând ce era gata curat numai ca să mai zăbovească în acelaşi loc, farfuria tatei cu mai mulţi cartofi, cămăşile mai bine călcate decât ale noastre, apa din baie mai fierbinte, aburii lacului soseau odată cu înserarea de-a valma cu frenezia broaştelor

(să fie broaşte?)

şi-mi schimbau direcţia viselor prin mişcarea apei

(broaşte sau alte vietăţi oarecare nu ştiu care)

îl simţeam pe fratele meu pândind tăcerea în interiorul căreia atâta zgomot Dumnezeule, niciodată nu mi-a pronunţat numele şi niciodată nu m-a chemat cum niciodată n-am spus nici eu vreun nume şi n-am chemat pe nimeni

(or exista broaşte de dimensiunea unor vaci?)

trecând în bucătărie bunicul a poruncit să se spargă castronul cu iedul sub pretext că nu-i plăceau desenele de pe porţelan,

tata nici nu o observa pe fiica vechilului, dacă se întâmpla să se lovească de ea

— Pardon

şi mergea mai departe, slujnicele de la bucătărie

— Vrei să fii stăpâna noastră?

şi ea nu voia să fie stăpâna nimănui, îl voia pe taică-meu în hambar cu ea şi şorţul mototolit, să o ia de ceafă ca pe un animal şi s-o lase pe paie terminând de murit în timp ce sângele se oprea

(nu de dimensiunea unor vaci, nu mi se pare că ar exista broaşte de dimensiunea unor vaci, mereu micuţe, slăbuţe)

şi nici un prunc în ea

— Nu-s bună

fratele meu şi cu mine plecăm mâine, o cărare care poate traversează frontiera nu ştiu, ştiu de moşie şi de târg şi de denivelările muntelui pe care uneori lumini şi colibe de păstori, după cină bunicul zăbovea pe cerdac amintindu-şi de părinţi şi de obiectele din casă, elefantul pe masă cu o trompă lipită şi un picior ridicat, îşi vâra mâna dedesubt şi nu călca nimeni pe ea, dacă laba dădea impresia că i-ar strivi-o şi-o trăgea repede, bunicul zâmbind şi ascunzându-şi zâmbetul

— Ce s-o fi întâmplat cu elefantul?

pe care un vecin l-a luat şi el bănuind că vecinul, oricum toţi defuncţi deja, dacă ar pândi prin ferestruici poate că l-ar găsi, elefantul căruia nimeni nu-i dădea atenţie şi totuşi era centrul universului aşa cum mandarinul cu paraziţi în crăpăturile trunchiului era centrul grădinii sprijinindu-se tot mai mult de acoperiş până ce a spart streaşina înclinând-o spre sol într-o vreme când mama încă prezentă şi sora încă în viaţă, îi dădeau ceaiuri şi rugăciuni, pui de găină zdrobiţi în supă şi amintindu-şi de tatăl aplecat peste pat tot numai lipsă de înţelegere şi spaimă bunicul a gonit căţeluşa cu un picior în fund

— Lasă-mă

ca să măsoare deziluziile din sinea lui privind căţeluşa cu silă

— De ce n-ai făcut nimic pentru sora mea?

animalul care se născuse de curând şi totuşi vinovat, tata către mama

— Pot să mă culc lângă tine?

chiar fără agrafe şi cercei, cu un nasture smuls şi resturi de pule, ajutorul vechilului în curte ascuţindu-şi trestioara fixându-ne pieziş sau scuturându-ne cu mâneca dacă îl deranjam

— Copii

şi trăsăturile lui schimbându-se, mai ales faţă de mine, deducând asemănări

(o să le fărâmiţez în puţ)

tatăl bunicului meu a tăiat mandarinul ca să împiedice ca acoperişul să se prăvălească în curte, după ce sora a murit totul identic în casă cu excepţia unui pat gol, după o lună sau două pui de găină din nou din aceia mici, ieftini, lipsiţi de creastă, bunicul învinovăţindu-ne

— Lăsaţi-mă

fata de pe perete holbându-se la noi, dacă aş avea curajul l-aş întreba

— O recunoşti?

ca să-l aud strigând

— Lasă-mă

tata la marginea saltelei şi ajutorul vechilului necontenit contopit cu bazinul de apă, secerătoarea, hambarul, niciodată nu l-am întâlnit pe bunicul la cimitir în vizită la soră, îl chema pe vechil, încăleca pe catâr, pleca, se ghiceau în miezul nopţii paşii săi prin birou, pe sală, în camera unde slujnicele dormeau fără ca el să aleagă pe vreuna, fiica vechilului se ridica în cot şi se culca la loc, cine umblă de-a valma cu vântul în jurul casei şi eu către fratele meu

— Nu auzi?

un defunct fără să regăsească străduţa unde locuieşte sau tata acolo sus nici măcar respirând, cineva despre care nu ştiu cine este şi mă cheamă

— Tu

mă cheamă iar

— Tu

şi eu cu frică, îl aud pe tata coborând scările pentru că am încetat să mai fiu, nu exist, există fratele meu aproape rostindu-mi numele, spunându-mi numele

— Tu

n-am să plec mâine, ei sunt cei care mă iau, oameni de care nu ştiu de unde au venit arătându-mă tatei

— Ăsta e?

şi tata sau bunicul sau ajutorul vechilului

— Ăsta e

broaştele din mlaştină se agită într-atât că nu-i aud pe oameni, aud vietăţile care mă asurzesc şi mă împiedică să mor, cineva pe care nu-l disting făcându-i-se milă de mine

— Nu-i nevoie să-l legaţi

mama încercând un zâmbet şi ochii coborând pe faţă, fiecare lacrimă un ochi care îi coboară pe obraji

(de ce lacrimi?)

slujnicele de la bucătărie

— Sărmanul

şi de ce acest

— Sărmanul

dacă nu-s bolnav, m-am interesat la mama

— De unde ai făcut rost de atâţia ochi?

nu te necăji pentru mine doamnă, mi-ajunge să ştiu sigur că nu ai plecat şi într-o zi poate ai să dai de mine aşteptându-te fără să vorbesc cu mata fiindcă n-am nevoie să vorbesc, mi-ajunge parfumul din lăzi şi să te ştiu în casa asta ca să stau în aşteptare până ce tot ai să mă observi într-o zi, sigur că ai să mă observi chiar de-ar fi doar de milă

— Sunt aici

în timp ce plouă afară, eu căruia nu-i place ploaia

— Ce bine că plouă afară

şi n-are importanţă de vreme ce ei nu reuşesc să-mi facă vreun rău

(fratele meu către oameni

— Ce mai aşteptaţi?)

în timp ce ajutorul vechilului se îndepărtează şi muntele îl ascunde cu totul, bunicul către tata

- Nu a fost chiar atât de greu pe cât credeam

casa enormă domnilor, ce mare e casa asta, fratele meu

— Nu te necăji că într-o zi o să te aducem înapoi aici

şi picăturile ploii strălucind pe grâu, pe tata, pe ajutorul vechilului, eu către mama

— Nu pleci nu-i aşa?

şi slavă Domnului nimeni nu a plecat, stau şi aşteaptă să mă întorc, puţul acolo în spate, hambarul, livada, oamenii cu mine în automobil în direcţia frontierei de care nu ştiu unde se află, mi-aduc aminte de fratele meu către tata

— Nu putea să mai rămână un timp cu noi?

de un ied alunecând de pe o stâncă şi mama lui behăind, apropiindu-se de mine îndepărtându-se şi eu pierzând-o deodată, de un ac căutându-mi intervalul dintre coaste adică un bărbat cu o seringă prinzându-mi braţul

— Un moment

adică bunica mea apucându-mă ca şi cum aş fi fost un iepure şi n-am băgat de seamă lovitura la ceafă nici ligheanul la picioarele ei, am simţit palma care îmi mângâia spatele evaluându-mi carnea, m-am interesat

— Nu sunt slab doamnă?

şi bunica fără să răspundă apucându-mă de urechi, ridicându-mă în aer şi când bunicul

— Repede

despicându-mă dintr-o lovitură de la gât până la burtă.

1

Mă vizitează o dată pe lună duminica în ce va fi fost cândva o grădină cu o fântână de piatră fără apă, zăbrele în jur prefăcându-se a nu fi zăbrele, după zăbrele un zid

(pentru ce?)

fereastra camerei unde dorm de asemenea zăbrele şi aici sunt tata, mama cu toate agrafele şi cerceii aşa cum se cuvine, fratele meu, bunicul, stau cu mine de vorbă de una de alta o oră nu două

(mai încolo explic mai bine)

şi pleacă cred pe acelaşi drum pe care m-au adus oamenii aceia, identici cu cei care servesc cina în sala de mese luând farfuriile de pe un cărucior de aluminiu gârbovit de ani, o şosea care nu trece pe la lac nici pe la frontieră, i-am întrebat

— Credeţi că există broaşte mai mari decât noi?

şi ei tăcuţi, vreau să spun că unul dintre bărbaţi m-a lovit cu palma pe umăr

— Nu te mai gândi la broaşte

dar între timp puteam să jur că le distingeam orăcăitul, şoseaua s-a transformat în străzi, clădiri şi persoane care nu sunt în fotografii, rude ale altora, nu ale mele deşi mi s-a părut că aud uneori un cal în galop căruia familia mea nu-i dădea atenţie, vorbind despre mine cu mâna la gură crezând că nu văd, mama mai multe pleoape decât ochi controlându-mi gâtul cum controla bunica iepurii

— Ai slăbit

aducându-mi jeleuri cu capacul acoperit cu o pânză în pătrăţele legată cu o sforicică, tata aprinzându-i ţigara de foi bunicului,

cu mâna căuş deşi nu era vânt, bricheta întârzia să funcţioneze până ce bunicul îşi pierdea răbdarea

— Dă-o-ncoa'

şi imediat o flăcăruie galbenă urmată de o fumăraie albastră şi iar mirosul din biroul de la moşie, masa de scris, hârtiile, o spirală de fier sub care facturile, bunicul îi restituia tatei bricheta, tata încerca să repete miracolul ratând tot timpul şi o îngropa drept pedeapsă cât mai adânc în buzunarul unde o agitaţie de chei şi mărunţiş sau doar chei sau doar mărunţiş nu ştiu, fratele meu examinând grădina încercând să deschidă robinetul înţepenit al fântânii şi renunţând la robinet ca să hoinărească la întâmplare

(ce altceva face el în viaţă decât să hoinărească la întâmplare?)

dincolo de răzoarele răscolite nişte pisici cocoţate pe pubela cu resturi de la bucătărie şi un ulm sau doi cărora începeau să le cadă frunzele pe care în fiecare an le-am văzut răsărind pe moşie, bunicul s-a extras din fumăraia ţigării de foi ca să-mi vâre între degete un pacheţel de ceai legat cu o funduliţă

— Bunică-ta îţi trimite asta

şi mi-am închipuit-o pe bunica legând ceaiul pe pătura de pe genunchi, greşind şi reîncepând cu o tenacitate lentă întrebându-l pe bunicul învârtind pacheţelul în dreapta şi în stânga

— E drăguţ aşa?

cu un ineluş de prins pe degetul mic

— Să nu-l boţeşti

ea care deşi bătrână şi trebuind să-şi schimbe lentilele aşa cum trebuia să schimbe aproape tot, inima, pancreasul, memoria, cerea să fie pieptănată zilnic şi parfumată cu un flacon înzestrat cu un soi de pară care impregna odaia cu un iz al vârstei mobilelor adică un picuţ de ulei de cedru şi un picuţ de mucegai, dulapul şi comoda venind din vremuri pe care fotografiile le cunoşteau şi eu nu, oglinda care servea drept oglindă doar în afara petelor galbene de pe sticlă transformând lumea într-un soi de enigmă căreia îi lipseau fragmente aşa cum bunicii mele îi lipseau duzini de episoade, se rida căutându-le

— Să fie balul de la chermeză?

şi cum nu era balul de la chermeză

- Nu-mi aduc aminte

cu bărbia adormind pe piept, când va muri nu moare aproape nimic împreună cu ea fiindcă a răposat deja încetul cu încetul până ce au rămas doar nişte mici amintiri vagi, clipe de la prima împărtăşanie

(— Să nu muşti hostia şi să n-o îndoi pe cerul gurii ca să nu-l superi pe Isus)

o muzică de estradă nu-şi amintea când nici unde, îşi amintea că mănuşa stângă avea un defect la inelar şi bunica mea încredinţată că tot poporul observa asta, îndoia inelarul, îl ascundea şi doamnele în vârstă pe scaune sprijinite de merişor aplecându-se unele spre celelalte scandalizate

— Ce urât

medicul de când a avut angină examinându-i gura cu o lingură

— Nu mă împinge fetiţo

gâtul mai-mai să se stoarcă de vomismente şi medicul mult prea aproape, i se vedea barba nerasă şi un dinte stricat, maronliu, poruncind

— Zi Aaa

bunica luptându-se cu lingura că am văzut-o bine în părţile negalbene ale oglinzii, neînţelegând dacă e o fetiţă în cămăruţă de bumbac sau o fată în rochie lungă cu mănuşa ruptă la inelar, într-o duminică au adus-o să mă viziteze şi a rămas în taxi înfăşurată în pătură, mult mai mică decât pe fotoliul din casă, pândind răzoarele şi fântâna şi spunându-mi Jaime mie care nu mă numesc Jaime, tata îngrijorat

— Nu vreau să rămână fereastra prea mult timp deschisă altfel răceşte bunică-ta

şi a rămas acolo micşorându-se pe banchetă făcând

— Aaaa

către medicul înarmat cu o teribilă pensulă pentru badijonat, cine a spus că nu există broaşte de dimensiunea noastră că le aud foarte bine pe lac şi în mine lumina dimineţii pe moşie înveselind bucătăria, ce mai străluceau vasele de aramă sfinte

Dumnezeule ca să nu mai pomenesc de *azulejos*, de veselă, şi de obiectele pe care nu le observasem

(nişte papuci lângă grămada de cereale)

apărând toate deodată, deşi cu fereastra ridicată a taxiului bunica mea

— Jaime

bunicul intrigat

— Jaime?

şi broaştele, chiar dacă nu mă veţi crede şi ştiu că nu mă credeţi, necontenit, dacă vreuna dintre ele ar veni aici ar da un salt şi ne-ar devora, poate ar rămâne doar fratele meu ocupat cu robinetul fără să observe relieful meu în traheea lighioanei, mama liniştindu-l pe bunicul

(sunt momente când mi-ar plăcea să fiu iar acasă şi nu din cauza strălucirii vaselor de aramă, n-am să spun de ce, la asta mă pricep, poate să pară ciudat dar până şi de nevăstuici mi-e dor, de pietrele pe care le-am aruncat în ele fără să nimeresc vreuna)

— S-a ramolit de tot nu da atenţie

care repeta

— Jaime

bănuitor, fără să fie atent la ţigara de foi, pariez că deseară o să se apuce imediat să răscolească prin sertare căutând mici cadouri, flori uscate, scoici, indicii care să-l facă să se prăvălească pe sofa, cu mâna la piept, implorând prin gesturi un pahar cu vin, bunicul coborând fereastra taxiului fără să o audă pe mama mea

(acum că tot am vorbit de taxiuri ajutorul vechilului mi-a făcut o maşinuţă din lemn, ba nu, două, şi eu întins pe covor zgâriind pardoseala cu ele)

— Care Jaime?

a avut un prim catâr care a murit atunci când eu am început să merg şi au fost obligaţi să-i îndoaie picioarele cu un ciocan ca să-l poată îngropa fără să rămână nimic afară care să atragă atenţia bursucilor şi să reaţâţe dorul, nu pot să uit ochii deschişi ai animalului, nu pot să uit muştele, bunica mirându-se singură

— Jaime?

la fel cum nu pot să uit zgomotul pământului pe burta umflată şi bunicul vibrând la fiecare lopată, vara, când coloana îl incomoda, se plimba călare pe el prin moşie şi pe urmă, de ale deja, o vertebră a ieşit de la locul ei, îl întindeam pe pat cu o pernă la spate şi el neputând să se consoleze cu ziarul, tata îl certa

- Crezi că mai ai oase pentru asemenea alergări domnule?

fratele meu a reuşit să desţepenească robinetul şi nici o picătură măcar de sămânţă fiindcă ăsta e un loc fără viaţă unde se respiră greu din cauza nămolului din lac habar n-am dacă la nord sau dacă la sud

(inclusiv în momente de neîncredere, din fericire rare, când sunt în stare să admit aproape că nici un lac)

pisălogindu-mă cu zeflemelele lui tulburi, bunica mea cu mănuşa cu defect la inelar

— Jaime?

studiindu-l pe bunicul mirată, trebuie să se fi cunoscut în alte mai bune, fără pătură pe genunchi şi vertebrele ferme la locul lor, tata a ridicat geamul taxiului

(trei tucani, cât pe ce să menţionez tucanii lătrând foarte tare, mama fără să mă creadă, cu mâna apărătoare la frunte

— Ce prostie tucani)

şi bunica dănţuind acolo înăuntru

— Vrei s-o omori ?

cu Jaime al ei într-o zonă de înţelegere la care nu avea nimeni acces sub straturi întregi de nume mai recente la fel de pierdute, ducă aş chema-o

— Bunico

o piesă oarecare, secundară, ar începe să-i macine interiorul care se observa datorită mişcărilor gurii, adică bunica mea încercând să scape de lingura medicului cerând ajutor de la nepăsarea lucrurilor, sunt atât de egoiste obiectele astea, ştiind că vor sfârşi la rândul lor fără ca nimeni să le ajute, fărâmiţându-se singure

(asta s-o fi numind moarte?)

la mansardă şi că o camionetă le va transporta într-o zi habar n-am unde cu o pereche de clanţe încă în stare să deschidă

— Încă mai suntem în stare să deschidem

şi odată deschise dezvăluind cari şi damigene murdare astfel că sigure de viitorul lor ce obligaţie au lucrurile

(cutii de pălării, borcane de caramele, bibelouri care nu se dau drept chilipiruri ca să dureze mai mult)

să întindă o mânuţă în timp ce mama bunicii mele îi ţinea capul

— E aproape gata

apăsându-i ceafa de burta ei şi nici vorbă de aproape, pe dracu', încă nici nu începuse, tata privind prin fereastra taxiului ca să se asigure că mai respiră şi într-adevăr colierul urca şi cobora în precipitaţii lipsite de orice ritm, bunicul o privea cum privea catârul când credea că noi nu-l vedem şi îi punea braţul după umăr, tata nu se apropia de mama, stătea să asculte zgomotele casei adică tăcerea în care se ascund zgomotele, câinii căutau prin curte, cu o mişcare descendentă de şurub, atitudinea dormitului, oamenii din automobil au prevenit familia că vizita s-a sfârşit şi imediat broaştele au reapărut lătrând sau poate înecaţii din lac sau poate frica de a-mi pierde părinţii, amintirea lighioanelor punând stăpânire pe lemnul atât de viu din mine şi pe care mă întristează să le părăsesc, familia mea înapoiată la moşie cu tata ajutând-o pe bunica să se aşeze mai drept pe bancheta taxiului

(cine o fi plătit taxiul?)

— Care moşie?

şi eu un iepure pe care lovitura în ceafă îl împiedica să se zbată, sunt sigur că o ceaşcă tremurând pe o farfurioară, cufere la etaj în care cineva împăturea rufe, bunicul încrucişându-se cu mine

— Idiotul

mama urcând scara fără agrafe de păr şi cu un cercel lipsă şi prin urmare totul în ordine, viaţa exact cum era şi pe care acel

— Ce moşie?

o zdruncinase, să nu încercaţi să mă zăpăciţi, n-o să reuşiţi, am casa, fotografiile, slujnicele de la bucătărie, tot ce am adunat de-a lungul anilor cum ar fi vechilul şi fiica vechilului păstraţi

în camera mea de unde nu mi-i pot fura şi vântul prieteni, mai ales vântul chinuindu-mă şi cred că e cel care-i chinuia şi pe soldaţii din Franţa cu crucile lor prăvălite, vă interzic să-mi luaţi ce-mi aparţine, ce am fabricat eu palmă cu palmă ca să mă apăr de voi, aceste lanuri de porumb, astelalte de orz, caprele astea, ce v-aş putea spune despre vântul care îndoia hambarul şi bazinul cu apă şi răvăşea arborii

Care moşie?

o întrebare atât de nedreaptă adresată mie care am construit o singur într-ascuns de toţi când eram sigur că dormeau şi dacă eventual erau treji spionându-mă, câtă trudă cu muntele, lacul, livada, găinile făcute cu creionul una câte una, fiecare pană, fiecare cioc, fiecare culoare eu care concepeam doar cenuşiul şi albul şi le-am inventat cu greu, le-am gonit spre coteţ bătând din palme şi am prins cârligul de la gard în cui, de ce vreţi să rămâneţi cu ceea ce-mi aparţine şi pretindeţi că eu fără nimic la fel ca voi fără nimic în acest apartament ce dă spre o stradă cu duzi decoloraţi cu o cafenea de o parte şi o măcelărie de cealaltă, voi care habar n-aveţi de ferestruicile din târg şi de foşnetul lanurilor de grâu

(dar eu oi şti ceva despre foşnetul lanurilor de grâu?)

mama către tata

— Încă te mai doare?

pentru că vezica lui, se ducea la consultaţie, venea de la consultaţie, nu se ameliora niciodată aşa că el cu mâna bănuitoare sub coaste

— Cine-mi garantează că nu-i vorba de cancer?

şi un soi de spaimă în ochi, stai liniştit că te pun lângă soldaţii din Franţa unde ceea ce rămâne din oameni se transformă într-o clipă în iarbă şi iarba vorbeşte noaptea astfel că dacă vrei vorbesc cu dumneata, te aud dar un nod de tăcere între noi, fratele meu scriind povestea asta şi bunicul numărând banii de la pensie, punându-i într-un plic şi extrăgându-i din plic ca să-i mai numere o dată comparându-i cu talonul şi chiar dacă totul e în regulă

— Hoţii

să mă apropii de bunica, să-i şoptesc la ureche

— Jaime

şi să asist la agitaţia ei şi la freamătul cuverturii, ce-aş mai fi eu în stare să spun despre vânt, explică-le cine era Jaime bunico, nu face pe proasta, cărţile poştale de sub fundul fals al biroului, ilustrata scrisă în grabă mă însor iartă-mă, bunicul încredinţând plicul tatei care accepta un pahar cu apă şi un comprimat între degetul mare şi arătător şi rămânea să-l studieze fără speranţă

— Ce mizerie

nu, tata desprinzând calul din belciug, dispărând în galop şi fratele meu continuând să scrie, într-o după-amiază l-am întrebat

— Tu eşti cel care scrie asta nu-i aşa?

şi tocul a încremenit fixându-mă, propriul meu frate pe care l-am aplecat de milă în puţ ca să cunoască cine este şi nimic în mocirlă din moment ce nu existi pe moşie înţelegi, existi pe masa din sufragerie

(sufragerie ce pretenţios)

corectând pagini întregi, disperându-te cu cartea

— Ce înseamnă asta?

şi nu înseamnă chiar nimic, am murit de atâta timp şi dacă părem vii e pentru că fac cu voi ce le-am făcut găinilor, nişte stropi de albastru, nişte stropi de verde, efortul la care mă obligă asta şi plata pe care o primesc e o duminică pe lună, convorbiri despre care ei cred că eu nu le aud şi mă prefac că nu le aud

— O fi mai bine săracul?

ce absenţă în jurul meu şi ce frânturi de voci sunt astea al căror sens nu-l înţeleg, dacă m-ar îmbrăţişa aş refuza indignat şi totuşi mă îmbrăţişează, sunt momente, nu vreau să exagerez şi totuşi sunt momente când, nu contează, înainte, bunicul

— Ce mizerie

amintindu-şi de plicul cu pensia şi de fundul fals al biroului mă însor iartă-mă către o doamnă cu pătura pe genunchi care nu-şi amintea de însurătoare nici de vreo carte poştală, cel mult un individ ale cărui trăsături le pierduse, pe o scară aproape fără lumină, zâmbindu-i, uşa dinspre stradă trântită şi ea dizol-

văndu-se în perete, spinare, braţe, până ce a rămas gura pe care ie asemenea a dizolvat-o peretele şi bunicul, el la fel fără chip, în halat, respectuos

— *Mademoiselle*

arătând nişte cutii cu butoni de aur de cealaltă parte a tejghelei, cel puţin cu mine era bogat şi poruncea pe moşie, dacă acum m-aş apropia de fereastră n-aş vedea-o pe mama intrând în hambar, aş vedea clădiri şi străzi şi oameni dar imprecişi, muţi, nici o gaie pe cer, nişte vrăbii şi pariez că ajutorul vechilului tăind trestia în aşteptarea noastră şi umbra târgului crescând odată cu seara, nu există birouri în camera de zi a bunicii, există acatinul, masa şi ceaşca de ceai pe farfurioară, nici urmă de faime, bineînţeles, bunicul, am mai spus-o, a cunoscut-o omorând iepuri în spatele casei lângă nişte răsaduri de legume şi casa de la moşie din nou enormă, ovăzul crescut, tractorul care funcţiona şi dacă fratele meu o să scrie adevărul o să citiţi toate astea, nu exa, nu exagerez, e chiar aşa, fiica vechilului, de exemplu, care m-a apucat de încheietura mâinii

— Vino-ncoa'

de parcă ea bunicul sau tata iar în hambar lampa lângă tavan în bârnele acelea în care lipsa ţiglelor se repară cu bucăţi de carton, sub lampă saci şi paie, căruţa căreia îi lipsea o hulubă, nu ştiu de ce un manechin de croitor care era un trunchi de femeie fără cap nici braţe nici picioare, înfipt într-un cilindru de lemn care-şi pierduse vopseaua şi eu auzind copacii şi pasul catârului de pe care bunicul dirija recoltele sau îndrepta pârâele datorate ploii, senzaţia că şi catârul se oprea să mă observe şi bunicul şi vechilul cu el, o turturică a dispărut cârâind şi totuşi poate că nu o turturică, altă pasăre dat fiind că păsările nu lipsesc pe aici, am menţionat tucanii şi găile şi aş putea continua lista cu sturzi, ciori, corbi, am ajuns chiar să posed un corb căruia i-am tăiat aripile şi se plimba pe podeaua bucătăriei muşcând slujnicele cu o furie tenace, până la urmă i-am dat drumul pe cerdac sau cineva nu eu

(n-am fost eu)

i-a dat drumul pe cerdac şi unul dintre câini a venit încetişor şi l-a luat zvârcolindu-se întâi şi inert pe urmă, exact ce mi se va întâmpla mie într-una din dimineţile astea când lumea în jurul meu încă nu netedă, tulbure, o să se sature de mine, de câte ori nu m-am trezit la orele astea gândindu-mă

— Cine sunt eu?

şi în loc de răspuns lividitatea tăcerii şi o părere de mobile cărora nu le recunosc forma sau mirosul, certitudinea că doar o parte din corp îmi aparţine, o porţiune de faţă, o porţiune de gesturi asemănătoare cu schimonosirea corbului pe care îl târa câinele, i-am văzut ciocul un moment când presupuneam un ţipăt şi nu ţipăt, un gângurit care a tăcut şi am încetat să mai văd ciocul atunci când oamenii cu automobilul au venit după mine pentru una din injecţiile acelea cu care ne scapă de viaţă iar din mine va rămâne, ca şi din corb, o gheară dar atârnândă, oblică, în încercarea inutilă de a mai respira încă, hambarul cu lampa lângă tavan, turturica aceea pierdută şi sub turturică fiica vechilului şi cu mine, atât de orfani, catârul aproape orb alăturându-ni-se cu mici paşi nesiguri, bunicul

— Într-o zi iau puşca şi isprăvesc cu el

iar eu imaginându-mi o împuşcătură şi catârul clătinându-se pe picioare sau îngenunchind fără grabă aproape recunoscător găsesc eu, aproape împăcat, cu coama jumulită şi crupa ascuţită, până la greabăn se distingeau vertebrele ca ale mele în timpul injecţiei, în genunchi la fel fixându-vă, moşia evaporându-se în jur şi dacă întâmplător eu

— Jaime

gândindu-mă la cartea poştală din birou, mă însor iartă-mă, în ideea că a fost trimisă nu bunicii, mie, eu un iepure jumulit pe care nici o palmă nu-l mângâie, capul meu minuscul, pieptul meu încremenit, unul dintre oamenii din automobil

— A murit

şi vă încredinţez că n-am murit, vă aud într-un punct despre care nu ştiu unde se află, când departe când aproape, când în mine şi după ce în mine uscându-se îndelung în timp ce ziua restituie corpul care-mi lipseşte luându-mi-l apoi imediat şi vântul

(vântul!)

aruncându-mă în ferestruicile târgului până m-au răstignit pe o scară, mama

– Săracul

ba nu, mama tăcută, când ușa dinspre stradă s-a închis nici gura bunicii nu mai prisosea pe perete la fel cum nici gura mea nu prisosea pe moșie, catârul în genunchi prăbușindu-se în fine, vreau să spun nu prăbușindu-se propriu-zis, aproape prăbușindu-se în fine, maxilarul prins de un mic tendon care cedează, unul dintre oamenii din automobil arătându-mă cu bărbia

– Nici maxilarul nu mai rezistă

și spre deosebire de ce credeam nu lumina zilei în jur, mi-amintesc de o fântână, un răzor, ușa prin care a ieșit Jaime tropăind cu pantofii care coborau strada, în hambar nici o pasăre acum, eu și fratele meu scriind asta fără să reușesc să-l opresc, fiica vechilului

— Așteaptă

lipindu-mi niște fire de paie pe cămașă, pe pantaloni și răvășindu-mi părul

— Poți pleca băiețel

în timp ce turturica din nou și de astă dată o turturică adevărată, cu coadă și scărțâituri de pantof ud, nu tandră ca turturelele de porțelan, speriată și violentă, rătăcindu-se în porumbarul pe care bunicul nu-l distrusese încă, un soi de chioșc sau pagodă chinezească cu ornamente metalice, lovindu-se de ornamente căutând să fugă și pantoful ud care înmulțește protestele, vietăți micuțe fierbând în saci, pline de antene și labe, mici pete de noare în du-te-vino acolo sus ori amenințând să cadă peste noi, o coloană de furnici împingea boabe de grâu spre un orificiu minuscul și zâmbetul lui Jaime crescând pe trepte, catârul culcat își sugea și umfla burta și restul din el liniștit, bunicul către vechil

— Împușcă-l în cap

și vechilul, fără să accepte pușca, privind catârul, privindu-mă, fata cu fața în interiorul mâinilor mișcându-și umerii în sus și în jos și nu numai umerii, talia, spatele, eu gândindu-mă

— Ce fac acum?

în timp ce ea cu basmaua la nas ca să-şi înăbuşe suspinele
— Nu-s mai prejos decât celelalte nu-i aşa?
mi se părea că şi calul era în preajmă după zăngănitul scăriţelor de la şa şi o împuşcătură în fine, nu ştiu dacă bunicul sau vechilul şi pieptul lui Jaime, pieptul catârului încremenit brusc, fiica vechilului
— Nu mi-o lua în nume de rău dacă vreau să rămân singură băieţel
vântul alergând la capătul aracilor
(restul moşiei liniştită)
şi slujnicele de la bucătărie mirate că eu mă scuturam de paie, de câte ori m-am întrebat a ce mirosea vântul, în unele momente mirosea a livadă, în altele a parfumul din cuferele de la mansardă, în altele a corpul meu care se răstignea pe gard
(fratele meu a scris paginile astea mult mai încet decât s-au petrecut lucrurile de fapt, n-am spus-o eu)
fiica vechilului pe care eu aş fi în stare să, ba nu, n-aş fi în stare să, nici gând, care-mi inspira un soi de regret, expresie greşită frate-miu, o indiferenţă indulgentă, nici asta, un sentiment în legătură cu ea pe care nu reuşesc să-l exprim, ochii aceia zbuciumaţi, papucii aceia bărbăteşti, corpul stângaci lângă lemnele de foc, despărţită de celelalte slujnice pe care niciodată nu l-am văzut pe vechil apucându-le de încheieturile mâinilor
— Vino-ncoa'
trecea fără să se oprească pe lângă bazin sau pe lângă coteţul de păsări sau pe lângă frânghia de rufe cu ceva la unul din călcâie care tremura înainte de a se aşeza pe sol, asemenea catârului, orientându-se după miros ca celelalte animale pipăind tăcerea cu nările, în zori îl vedeam în jurul bătăturii sprijinindu-se de bazinul de apă poate în speranţa că femeia s-ar întoarce pentru că există defuncţi care revin, fiica lui venea să-l cheme şi el la început vesel şi pe urmă dezamăgit
— Nu pe tine te voiam
bunica a fost cea care mi-a arătat fundul fals al biroului
— Apasă pe butonul ăsta spart de sidef

şi apărea un sertar de sub ultimul sertar, i-am depus cărţile
[illegible]ştale pe cuvertură în timp ce ca un firicel

Nu le spune celorlalţi rămâne secretul nostru

mi examinându-le, doar mângâindu-le, trecându-şi palma
[illegible]ţişor peste ele aşa cum făcea cu iepurii, cerându-mi să le
[illegible] la loc şi pe când le puneam la loc o uşă s-a trântit dezvă-
[illegible]ind şi ascunzând un zâmbet şi bunica zâmbind zâmbetului,
[illegible] nu bărbatului, amintirii bărbatului şi unor episoade de
[illegible] nu bănuiam cum or fi fost, tata coborând din odaia cu
[illegible]uferele că-l simţeam în stânga mea, lângă blidarul care toamna
[illegible] încetează să se mişte stăpânit de durerile carilor, e de mirare
[illegible] frenezie în timp ce paharele şi zăvoarele se ciocnesc, casa
[illegible] pe moşie o viaţă care nici de bunicul nu ascultă el de care
[illegible] ultă totul, fotografiile, pereţii, duşumelele, slujnicele de la
[illegible]ătărie alarmate

— Ce-o fi având casa astăzi?

familia mea a trecut de poartă şi unul dintre oamenii care
[illegible] au adus glumind cu mine

— Uite-i cum se duc la moşie

unde casa vie fără prezenţa mea, găile, caprele şi rudele din
fotografii în căutarea mea pe ulicioare

— Ce-o fi cu el?

fratele meu scriind ulicioare şi bunicul numărând şi renu-
mărând banii de la pensie zăbovind pe o bancnotă crezând că
[illegible] a doua s-a lipit de prima, încercând să le separe cu unghia
[illegible] până la urmă o singură bancnotă

— Hoţii

încredinţându-le mamei mele care le ascundea într-un sac
din cutia de pâine pentru cheltuielile lunare

(nu înţeleg de ce casa se mişcă, ce se întâmplă cu ea, ce
gânduri, ce idei, ce o fi existând în cimentul care nu încetează
să sufere şi de ce caracterul lucrurilor s-o fi schimbând de atâtea
ori, lucrurile se umplu de asperităţi, ne urmăresc, ne rănesc şi
alteori se îndepărtează ca să ne permită să trecem, sunt sigur
că dacă ar vrea ne-ar stri)

împreună cu salariul tatei

(vi între două mese, două unghere, două lăzi cu camfor, chef s-o previn pe mama din cauza cuferelor

— Fii atentă doam)

şi monedele pe care fratele meu din când în când i le dădea ca o favoare cu o grimasă plictisită

(nă

ea, pentru care obiectele nu aveau răutate, împăturea rufele cu o uşurătate nesăbuită, credea în seninătatea norilor şi în nevinovăţia livezii fără să dea atenţie cruzimii arborilor care înăbuşă păsările sau le încredinţează cucu)

privindu-mă pieziş

— Nu-i nimic acest

(velelor, bursu)

şi pe lângă salarii facturile de plătit cres

(cilor sau căţelei bunicului care-şi lua rămas-bun de la pensie

— Ia te uită ce mizerie

adormind pe scaunul de paie împletite care lua tot mai mult forma corpului său, curios cum sfârşesc scaunele să ne accepte fără să protesteze, îmbătrânind alături de noi)

când, uneori tata scotea din cârlig tabloul cu naufragiul care reprezenta un vapor cu pânze fărâmându-se pe stânci şi marinari cu tricouri în dungi gesticulând de groază şi fără tablou defectele tencuielii enorme, din cauza vehiculelor într-o bună zi cade etajul pe noi, aducea nişte bancnote nu ştiu de unde şi le adăuga în sacul din cutia de pâine, după câteva săptămâni se întorcea cu tabloul ambalat în hârtie gri, îl agăţa în cârlig şi aproape nici un defect, apartamentul nostru ce uşurare

(unul dintre marinari cu barbă şi o femeie cu un copil în braţe ridicând o mână spre cerul unde pluteau bucăţi de parapet şi rămăşiţe de vele, l-au moştenit de la o veri)

doar o picătură maro de rugină, venită dintr-un loc misterios de pe tavan căzând pe pânză, aşezam o cană pe verticala picăturii şi rugina înăuntru, la intervale regulate, stropind farfuriile

(şoară care mă apuca de nas cu un ton de dojană respirând peste mine nu propriu-zis aer, hârtii vechi

— Ăsta nu seamănă cu nici unul dintre voi

şi hârtiile ofensate, ani de zile mama a contat că-i va moşteni
erviciul acoperit cu foiţă de aur sau dansatoarea de flamenco
le pe măsuţa de toaletă dar a venit numai tabloul cojindu-se
le vopsea, valuri enorme, negre, spumă neagră, ţipete, impresia
ă marinarul cu barbă ne cerea ajutor când tăceam şi copilul
plângea tare cu sughiţuri, un miros de ocean care putea să vină
le la un vecin dar nu venea, era al nostru

— Ăsta nu seamănă cu nimeni

şi deşi nu semănam cu nimeni eram tot al vostru, aparţineam
celei tencuieli şi acelor ferestre care nu acopereau nimic şi uitân-
du-se la mine oamenii tăceau pe stradă sperând să mă îndepărtez
ca să poată vorbi între ei, în timpul mesei de prânz mama se
încrunta toată de supărare până ce-i lua furculiţa bunicului

— Nu oboseşti mâncând atâta domnule?

şi el fără să aibă curaj să-i răspundă, cu şervetul la gât, de
unde o fi adus atâta foame Dumnezeule?)

fiica vechilului arătând secerătoarea, cerdacul, calul care trăgea
le belciug, se zăreau coşuri de fum, acoperişuri, un individ cu
o sapă lucrând într-o grădină de zarzavat

— Voi nu locuiţi aici?

cărând lemne pentru vatră legănându-se sub povară

(cum de se poate zări un individ într-o grădină de zarzavat
când târgul e atât de departe?)

dacă i-aş putea arăta tabloul cu naufragiul şi ea ar auzi copi-
lul, verigheta mamei tot mai largă pe deget şi nici un ajutor
al vechilului tăind trestii, strada se termina într-un zid lângă o
baracă părăsită, fără uşă, cu pături şi oale pe jos, porumbei nu
graşi, slabi, alegând resturi greu de mâncat, găsesc eu, cu atâta
gunoi în stomac, o fată năştea în baracă gâfâind tare şi niciodată
n-am putut să-i mai uit expresia, tata urcând scările revenind
de la lucru târând după el lumea întreagă şi noi nu înţelegeam
că bunica rămăsese în viaţă, din când în când o contracţie la
coate, o pauză, noi suspendaţi de pauză şi ea îndreptându-şi
capul continuând să existe pentru că tusete, murmure, un

— Jaime

neaşteptat, mama mea

— Jaime?

şi de astă dată nu un murmur, cuvinte care se îngrămădeau unele peste altele, fiica vechilului

— Eşti sigur că nu-ţi baţi joc de mine băieţel?

născând în baracă singură şi expresia pe care n-am mai uitat-o niciodată semănând cu cea a unui ied înainte de a cădea de pe stâncă atunci când primul picior i-a alunecat, al doilea picior i-a alunecat şi el iar ochii, prieteni, care nu se plângeau, nu cereau nimic, doar un adio, mama

— Jaime?

pentru că nu ştia de fundul fals şi de cărţile poştale, de un bărbat coborând scara

— Iertare

şi vântul de pe moşie

(scrisesem fermă, am corectat)

în tabloul cu naufragiul, atâtea spice de grâu înclinate, atâţia meri rupându-se şi bărbatul dispărând pe stradă, dacă fiica vechilului mi-ar ţine companie cu braţul de lemne şi nu mă gândesc la intimităţi, mă gândesc la ea aici

— Eşti sigur că nu-ţi baţi joc de mine băieţel?

printre cuverturi şi bucăţi de ziar în baraca unde cutii de conserve goale cred că nu m-aş plictisi dacă oamenii cu automobilul m-ar trimite la culcare printre alte persoane culcate, mă gândesc la bunicul nu numărând bani, dispreţuindu-mă

— Idiotul

şi vechilul aprobându-l, puţul unde faţa mea se apropie de mine

— Ăsta nu seamănă cu nimeni

şi ăsta care nu seamănă cu nimeni un ied, verişoară, pe care găile l-au sfâşiat, uite-mi ficatul, măruntaiele, ce a mai rămas din muşchi, fiica vechilului

— Băieţel

doar nişte fire de paie pe cămaşă, pe pantaloni, doar

doar un marinar în tricou în dungi pe care valul viitor îl va şterge din tablou, mama către tata

— Pun rămăşag că patronul casei de amanet a păstrat pentru el un mus
şi eu în baracă împreună cu fiica vechilului în
eu în baracă împreună cu fiica vechilului în aşteptare şi atunci un deget al ei pe obrazul meu
— Băieţel
numai un deget al ei pe obrazul meu
— Băieţel
şi în tabloul cu naufragiul, printre meri răvăşiţi
(nu cutii de conserve goale)
parfumul din cufere crescând spre mine.

2

De luni de zile nu mai vine taxiul pentru că s-au isprăvit banii în cutia de pâine şi o văd de-aici pe mama scuturându-l pe bunicul şi căutându-l cu de-a sila în buzunarele pantalonilor ca şi cum el, bogat cum era, stăpân peste tot ce se află între târg şi lac, ar fi avut nevoie de ceva mărunţiş

— Dumneata i-ai furat ca să joci cărţi cu prietenii?

iar în buzunare un briceag cu lama înţepenită, mucuri de ţigară, cercelul pe care noi îl credeam pierdut sau mai curând îl ştiam pe undeva prin paiele din hambar, mama răscolind în coşul cu gulere

— Nu pot să cred

mai curând fragmente de gulere decât gulere întregi şi s-a lăsat chiar pe brânci sub comodă, aproape lipindu-şi nasul de ea

— Voiai să-mi amanetezi cercelul dumneata?

ba nu, altfel, de luni de zile nu mai vine taxiul pentru că e grindină pe moşie iar fratele meu, cel care scrie, stă înclinat peste marginea puţului fără să-l ajute pe vechil, niciodată nu-i pasă de noi, niciodată n-a făcut nimic pentru noi, m-am săturat să-l tot rog şi nu a plecat cu mine, când tata a ridicat săpăliga pe scări nu a mişcat un deg

nu, iarăşi altfel, de luni de zile nu vine taxiul pentru că e atâta grâu de semănat, atâtea rufe lipsă din cufere, atâţia iepuri aşteptând-o pe bunica în spatele coteţului de păsări, cu botul plin de ţicuri, se atârnau legume în intervalurile din plasă şi ţicurile se înmulţeau frenetic, un incisiv rapid, un ochi de sticlă care mesteca şi el astfel încât eu singur în faţa fântânii gândindu-mă acasă nu din cauza dorului, de ce să-mi fie dor dacă eu tot stau

pe cerdac, dacă şi calul la belciug, una dintre capre schimbă stânca dând un mic salt ca minutarul care avansează cu o liniuţă şi vibrează o clipă cu găile în jur în timp ce la fântână

(credeam că dacă mi-aş sprijini urechea de ea aş auzi lacul)

nişte presărări de pene întruna sau nişte frunzuliţe pe arcuri, o să se vadă şi vrăbiile şi-mi apar apoi ştiuleţii cu şapcă pe cap, în vârful unei trestii, cu care ajutorul vechilului credea că le sperie, unii o jiletcă, alţii un soi de fustă şi eu dându-mi seama

— Astea-s fotografiile din perete Dumnezeule

şuşotind despre mine minciuni gogonate, răutăţi

— Nu-i din familia noastră

— Nu are nici o trăsătură de-a noastră

— Al cui fiu o fi?

şi rozând, rozând, o doamnă cu jacheţică de catifea, un individ cu obraji albaştri pentru că ştiuletele e vopsit, ajutorul vechilului aducea cramponul din magazie

(vertebrele acelor balamale prieteni)

şi le întorcea spre mine desenându-le gura, adaugă o jumătate de duzină de guri fotografiilor chiar acum, ca să mă urmărească, să mă dispreţuiască, să-şi bată joc de mine, ce-mi pasă mie, umbra muntelui o să-i înghită pe toţi, rămân eu pe drumul spre târg şi paşii mei pe ulicioare până ce când mă aştept mai puţin bunica mea cu ligheanul la picioare şi uite că eu atât de slab bunico, la fiecare vizită a mamei

— Te-ai topit

şi bineînţeles că m-am topit cu ce-mi ia bunica, nu că ăştia nu mi-ar da să mănânc, îmi dau să mănânc, este vorba despre ce-mi ia bunica, ficatul moale, stomacul pierdut, nu-i spune mamei atârnându-mi corpul fără muşchi nici sânge

— S-a topit săracul

şi fratele meu scriind cât putea de repede pe masa din sufragerie în timp ce marinarii se înecau unul câte unul înecându-mă şi pe mine, în ce parte a stâncilor o rămâne ceea ce prisoseşte din mine, un petic de stofă, un pantof, nu pantoful întreg, ce se descoperă a fi fost un pantof şi cine, privind pantoful, mă va

recunoaşte, fratele meu de acord cu bunica şi asigurând-o pe linia asta

— S-a topit săracul

copilul de pe vas doar o bluză, smulge-i bluza bunico, fă-i rău, nu-l lua în braţe, lasă ca măruntaiele fiicei vechilului şi ale slujnicelor de la bucătărie care fugeau de mine să se scurgă în lighean, nu tata, mama a fost cea care a ridicat săpăliga spre bunicul

— Voiai să-mi amanetezi cercelul?

ca să joace cărţi cu prietenii pe o scândură lângă baraca unde se zărea Tejo-ul

lacul

nu lacul, Tejo-ul, fata care a născut pe brânci culcată pe pături căutând nu ştiu ce, o cârpă ca să se şteargă, un prosop, şi bunicul cu un gest imens, coborât din vârful lumii, bătând în ţeavă, e într-adevăr Tejo-ul cu vapoarele sale, cu broaştele sale, lighioane în cutele nămolului reproducându-se şi crescând, în toiul întunericului nopţii mă ameninţă cu antenele, aripile, ciocurile lor şi eu ghemuit în mine incapabil să vorbesc, nu pot face nimic contra lor, mă mănâncă, odată i-am spus vechilului în şoaptă pentru ca lighioanele să nu-mi audă vocea

— Ai cunoscut lacul?

şi antenele, aripile şi ciocurile îndreptate spre mine, dacă taxiul ar veni m-ar proteja, tata către unul din oamenii cu automobilul

— Măcar se simte mai bine?

ba nu aşa, respectuos, timid

— Credeţi că se poate simţi măcar niţeluş mai bine?

adică târgul insignifiant şi moşia dizolvându-se, fata care a născut s-a şters cu nişte ziare şi s-a adunat într-un colţ, nu-i vorba de o imagine, chiar aşa a fost, s-a adunat într-un colţ, membre peste membre şi capul ascuns

(dacă l-ar ridica ar avea antene, ea o insectă din lac care mă striveşte?)

măcar niţeluş şi eu în acest apartament cu voi îngreunând cârpa de spălat pe jos către mama

— Parcă ai fi pretutindeni tu

care mi se încurcă între picioare şi mă dezechilibrează, dulapului care serveşte drept cămară îi lipseşte uşiţa

(e pe coridor sprijinită de perete)

la fel cum lipseşte un bec de la lampa din salon cu sârmele acelea în zigzag rupte, cinăm becul pentru că s-au isprăvit banii iar ridurile care erau bunicul meu de la nas la bărbie fug cu porţia sa de mâncare în speranţa că nu i-o vom lua, omul cu automobilul către tata

— Măcar niţeluş poate că se mai găseşte

profită de bucşă şi de sârmă, care te hrănesc, uite-l cum vine pe catâr dând ordine sub ţipetele ciorilor şi ţăranii cu şapca la piept

— Stăpâne

trecând pe lângă mine îi scapă pe la colţul trabucului

— Idiotul

în timp ce parfumul din cufere mă înveseleşte, să mă simt un picuţ mai bine şi să mă întorc la mirosurile de reflux ale Tejo-ului unde o jumătate de pescăruş se înnegreşte în nămol din cauza petrolului sau a catranului, din când în când ceea ce mi se pare clopotul din târg fabricând luni noiembrie şi fotografiile mărindu-se şi strângându-se odată cu respiraţia lui, Dumnezeule ce am desenat cu degetul pe aburul de pe geamuri iarna şi n-a citit nimeni niciodată, cuvinte care la sfârşit coborau până la cercevele, ininteligibile, ieşeam expulzat de cârpa de spălat pe jos a mamei şi găleata unde o storcea, eu o apă tulbure la fund, mama

— Pleacă

şi lângă baracă bunicul fără partenerii de cărţi de joc, fumând

— Ce-i cu catârul domnule?

care şchiopăta pe scurtăturile lanurilor de secară, baraca pustie, nici fată nici copil, doar o mâţă plină de fiţe, cu labe ca pernuţele de ace, încercând acoperişul, dacă aş fi femeie şi aş purta cercei i-aş da bunicului, nu m-aş indigna dacă prietenii i-ar câştiga, când eram mic mă ducea cu vaporul la Trafaria

— Eşti bărbat în toată firea băiete

aşa că noi doi bărbaţi şi eu fără să mă tem de fluviu, nu cred că-şi aminteşte de stârci

— Ți-aminteşti de stârci?

şi nu-şi aminteşte de stârci, câte amintiri ai pierdut, un soi de insulă, un ponton, la moşie te însoţeau catârul şi vechilul, nu eu, un soi de insulă, un ponton, nu sunt idiot, sunt bărbat

— Eşti bărbat în toată firea băiete

într-o bună zi una din slujnicele de la bucătărie cu mine, eu

— Vino-ncoa'

şi ele dându-mi ascultare fără să se ascundă în hambar sau să râdă, în Trafaria valurile se îndepărtau de ponton şi avansau aşa cum avansez eu în direcţia târgului potolind fotografiile, mai ales pe călugăriţa naşa mamei mele pe care o vizitam de Paşte şi naşa mamei mele cu scufie şi crucifix la piept, i se săruta mâna în genunchi şi gata, mâna ei nu ca ale noastre, un artefact din ceară care dispărea în veşminte, oamenii cu automobilul închideau grilajul şi un braţ mă strângea de umăr de mă durea

— Unde crezi că ai să te duci?

atâtea oase în mine, nu unul sau două în locul acela, sute care îmi străpungeau pielea, naşa mamei mele foarte bătrână găsesc eu şi totuşi fără vârstă, şase sute de ani, patruzeci, din când în când

— Da da

în imobilitatea feţei şi bronşita unui organ în depărtare, fie greutate de a inspira fie sunet, asta într-o încăpere cu Isus în agonie picurând sânge din barbă şi un fel de poale acoperindu-i părţile ruşinoase, umbre de tei severe şi organul, sufocat, încăpăţânându-se, dacă poalele lui Isus ar aluneca ce s-ar întâmpla cu mine, l-am văzut odată pe tata gol şi în caz că mă atingea eu cenuşă care ţipa, mama neînţelegând

— Ce-o fi cu el?

bunicul la Trafaria pe ceea ce numea plajă adică mai mult stufăriş decât nisip, o căţeluşă scărpinându-se şi ouă într-o gaură a insectelor din lac sau a broaştelor care cântau, pentru că nu erau slujnicele de la bucătărie, slujnicele tăceau, nu li se auzea vocea decât atunci când râdeau de mine

(totul râde de mine)

şi jurându-se că nu râd de mine

(— Nu rădem de băiat pe cuvânt)
erau broaştele care cântau suspinându-mi numele, alte nume (ale cui?)
bunicul la Trafaria arătându-mi insula, pontonul, ceea ce numea Lisabona tremurând invers la celălalt capăt al apei astfel încât casele
(şi bunicul
— Nu-i aşa că e atât de mare lumea?)
transformându-se în pete care se suprapuneau în interiorul solzilor şi valurile la ponton, ca şi organul, fie greutate de a respira fie sunet
(dacă naşa mamei mele la Trafaria se scărpina şi apoi continua în trap imobilizându-se enervată muşcându-şi şoldurile?)
îmi dădea în gând să disting alte călugăriţe în claustru cu aceeaşi mână de ceară născându-li-se din veşminte ca să o sărutăm, totul învelit în giulgiul mirosurilor de tămâie care dăinuiau săptămâni la rândul
— Da da
unghiile teribile ale lui Isus căutându-mă prin colţuri suferind, omul cu automobilul mi-a dat drumul la umăr ca să zăvorască poarta
— Eu vă port pe braţe şi voi nu vă gândiţi decât cum să fugiţi şi oasele în fine unul sau două cel mult
(tocul fratelui meu a fost în sfârşit de acord cu mine, a scris unul sau două, m-a privit, a şovăit şi a repetat unul sau două)
alunecând unul peste celălalt cu un mic rest de durere şi eu nici nu mă gândeam să fug, mă gândeam să-mi iau rămas-bun de la tucani
(e septembrie)
la Trafaria de asemenea case, adică locuinţe de oameni săraci cufundate în sălciile plângătoare şi o femeie curăţând cartofi în faţa ţărmului, oricât aş fi căutat nu dădeam de vechil nici de catâr, dădeam peste bunicul trăgându-şi pantalonii în sus pentru că tiroida îl slăbise şi cu o cămaşă a tatei prea largă la spate, a venit de la consultaţie, a cercetat ambalajul comprimatelor şi l-a pus bine în cămară fără să-l desfacă, sigur că se

mai află încă acolo cu data expirării depăşită în timp ce un motor invizibil bâzâia după o dună, mi-amintesc de o pereche de indieni cu un coş

(nu inventez)

adunând ce se nimerea din noroi

(cum nu găsesc o oglindă de atâta timp habar n-am dacă n-am devenit şi eu indian)

vorbind între ei adică cel mai mare vorbea şi cel mic se apleca şi îi înmâna un mâner de sertar sau un fragment de stropitoare, niciodată n-am descoperit nimic mai acătării pe moşie sau aici care să merite păstrat, pe vasul de întoarcere bunicul interesat de un rinichi

— Am ceva care se răsuceşte la spate

din cauza disconfortului de pe catâr cred eu, de câtva timp încoace sau rinichiul sau piciorul sau bâzâituri în cap, tata îl ajuta trăgându-i reverul ca să-l scoată din taxi şi apărea un picior fără să găsească solul, corpul care întârziind să se îndoaie îi golea ochii, se umpleau la loc după cinci sau şase paşi dar unul din irişi rămânea gol

(când călugăriţele mor le îngroapă unde, niciodată n-am întâlnit o înmormântare de călugăriţă cu cortegiu format din fetiţele pe care le educă ele, toate în doliu, cu gardenii)

mama mustrându-l desfăcându-i pleoapele

— Asta-mi mai lipseşte să-ţi pierzi vederea

marţea oamenii

încă nu, un moment că tata tocmai urcă scara în drum spre cufere căutând ca treptele să nu-l trădeze, parfumul să nu crească şi mama în hambar cu agrafele de păr şi cerceii, trestia ajutorului vechilului într-o putină la intrare şi câinele cu botul ridicat râcâia o scândură speriind turturelele

marţea oamenii cu automobilul mă duceau la un bărbat care nu mă adusese în automobil cu ei, mai bine îmbrăcat, mai pieptănat, lovind cu vârful de cauciuc al creionului pe tăblie măsurându-mă fără interes

— Dar noi?

noi, ce folos, pândind hambarul în timp ce turturelele se întorceau dilatându-se de amor pe grinzile din tavan, noi, bunicul şi cu mine, înapoindu-ne şi mama imediat, inevitabil

— Deschide gura

în caz că ajutorul vechilului zâmbete, drăgăleli, o mişcare din şolduri despre care nici nu visam că ar putea exista examinându-i răsuflarea în vârful picioarelor şi el care băga în sperieţi lumea întreagă parcurgând lanurile de grâu arătându-şi-o supus

— Nu ai băut pungaşule?

în timp ce eu pierdeam casele care se transformau în pete suprapuse

(case de-adevăratelea sau o iluzie de case, de câte ori nu m-am înşelat domnilor, bazinul de apă o fi chiar bazinul de apă ca să nu mai vorbesc de grâu sau vechilul care poate că nu era altceva decât un ştiulete vopsit, o linie pentru nas, o linie pentru sprâncene, noi

— O persoană

şi poate că fiecare dintre noi o linie pentru nas, o linie pentru sprâncene şi gata)

în interiorul solzilor de lumină, ceea ce îmi părea o mânăstire, ceea ce îmi părea un chei şi nici chei nici mânăstire, nişte ţăndări care unite nu însemnau nimic, bunicul scuturându-se de nisip cu degetele cărora puţin le lipsea să nu i se desprindă de palme, să nu le pierzi domnule că pe urmă nu le mai găseşti, dacă te restitui mamei fără degetele mari dă-ţi seama ce predică mă aşteaptă, ea brusc cu trăsături de copil care se ascunde în cearşaf

— Ce viaţă

nu doar trăsături, ea toată lipsită de apărare, mititică, mama mea fetiţa din naufragiu intrând în frigider

— Ştergeţi-o de-aici

şi chiar şi aşa creionul

— Dar noi?

de câte ori bătea în tăblie, cel care mi-a înmulţit oasele de la umăr a înain

(pe perete un individ în halat mi s-a părut că era sever şi că ţinea cartea ridicată dar n-am avut timp să-mi dau mai bine seama)

tat cu pasul măsurat

— A vrut să fugă alaltăieri

mama părăsind frigiderul închizându-se în odaie, am auzit patul pentru că lemnul s-a uzat şi cuiele la fel, ce întreprindere demolatoare mai e şi timpul ăsta, uite-o pe bunica

— Jaime

şi după pat nu ştiu ce contra pernei, suspine care urcau din gât şi zguduiau tot corpul, creionul s-a întrerupt un moment cumpănind lacrimile şi a reînceput să bată

— A vrut să fugă alaltăieri?

o gaie pe bucsăul din vârful unei stânci privind pe deasupra muntelui unde nu ajungeam noi, golfuleţe, golfuri, chioşcuri, creionul a devenit orizontal pe masă

— A vrut să fugă alaltăieri

într-un soi de vis din care a întârziat să revină eu întrebându-mă ce gândea el şi ce mi se năzărea era un copil prinzând muşte între draperie şi cercevea, închizându-le în mână şi simţind gâdilăturile aripilor sau o femeie pe o sofa asupra căreia creionul se apleca lărgindu-şi cravata cu o ferocitate lentă

— Atât de nebună

dând peste mine, ştergând acel

— Atât de nebună

ruşinat şi atunci creionul din nou şi muştele scăpând

— A vrut să fugă alaltăieri

(femeia interesându-se de pe sofa

— E vreo problemă ursuleţule?)

acum nu era vârful

(n-ar fi în stare să meargă la Trafaria fără ajutor, nu s-ar descurca în privinţa transportului, s-ar rătăci, or mai fi existând indienii şi răbdarea valurilor?)

de gumă care bătea în masă, era creionul întreg meditând

— Alaltăieri

(femeia s-a ivit un moment şi a plecat)

pe pânză, în stânga tipului în halat, un craniu şi enciclopedii medicale cu titlurile aurite pe piele nobilă şi eu pipăindu-mi craniul observând că lipsea nasul şi prisosea bărbia ca să nu mai vorbesc de peri dar o să merg acolo staţi liniştiţi, o a doua gaie s-a alăturat primei cârâind, creionul m-a străbătut brusc în direcţia oamenilor cu automobilul, inchizitor, ascuţit

— I-au făcut injecţia?

cu femeia insistând cu o monotonie de păpuşă care se îndreaptă şi se înclină

— E vreo problemă ursuleţule?

dintr-odată extrem de grasă dezvăluind o bretea care o făcea mai urâtă şi urma pe gât a unei vechi cicatrici

— E vreo problemă ursuleţule?

atât de imbecil Dumnezeule, cum de am putut şi pe urmă manierele, gesturile, prietena pe care o întâlneam uneori în sală şi râdea tot timpul răsucind medalionul de la colier cu profilul unui împărat roman de o parte şi arcurile Colosseumului de cealaltă

— Vai doctore

niciodată

— Ursuleţule

doctore, dacă ceva datorii la prăvălii, necazuri, o veselie cu tristeţea prost dizolvată se observa o fărâmă identică acelei pulberi de medicamente la fundul paharului care oricât ai amesteca-o cu linguriţa nu dispare

— I-au făcut injecţia?

prima gaie s-a culcuşit în mânecile aripilor, omoplaţii celei de-a doua s-au curbat mai mult şi a plecat culcată pe vânt, mă neliniştea ipoteza că s-ar putea să nu mai revin la Trafaria

(nu valurile au fost ce m-a impresionat ci femeia de la halate îmbrăcată cu o bluză de cucoană şi pantaloni fantezi poate aduşi de râu sau furaţi din coşul indienilor)

în baracă, la moşie, tata cu coatele pe faţa de masă după cină, cu bărbia în pumni, nerăspunzând la întrebări, ce viaţă, bunica răvăşind cuvertura cu gesturi necontrolate şi pe sub cuvertură gleznele umflate, dacă i s-ar încredinţa un iepure n-ar

recunoaşte animalul, peste cincizeci de ani nimeni nu-şi va mai aminti de noi şi când spun nimeni includ fotografiile la fel cum uităm de catârul care era înaintea ăstuia, mai cenuşiu, nu şchiop, cu una din urechi căzută şi vârful de gumă al creionului bătând fără convingere, interesat de o muscă între perdea şi cercevea care îl făcea să zâmbească înduioşat, dacă-i cădea un dinte de lapte îl punea sub pernă şi a doua zi, în locul dintelui, un bănuţ pe care un şoricel complice l-a pus acolo ori atunci legau dintele cu o aţă de cusut de clanţă, închideau uşa şi un gol în gură chiar în faţă pe care limba nu reuşea să-l abandoneze, cum e posibil ca un dinte atât de micuţ la capătul unei aţe să ocupe kilometri de gingie îngreunând vorbitul şi odată ce am ajuns aici pentru ce motiv alt dinte pe dedesubt pe care-l puteai pipăi zimţat, câţi dinţi dorind să se nască oi fi ascuns eu, dacă femeia de pe sofa n-ar întreba în clipa aceea

— E vreo problemă ursuleţule?

i-aş arăta molarii, când o să rămân singur leg o aţă de clanţă şi împing uşa cabinetului să văd ce se întâmplă, poate că nu doar dintele, eu în întregime atârnat de uşă, sunt dimineţi, pe cuvânt de onoare, când ridic perna în căutarea bănuţilor şi dezamăgirea că nici unul nu mă aşteaptă, un spaţiu interminabil între faţa de pernă şi cearşaf, cum îşi pierde existenţa orice gust când încetăm să ne mai fie teamă de întuneric, creionul se socotea misterios ca să îndepărteze copilăria, mai cu seamă musca din cercevea în cercevea şi verişorul care l-a învăţat să meargă cu bicicleta în jurul castanului, când a părăsit castanul un zid s-a apropiat, verişorul

— Roteşte ghidonul nătăraule

şi el incapabil să rotească în timp ce zidul venea spre el mai rapid decât pedalele, amănunte din zid la care nu fusese atent

(fisuri, vâsc, un mesaj pe o hârtiuţă murdară
pentru cine?
într-o gaură)
dobândind o precizie
îngrijo
(— E vreo problemă ursuleţule?)

rătoare
(pe hârtiuța murdară poate
— E vreo problemă ursulețule?)
o piatră mai proeminentă decât guma creionului lovind tăblia s-a aliniat și o zgârietură microscopică alergând, cu bicicleta, independentă de el, arătând zgârietura și pe urmă nici zgârietură nici zid, gamba prinsă, piciorul prins, un ordin în sinea lui
— Nu plânge
planeta invers
(certitudinea că stă în patru labe pe cer mestecând pământ prin ce îi prisosea din buză)
unul dintre oamenii cu automobilul
— Două seringi domnule
și drept urmare a seringilor eu nu lângă fântână preocupat de robinet, ci în puțul de la moșie combătând nămolul, reflexia feței mele și fața mea doar una care se recompunea și se pierdea, ceva în inima inimii avariindu-se, oprindu-se, continuând să se rostogolească
(singurul organ pe care-l aveam, nu mai rămânea nici un centimetru pentru mațe și restul)
în ritmul cârjelor care explodează pe dușumele pustii când târâsc un infirm, zidul bicicletei nu când eram mic, acum, s-a ciocnit de mine și s-a fărâmat, bărbatul cu automobilul în același timp departe și în interiorul urechii mele
— Dracul să-l ia că se stinge
în momentul când una dintre cârje a încetat să mai umble sau poate era creionul pe tăblie căruia musca îi distrăsese atenția sau poate prima gaie ciupindu-mă sau poate cuțitul bunicii spintecându-mă de la gât până la vintre și am început să aud calul liniștindu-se în belciug ca atunci când e pe punctul să adoarmă în picioare sprijinit de pompa de apă, parfumul cuferelor mai mult decât o amintire, acum autentic, puțul și cu mine aruncând în el pietricele, auzeam turturelele în hambar, mâna omului cu automobilul pe umărul meu dintr-odată grijulie și deci eu un singur os

(cine îmi garantează că în tot corpul nu un singur os?)

nu un castan la fereastră, platani, după frigider şi pernă mama se întorcea la bucătărie apucând obiectele ca şi cum nu le-ar fi cunoscut zăbovind asupra lor, arătându-se decepţionată în legătură cu banii din cutia de pâine şi umflându-şi obrajii în faţa bancnotelor, noaptea îi auzeam dormind prin pereţii despărţitori şi convingerea că familia mea înmulţită de două sute de ori, îndoiala despre care din două sute

— Jaime

nu o şoaptă, o voce limpede

— Jaime

despre care la paginile cutare nu aş fi în stare să afirm dacă afară dacă în

(— Apucă-l pe autist de partea asta ca să-l întindem pe saltea)

burta mea, câţi iepuri morţi, câte cruci de soldaţi din Franţa la cimitir şi eu o pulbere de cartilagii şi nişte ierburi deasupra, prin pereţii despărţitori

— Jaime

auzeam mişcările părinţilor mei

(sau ale soldaţilor din Franţa?)

mirosuri care se contopeau şi nu-l găseam pe al meu, unde eram eu, aici, la moşie, în baraca ce se sprijinea de clădire, dacă am să sărut mâna de ceară nu mă duc în infern, niciodată o măciulie de uşă nu m-a ajutat cu dinţii de lapte, îi arătam bunicii care-i arunca în găleată, dacă fiica vechilului mi-ar fi spus

— Băieţel

eu m-aş fi simţit mai bine, mă dojenea mută fiindcă nu-i porunceam

— Vino-ncoa'

în locul ăsta pe care tucanii l-au părăsit ca să se ducă în Egipt sau Somalia, bărbatul cu automobilul

— Acum se simte foarte bine ăla

şi bunica tuşind, câţi ani încă tusea ei cu mine şi între timp a încetat să plouă pe moşie şi în casă, tata a luat cana de pe faţa de masă după ultima picătură şi noi liniştiţi aşteptând ca

încă o picătură, deşi nimic pe tavan o picătură formându-se adică o mică umezeală care se îngrăşa tremurând, unită cu tencuiala printr-un peduncul care o ţinea prinsă la început şi tot mai subţire pe urmă, i se observau eforturile ca să menţină picătura sus şi oboseala, renunţarea, tata a pus din nou cana pe faţa de masă şi mica sferă de apă pe care până la urmă am ajuns să dorim să coboare nu venea până ce în zori un sunet aproape umil teşindu-se în sală şi poziţia naufragiului modificându-se, tata a apropiat cana de lampă ca să o examineze mai bine şi totul foarte departe de mine la fel ca moşia, muntele, târgul unde poate m-or aştepta nu ştiu sigur cine, nu bunicul

— Idiotul

nu tata prin lanul de secară în trap, ajutorul vechilului sprijinit de bazinul de spălat rufe tăind trestia fără să aibă curaj să vorbească, dacă întâmplător mă fixa ochii lui erau ciudaţi şi briceagul se înşela de teamă ca şi cum eu eram bunicul pe cuvânt, luând un sac de seminţe de care nu avea nevoie şi plecând imediat de acolo, i-am văzut profilul lângă magazia de seminţe, pe urmă culcat în iarba-neagră şi iarba-neagră cenuşie, pe urmă nimic şi iarba-neagră din nou verde, în fine aproape verde, mai mult maro decât verde deoarece câinii o uscau, odată m-a vizitat în secret într-o duminică fără taxi şi fratele meu ştergând cuvintele ajutorul vechilului

— Ce ajutor al vechilului

pentru că în mintea lui nu există nici un ajutor al vechilului, există mama mea cu părul acoperindu-i faţa, fără agrafe nici cercel, cu verigheta prea largă pe deget

— Ce viaţă

punând vasele la loc şi ştergând bancheta cu aceeaşi cârpă de când m-am născut, în pofida fratelui meu insist că ajutorul vechilului m-a vizitat într-o duminică în preajma Paştelui şi norii din est deasupra lacului agitând broaştele, habar n-am de ce naiba amintirea craniului a decis să mă incomodeze aducând cu sine o măturuşă neaşteptată cu batic pe faţă la priveghiul de la biserică astfel că nu i se vedeau decât pantofii într-un unghi de şaizeci de grade pe lustrul cărora lumânările străluceau

mai mult decât în fitiluri, rudele din fotografii aşezate în jur înclinau unele spre altele nişte secrete acceptate cu un zâmbet trist, mama a pus un buchet de flori peste celelalte buchete de flori şi s-a dat înapoi făcându-şi cruce în timp ce tata afară se mira de serpentinele de la Carnaval care se încăpăţânau pe copaci în faţa măcelăriei închise, ce-mi amintesc despre verişoară e că-mi oferea bomboane de ciocolată arătându-mă mamei

— Fiul tău nu mai creşte?

eu dorind să am vertebre elastice întinzându-mă cât puteam de mult, când ajungeam acasă mama mă sprijinea pe un prag, îmi aplica o riglă pe creştet şi trăgea o liniuţă, hârtia de la bomboane se lipea de gingii şi eu desprinzând-o cu unghia, niciodată nu ieşea întreagă, rămânea mereu un rest la care nici scobitoarea nu ajungea şi a doua zi, muiată şi fadă, îmi apărea pe limbă, verişoara, pe care întotdeauna o vedeam în papuci, mirându-se cu părere de rău

— Fiul tău n-a crescut

eu silit să mă servesc de banchetă ca să ajung la rafturile cele mai de sus unde nişte inutilităţi crăpate, un grătar, o strachină, copilul fetei din baracă dacă n-a murit în păturI ar fi mai mare decât mine astăzi, liniuţele cu data alături, deşi subţiri, continuă să mă umilească, am lăsat să-mi crească mustaţa în speranţa că mă va înălţa

(mă va înălţa ea cu-adevărat?)

îmi abat mereu privirea, dezgustat de mine, când trec pe lângă ele, de câte ori am decis să le şterg cu buretele şi nu le-am şters pentru că

şi nu le-am şters niciodată, bărbatul cu automobilul

— Uite acolo un ţăran care te aşteaptă

şi ajutorul vechilului stânjenit sub platani nu îmbrăcat ca la moşie, ci cu cravată de alt fel răsucită şi unul din vârfurile gulerului ridicat

(dacă verişoara l-ar cunoaşte o încruntătură dispreţuitoare, ea care nici până la umăr nu-mi ajungea

— Nici ea n-a crescut niciodată)

ajutorul vechilului care părea să fie tot la cimitir, copil încă, descifrând datele şi literele de pe morminte în căutarea familiei

— Unde oţi fi?

atât de neîndemânatic, atât de vulgar, incapabil să rotească robinetul fântânii ca să verifice dacă funcţionează, cu o duzină de prune care îl împiedicau să ascută trestia ocupându-i mâinile, cerându-şi scuze că a venit

— Iertare

cu prunele uitate între degete, el era cel care mergea acum în urma catârului şi a bunicului meu, ascultător şi recunoscător

— Stăpâne

invidiat de ţărani şi de slujnicele de la bucătărie, ajutorul vechilului care pe vremea descifrării lespezilor pesemne că dormea în capela mortuară sau pe una din căpiţele pe care ţiganii le lăsau la capătul moşiei unde era jăraticul stins sub două lemne încrucişate, presupun că mânca în sat, într-ascuns, cutii de conservă cu resturi şi greieri, mi-a părut rău că am spart maşinuţele şi parfumul din cufere, pe care îl credeam pierdut, mi-a revenit în memorie, mi-ar plăcea să vă emoţionaţi citind asta şi să mă priviţi cu durere, ajutorul vechilului şi-a dat seama de prune şi ceva între nas şi gură i s-a dislocat în cuvinte pe care nu le-ar spune niciodată, noi doi temându-ne de o frază care din fericire n-a venit deşi o simţeam îngroşându-se ca picătura din tavan şi nici el nici eu o cană în care să o putem păstra, devenind grea, suportându-se greu, micşorându-se, dispărând ce uşurare şi în locul frazei amintirea unui cercel pe care unul dintre noi doi a îndepărtat-o

— Lasă-ne

şi teama lui să nu cad în puţ sau calul prins în belciug să nu mă rănească, un individ cu cravată fără importanţă, ridicol, preocupat de nepotul stăpânului ca şi cum ar fi fost fiul lui, închipuiţi-vă, înarmat cu fructe care la prima vedere mi s-au părut verzi, culese din livadă cu graba celui care fură, trebuie să-şi fi cheltuit toată leafa ca să ajungă în locul ăsta despre care nu ştiu unde se află, dincolo de frontieră poate, nici un vânt pe care să-l cunosc, nici un ecou pe care să-l înţeleg, zăbrele

şi zăbrele, ajutorul vechilului şi cu mine tăcuţi cu prunele la mijloc, el privind robinetul şi eu privind spre nimic temător ca picătura să nu se hotărască prin cine ştie ce capriciu să apară iar, picătura, cercelul, agrafele, mama intrând sau ieşind din hambar şi tata pe scări dându-se la o parte ca să-i facă loc incapabil să se supere, mi s-a părut că disting parfumul din cufere în îmbrăcămintea ajutorului vechilului şi m-am înşelat, doar mirosul de fund de dulap al hainelor, dorinţa să-l întreb de tractorul stricat, de secerătoare, de găi, aş fi vrut să plece şi să mă lase în pace şi în loc de asta paiaţa aceea ţintuită pe platani reţinând în sinea sa ceva ce nu mă interesa orice ar fi fost

(nu mă interesa orice ar fi fost?)

stai liniştit că nu cad în puţ nici calul nu-mi face vreun rău, nici o gaie nu aşteaptă să mă dezechilibrez de pe o stâncă spre a mă sfâşia cu ciocul, nici o cârpă de spălat pe jos nu mi se încurcă în picioare

— Parcă ai fi pretutindeni tu

nu sunt un pescăruş în refluxul Tejo-ului întorcându-se încet şi continuând spre gura fluviului unde bunicul mă ducea cu vaporul de cursă garantând pentru mine în pofida liniuţelor mamei atât de apropiate unele de altele încât aceeaşi liniuţă tot mereu

— Eşti bărbat în toată firea băiete

aşa că noi doi împreună bărbaţi în toată firea şi eu fără să mă tem de fluviu, cred că nu-ţi aminteşti de stârci domnule

— Nu-ţi aminteşti de stârci nu-i aşa?

bunicul fumând lângă baracă

— Stârci?

şi totuşi eu mi-amintesc, ce cantitate de episoade ai pierdut mata cu anii ca să nu mai pomenesc de moşie, de Trafaria îţi aduci aminte, de pontonul de pe care valurile se retrăgeau ca să avanseze din nou aşa cum avansez eu spre ajutorul vechilului sub copacii din curte

— Aşteaptă aici

fără ca un braţ să-mi prindă umărul făcând să mă doară

— Unde crezi că ai să te duci?

şi atâtea oase în locul acela, nu unul sau două cum mă aşteptam, sute sfâşiindu-mi pielea, ceea ce bunicul numea Lisabona tremurând invers la celălalt capăt al apei astfel încât casele

(— Nu e atât de mare lumea?)

se transformau în pete care se suprapuneau în interiorul solzilor de lumină şi al valurilor, ca organul când am vizitat-o pe naşa mamei, fie dificultate în respiraţie fie sunet şi când sunet dificultatea în respiraţie îl însoţea într-o agonie acută, la Trafaria de asemenea case, vreau să spun construcţii de oameni săraci scufundate în pământ şi o femeie curăţând cartofi lângă franjurii malului, dacă aş căuta n-aş găsi vechilul nici catârul, l-aş găsi pe bunicul trăgându-şi pantalonii în sus pentru că tiroida l-a slăbit, un motor invizibil dând rateuri, pornind, dând rateuri dincolo de o dună

(repet ce am scris adineauri şi nu era deloc asta ce eu)

o pereche de indieni

(voiam să spun)

cu un coş luând gunoi după ce îl întorceau invers conversând între ei, adică cel mai mare vorbea şi cel mic

(mama lui o fi trasând şi ea liniuţe pe prag?)

se apleca şi i-l înmâna

(nimic din toate astea nu voiam să spun)

un fund de sertar, un fragment de stro

(să spun)

pitoare, ce voiam eu să spun şi nu reuşesc, ajutaţi-mă, viaţa e grea pentru mine, credeţi-mă, chiar dacă nu sunt mare puşca poate întotdeauna să mi se potrivească fiindcă mai mult nu poate ce păcat, am să încerc chiar dacă voi sunteţi ocupaţi să şuşotiţi unii cu alţii arătându-mă cu umbrelele, cu degetul, cu pălăriile

— Al cui fiu e ăla?

şi calul care nu se opreşte între moşie şi târg, zăngănitul scăriţelor sau nişte zurgălăi oarecare, nu contează, tata pândind cu ochii la hambar, aşteptând pe trepte, rugându-se

— Rămâi cu mine

şi mama ştergând bancheta din bucătărie

— Ce viaţă

nu, mama numărând banii şi facturile de plătit
— Ce viaţă
nu, mama privindu-se adunând pistrui
— Acum nu mai sunt nimic
văzându-mă şi alergând spre pat
— Dă-mi drumul
ca să îmbrăţişeze perna, ce ni s-a întâmplat mămico
(mămico ce nerozie)
de ce să fim aşa, slavă Domnului că grâul e bun anul ăsta, slavă Domnului că noi bogaţi şi ce contează că pierzi un cercel dacă nenumăraţi cercei, coliere, inele, uită de pernă că suntem bine, nu avem nevoie de nimic, suntem fericiţi nu vezi, ce voiam să spun şi nu reuşesc, ajutaţi-mă iar fotografiile, uite acolo, ajutând
— Este ce o să rămână din astea toate ca să ne poruncească şi să ne salveze
ce vreau să spun sunt platanii, curtea, cabinetele medicilor, ce vreau eu să spun e că nu ajutorul vechilului, sigur că nu ajutorul vechilului, nu există nici un ajutor al vechilului, bunicul e cel care mă aşteaptă să încerc să deschid robinetul, să încetez să mai încerc să-l deschid
— Nu reuşesc
bunicul nu
— Idiotul
ci mândrindu-se cu mine
— Eşti bărbat în toată firea băiete
amândoi în vârful pontonului cu el arătând spre ceea ce numea Lisabona şi Lisabona muntele sau târgul, ce contează, inversă la cealaltă extremitate a apei transformându-se în pete care se suprapuneau în interiorul solzilor de lumină, bunicul trăgându-şi pantalonii în sus pentru că a slăbit din cauza tiroidei întrebând orgolios
— Nu e atât de mare lumea?
lumea întreagă care-i aparţinea acum iar, dacă nu te deranjează, ia-mă de încheietura mâinii, porunceşte
— Vino-ncoa'
şi du-mă cu mata departe de oamenii cu automobilul care nu îndrăznesc, te respectă, eşti stăpânul, ca să ne întoarcem acasă.

3

Poate că ceea ce e mai deosebit aici este tăcerea pentru că aproape nu se aude nici un sunet, din când în când paşi pe coridor care deşi departe niciodată nu se apropie, se îndepărtează ceea ce mă face să mă gândesc că acest coridor e interminabil şi-i tot aud mult după ce au pierit, minusculi şi precişi, aud ordine care par să dojenească pe cineva însoţite de tragerea unor zăvoare care nu reuşesc să se închidă şi pe urmă nimic în afară de platanii care nu fac parte din tăcere, doar o accentuează, o boabă care cade sau o pauză de frunze în timp ce pe moşie bunicul meu striveşte insomnia cu cizmele în sus şi în jos fără să mai vorbesc de pendula care noaptea ocupă toată casa indignându-se împotriva noastră, transportă timpul în zgâlţâituri

— Ce aşteptaţi ca să înaintaţi odată cu mine?

ca şi cum cineva cu o frunte de două degete ar putea să aibă chef să înainteze spre moarte din moment ce nu într-altă direcţie ne duc orele care trec iar la fereastră felinarele târgului care contează totuşi chiar dacă s-ar zice că nu, iar cizmele privindu-ne o clipă înainte de a-şi relua soarta pe pardoseală, o ghiceam pe mama aşezată în pat

— Ce viaţă

şi agitaţia catârului învârtindu-se în ţarc, cred că valurile încremenesc la Trafaria, nu există nici o Lisabonă la cealaltă extremitate a apei şi drept urmare nu existăm nici noi cu excepţia mamei

— Ce viaţă

gândindu-se la lipsa banilor din cutia de pâine şi la ajutorul vechilului care o aştepta la bazinul de spălat rufe cu poarta

hambarului deschisă, tucanii de pe lac nici un piuit, poate că au plecat spre frontieră, la ce o fi lucrat bunicul înainte de a juca numai cărți în baracă, oare într-un atelier, într-o cazarmă, într-un garaj și uite vântul în livadă speriind găinile care se micșorează în suspine, nu lucra nimic, își mărea moșia și curând ceașca pe farfurioară în intervalele dintre iepuri, oare de ce nu m-ai ridicat din leagăn și nu mi-ai dat o lovitură la ceafă, bunico, întinzându-mă pe poală cu o mângâiere prelungă, ai văzut ce economie făceați la tariful de pornire, iar mata fără să cobori din taxi și nici să mă recunoști cine sunt, dacă te chemam răspundeai cu o întrebare tatonând

— Jaime?

răscolind în străfundurile unei emoții confuze în care de mine uitaseși, tata șlefuindu-ți bielele memoriei

— Nepotul matale doamnă

și mata cu un ecou șters

— Nepot?

gândindu-te la un domn care te lua în brațe, cufundat printre atâtea siluete, atâtea apusuri duse, atâtea prezențe al căror nume le-ai pierdut îngrămădite unele peste altele în sedimentarea anilor sau făcându-ți semne cu o ciudată familiaritate, prietena mamei pe care o credeam dispărută în cutele trecutului pe care alte cute le ascundeau și care te învăța să brodezi descusându-ți mereu punctele și corectând traseul acului de cusut

— Nu faci nimic bun

domnul Neto, care te lua în brațe, funcționar la notariat

(de ăsta până la urmă îți amintești, cum se explică misterul unor amănunte care dăinuie, insignifiante a căror tenacitate sperie)

mirosea a săpun de bărbierit și a tuș

(mirosul săpunului de bărbierit și al tușului infecta taxiul infectându-ne și pe noi)

și te zgâria cu inelul când te apuca astfel că bunica încerca în același timp să se protejeze cu coatele și să nimerească brodatul unei margarete pe un șervețel în timp ce domnul Neto o lăuda dându-i drumul jos

— Ce grea este Dumnezeule

părinții bunicii mele emoționați de grăsimea fiicei lor, alerga mai încet decât celelalte, îi trebuia timp până să se scoale, nu știa să rezolve margaretele dar din fericire era grea și bunica zâmbindu-și singură cu mândrie

— Sunt atât de grasă

tata mirat de veselia asta aplecându-se spre interiorul taxiului

— Pardon?

unde săpunul de bărbierit și tușul îl intrigau obligându-l să adulmece tapițeria

— Ce e asta?

tucanii de pe lac, râvniți de broaște, nici un piuit, ele doar guri deschise care l-ar râvni și pe tata în caz că s-ar apropia de apă, rudele din fotografii prevenitoare

— Atenție

calul trăgea de belciug cu gând să-l ajute în timp ce bunicul strivea insomnia cu cizmele într-un ritm care se confunda cu cel al pendulei

— Ce așteptați ca să înaintați odată cu mine?

astfel că eventual doar pendula și bunicul dormeau, adormea după cină, cu șervetul la gât, picurându-și nasul în farfurie, adormea pe catâr și animalul avansa în neștire călcând peste grâu și legume, adormea în vaporul de cursă, din cauza monotoniei valurilor, conversând cu emoția confuză a străfundurilor sale, în cazul lui nu un domn nici profesoara de brodat corectând margarete, o cameră unde un bărbat într-un balansoar, cu pușca pe care o aveam la moșie pe genunchi, întrebând

— Cine ești tu?

în târg, presupun eu, dat fiind că ferestruicile deschise spre un cer de dezastru, creionul pe birou

— Repetă

și ferestruicile deschise spre un cer de dezastru, o grădină de zarzavat acum numai pământ unde odinioară legume, bărbatul îndreptând pușca spre bunicul

— Voiai să mă jefuiești tu?

și creionul mai repede

— Ce bărbat?

ca şi cum eu aş putea să-i răspund şi nu pot fiindcă nu cunosc nimic din străfundurile celorlalţi şi foarte puţin din ale mele, în patru labe pe jos printre jucării ieftine, în orice caz îl văd pe bărbat da domnule, ăsta e cel pe care mi-l arătaţi şi nu ştiu dacă a existat, văd o odaie fără mobile şi muntele mirosind a copaci şi desiş, îl văd pe bunicul la paisprezece sau cincisprezece ani desprinzând un romb din podea ca să scoată o cutie, văd puşca trăgând în tavan ca să disperseze corbii şi un ulm care a slăbit fără păsări, corbii erau cei care îi dădeau iluzia că e ulm, cel puţin aici platani autentici în jurul fântânii şi robinetul din care într-o bună zi îmi vor ţâşni lacrimile despre care aş putea să pun rămăşag că nu le aveam, totul uscat inclusiv sângele în eprubete, bărbatul

(şi eu către creion

— Nu mă întreba ce bărbat)

a încercat să se scoale de pe scaun

— Voiai să mă jefuieşti tu voiai să te îmbogăţeşti nu-i aşa?

(îţi plăcea Trafaria pentru că nu avea corbi bunicule?)

şi braţul răsucit nenimerind

(nici corbi nici pescăruşi, pupeze şi asta era tot)

piciorul lipsit de putere, puşca asta care nici de baston nu servea în mâna bunicului şi vechilul, tot de paisprezece sau cincisprezece ani dar mai mic, mai slab, de la intrare

— Repede

astfel că de fapt ceea ce poate că e mai deosebit aici este tăcerea pentru că aproape nu se aude nici un sunet, paşii bunicului şi ai vechilului umblând repede şi transformând cutia în ce urma să devină moşia, bărbatul întins lângă scaun cu un glonţ la gât şi rombul din podea din nou la locul lui, pierdut în emoţiile confuze ale bunicului care nu-şi amintea de ele, eu sunt cel care i le amintesc şi el pe pontonul de la Trafaria, surprins de absenţa corbilor

— Eşti sigur băiete?

fără să înţeleagă de ce absenţa corbilor îi făcea plăcere nici să-şi amintească de puşcă şi de bărbatul pe care mi s-a părut

că-l întâlnesc în două sau trei fotografii din sală, una cu un prânz în desiș unde pata anilor ștergea oamenii, castroane și coșuri prisosind în ceea ce păreau a fi degete fiindcă totul e posibil în fotografiile vechi cu perne în dungulițe și o față de masă brodată, degete făcând semne de rămas-bun pentru că defuncții continuă să se despartă de noi și alta de la o nuntă și acolo da, bărbatul pe ultimul rând al treptelor de la biserică iar mirii jos și în centru, ca aproape la fel de grasă ca bunica, gata să se hrănească din soțul ei cu ferocitatea surâsului care rezista în timp, numele persoanelor erau scrijelite pe spatele ramei cu litere mari și o placă de tencuială acoperea numele bărbatului, poate un văr, un vecin, tatăl, de ce nu chiar tatăl lui deși mi-l închipuisem orfan într-un colț de casă temându-se de bufnițe sau de țiglele care cădeau pe jos, într-o după-amiază la Trafaria, când bunicul se extazia de cât de mare e lumea, i-am răscolit prin străfunduri și prin emoțiile confuze și am scos la suprafață o fetiță despre care n-am nici cea mai mică idee cărui episod din viața lui îi aparținuse, fetița, semănând cu tatăl meu, în ochi cu o acuzație a cărei intensitate m-a speriat

— De ce m-ați lăsat să mor?

și către care bunicul întindea brațul tresărind emoționat

— Cine era bărbatul cu pușca domnule?

în momentul când o barcă de pescuit ne ascundea Lisabona astfel încât lumea era mai puțin mare decât spunea bunicul, începea la casele săracilor și se isprăvea la vaporul oprit chiar în față, care deși se deplasa în sensul vărsării fluviului rămânea nemișcat și asta-i lumea, nu-mi veniți cu nesfârșite întinderi înghețate unde sufletul se pierde, o ascunzătoare unde abia încăpem de-a valma cu indienii aceia cu coșul, poate emoțiile confuze și străfundurile trecutului să le fie comune tuturor, aceleași imagini de doi bani și aceleași evenimente fără legătură care slavă Domnului s-au pierdut și ce să faci cu asemenea materiale desperecheate care totuși ne apasă cu o remușcare ce tot crește, fetița

— De ce m-ați lăsat să mor?

supărată pe mine pentru că o uitasem și pentru că o uitasem moartă, dacă aș întreba-o cine a fost n-ar răspunde, cum să răspundă fără gură și totuși

— De ce m-ați lăsat să mor?

din câte îmi amintesc nu am avut o soră, un frate da care scrie asta și deci fetița e a bunicului sau a unui străin, uneori am avut impresia că ar putea să mă ajute să plec de la moșie, nu la bucătăria unde mama

— Ce viață

fără agrafe nici cercei, tot mai diformă în bluză

(nu cred că fetița e mama mea dar cine știe?)

și deci nici un ajutor de vechil acolo jos deschizând poarta hambarului și ascuțindu-și trestia, doar bătrâneii jucând cărți la sfârșitul după-amiezii în fața barăcii și imediat după aceea arcuri de piatră și Tejo-ul ale cărui fumuri ne încețoșau sala care în timpul fluxurilor se legăna în drum spre mare, eu către tata

— Ai văzut?

iar el în loc să cheme calul și să mă ia cu el era așezat la masa pentru micul dejun și plecând odată cu valurile, la un metru de tata, mama ocupată cu nu știu ce la foc sau încercând să destupe unul din arzătoarele plitei cu agrafa pe care curând avea s-o piardă în hambar

— Ce viață

invidiindu-și colegele de la bucătăria moșiei care la rândul lor o invidiau pe ea văzând-o că se întoarce de la grămezile de paie fără să-și netezească părul sau hainele, alt miros peste mirosul ei, altă culoare în ochii ei, bunicul învârtindu-se în jurul cutiei de pâine cu gândul la bănuți

— La ce-ți trebuie dacă ești atât de bogat domnule?

că l-am văzut eu numărându-i în birou și punându-i în seif, creionul către oamenii cu automobilul

— Bunicul bogat spune el?

pândindu-l cum abia iese din taxi, mai întâi picioarele și capul, adică piciorul drept, pe urmă cel stâng căutând solul și capul orb

— Așteaptă

împotrivindu-i-se tatei care îl ţinea de rever, degetele strângând braţul care îl ghida

— Eşti sigur că n-am să cad?

(atât de nesigur, atât de slab)

şi pe urmă restul cu nasturele de aramă privind destul de ridicol, probabil nici aramă, tablă, care-i închidea gâtul când el ar fi trebuit să străbată moşia pe catâr arătându-i vechilului o şipcă din gard ruptă

— Să reparaţi mâine

şi reparau mâine, sau pe pontonul de la Trafaria comandând mareele adunând dintr-o singură lovitură reflexiile Lisabonei în palmă

— Suntem doi bărbaţi în toată firea băiete

separând cu degetul mijlociu

(nu te enerva dacă fratele meu o să scrie că nu prea curat)

o catedrală sau un bulevard mult mai mici decât moşia pentru că totul mult mai mic decât moşia şi restituindu-le dispreţuitor fluviului

— La ce-mi trebuie mie astea?

lăsându-le să se înfioreze printre curenţi, unul din oamenii cu automobilul, impresionat

— O fi bogat cine ştie?

în timp ce broaştele din lac fleşcăreau, continui să le aud cum urcă din nămol în întâmpinarea mea, îngheţate, dacă mi-aş chema părinţii n-ar auzi nimeni şi deci eu ascuns în pat cu genunchii îndoiţi

— Nu

pândind spre un colţişor al cearşafului şi o broască sau clădirea de după a noastră transformându-se în broască, pleoape care se închideau şi se deschideau

— Tu

şi într-o clipă o falangă prinzându-mă, într-o clipă e mâine şi nici o broască, cămăşi pe frânghie

(ale tatei, ale ajutorului vechilului, ale mele dar cum să fie ale ajutorului vechilului dacă ajutorul vechilului la moşie, ale unei persoane pe care nu o cunosc?)

un păianjen care a descoperit un loc de trecere, ăştia trăiesc în interiorul cărămizilor, nu mă plac, mama

(cămaşa ajutorului vechilului în duminica în care m-a vizitat încă atât de prezentă, o urmă de funingine lângă cravată şi nu mă enervez din cauza ei nici nu-mi bat joc, mă emoţionează)

deschizând

(din străfundurile inimii mă emoţionează, faptul că-i pasă de mine mă tulbură, gata cu dulcegăriile, mergi mai departe)

uşa cu un zgomot exagerat, bunica fără să se trezească

— Jaime?

şi în loc de Jaime bunicul extrăgându-se de pe saltea la fel ca din taxi fără să găsească sprijin, cu bluza de la pijama răsucită, pantalonii alunecându-i din talie, o parte din buric la vedere şi ochii pierduţi sub sprâncene

— Dumnezeule

când Dumnezeu nicăieri domnule, nu-ţi pierde timpul cu cine habar nu are de matale, nu aştepta nimic, renunţă, poate că ai să reuşeşti să te scoli dacă te ţii de comodă, un os care oscilează şi cu toate astea rezistă, un muşchi aproape inexistent care nu e în stare, ba e în stare, mata îmbrăţişând tăblia ridicându-te încetişor, genunchii drepţi, şira spinării opunându-se, vechilul mândru

— Stăpâne

ca întotdeauna când te echilibrai pe catâr poruncind

— Să mergem într-acolo

bunicul lângă comodă regăsindu-şi suflul, sertarul de sus din stânga nu se urnea nici un centimetru aşa că am renunţat de secole la conţinutul lui, toamna o bolboroseală de viaţă şi mama cu un firicel de voce pentru ca sertarul să nu o audă

— Ai auzit?

aşteptam un picuţ şi nimic, mama îl atingea încet, îl atingea cu mai multă putere şi cum bolboroseala tăcea plecam uitându-ne înapoi cu un rest de neîncredere sau de frică, din când în când tata aducea o banchetă şi se aşeza pe ea în aşteptare, el şi sertarul sfidându-se nedând de grâul şi de norii din Spania, casa moartă, moşia moartă, nici urmă de taxi la poartă, după

moartea bunicului nu m-am mai întors la Trafaria şi prin urmare pontonul pustiu şi Lisabona în interiorul reflexiilor sale la celălalt capăt al apei, dacă perechea de indieni ar mai fi fost pe acolo cel mic m-ar fi arătat celui mare şi m-ar fi vârât în coş, mi-amintesc de codiţele tale, Maria Adelaide, nu-mi amintesc de tine, infirmierul şi mama ta apăreau şi dispăreau purtând ceea ce mi s-a părut un urcior, fratele tău mai mic se juca printre cepe şi tatăl tău ajungând la scară şi gonindu-mă smulgându-şi cureaua în smucituri, mi-amintesc pe urmă de clopote, flori albe pe sicriul alb împiedicându-se pe ulicioară, am vrut s-o chem pe bunica mea care umbla cu o lumânare într-un pahar de hârtie înfiorându-se mai mult decât ceaşca şi buzele, nu vocea

— Taci din gură

(Maria Adelaide un iepure?)

în timp ce eu aruncam cu pietre în păsări ca să moară şi ele cum aveam să mor şi eu de îndată ce lopeţile cu pământ se vor lăsa în jos, de fiecare dată cu mai mult pământ pe gât, pe braţe, pe faţa ta gândindu-te la altceva cum fac întotdeauna decedaţii, tata în faţa sertarului ca şi cum fetiţa

— De ce m-aţi lăsat să mor?

dojenindu-l iar el cu umerii micşorându-i-se şi mărindu-i-se şi sâmburele din gât mai mare

— Surioară?

în timp ce bunica reapărea pe uliţă apărând lumânarea cu mâneca

— Taci din gură

astfel că doar pantofi şi iar pantofi pe lespezi, bunicul pe catâr speriindu-l pe tata cu nuiaua

— Idiotul

câini încovrigaţi pe jos şi după câini tăcerea semănând cu tăcerea de aici pentru că aproape nu se aude nici un sunet, doar rugina lumii împlinindu-şi rotirile, iepurii care renunţau să se răsucească atunci când bunica le găsea ceafa, cu pupile ca ale tatei

— Surioară

oarbe şi totuşi capabile să zărească feţele rămase fără nume de care uităm cui aparţinuseră la fel cum mi-o vor uita pe a mea întrebându-se într-ascuns

— Cine era?

nu te lăsa abătut, nu te descuraja, continuă, ţi-au luat moşia dar ai s-o recuperezi într-o zi stai liniştit, camera unde dormeai cu fereastra spre magazia de seminţe şi pata muntelui la aceeaşi depărtare oricât de mult am înainta, după recuperare voi închide gulerul cu un nasture de aramă, voi trage fără să o aleg pe una dintre slujnice

— Vino-ncoa'

furios pe ea şi pe mine sau mai degrabă furios pe ea pentru că furios pe mine întrebând

— Ce-i asta?

sau garantând

— Dumnezeu ştie că nu asta voiam eu

fără să mă descurc cu rochia rupând-o mai degrabă decât descheind-o, sfâşiind-o, sfâşiindu-mă, vrând să cer iertare sau să fiu mic şi deci să nu trebuiască să cer iertare ca să fiu iertat şi ei să continue să mă aştepte, să aibă nevoie de mine, să mă ia în braţe rugându-mă să nu mai plec iar, să rămân chiar dacă-i fac să sufere, egoist, crud, indiferent, decepţionându-i cu nedreptatea abandonului meu şi străbătând bucătăria la capătul acelor asalturi amare împiedicându-mă de grămezile de cereale

— Maria Adelaide

deoarece cu ea şi numai cu ea eu desigur, eu poate, privind-o pe bunica temându-mă de soţul ei sau de fiica moartă în suflet, duzini de lumânări care înconjurau o groapă între cruci şi în groapă

— De ce m-aţi lăsat să mor?

fetiţa sau eu pe care lopeţile aveau să mă acopere, pietre, bulgări de pământ, mici cadavre de insecte, flacăra lumânărilor continuând pentru ceilalţi şi isprăvită pentru mine, consolarea ajutorului vechilului

— Fii cuminte că nu plec

şi fără să pot ieşi la suprafaţă, îl ghiceam stând cu palmele pe genunchi ca să silabisească lespezile nedând peste a mea, niciodată nu va da peste a mea, oare pentru ce să mă asigure

— Nu plec

îndreptându-se către o rămăşiţă de ţesut şi de oase care nu-mi aparţineau sau către nici un fel de oase, ce făceai cu mama mea în hambar, de ce te preocupi acum de mine, dacă aş ruga-o pe bunica să te înveţe să interoghezi lespezile ea înainte şi înapoi

— Jaime?

v-aţi plimbat vreodată împreună pe pontonul de la Trafaria bunicule, şipci de lemn putrezit pe care fluviul le lua una câte una desprinzându-le de pe stâlpii de cărămidă şi valurile un catâr şchiop rătăcind sub mine cu dinţii lungi şi coada jumulită, catârul pe care după moartea bunicului l-au dus la hotarul moşiei, adică tata şi cu mine deoarece tata

— Fii şi tu de ajutor

l-am condus cu bucata de frânghie a hamului la hotarul moşiei unde secara se transforma în cremene, ogivele a ce trebuie să fi fost o mânăstire în ale cărei resturi se ghiceau urme de vulpe

(păr, cartilagii de bursuc, un soi de cuib)

şi catârul liniştit pentru că nu-şi mişca urechile, cu lacrimile acelea ale animalelor bătrâne care nu înseamnă tristeţe, înseamnă că viaţa i-a părăsit la fel cum balele nevăstuicilor nu înseamnă oboseală, nici un indian în Trafaria, dune şi acoperişul caselor, tata cu nu ştiu ce în mână

— Ţine-l de frâu

şi pe cuvânt că n-am văzut niciodată atâţia porumbei sălbatici dând aşa de disperaţi din aripi ca după împuşcătura aceea

(unde or fi stat ascunşi înainte?)

catârul s-a mulţumit să-şi înfioare crupa înainte de a-şi înfiora şi flancurile, de a-şi pierde picioarele, au rămas trunchiul şi capul şi pe urmă nici trunchiul şi capul, picioarele iar, la început curbate şi în cele din urmă întinse, copitele galbene, articulaţiile în relief, dunele de la Trafaria despre care bunicul se jura că fac să dispară persoanele şi slavă Domnului nu m-au făcut şi pe mine să dispar, după picioarele întinse botul, după bot o

orbită, după orbită coama, pe urmă catârul dintr-o parte, pe urmă câmpul eliberat de porumbei, pe urmă tata cu nu ştiu ce atârnat de mână, pe urmă sturzii apropiindu-se de catâr venind dintr-o pădure de smochini pitici, pe urmă tata privind la nu ştiu ce, cu un fel de remuşcare şi lăsând remuşcarea să cadă în muţenia care se dilată în interiorul nostru după o împuşcătură, asemănătoare cu tăcerea de aici pentru că aproape nu se aude nici un sunet, pe coridor nişte paşi care nu se apropie niciodată, se îndepărtează ceea ce mă face să mă gândesc că acel coridor e interminabil, continui să-i aud după ce dispar, mărunţi şi precişi şi pe urmă un prim sturz pe şoldul catârului, un al doilea pe guşă, smochinii pitici aproape arbuşti, fără fructe, nişte sâmburi cu ţepi, prima pasăre a sfâşiat pielea catârului îngrăşându-i şi slăbindu-i gâtul şi tata împingându-mă spre moşie el care nu mă atingea niciodată, mă evita şi dacă nu reuşea să mă evite ochii i se plimbau de la mine la ajutorul vechilului ocupat cu sacii de bulbi în căruţă, tata care prefera să bată în sertar insistând

— Surioară

în speranţa unui răspuns

(ca şi cum un sertar mic ar mai putea să conţină şi altceva decât o jumătate de duzină de obiecte sau piese de îmbrăcăminte micuţe)

şi asta a fost tot, acum că am ajuns la catâr o fi vreo manie de-a mea sau el de-adevăratelea se deplasează în jurul robinetului din curte, cu piciorul infirm mai lent decât celelalte şi cu un sunet a gol, creionul reflectând

— Un catâr?

pândind fereastra unde numai platanii şi enervându-se pe sine fiindcă îmi dă crezare, clădiri toate la fel unde fiinţe ca mine şi tot pe moşiile lor iar dincolo de clădiri presupun că pieţe, bulevarde, oameni şi spunând asta catârul în jurul robinetului cu bunicul legănându-se călare pe el şi atunci cortegiul de rude în întârziere, grav, o persoană cu baston

(verişoara Hortelinda care în ciuda unei probleme la burtă şi a fricii de infirmierul care-i scoate lichidul cu un soi de pompă şi-i arată lichidul

— Sănătatea dumneavoastră nu-i deloc extraordinară dona Hortelinda

ne va supravieţui tuturor cu ghivecele ei de micsandre, sprijinea o floare de lespedea fiecăruia dintre noi ca şi de infirmierul care nu a avut nevoie de o împuşcătură ca să se prăbuşească pe spate pe stradă, o venă din creier a rezolvat problema)

bunica dirijând cortegiul poruncindu-mi

— Taci din gură

aşa că am să tac în timp ce mama, care semăna pătrunjel în borcane, numără şi răsnumără banii din cutia de pâine şi eu gândindu-mă la ceea ce au îngăduit anii să facă din mata doamnă, mi-amintesc cum îl ţineai pe fratele meu în braţe şi cum te-am auzit cântând, mi-amintesc de bunicul privindu-te şi de bunica dorind să fii un iepure ca să te despice de la gât până la măruntaie, creionul a pândit iar pe geam cu catârul în gând şi se prea poate să-i fi văzut pe tata şi pe animal înfiorându-şi flancurile şi sturzii în smochinii pitici, să fi auzit şi să mă fi auzit, să mă fi însoţit la Trafaria

— Suntem doi bărbaţi în toată firea băiete

şi să fi poruncit să se deschidă poarta

(prelung zdrăngănit de zăvoare care întârziau să se lase trase şi după ce au fost trase platanii care nu fac parte din tăcere, doar o modelează, o boabă căzând sau o ezitare de frunze)

ca să revin acolo de unde aparţin, la fotografiile rudelor din sală

— Ăsta al cui fiu e?

într-una din fotografii verişoara Hortelinda, cu pălăriuţă cu voal, ne zâmbea fără să ne inspire dorinţa să-i surâdem înapoi din cauza unei expresii a ei care ne speria, rudele

— Uită de noi verişoară Hortelinda

şi zâmbetul, în loc să se micşoreze, mai mare, un semn amical pe care încercau să nu-l vadă adunându-se în hainele lor dorind ca petele de pe peliculă să-i ascundă şi nu-i ascundeau, sunt

acolo niște voci lipsite de apărare, expuse, fără ca un trunchi sau un perete să le apere, morți și totuși îngroziți la ideea să moară din nou, agonia, teroarea, totul departe și deși ei tot departe ceva care venea să-i caute acolo unde erau, îi lua în brațe și doruri, amintiri, un episod din copilărie când plângeau singuri și o țeavă picurând într-un punct invizibil obligându-i să numere picăturile, zece nouă opt șapte și ajungând la nimic cu excepția degetelor care se desfăceau și rămâneau apoi liniștite, cineva care le cânta la ureche și tăcea brusc, un efort ca să se trezească și dacă se trezeau

(nu se trezesc)

nimeni, a dispărut oboseala, au dispărut durerile, plutim, nu mai plutim

— Închide-i gura și aranjează-i mâinile

atât de slabi, senini, cred că verișoara Hortelinda mă plăcea fiindcă repeta

— Să dea Dumnezeu să nu mă obligi să tai o micsandră

arătând ghiveciul din mijlocul sălii cu tubuleţul cu îngrășământ alături, creionul dându-se înapoi precaut

— E chiar verișoara voastră?

și gândindu-mă mai bine a cui verișoară domnilor, a unui cumnat al bunicului meu sau poate și mai îndepărtată, un fel de a spune care o apropia de familie fără să existe o intimitate exagerată, o verișoară, nu locuia în târg tot anul, sosea de Paște cu pălăriuța ei cu voaletă, șoferul autobuzului o ajuta să coboare cele două trepte de fier, pălăriuța răsucită și verișoara Hortelinda cu jumătate de față descoperită căznindu-se cu bastonul, târgul la epoca aceea, după câte mi se povestește, salcâmi plopi sălcii și câțiva oameni încă vii care se ghiceau prin ferestruicile închise, cușca de iepuri a bunicii intactă și vreo cinci, șase boturi lipite de plasa de sârmă, nimic care să se compare cu fantomele de acum, tata călare în piață iar verișoara Hortelinda anunțându-l

— Încă mai sunt aici fiule

arătându-i ultima micsandră din ghiveci, să fug la Trafaria care este acolo unde lumea se isprăvește pe un ponton ce intră în fluviu și pe ponton bunicul și cu mine gândindu-mă la tine,

Maria Adelaide, nu bolnavă, nemişcată în grădina de zarzavat cu fundiţa în păr, mi-amintesc atât de bine de fundiţa aceea şi cum mă exaltă ea, pe cuvânt, mişcându-se în timp ce mergi, te uitai la fratele meu, nu la mine, am decis

— O să-l omor

şi mama

— Lasă cuţitele în pace să nu te răneşti

sau îl conduc până la hotarul moşiei unde secara se transformă în cremene şi din cauza ta n-am văzut niciodată atâţia porumbei sălbatici ca după împuşcătura aceea, fratele meu s-a mulţumit să se înfioare

ba nu, minciună, am întrebat-o pe verişoara Hortelinda

— N-ai cumva o micsandră în plus întâmplător?

altă minciună, te-am lăsat cu fratele meu în grădina de zarzavat şi am alergat acasă aşa că nici nu l-am văzut pe tata atingând sertarul cu vârful degetelor

— Surioară?

sau pe mama numărând banii din cutia de pâine

— Ce viaţă

dorind ca voi doi să fiţi morţi, înţelegi, absolut sigur că voi doi morţi şi duzini de lumânări în pahare de hârtie, voi doi morţi şi eu culcat în pat fără să mă dezbrac, cu jaluzelele lăsate ca să nu aud noaptea

minciună, ca să nu aud zgomotul unui sărut pe care în orice caz nu-l puteam auzi, ocupat să-mi reţin lacrimile până ce din cauza somnului şi în speranţa că sâmbătă o să fiu la Trafaria cu bunicul care a promis să mă înveţe cum să ţin Lisabona întreagă în palmă şi s-o las să cadă în apă în timp ce valurile desprind scânduri şi noi doi bărbaţi în toată firea băiete, eu gândindu-mă

— Ce contează Lisabona ce contează Maria Adelaide?

am ajuns să uit de toate.

4

Trebuie să fie sfârşitul sau altceva asemănător cu sfârşitul faptul că nu văd muntele, văd pe cineva pe care nu-l cunosc, nu e bunicul, nu e tata, nu e fratele meu, nu e ajutorul vechilului cel care mă priveşte din puţ, m-am gândit şi la verişoara Hortelinda care-mi întinde o micsandră

— A venit momentul fiule

cu regretul care i se citea pe faţă

— Dacă ar depinde de mine n-aş fi astăzi aici

gata să mă ia de mână şi să mă ajute

— E mai uşor decât s-ar crede ştii?

şi în puţ ape adânci în aşteptare, şi eu te plac verişoară Hortelinda, nu te dojenesc pe cuvânt, îţi înţeleg munca, mai îngăduie-mi doar o clipă ca să fac să tacă orologiul deschizând uşiţa de sticlă şi imobilizându-i pendulul, ce rost are să mă preocup de timp despre care de altfel n-am înţeles niciodată ce este

— În ce constă timpul orologiule?

şi vin imediat cu mata, închide apele repede când am să ajung acolo jos, nu vreau să aud pe nimeni, casa şi-a schimbat atât de mult volumul de când e orologiul oprit, mobilele incastrate unele într-altele, nici un ecou care să-mi amintească cine am fost, erai aşa, erai pe dincolo şi împiedicându-mă să uit, doar vântul la suprafaţa solului răscolind praful

(eu praf?)

uite acolo copacii dar nu vorbesc cu mine, vorbesc între ei, nu mai reuşesc să comunic cu lucrurile, uite tractorul care nici nu mă observă, uşa hambarului, eliberată din zăvor, de ce se

deplasează, aud calul cum îl caută pe tata şi tata unde e, dacă întâmplător aş spune

— Tată

verişoara Hortelinda cu palma la ureche

— N-am înţeles fiule

mereu fiule, niciodată numele meu, fiule, tata într-una din fotografiile cu sticlă deasupra şi deci chiar dacă ar avea chef, şi n-am idee dacă are sau nu chef, n-ar fi în stare să răspundă, ajutorul vechilului răspundea sau cel puţin se apropia să cerceteze consolându-mă cu prune, noi l-am dat afară şi nici măcar n-a protestat, unul dintre câini l-a urmat câţiva paşi şi s-a aşezat în bătătură, apele din puţ l-au aşteptat în van deoarece câinii sunt împachetaţi într-o pânză de sac, se deschide un spaţiu între ulmi luptând contra muştelor care se încrâncenează asupra rănilor şi gata, uite cum spaţiul acela fierbe de animale şi muştele peste ele fără să renunţe, un bursuc a trecut prin cerdac şi în fine văd muntele, nici un individ în puţ

— Adio verişoară Hortelinda

până la urmă casa poate că vie şi pendulul călăuzind-o din sfert în sfert de oră

— Pe aici

de-a lungul săptămânilor, ai să dăinui sute de săptămâni băiete până ce o să te întrerupă micsandrele, ceea ce înseamnă duzini şi duzini de taxiuri la poartă şi în taxiuri mama ciugulindu-mi urechea arătându-mă celorlalţi

— E mai bine astăzi nu-i aşa?

(ape adânci în aşteptarea matale doamnă care n-ai să rămâi aici nici de sămânţă fii pe pace, mă aplec şi ele tremură dorind să ne înşface adică un braţ ridicându-se şi trăgând în timp ce valurile de la Trafaria, din contră, ne gonesc spre mal pline de păcură şi de nămol şi se retrag apoi, enervate, ce se întâmplă cu valurile eşti în stare să explici de ce atâta rea-voinţă împotriva noastră?)

şi eu mic la bucătărie cu ea jucându-mă cu borcanele de compot

(noaptea pare un singur val venit din fundul lumii care nu se sfârşeşte niciodată, încercăm să-l vedem şi nu-l vedem, fără spumă, fără reflexe, umil)

oscilând pe raft la fiecare pas al matale, totul vibrează în locuinţele astea ieftine, cuierul prins cu două cuie în cârlig, cercevelele când le zguduie un autobuz şi bunicul punând bucăţi de pâine în cafea fără ca să mai pomenesc de motanul care se întindea torcând, când se făcea primăvară dispărea câteva zile şi revenea scheletic, mândru de cine ştie ce misterioase victorii, mama către creion, temându-se de răspuns

— E mai bine astăzi nu-i aşa?

în timp ce secerătoarea tăia spicele de grâu, una din slujnicele de la bucătărie să nu te apropii de maşina mea că ai să te răneşti băieţel, creionul chibzuind

— Mai bine?

şi chiar dacă creionul ar fi fost cel care vorbea ape adânci cu oasele mele ciocnindu-se între ele dizolvate în oase anterioare alor mele, platanii de la fântână

— Mai bine?

mama în faţa creionului, ceremonioasă, în picioare, apucându-mă de cot ca şi cum ar fi simţit afecţiune pentru mine şi nu simţea, fiul meu care nu lucrează, nu vorbeşte cu noi, mă rugam

— Adu asta

el stătea locului îngânându-mă

— Adu asta

şi nu aducea săracul, zăbovea în sală, cu lumina stinsă, înşirând propoziţii fără noimă ceea ce e tot o formă de tăcere, nu accepta ce îi întindeam, nu se interesa de noi, se interesa de scoica din comodă controlându-mi cerceii sau scuturându-mi hainele de mici paie invizibile pe care le păstra în palmă, eu către el

— Desfă mâna

şi el surd, îi desfăceam degetele şi pumnul gol, ce firicele de paie, se vâra în perdeaua care dădea spre baraca unde socrul meu jucând cărţi cu nişte prieteni la fel de inutili ca şi el iar eu sclava tuturor ce viaţă, odată am să mor cu zile, ameţită de

porumbeii care nu părăsesc cartierul şi aştept să văd cum o să vă înţelegeţi cu proprietarul care vă cere chiriile rămase în urmă, bărbatul meu ocupat cu cutia de pâine fără să găsească bani printre facturi, o să locuiască toţi în Trafaria certându-se pentru gunoi cu indienii şi căutând ouă de cioară în nisip, socrul meu găsind că lumea e mare când lumea fără spaţiu, minusculă, casa asta, cartierul ăsta, Trafaria şi ea, se adaugă Trafaria şi maşina avariată a valurilor lansate la nimereală, naiba să le ia de valuri, dincolo de Trafaria, ca într-un puţ de la moşie eu care n-am locuit niciodată pe o moşie, ape adânci aşteptând să danseze chemându-ne şi fiul meu fără să ne dea atenţie, părea că zăreşte ceea ce noi nu zăream şi se preocupa de ceea ce noi nu auzeam, îmi examina agrafele de păr, îmi examina rochia şi uita, nu-şi lua rămas-bun de la noi când ne luam rămas-bun de la el şi mâna lui ştergând gura mea de pe faţă

— Cine eşti tu?

mama mea care nu mirosea a mama mea, nu mirosea a tata, nu mirosea a borcanele din bucătărie, mirosea a ajutorul vechilului adică a baloturile din hambar, a piese de maşini, a seceri, poate că verişoara Hortelinda într-un colţ

— A venit momentul fiule

ce s-a ales de cuferele de la mansardă şi de rufele împăturite după-amiezi în şir acolo sus, ce s-a ales de tata pe trepte, vedeam taxiul cu familia mea, o observam pe bunica, poate deja defunctă, la un capăt al banchetei, bunicul

— Suntem doi bărbaţi în toată firea băiete

eu, recunoscător că suntem doi bărbaţi în toată firea băiete, descoperind între bunica şi bunicul pe verişoara Hortelinda care zâmbea cu un buchet de micsandre în mână, uite pălăriuţa cu voaletă şi sigur că la un ordin al ei apele din puţ vor urca să-i înece, am simpatizat cu mata bunicule, am simpatizat cu tata, ne-am întâlnit pe aici în fotografiile din sală sau într-o fundătură din târg unde nu locuieşte nimeni, la spital

încă nu, stai liniştit, nu anticipa sfârşitul, lumini mărind bezna şi tu, Maria Adelaide, aproape fără greutate de uşoară ce erai pe coridorul casei, o ghiceam trecând după foşnetul stambei,

a cui e vocea asta care mângâie, cine mă însoţeşte până la puţ, cu solicitudine ca şi cum eu o persoană importantă imaginaţi-vă

— Poftiţi poftiţi

printre tijele înalte şi insectele din bălţi, privesc în jur şi nu găsesc, caut broaştele şi tăcere, bunicul pornind spre vapor

— Haidem

trebuia să-l ajut să umble sprijinindu-i spinarea, medicul măsurând splina

— Atenţie

referindu-se, cred eu, la stricăciunile timpului, genunchii nesiguri, picioarele care dau greş, pleoapele nemaireuşind să zărească

— Pontonul?

Lisabona de partea cealaltă a fluviului şi bunicul fără să nimerească oraşul, nu trece mult şi vine întrebarea învăluită în spaimă

— Cine sunt eu?

căutându-se printre ruine, dând peste o faţă care nu-i aparţinea sau i-a aparţinut pe timpuri şi aruncând-o cât colo, vechilul

— Ăsta erai dumneata stăpâne

şi el luând-o din nou, neîncrezător mai întâi

— Ăsta?

şi pe urmă pierzându-şi răbdarea

— Nu cred

a găsit un titirez şi a zăbovit asupra titirezului dispărându-i deodată ridurile, uite că i-a nimerit denumirea

— Titirez

uitându-se în jur cu un entuziasm copilăresc

— Bilele?

cu găile rotindu-se deasupra stâncilor urmărind nişte capre, mi s-au desprins cu siguranţă nişte cuvinte răzleţe pentru că mama încruntându-se către tata arătându-mă cu bărbia

— Ai observat?

în timp ce mă supraveghea pe sălită

— Despre ce Maria Adelaide vorbeşte el?

aproape fără greutate de uşoară ce era că n-o băgau în seamă, în locul bilelor o camee de email şi bunicul

— Naşa

plimbându-se pe ovalul turtit cu un cadru de pietricele albastre în inele de sârmă, cunoşti vreo Maria Adelaide tu, despre ce Maria Adelaide vorbeşte el iar tata

— Nu ştiu

o camee cu crizanteme pictate şi acul tocit, pariez că lăsa o gaură pe guler şi bunicul fără să-l deranjeze gaura arătând-o vechilului, nu trebuie s-o iei în mână ca să vezi, n-o atinge

— Naşa

iar eu gândindu-mă la ce cantitate de defuncţi e nevoie ca să se compună o viaţă, nu numai persoane, animale de care ne-am interesat şi pe care le-am pierdut, un dinte al bunicului

— Naşa

deoarece dacă ceva se sensibilizează la bătrâni sunt dinţii, negri, fără sănătate dar capabili de lacrimi, astfel deodată, în cazul meu, un cobai, fluturi într-o cutie de pantofi în care făceam găuri ca să poată respira

(nu vă puteţi închipui de ce cantitate de oxigen au nevoie fluturii)

câinii mari tăcuţi care ne urmăresc în vise şi când sar să ne muşte ne trezim, ne spunem

— Am visat

şi între timp un rest de salivă de-a lor pe pijama, tata către mama

— Măcar din când în când vorbeşte

cobaiul care mesteca tot timpul, bănuitor, rapid, într-o zi a încetat să mestece şi dimineaţa era mort în colivie cu o sfoară la gât, mama către tata, temându-se de mine

— Sunt sigură că l-a omorât

şi nu l-am omorât eu doamnă, au făcut-o câinii din vise, am încercat să-mi împiedic mâinile vă jur, le-am poruncit să nu, le-am ascuns la spate, le-am legat cu forţa şi nu mi-au dat ascultare, cobaiul guiţa în colivie, nu un dinte ca al meu bunicule, doi, urechile fără culoare şi mâinile care n-au fost atente la urechi strângându-i corpul gras unde inima mai rapidă decât orice puls, le-am sugerat mâinilor care strângeau sfoara

— Daţi-i drumul

în timp ce animalul un soi de spasm, am observat făgăduiala dimineţii pe pervaz, adică un copac fără frunze pe care îl voi numi argint

pe care îl voi numi *tipuana*[1] şi bucătăria fără să aibă nevoie de lumină, labele animalului care se linişteau în cele din urmă şi inimioara tăcută, tata nu către mama, către supă

— Există vreo Maria Adelaide prin cartier?

pentru că gândul îi venea când ceilalţi nici nu se mai gândeau, prin riduri care-i coborau pe frunte şi-i micşorau ochii

(cei ai cobaiului golindu-se, concavi)

— Există vreo Maria Adelaide prin cartier?

aproape lipsită de greutate cât era de uşoară că nici nu o observau făcându-mi semne de pe blidar astfel că nici o lespede, nu merită să mai caut, e în viaţă, nu consimte ca eu să adorm, stă de vorbă cu voi, vă aparţine, de ce vă tot încăpăţânaţi să mă vizitaţi duminica dacă nu am nevoie de absolut nimic, de bunicul meu poate că nezărind Lisabona

— Unde e oraşul?

pe ici şi pe colo în reflexii în aşa fel despărţite că nici o casă întreagă nici o stradă completă, bunicul arătând la întâmplare spre dune, barăci, perechea de indieni

— E asta?

fără vechil ca să-l ajute

— Stăpâne

aducându-i slujnicele de la bucătărie pe care el aproape că nu le mai vedea

pe care el nu le mai vedea, de ce să mint

(de la un moment dat dacă nu renunţăm noi la părţile din care suntem alcătuiţi renunţă ele singure, o să te pierd Maria Adelaide când voi pierde trosniturile mobilierului, nu te îndepărta acum când lumânările din paharele de hârtie umblă alături de mine)

---

1 Arbore aparţinând familiei *Fabaceae*, asemănător cu salcâmul. (N. tr.)

slujnicele de la bucătărie gâturi pe care bunicul nu avea puterea să le stranguleze chiar dacă i-aş împrumuta sfoara şi i-aş împrumuta sfoara sau aş ruga-o pe verişoara Hortelinda să le zâmbească de după voaletă, nici o agrafă de păr, nici un spasm, nici o făgăduială de dimineaţă în curte, ochii golindu-se concavi, bunicul către slujnice

— Câţi ani ai fetiţo?

şi vechilul poruncindu-le

— Acoperă-ţi faţa cu braţul

ca să le împiedice să-şi dea seama că nu bunicul, ci el era cel care le răvăşea hainele, făcându-şi treaba şi declarându-se satisfăcut, aranjându-i stăpânului vesta aranjată şi pieptănându-i părul pieptănat

— Aţi rămas tot bărbat stăpâne

astfel că dintele sprijinindu-mi-se pe umăr

— Suntem doi bărbaţi în toată firea băiete

în timp ce vechilul îmi cerea să tac

— Nu-l chinui taci

nu-l chinui băieţel, taci, nu-i spune că grâul e uscat, că nu există moşie, că eu nu exist, că e sărac, că în cutia de pâine s-au isprăvit banii şi că mama ta

— Ce viaţă

cerşeşte la măcelărie, spune-i că la anul un hambar nou şi o anexă la casă, mai multe slujnice şi seiful din birou mai mare, Lisabona acolo unde el o arată la întâmplare, ce contează, vechilul

— Sprijină-l

ca şi cum eu aş şti să sprijin, ciorile din Trafaria se vor aşeza pe noi aşa cum se aşază pe ciulini dacă mai rămânem mult timp aici, nu există nici o Maria Adelaide în cartier, am născocit-o, v-am născocit pe voi toţi şi am născocit toate astea pentru că mi-e frică să

pentru că mi-e frică, mama către fratele meu

— Nu stă liniştit ai văzut?

umblând tot timpul între bucătărie şi odaie, ce vrea el, de ce anume fuge, ce viaţă, parcă ar fi paşi mulţi în paşii lui, pantofi

şi iar pantofi de-a lungul unei uliţe, defuncţii din târg nu îmbrăcaţi de duminică aşa ca în fotografii, ci în doliu, bunicul suspicios fiindcă ceva în mintea lui încă mai funcţionează

— Eşti sigur că am fost bărbat eu?

şi în spatele vechilului slujnicele de la bucătărie bătându-şi joc, îl îmbrânceau pe bunicul obligându-l să se sprijine de perete

— Vă simţiţi rău stăpâne?

în timp ce moşia murea, ne-au furat covoarele, paharele, cearşafurile, aproape nici o furculiţă în bufet şi în curând o să lipsească ţiglele, scândurile din

— Nu-l chinui taci

pardoseală rupte, nici un catâr, nici un cal, muntele pe care nu-l văd şi ruinele târgului, verişoara Hortelinda întinzându-mi micsandra

— A sosit momentul fiule

se spune că moartea ne vrea răul, uite ce mai minciună, nu-i place ce face, ape adânci în aşteptare şi ea

— Aveţi răbdare

închizându-se fără noi, cruţându-ne, de câte ori nu s-o fi rugat

— De ce nu încredinţaţi serviciul ăsta alteia?

aşteptând un răspuns care nu vine, verişoara Hortelinda împăcată

— Dacă ar depinde de mine n-aş fi aici copii

dar din păcate nu depindea de ea

— Astea-s ordinele

sau posibil să mă înşel, îi plăcea ce făcea, ajuta la alegerea numelor sugerând

— Ăsta

depopulând fotografiile şi în rame nimeni, doar pânza fotografului şi verişoara Hortelinda către cel care-i dădea instrucţiuni

— Suntem singuri Dumnezeule

ocupând lumea întreagă cu zâmbetul ei

— Fiule

dorind să fim morţi şi uitarea să ne împovăreze, hainele despre care nu se ştie ale cui au fost, cheia pe masa de la intrare şi la ce serveau cheile, cui i-au aparţinut tocul acela, agenda

aceea şi ceasul acela de mână căruia îi lipseşte un arătător în timp ce fără să aibă habar de toate astea vechilul îl aşeza pe bunicul la masa de scris aşteptând nişte ordine care nu veneau, livada se stingea în stânga porumbarului prăbuşit

(un metru de sârmă, nişte stinghii)

vrăbii ciugulind moşmoane în caz că ar fi moşmoane şi nu cred că vrăbii, nu există vrăbii unde nu sunt oameni, îl chemam

— Bunicule

şi el fără să se atingă de banii din cutia de pâine răspunzând

— Sunt obosit

deşi gura se mişca nu garantez că sunete, îl scuturam

— Domnule

cu teamă să nu mi se sfărâme între degete gândindu-mă la o camee

— Naşa

pe care o purta cineva acum mulţi ani şi poate să mai fie într-unul din cuferele din pivniţă, tot ce am iubit noi rămăşiţe, tot ce am vrut rămăşiţe, tot ce am fost rămăşiţe, obiecte sparte, mirosuri pe care verişoara Hortelinda le-a curăţat, a sosit momentul fiule să nu mai miroşi a nimic aşa cum cadavrele animalelor după câteva luni nu mai miros, mi-amintesc de un bursuc uscat în lanul de secară, de mine care nu mă simt deşi mama

— E mai bine astăzi nu-i aşa?

şi eu cu familia mea duminicile ca şi cum le-aş aparţine, bunicul

— Băiete

dintele care emoţionându-se se lovea de buză el care la moşie, cu mai mulţi dinţi

— Idioţii

despre tata şi despre mine refuzând să ne accepte şi vechilul declarându-se de acord în tăcere, fratele meu avea să fie stăpân peste toate, nu eu, niciodată nu l-am văzut înşfăcând vreo slujnică de la bucătărie

— Vino-ncoa'

şi ducându-se cu ea în cămară sau în hambar, dacă aş putea explica şi nu reuşesc să explic, încerc să vă vorbesc şi din cauza

a o mie de probleme în mine cuvintele mi se refuză, dacă cel puţin m-aţi înţelege după un gest, o privire piezişă, postura corpului care nu mă ascultă, alunecă, oamenii cu automobilul

— Ce-o fi vrând el acum?

lasă-mă în pace verişoară Hortelinda, nu mă mai urmări, dacă aş putea să mă duc în târg să pândesc casa unde ai locuit, Maria Adelaide, să mă sprijin de zidul grădinii de zarzavat sperând că te voi vedea şi felul tău de a umbla înclinând capul, paşii tăi apropiindu-se de fratele meu, nu de mine, să caut o piatră şi să arunc cu piatra în tine, să mă răzbun, fratele meu e bolnav, nu eu, voi toţi sunteţi bolnavi, mama tuşind cu mâna la piept, ce viaţă, bunica pe sofa poate moartă de mulţi ani

(trebuie să existe un lac în oraş şi o broască pregătită să o mănânce)

tata zile întregi cu palmele la bărbie fără să le răspundă celorlalţi

— Ai avea chef de cal tăticule

(ce curios tăticule eu care niciodată tăticule, niciodată tată, eu nimic)

vrei să galopezi între târg şi moşie şi să uiţi de noi, cineva pe coridor, pariez, gata să coboare scara, o clipă am dat de el pe stradă şi pe urmă plata

şi pe urmă arborii *tipuana* şi o oră oarecare, nu interesează care, trei, nouăsprezece, cincizeci şi cinci, la un orologiu de biserică, partenerii de cărţi ai bunicului intrigaţi

— Nu vii?

unul dintre ei cu un abur de doliu şi o problemă la braţ, colegi de la docuri sau văduvi pe care neajutorarea îi aduna la un loc ca să se adăpostească de lipsa de memorie şi de spaima spitalelor exhibând pachetul de cărţi, perplecşi

— Asta e o chintă nu-i aşa?

o chintă, un as, valeţi sprâncenaţi precum conţii în muzee, miroseau a supă rece, a tutun pentru foiţă şi a feţe de pernă nespălate, vizita unei fiice de Paşte care nu-i săruta Doamne fereşte, îi examina de la distanţă

— Ai putea să te îngrijeşti şi mata mai bine

ea care înainte în braţele noastre şi caruselul, un mers la plajă, leagănul în parc, mor atât de repede caruselurile şi leagănele, fiicele se evaporă ani de zile şi revin neînduplecate împărţind ordine şi dojeni, ceea ce le mai leagă de copilărie e spaima de şopârle şi de cărăbuşi la moşie arzându-se de felinar cu un sfârâit de prăjire transformaţi într-o cenuşă pe care o suflam de pe faţa de masă şi nu cădea pe jos, înceta să fie precum Tejo-ul la reflux, ascuns de noi după şirul de clădiri unde o mizerie colorată de caboverdieni şi muzică şi strigăte, câte o împuşcătură două noaptea, şi poliţia urcându-i în furgonete, de-a rostogolul, în faţa unei adunări de copii desculţi, tapiserii de automobile unde dormeau beţi cu câinele în braţe urmărindu-ne cu ochişorii lor urduroşi, dacă Maria Adelaide nu ar fi murit poate că eu o fiică şi care să-mi mătură frunzele de pe mormânt, aplecându-se cu dificultate

(leagănele-s atât de trecătoare de ce oare?)

aşteaptă o secundă, nu pleca, fă-mă să simt că

iertare

fă-mă să simt că-ţi aminteşti de mine, de carusel, de plajă, de pescăruşul bolnav care te-a făcut să plân

(şi tu supărată pe lumea întreagă

— Nu vreau ca pescăruşii să moară)

care te-a făcut să plângi, o fiică în care ceva de-al meu, nu cer mult, un gest sau forma mâinii, să se prelungească iar eu în felul acesta puţin

viu, eu viu, bunicul şi tata semănau cu fotografiile, bunicul cu un cavaler în frac escortat de o doamnă înaltă, tata cu o fată slăbuţă, trebuie să i se fi poruncit

— Stai acolo

şi ea stând acolo, speriată, pe lângă că semăna cu tata semăna şi cu verişoara Hortelinda şi imediat, în fundul puţului, ape adânci în aşteptare, capre coborând de pe stânci pipăind, am scos rama din cui, i-am arătat-o

— Cine e fata asta slăbuţă verişoară Hortelinda?

şi verişoara Hortelinda tăcută, am agăţat rama repede

— Iartă-mă

de teama micsandrelor, până şi bunicul, dacă ea ne vizita, îi oferea fotoliul, se aşeza pe o banchetă unde-i era greu să şadă pentru că-i strivea hernia şi neavând curaj să se plângă de hernie

— Sunt bine

oferindu-i vin scump, fursecuri, el atât de mândru, proprietar al întregii lumi

— Mi s-au mai acordat câteva luni ştiai?

cu nasturele de aramă care-i închidea gâtul palpitând, verişoara Hortelinda cu fursecul între farfurie şi gură şi noi fascinaţi de fursec

— Rămâi să mănânci cu noi nu-i aşa?

apele adânci fascinate şi ele, să nu uiţi arinul încununat de viespi nici modul cum soarele străbătea crengile, verişoara Hortelinda a lăsat jos fursecul şi noi

— N-a mâncat

(soarele străbătea crengile de-a valma cu briza)

— Nu promit nimic am să văd

mugurii arinului verzi şi galbeni sau albaştri şi galbeni sau pur şi simplu albaştri, singurul arin pe care l-am cunoscut pe care muguri albaştri şi eu găsind la verişoara Hortelinda ineluşul pe care fata îl purta în fotografie, un cerc finuţ, o perlă descojită şi verişoara Hortelinda mândră de asta, a trebuit să-l ridicăm pe bunicul după ce ea a plecat fiindcă hernia îl ţinea astfel încât comprese fierbinţi, masaje, o arteră care se putea sparge, ameninţă să se spargă, se linişteşte, inima şovăind cu un mic salt şi bunicul cerând ca mama mea să-i controleze o venă

— Măcar mai bate?

încă mai bate domnule, slab dar bate, arinul pe care paraziţii l-au împiedicat să se dezvolte şi mugurii nici galbeni nici verzi nici albaştri, gri, eu către verişoara Hortelinda

— Mugurii ăştia sunt ai matale?

şi ea privindu-mă dintr-o fotografie cu trei femei şi o păpuşă roşcată în faţa unei plante agăţătoare curgând de pe un zid, jumătatea unui câine prins de o lesă într-un colţ, verişoara Hortelinda entuziasmându-se de câine

— Rajah

mângâind animalul cu arătătorul, arinul pe care vechilul l-a tăiat astfel că azi nici o umbră peste puț cu excepția umbrei a două găi păzind stâncile sau a tucanilor de pe lac în timp ce broaștele începeau să se ridice spre noi, mama

— Ce-o fi cu el?

surprinsă pentru că mă refugiam într-un colț al camerei convins că doar casa mă poate proteja și nu protejează, niciodată nu m-a protejat, apele vor veni oricum să mă cufunde în ele fiindcă le aud crescând, nu le lăsa să te prindă, dispari, dacă aș putea i-aș preveni

— Atenție

rămâne o petală de micsandră pe care puțul nu o înghite și bunicul ducându-și palma la piept

— N-o simt să bată

în timp ce pașii catârului înaintează fără el spre munte sau spre târg, nu contează, păstrez în memorie un mic pas tot mai slab de copite deranjând lanul de secară, creionul intrigat

— Ce-o fi auzind el?

fără să conchidă că ce prevedeam eu era sfârșitul nostru, verișoara Hortelinda de foarte departe

— Adio

atât de departe că eu pesemne am inventat acel

— Adio

verișoara Hortelinda mută așa cum eu mut, ceva nu știu ce căzând în mine și habar n-am ce este, poate amintirea Mariei Adelaide sau bunica dojenindu-mă

— Taci din gură

și eu care n-am vorbit niciodată am tăcut, am să tac, încă trei sau patru propoziții și tac, într-o dimineață devreme l-am însoțit pe bunicul la vânătoare și m-am oprit să asist la frenezia prepeliților în merișor, vechilul îi întindea pușca și bunicul împingând chiulasa așezat în genunchi, cu o șepcuță dezamăgită găsită într-o groapă de gunoi pariez, mama certându-l

— Cel puțin la masă scoate-ți asta de pe cap domnule

și scoțându-și șapca cicatrici, pistrui, nedreptățile timpului, bunicul

— Mi-e ruşine că arăt aşa fetiţo

în timp ce prepeliţele se înălţau una câte una, vechilul

— Nu tragi stăpâne?

şi mi-a venit în minte pescăruşul de la Trafaria, labele roşii şi penele aripilor murdare, mi-a venit în minte că suntem doi bărbaţi în toată firea băiete şi Lisabona pe care mâna o restituie fluviului cu dispreţ

— Na

ce ne interesează pe noi Lisabona, nici o prepeliţă măcar de sămânţă, am înlocuit merişorul cu secara sau magazia unde doar şoareci acum şi vreo nevăstuică două care au rezistat iernii, puşca bunicului întorcându-se la el şi vechilul

— Domnule

căutând piedica fără să găsească piedica, creionul către oamenii cu automobilul

— N-aţi auzit împuşcătura?

se prea poate să nu fi auzit împuşcătura dar au auzit trosnetul copacilor, creionul

— N-aţi fost atenţi la ţipăt?

şi ce interesa ţipătul, doar încă un ţipăt, bunicul aproape atingând pământul, vechilul bătrân

— Domnule

pe vine lângă el

— Tot mai eşti bărbat domnule

până să vină verişoara Hortelinda ca să reverse peste el, deschizându-şi larg braţele, o ploaie de micsandre.

5

Câți ani oi fi având astăzi și câți or fi trecut de la cele pe care le-am povestit? Sunt momente când mi se pare că aud calul legat de belciug chiar dacă știu că nu există cal nici belciug și totuși habar n-am ce anume mă tot caută, pompa pe care au scos-o de la puț și deși absentă trăgând mai departe, a rămas găleata la frânghie și dacă învârți manivela cine va ieși la suprafață, mecanicul orb din cauza diabetului căruia într-una din săptămânile viitoare o să i se taie piciorul

— Unde este puțul băiețel?

fără să-i disting fața sub borul pălăriei, zăream ochii plutind nu în locul sprâncenelor, la gură, mestecă-i fiindcă tot nu-ți folosesc la nimic, dacă rotești manivela piciorul apare în găleată și pleoapele sterpe întreabă, nu bărbia, nu limba

— Mi l-au tăiat băiețel?

conducea tractorul greșind brazdele înaintând dincolo de turme surd la văicărelile oilor, bunicul i-a aprins un chibrit în fața nasului înainte de a-l îmbrânci

— Nu vezi

adică nu îmbrâncind o persoană, împingând un sac, ochii pluteau nu lângă gură, pe pământ

— Nu vezi

mecanicul în patru labe în mijlocul animalelor sprijinindu-se de un miel, găsindu-și pălăria și scuturând-o de șold cu unul dintre ochi în palmă

(nu mesteci și ochiul ăsta?)

— Nu mă rupe în bucăți stăpâne

în timp ce fumul tractorului scuipa funingine, vechilul însoţind catârul în lanurile de grâu care la epoca aceea creşteau aproape până în târg ca să nu mai pomenesc de livadă iar berzele pe bazinul de apă

— Nu te vrem aici mâine

în timp ce mecanicul continua să-şi scuture pălăria de şold, câinele turmei lătra cu prea multă energie pentru gâtul lui subţirel

(dacă voi avea ocazia, şi nu voi avea ocazia, voi vorbi de berzele care nu s-au mai întors)

şi a doua zi mecanicul cu haină nouă şi una din vestele acelea pe care le vând ţiganii încheiată aiurea

— Unde este puţul băieţel?

cu gâtul traversat de un soi de sârmă care-i îngreuna cuvintele

(posibil ca berzele să se nască din vânt, li se înşurubează un cioc din lemn şi se transformă în păsări)

haina care îi era prea largă în pivniţă, un lanţ căruia îi lipsea ceasul, pălăria căutată în dreapta şi în stânga şi întâlnind doar tulpini, spice, nici un miros de nămol, nici un ecou ud

— Ajută-mă cu puţul băieţel

calul atingându-ne cu clopoţeii scărilor de la şa şi atunci l-am ajutat

(ochii animalului orbi şi ei?)

cu puţul, am zărit-o pe mama la mansardă şi una din slujnicele de la bucătărie întinzând feţe de masă pe frânghie, certitudinea că bunicul ne urmărea din birou, mama către tata

— Nu se mai mişcă ai observat?

înşelându-se fiindcă totul mi se agită pe dinăuntru, mecanicul luându-mă de cot

— Mai e mult până la puţ băieţaş?

cu capacul din zinc şi găleata pe capac, ţi-e teamă să mori prietene spune-mi, lasă-mă să-ţi îndrept vesta, să pun nasturii în ordine, stai liniştit că nu uit de puţ, scot capacul, te ajut, ţiganii înşirau brăţări şi vase de lut pe nişte prelate şi femeile lor mă speriau, copii îmbrăcaţi ca adulţii, cu pantofi de lac şi cravată, sugând încă, un papagal pe capota unei furgonete conversând

în spaniolă, i-am vârât lanţul în buzunarul vestei, i-am îndreptat pălăria şi mecanicul perfect, el trebuie să fie cel care ţine un discurs în sală, tăcerea şi praful sunt dumneata, nu mă păcăli, dacă aş avea un ceas ţi l-aş oferi ca să ştii ce oră e în apă, scoţi cadranul de sticlă şi cu degetul pe arătătoare îţi dai seama, nu-i nevoie să vezi, ce gust au ochii atunci când îi mesteci, lacrimile-s lipsite de gust dar ochii nu ştiu, nu simţi pământul care se întristează prevăzând ploaia, bunicul fără să apară la fereastră şi totuşi, prin felul cum se apleacă asupra registrului de socoteli şi ia tocul fără să scrie cu el, era la curent cu toate, vechilul în baraca uneltelor sau în magazia cu seminţe şi acum, da, puţul şi capacul de zinc mai greu decât crezusem, l-am ajutat pe mecanic să-l deplaseze

— Ţine aici băieţel până nu începe ploaia

ceva care împiedica, o denivelare în ciment, un şurub, o bară

(mă uşura faptul că puteam vorbi de berze)

mecanicul preocupat de vestă

— E curăţică nu-i aşa?

şi e curăţică stai liniştit, nici o pată măcar de sămânţă, soţia la bucătărie tânără iar bunicul

— Vino-ncoa'

a murit acum doi ani de o boală femeiască în ciuda siropurilor date de infirmier, umbla în baston fără să protesteze din cauza durerilor, când apăreau colicile doar nasul creştea în obrajii descărnaţi, se instala într-o ladă îndepărtând o palmă invizibilă

— Împiedicaţi mâna asta să mă ducă la fund

mecanicul localizând-o după voce luându-i bastonul şi făcând scrimă cu el prefăcându-se că împiedică

(o barză cel puţin să mă scape din toate astea, mă întreb unde şi-or fi făcând cuiburile anul acesta)

acel ceva care ţinea capacul s-a rupt cu un zornăit asemănător cu al zăvoarelor care se trag în odăi poftindu-mă să intru ca să se închidă după mine cu o întorsătură de cheie şi să mă sufoce aşa cum puţul l-a sufocat pe mecanic când vechilul a venit să mă ajute să-l acopăr şi am observat că bunicul începuse să

copieze nişte facturi, cu peniţa împleticită, în registrul de socoteli, se spunea că mecanicul şi soţia aveau un fiu de etatea tatei şi cu aceeaşi pată din naştere pe faţă căruia bunicul i-a plătit o călătorie în America adică vechilul l-a însoţit nu se ştie unde, s-a întors cu o zgârietură pe care nu i-o cunoşteam pe frunte şi a dispărut toată după-amiaza ignorându-l pe bunicul care îl chema, se spunea că ceaşca bunicii se ridica şi cobora neîncetat pe farfurioară şi bunicul astupându-şi urechile ca şi cum ceaşca ar fi scos ţipete şi se spunea că s-a dus după puşca din dulap ca să tragă în ţipete, dacă ar avea-o aici ar trage în praf şi tăcere şi lăbuţele bursucului pe sub scânduri, mama către tata arătând spre mine cu cafetiera

— Ce-o fi vrând el?

vreau să explic că America se află sub pietre la un capăt al moşiei pe care vechilul îl evita şi nu reuşesc, sârma la gât sunt eu fiindcă până la urmă mie îmi îngreunează cuvintele, le repet pe ale celorlalţi, de exemplu

— Acum nu se mai mişcă ai observat?

de exemplu

— Ce-o fi vrând el?

nu reuşesc să le rostesc pe-ale mele aşa că până la urmă plec supărat pe mine, lovindu-mă de rămăşiţele mobilierului care ne zăvorau fără să mai vorbesc de troacele pe care bunicul le aducea întruna de pe stradă, arabescuri de lustre, un ventilator înţepenit, mama oprindu-l pe scară

— Ia-mi de aici boarfele astea

şi el coborând treptele cu gunoiul în braţe întrebându-mă

— Unde e puţul băiete?

împiedicând o lacrimă să-i cadă din dinte, dacă aş menţiona Trafaria nu s-ar ilumina nici asta

— Cum?

răscolind amintiri cu o lanternă stinsă, a lucrat într-un depozit de prăvălie cărând greutăţi în timp ce-şi pierdeau răbdarea cu el

— Măcar ai să termini astăzi?

dacă eu din milă pentru mata ţi-aş oferi o moşie

— Poftim ia-o

şi capre şi găi şi vechilul şi catârul n-o mai asculta pe mama

— Ce viaţă

lasă Lisabona în fluviu şi învaţă-mă ciorile, roţile dinţate ale aripilor, felul de a se lăsa jos, când eram mic

nu

roţile dinţate ale aripilor, felul de a se lăsa jos, inventează şi mata, protejează-mă, sunt momente când eu, cum să spun, nu spun şi încă atâtea amintiri, mama în odaie

— Şi dacă el aude?

două respiraţii cercetând tăcerea înainte ca să se zguduie din nou căpătâiul patului, nu patul de azi, unul de fier cu nişte sfere de alamă la căpătâi care din când în când se desprindeau ca să se rostogolească pe podea, mă lăsam în patru labe ca să le scot cu capătul cârpei de şters dintre volanul cuverturii şi comodă doar că sferele în loc să vină spre mine dispăreau sub garderob, mama ascunzându-se în capot cu o parte a părului în aer şi cealaltă parte pieptănată

— Nici pentru asta nu-i bun

tata cu rimelul genelor ei pe frunte şi eu întinzându-le sfera pe care n-a luat-o nimeni, de cât timp nu mă mai vizitează, două luni, trei luni, taxiurile celorlalţi şi familiile celorlalţi, niciodată a mea care să sosească şi să mă urmărească din ochi de la poartă aşa cum eu la moşie căutam să ghicesc cât vor rezista caprele pe stâncăriş, picioarele înainte de săritură, gâtul umflat de vene

— Sunt în stare nu sunt în stare?

şi albul ochilor vizibil în semn de groază, albul ochilor tatei vizibil când l-au anunţat

— Vă operăm joia viitoare prietene

şi el care în opinia lui nu ajunsese la vârsta să moară mestecând ochii mecanicului răscolindu-şi buzunarele în căutarea batistei şi neştiind cum să procedeze cu batista, păstrează batista că tot nu te va scăpa de agonie, tata atât de greoi prăvălit pe scaun deoarece corpul renunţase să-i mai aparţină, ceea ce îi aparţinea era o excrescenţă în acel corp trimiţând prelungiri ale durerii

(pentru moment nu chiar durere, doar aproape durere)

spre piept şi braţe, ceasul de mână al doctorului umplând totul, sângele în venele celorlalţi ca nişte mari bubuituri lente, lumea până atunci discretă dilatându-se în sunete cu coşciugul în fund în care aveau să-l pună, o perniţă de saten pentru ceafă, dantele în jur şi capacul sprijinit de perete, în aşteptare, a restituit batista buzunarului, s-a simţit abandonat, a scos-o iar dar senzaţia de părăsire dăinuia, persoanele în jur, deşi imobile, se retrăgeau necontenit, mama, bunicul, eu ţintuit locului, dacă aş întinde braţele, chiar de la o distanţă de centimetri, tot n-aş reuşi să-i ating, în caz că nu ar fi bolnav

— Nu aveţi nimic domnule

şi cum era bolnav

— Vă operăm joi prietene

sferele de alamă fără să se desprindă de pat, mama l-a ajutat să se ridice în momentul când una din prelungiri a aproape durerii de fapt chiar durere, adică o impresie care a crescut şi a dispărut, tata

— M-am vindecat

şi nici o durere, ce noroc, s-au înşelat, totuşi medicul subliniind cu degetul un arhipelag alb pe radiografia de altfel plină de arhipelaguri albe, probabil un arhipelag normal între duzini de arhipelaguri normale, de ce indicaţia dată mamei

— E aici

un arhipelag normal, inocent şi chiar dacă nu inocent aparatele se mai pot înşela, atâtea defecte au aparatele, e suficient să se întrerupă curentul sau o lentilă să fie mai puţin curată, se cheamă un tehnician care să repare şi se repetă examinarea, trebuie să existe o rugăciune eficientă, cum e bine să te rogi spuneţi-mi, una dintre capre a ajuns la stânca următoare în ciuda găilor cu ochi mai duri decât ai mei care se tulbură fără motiv, bunica sub pătură fără să înţeleagă boala

— Jaime?

cu o bucurie indecisă, noi toţi indecişi până la urmă, mâna dezinteresată a medicului strângând-o pe a tatei adică un pic

de mână şi un pic de batistă şi degetele părând să aparţină picului de batistă, nu cărnii, nu pânzei

— Joi amice

chemând-o pe mama pe coridor în timp ce tata încerca să-i înţeleagă aplecându-se spre uşă vrând şi nevrând să audă, de ce să audă ce ştia deja, nişte persoane vorbind în preajma lui fără să-l intereseze cuvintele chiar după ce lumina în tavan, care se stingea treptat, dacă s-ar stinge brusc, adică lumina stinsă pentru el, nu stinsă pentru ceilalţi care se apropiau atingându-l şi el percepând că-l atingeau fără să simtă că-l atingeau, el

— Să nu-mi închideţi pleoapele

închizându-i pleoapele

— Să nu-mi puneţi costumul ăsta

punându-i costumul, a vrut să dezlege calul şi nu a nimerit belciugul, i-a fost furat, a căutat mai bine şi erau acolo hamurile, şaua, şi-a spus

— Plec

şi-a dat seama de existenţa galopului, a felinarelor din târg şi totuşi el nemişcat sau poate că ceea ce se mişca stătea locului cu excepţia tatei alunecând într-o parte cu o inerţie nămoloasă, mama timp de o secundă şi pe urmă nimic sau mai degrabă el pe moşie în drum spre livadă, mirosul cireşelor, caiselor, o pasăre, nici o pasăre, un soi de briză care îl despărţea de lucruri, şi-a amintit de triciclu

— Triciclul meu?

şi se afla acolo în curte, fără o pedală dar mai funcţionând încă, vechilul

— Nu atât de repede băieţaş

tata fericit, pentru prima oară în atâţia ani fericit, medicul

— Într-adevăr v-aţi vindecat

şi chiar m-am vindecat, aşa cum eram sigur a fost o greşeală, o eroare, încă cel puţin câteva duzini de ani şi fericit, capra care a ajuns la stânca următoare behăind fiindcă nici o altă stâncă, o râpă şi găile în aşteptare, degetele tatei pe faţă

— Ale cui sunt tendoanele astea?

tendoanele astea, cartilagiile astea, greața asta care stăruie, sfera de alamă rostogolindu-se nu știu unde, capra îngenuncheată pe stâncă înfiorându-se la soare, dacă n-ar fi sârma din gât câte n-aș putea eu să vă povestesc, căderea animalului, găile și câinii disputându-și resturile fugind, revenind, grupându-se, în sfârșit taxiul în vizită săptămâna trecută și bunicul

— Suntem doi bărbați în toată firea băiete

cu pontonul de la Trafaria în gând iar mama controla cutia de pâine mototolind facturi

— Ce-i cu banii domnule?

îți dorești din nou hambarul mamă, îți dorești mansarda, mama mirându-se

— Ce a spus el?

și tata

— Nu înțeleg

ce hambar, ce mansardă, ce moșie, n-a existat niciodată o moșie, Trafaria da, ciorile, Lisabona la cealaltă extremitate a apei, bunicul

— În ce loc e Lisabona?

o insulă de stufăriș unde ibiși, becațe și nici ibiși nici becațe, pescărușii, nu vă deranjați pentru mine, lăsați-mă în pace aici, bunica clipind de sub pătură

— Te cunosc cumva?

încă nu bunică, altceva, pielea altceva, unghiile altceva, paiele părului altceva și totuși, înainte ca ceașca de ceai să tremure pe farfurioară, a fost o vreme când ea era vie judecând după fotografii, într-una din ele cu un copil în brațe

(tata?)

în a doua cu doi câini dintre care l-am cunoscut pe unul, deja paralitic, limitat la coșul pe care mama îl dezinfecta cu dezgust

— Ce viață

în a treia pe jumătate ascunsă într-un grup de carnaval pentru că nasuri false și bunicul deghizat în femeie trimițând bezele aparatului cu tata copil privindu-l perplex, câinele pe care l-am cunoscut tresărind de vise în coș

(bunicul către tata

— La anul te îmbrac şi pe tine în femeie)

i se dădeau câteva linguri de supă dimineaţa şi seara, bunicul îl ţinea de guler pe tata în poză

— Unde crezi că ai să te duci?

în afară de lingurile de supă dimineaţa şi seara apă în gâtlej cu o pipetă îndepărtând muştele care îl credeau deja defunct, pe când era sănătos bunica îl plimba pe stradă, de la un pneu la altul, întins tot înainte dornic de mirosuri şi urinând cu dispreţ, într-o seară am găsit coşul gol fiindcă mama l-a trimis pe bunicul să-l arunce în baracă

— Atâta pagubă ia-mi asta de aici

unde probabil duzini de coşuri cărora şoarecii le mistuiau nuielele pentru că dădeam peste ele în îndoitura duşumelei fără să am putere să mă ridic şi să-i înfrunt aşa cum nu am putere să mă ridic astăzi, sunt în curte în faţa porţii pe care nimeni n-o deschide, s-a terminat cu Trafaria, s-a isprăvit cu moşia deşi uneori mi se pare că aud calul la belciug şi nu există nici cal nici belciug, vocile trecutului care nu mi se adresează mie, m-au uitat

(cine-şi aminteşte ce am fost şi cine am fost?)

căutându-se pe coridor

pe ce o fi fost cândva coridor şi acum mobile stricate, gunoaie, moloz, scaunul pe care îl ocupa verişoara Hortelinda plângându-se mamei mele mângâind micsandrele

— Aş fi preferat de o mie de ori să nu-mi revină misiunea asta

nu cal, nu belciug şi totuşi un nu ştiu ce urmărindu-mă

(ce fel de carte e asta de-i atât de greu de scris?)

trebuie să caut coşul în baracă şi să mă culc în el fiindcă ce contează şoarecii nevăstuicile bursucii şi ciorile, târâţi-mă cu voi în vizuinile unde locuiţi, aşezaţi-mă pe crupa catârului ca să mă poarte până la lac să vizitez broaştele, ce vârstă am, câţi ani au trecut, paisprezece, douăzeci, trei sute sau nici unul, tata pe scara ce duce la mansardă îndreptându-se spre cuferele unde mama nu se afla

— Să nu mă laşi

fiindcă ajutorul vechilului în hambar, sunt momente când mi se pare că-l văd sprijinit de grilaj preocupându-se de mine, presupun că vizitează cimitirul având dificultăţi în descifrarea numelor şi mi-e teamă să nu nimerească peste al meu crezând că-i aparţin şi sângele meu al lui, atunci când m-am născut umbla în jurul casei corectând viţa sălbatică şi bunicul

— Idiotul

adresându-se nu se înţelegea cui şi curând împuşcături în prepeliţe prin care ne omora pe toţi, refuza să cineze

— La ce bun?

dacă aş reuşi să spun

— Bunicule

sau măcar să-l ating

— Suntem doi bărbaţi în toată firea domnule

şi nu suntem doi bărbaţi în toată firea, suntem

şi nu suntem doi bărbaţi în toată firea, suntem un bătrân şi un puşti pe ce a mai rămas din ponton adică nişte grinzi, nişte bucăţi de lemn, ceva spumă vâscoasă deoarece

spumă vâscoasă

mareea s-a retras şi sub noi motorină arsă, rămăşiţe, bunicul rămăşiţe călcând pe rămăşiţe şi ajutorul vechilului

— Băieţaş

deşi emoţia la ţărani e greu de observat, îţi par indiferenţi şi când colo o vânzoleală în ceea ce ia în ei locul măruntaielor, ce ficat, ce stomac, nişte tije, ciulini, pietre şi deci nu boli, putreziciuni vegetale, prăbuşiri, căderi, mai întâi încetează să mai umble, pe urmă se culcă pe coşurile lor şi o lingură de supă dimineaţa şi seara, deschid ochii, apar, închid ochii, dispar şi dacă întâmplător reuşesc să se târască

— Unde e puţul băieţaş?

cu una din jiletcile cu una din jiletcile cu una din jiletcile pe care li le vând ţiganii şi cravată şi pălărie, cu gâtul străbătut de o sârmă care îngreunează cuvintele

(berze în bazinul de apă sau în vârful hambarului, jurasem că dacă voi avea ocazia, şi nu voi avea ocazia, vă voi vorbi de ele)

şi un lanţ căruia îi lipsea ceasul bălăbănindu-i-se la genunchi

— Ajută-mă cu puțul băieței

și când au găsit puțul pietre în nămolul din fund care nu ies la suprafață așa cum ies tijele și ciulinii, nu gândesc, nu suferă, nu se văicăresc, amuțesc, îi disprețuim și tac, ne supărăm și acceptă, îi dăm afară și mulțumesc, uite-i mergând spre gară sau stația autobuzelor care sunt stânci ce le aparțin și unde copitele le tremură, ne oferă mașinuțe de lemn, prune, nimicuri, atât de stânjeniți, atât de stângaci, atât de îndobitociți, înconjurând grilajul în speranța de a mă vedea printre platani

— Băieței

chiar dacă fiul lor

— Băieței

și pietre fără zgomot ciocnindu-se, dacă întâmplător un mic sunet

— Iertare

și înăbușă sunetul

(berzele sunt păsări mari deși ciudat de ușoare putând uneori să atingă o sută cincizeci, o sută optzeci de centimetri de la vârful ciocului până la extremitatea cozii, în mod normal de culoare albă sau gri deschis și picioare roșii, cu o aptitudine specială de a alege vânturile și în stare să parcurgă zilnic distanțe considerabile de ordinul a trei sute/patru sute de kilometri

nu știu cât face asta în mile terestre și încă și mai puțin în maritime

hrănindu-se cu mici animale ca batracieni și șopârle, apar în țara noastră după începutul primăverii, în general în lunile iunie și iulie)

și înăbușă sunetul

(pentru depunerea și clocirea ouălor zăbovind până la mijlocul lui septembrie, moment când se întorc în stoluri ierarhizate în nordul Africii mai ales în Maroc dar și în Algeria, Tunisia sau inclusiv Libia ori Egiptul în căutarea unei clime mai blânde pentru că nu suportă rigorile iernii, își construiesc cuiburile de preferință pe locuri înalte, clopotnițe, hornuri, stâlpi de înaltă tensiune ca să-și protejeze ouăle de prădătorii mamiferi și de unele specii de răpitoare

de ex. bufnițe ereți șoimi cucuvele

deoarece menționatele cuiburi sunt alcătuite din crengi, frunze uscate și noroi cu un aspect dezordonat și poate anarhic dar în mod savant împletite din punct de vedere arhitectonic și oferind un relativ confort, revenindu-i bărbățușului și femeiuștii, formând perechi de o relativă stabilitate, să-și alterneze sarcinile de clocire și de căutare a hranei care în plus față de deja menționatele broaște și șopârle mai poate cuprinde și șerpi, pești și resturi din alimentația umană, în plus față de faptul că aparțin de imaginarul colectiv prin istorioare fanteziste unde le este rezervată sarcina simpatică de a vehicula prunci nou-născuți de la Paris în casa părinților, drept pudic și prețios stimulent pentru imaginația copiilor numărându-se cu miile gravurile, acuarelele, stampele, desenele și alte manifestări grafice care le reprezintă susținând cu ciocul, de colțul scutecelor, niște copii cu suzete care râd)

și înăbușă sunetul cu o stânjeneală vinovată asemănătoare cu a tatei

— Iertare

când mama

(berzele sunt păsări mari deși ciudat de ușoare)

revenea din hambar scuturându-și fusta și cu paie în păr și o culoare veselă pe piele, Maria Adelaide, tot ceea ce dacă ai fi crescut ți-ar fi dat fratele meu, nu eu, sârma din gât îmi împiedică vorbele și pe urmă un nu știu ce în mine care alarmează oamenii, acel al tău

uite ce spun eu

ridicând săpăliga sau aplecându-se să ia un bulgăre de pământ

— Pleacă de-aici

lângă smochinul cel mare și mirosul smochinelor durându-mă, înainte de smochine acele floricele în jurul cărora bâzâiau albine și viespi

(putând uneori să depășească o sută cincizeci, o sută optzeci de centimetri de la vârful ciocului până la capătul cozii, în mod normal de culoare albă sau gri deschis și picioare roșii, violacee,

mov, la anumite tipuri de culoare roz-pal fiind acestea din urmă mai puțin frecvente)

ale căror petale se desprindeau de pe crengi, chiar fără ploaie, căzând cu o delicatețe de degete pe umerii mei, pe ai tăi, urcând și coborând conform cu pământul care se contractă sau se dilată în funcție de greutatea norilor și de orele zilei, tatăl tău luând alt bulgăre de pământ

— Pleacă de aici

(înzestrate cu o aptitudine specială de a alege vânturile și în stare să parcurgă zilnic distanțe considerabile de ordinul a trei sute/patru sute de kilometri, se hrănesc cu mici animale respingătoare, broaște și șopârle în plus față de mamifere de dimensiuni reduse pe care le împart cu nesătula lăcomie a puilor)

nimerindu-mi brațul în fața indiferenței și chiar a acordului

(sau se spune concordul?)

în timp ce tu te jucai cu niște bețișoare înălțând un dig în șanț, mama ta cu spatele la mine

(oare am văzut-o vreodată să nu stea cu spatele la mine?)

pe măsură ce mă îndepărtam prin ulicioarele și fundăturile sau străduțele din târg unde perdelele se umflau și se dezumflau la ferestruicile deschise, noi bulgări de pământ cădeau în jurul meu, florile smochinului peste galopul calului tatei fără să mă observe în piațetă, mi-amintesc de noaptea care începea pe munte și de vocile care se căutau în interiorul tăcerii, am ajuns la

(apar în țara noastră la începutul primăverii sau al verii, în lunile iunie și iulie, mai mult iulie decât iunie

sau mai mult iunie decât iulie?

perioadă consacrată de aceste făpturi ale Domnului care toate le știe și cunoaște depunerii ouălor și zăbovind până la mijlocul lui septembrie moment când se întorc în stoluri în statele mediteraneene ale Africii, Maroc, Algeria, Tunisia, inclusiv Libia sau Egiptul în căutarea blândeții unei clime care prin temperatura ei să le apere de pericolele și rigorile iernii)

am ajuns la moșie dându-mi seama că e moșia doar după discursurile lanurilor de grâu

(transportându-şi puii care de multe ori nu supravieţuiesc călătoriei efectuându-se astfel inevitabila selecţie naturală atât de importantă pentru supravieţuirea speciei)

şi pe urmă casa cu felinarul din cerdac indistinct din cauza cărăbuşilor şi fluturilor care nu există ziua, oribili, păroşi

(îşi construiesc cuiburile de preferinţă în locuri înalte clopotniţe, hornuri de fabrică, stâlpi de înaltă tensiune cu gând să se apere de prădătorii mamifere şi de unele animale de pradă

bufniţe ereţi şoimi cucuvele

deoarece menţionatele cuiburi se compun)

şi spre deosebire de smochinul tău, Maria Adelaide, ai noştri fără flori, fructe care nu vor creşte sau o să crească abia cine ştie când, culcându-mă am observat calul mâncând dintr-un paner, am auzit clopoţeii de la scările şeii

(continui să-i aud)

când el se mişca

(continuă să se mişte)

şi parfumul rufelor de la mansardă pe care mama le împăturea pogorând asupra mea aşa cum cred că apele s-au închis peste mecanic, liniştite, creionul către părinţii mei ultima dată când taxiul la poartă

— Poate o să fie mai calm

şi aşa e, sunt calm

(din crengi, frunze uscate şi nămol având un aspect dezordonat şi poate anarhic deşi savant compuse din punct de vedere arhitectonic şi oferind un relativ confort revenind bărbăţuşului şi femeiuştii să-şi alterneze sarcinile de clocire şi de căutare a hranei necesare pentru robusteţea lor fizică şi care în plus faţă de cele deja menţionate, broaşte etc., poate cuprinde viermi, şerpi, graminee şi resturi din alimentaţia umană pe lângă faptul că aparţin, se crede că de secole, imaginarului popular colectiv prin intermediul unor istorioare fanteziste în care le este rezervată simpatica misiune de a vehicula)

culcat în patul meu, în camera mea, după ce am străbătut camera de zi

ceea ce a fost camera de zi fără draperii nici cercevele, un sertar care pierdea hârtii

coridorul

(ceea ce a fost coridorul şi astăzi mobile stricate, vechituri)

şi alte încăperi pe care mă abţin să le mai menţionez, am sprijinit perna de căpătâiul patului, am tras cearşafurile, am stins lumina şi începe să mi se facă

începe să mi se facă somn, am încetat să mai aud calul şi clopoţeii de la scăriţele şeii, vocile din trecut şi diferitele rumori ale corpului meu, lovituri, gâlgâituri, chiorăieli, creionul avea dreptate mamă, sunt calm şi pe măsură ce adorm cu mirosul smochinelor tale în gând Maria Ade

(prunci nou-născuţi de la Paris la casa părinţilor, pudic şi preţios stimulent pentru imaginaţia unui copil atât de dornică de exemple care să nu-l scandalizeze, numărându-se cu sutele, ce spun eu, cu miile, gravurile, acuarelele, stampele, desenele şi alte manifestări grafice mai mult sau mai puţin reuşite care le reprezintă transportând)

laide mi-am dat seama de inima oprită pe care mecanicul

— Unde este puţul băieţaş?

nu, pe care bunicul

(de colţul scutecelor nişte copii cu suzete care râd)

— Suntem doi bărbaţi în toată firea băiete

închizând capacul puţului peste mine şi îndepărtându-se prin ierburi ca să nu mă trezesc.

1

Sunt momente când mă simt atât de singură încât totul mă strigă pe nume, milieurile bibelourile umeraşele vesela aşa ca pe timpuri când mama mă chema din curte

— Maria Adelaide

unde mă ascundeam într-un colţişor al zidului contopindu-mă cu pietrele cum făceau broaştele şi şopârlele, adică aproape în genunchi în ţărână respirându-i mirosul amestecat cu mirosul meu încât şi eu ţărână, nu trunchi şi braţe şi picioare, coconi, plante, insecte şi ceva ce nu ştiam ce era crescând în burta mea, acel soi de noroi din care sunt făcute femeile şi pe care îl observam şi la mama câteodată, eu construind un dig cu beţişoare şi frunze fără să mă gândesc la nimic, mişcând mâinile ca să mă asigur că trăiesc şi mama enormă pentru că adulţii enormi

— Maria Adelaide

pe treapta dinspre bucătărie, enormă ca mine enormă acum, sofaua asta seara cu sângele meu pulsând nu doar în vene, în tot apartamentul, ieşind din mine către etajere şi vaze şi revenindu-mi în piept, eu la şase ani în curte şi la cincizeci aici şi între timp aceeaşi piatră ascunzându-mă de ceilalţi convinsă că mai existau şi alţii şi nu existau alţii, e soţul meu despre care prefer să spun

— Încă n-a sosit

şi cumnatul meu din ziua când, după moartea socrilor mei, l-am transportat

(nu ştiu bine cum se scrie)

de la spital ca să stea cu noi, el fără să salute

— Ce faci aici dacă ai murit când erai copil?

referindu-se la un cortegiu cu lumânări în pahare de hârtie
şi la crengile copacilor când le părăseau vrăbiile eu gândind
— N-am murit pentru că mama mă cheamă întruna
şi de fapt numele meu
— Maria Adelaide
venind de la ea sau de la milieuri de la bibelouri de la umeraşe de la veselă şi eu mergând spre ea cu mirosul meu de noroi, necăjită de uimirea mamei
— Eşti deja femeie tu?
mi-amintesc de mandarinele care îngrăşau vara
(atâtea ferestruici deschise)
de cumnatul meu pândindu-mă de pe zid şi tata aruncând după el cu bulgări de pământ
— Pleacă de-aici
fără ca el să pară a-l observa, mi s-a sfârşit noroiul, coapsele mi s-au uscat, a ce miros oare astăzi, dacă-l întreb pe soţul meu
— Spune-mi a ce miros astăzi să nu minţi
un gest care se dizolvă în furculiţă şi umerii cumnatului meu tremurând, se spune că s-a învârtit în jurul camerei mele ore în şir când am fost bolnavă şi ce-mi amintesc eu sunt nişte umbre, umbra sfinţişoarei pe masă, umbra infirmierului, o infuzie într-o cratiţă
— Bea asta
şi umbra muntelui apăsându-mi pe oase împiedicându-mă să cer ajutor şi eu incapabilă să plâng, cutele cearşafului se plângeau de dureri, pielea mea nu se plângea de nimic, tata alţi bulgări de pământ
— Pleacă de-aici
şi atunci da, cumnatul meu fugind, poate că nişte bătrâne în doliu şi deci am murit în copilărie, umbrele sfinţişoarei şi infirmierului sub umbra muntelui
— Spune-mi dacă miros a mort să nu minţi
şi cumnatul meu privindu-mă fără să mă privească, când dormeam sunt sigură, fără să mă ridic din somn şi să arunc în el cu bulgări de pământ
— Pleacă de-aici

că se apropia de pernă, noroiul din nou în corpul meu, eu din nou femeie și detestându-l pentru că din nou femeie, nu lua în seamă mirosul mamă, la ce-mi folosește că sunt femeie dacă nu am avut nici un copil, îmi puneam mâna pe burtă și burta mai nemișcată decât spuma lacului, nici o broască, nici un pui de tucan formându-se în stufărișul cuibului, poate că socrul meu galopând prin lanul de grâu între moșie și târg, poate tatăl socrului meu pe catâr supărându-se

— N-au semănat porumbul

arătând cu mâna

— Lipsește țarcul de la pășune

dojenindu-mă dacă mă găsea în salon

— Atât de slăbănoagă

și dojenindu-l pe soțul meu pentru că eu slăbănoagă

— Idiotul

își petrecea după-amiezile pe cerdac amenințând lumea întreagă și eu având chef să construiesc un dig cu bețișoare și frunze, soțul meu pe saltea

— Maria Adelaide

îl simțeam crescând lângă mine, dând pătura la o parte, dezbrăcându-mă și eu nemișcată după ce transpirația și tusea s-au îndepărtat, adică au rămas lângă mine cu o indiferență obosită, sticla de pe noptieră atât de clară și tavanul, mobilele și noi invizibili, mi se părea că sticla o lumânare într-un pahar de hârtie în vânt, mi-ajunge o lumânare ca să înțeleg că am să sfârșesc cum au sfârșit părinții socrilor mei și socrii mei, cum a sfârșit mama mea repetând

— Nu văd

și eu luându-i mâinile și ea

— Ține-mă de mâini nu mă lăsa

incapabilă să-și dea seama că i le înconjuram cu ale mele, cu ochii deschiși fără să mă vadă căutându-mă pe cuvertura

(să nu uit de tăuni, atâția tăuni pe abajur)

moștenită de la nu știu cine care probabil

— Nu văd

în alt loc, în altă cameră, cu plante într-un ghiveci furându-l aerul, tatăl meu

— Ce-i asta?

împiedicându-ne s-o îmbrăcăm pe mama

— Ai să fii de acord să te ia de aici?

închizându-i hainele în dulap, încuind dulapul și sprijinindu-se de el

— Maică-ta rămâne aici

poruncindu-ne să ducem ghiveciul pe coridor ca să-i ajungă aerul

— După prânz o să se simtă mai bine

aducându-i supă, un fruct și un pahar cu vin, atât de nervos încât supa și paharul se vărsau și oprind cu degetul mare fructul care se rostogolea, tata depunându-i tava în poale

— Mănâncă

fiind sigur că mama îl va asculta în moarte așa cum îl ascultase în viață, tata cu palmele la curea, îndepărtat de pat pentru ca ea să înțeleagă bine cine e cel care poruncește, ambele sprâncene unite într-o singură sprânceană severă

— Ei?

și mama mea la fel de severă sau mai curând nu severă, plecată departe, șervetul pe care nu-l pusese la gât cu floricele brodate, nu pot uita tijele de ață albastră și petalele verzi cum nu pot uita norii de la fereastră, rotunzi înainte de primele ploi, de neplăcere, de frig, tata apucând-o de umeri

— Îți bați joc de mine?

înțelegând în fine și privindu-mă îngrozit apucând-o de umeri nu așa cum se apucă o persoană, ci cum se apucă un obiect, dându-i brusc drumul și mama pe pernă, moale, florile de pe șervet păreau indignate pe el și tata către flori

— Tăceți din gură

dându-se înapoi cu palma la gură deplasând colțurile mobilelor fără să-și dea seama că le deplasa, lipsit de autoritate împleticindu-se pe trepte, luând rachiul de coacăze din beci, examinând rachiul, aruncându-l în peretele unde apărea cumnatul meu și m-am înșelat, aruncându-l în mama mea moartă

— Nu te vreau aici pleacă

şi o pată vânătă amestecată cu cioburi schimbându-şi forma alunecând de pe cărămizi, tata călcând în picioare foile de ceapă alcătuite din suprafeţe suprapuse exact ca viaţa, a doua zi pantofi după pantofi pe uliţele târgului, sute de copite de cal sau de catâr şi bărbaţii în spate ţinându-şi pălăriile lângă şold, tata în mijlocul lor

— Ai să fii de acord să te ia de-aici?

sprijinit de crucea unui soldat din Franţa unde nu se auzeau rugăciuni nici târnăcoape nici lopeţi, doar păsări în plopi şi clopotul de la capelă cântând

(când spun cântând chiar cânta cu adevărat, nu dăngănea, nu trist sau cel puţin aşa îmi imaginez eu, după atâta timp, cânta cu-adevărat sau poate atunci tata şi-l imagina cântând cu-adevărat, umilindu-l

— Văduv

a trebuit să-l împiedice să nu urce scările ca să amuţească sunetul cu ajutorul rachiului de coacăze ce-i picura din buzunar

— Nimeni nu-şi bate joc de mine

şi cu ajutorul rachiului să uite de înmormântare şi să sforăie sub cruce după ce a promis că o să-i taie gâtul clopotarului

— Te omor

care s-a mărginit să-i ia cuţitul şi să-l trimită de acolo fără să se agite, de durere)

şi din cauza morţii mamei nu m-am mai contopit cu pietrele ca broaştele şi şopârlele pentru că au încetat să mă cheme

— Maria Adelaide

de pe treapta bucătăriei şi de atunci numele meu tăcere până când milieurile bibelourile umeraşele şi vesela îşi vor aminti de mine, de durere aşa cum clopotarul când cu tata fiindcă-l ştia singur şi deşi singur cina în fiecare seară supa şi păhărelul şi fructul şi şerveţelul cu flori pe tavă, examinând-o un moment

(tava cu o feţişoară de masă de asemenea cu floricele albastre şi verzi)

răsturnând-o în curte

— Poftim prânzul tău

nu nefericit, supărat, tremurând ca un cățel bătrân și fără să-l gonească pe cumnatul meu de vreme ce nu exista orice s-ar fi întâmplat dacă nu mama mea

— Îți bați joc de mine?

era cea care nu-l respectase murind, înconjurat de rachiuri de coacăze și folosind drept batistă șervețelul brodat, insultând o lumânare într-un pahar de hârtie pe care l-a înfipt în sol în fața lui poruncind

— Pleacă de aici

până ce a început să renunțe odată cu promoroaca din noiembrie, într-o dimineață când strângeam fețe de pernă de pe frânghie am dat peste el cu brațul la piept privindu-mă, văzându-mă pentru prima oară și încetând să mă vadă deși continua să mă privească și m-a tot privit așa până ce a căzut și după ce a căzut nu pe treaptă, pe spalier bolborosind cred eu

(nu sunt sigură)

— Să nu fii de acord să mă ia de-aici

sau

— După prânz o să mă simt mai bine

ori ambele propoziții amestecate cu numele mamei mele

(nici de asta nu sunt sigură)

neiertând-o niciodată, pornit împotriva ei și eu privindu-l la rândul meu cu mirosul smochinilor aproape stins toamna, o esență difuză și asta era tot, nici o frunză pe crengi, ba chiar și nici o creangă, o broască înclinându-se, cu degetele îndepărtate, de pe propriul său parapet iar eu întrebându-mă, înclinată ca și lighioana

— Oare ce simt?

insistând

— Dumnezeule oare ce simt?

și fără să aflu ce simțeam, conștientă că de nu știu unde cumnatul meu mă urmărea

— Maria Adelaide

printre platanii de la spital și în încăperile casei, eu către soțul meu

— Fratele tău

soţul meu cu un gest care se dizolva în furculiţă şi umerii cumnatului meu vibrau strigându-mi numele peste milieuri bibelouri umeraşe veselă, eu la moartea tatălui meu

— Oare ce simt?

şi nu că mă credeam singură, doar casa încetase să mai fie casă şi curtea curte, uneltele erau ciudate, lucrurile nu au mai vrut să stea de vorbă cu mine, umbra mea ca a unei fiinţe care nu-mi aparţinea, ce Maria Adelaide sunt eu căutând ceea ce rămăsese din mirosul smochinilor atât de diferit de mirosul de nămol care mă ruşina că sunt făcută din ţărâna din care sunt făcute femeile, mai puţin decât bărbaţii, mai puţin decât animalele şi o taină în sângele meu încât

— Ce-o să se întâmple cu mine?

încât am pregătit tava cu feţişoara de masă şi supa şi fructul şi păhărelul şi şerveţelul albastru şi verde şi i-am prezentat-o tatei ridicându-i capul din curte

(ce se întâmplă cu morţii de devin atât de grei explicaţi-mi)

ca să poată mânca

— Prânzul domnule

şi în ciuda pleoapelor coborâte

(i-au coborât pleoapele şi nu au avut nevoie de monede ca să le menţină închise)

el privindu-mă tot timpul, întins de vecine pe cuvertura de zestre încălţat cu pantofii unui văr şi având micsandre în jur, vărul i-a scos pantofii înainte să fie coborât în groapă

— Sunt ai mei

l-am oprit

— Un moment

pe omul cu lopata, am vrut să mă duc după cizmele lui ca să intre complet în moarte şi m-au apucat de braţ

— Nu-l deranja fetiţo

pentru că defuncţii nu se rănesc când umblă pe-acolo pe jos, azi-noapte l-am găsit întins pe podea, enervat de lipsa luminii, căutând comutatoarele şi mirându-se

— Ce e asta?

păi asta e soarta dumitale domnule, să umbli de colo-colo în întuneric într-o casă identică punct cu punct cu a noastră pe care nu reuşeşti să o vezi, aceleaşi mobile şi printre mobile dulapul de care te-ai sprijinit interzicându-ne să luăm bluza

— Maică-ta rămâne aici

dacă ar mai prisosi vreo sticlă ţi-aş da-o împreună cu căţeluşa pe care o luai la vânătoare, ţi-aş vorbi de iepurii pe care-i atârnai de curea şi de căţeluşa sărind sau scurmând pământul ca să te aducă înapoi pentru că prepeliţe prin arbuşti şi un iepure pe o pantă prin înfiorarea bucsăului, soţul meu fără să mă creadă

— Un iepure în Lisabona?

în timp ce cumnatul meu zărea iepurele şi-l urmărea prin cercevele, uneori mă simt atât de singură că totul îmi strigă numele chiar tata de sub casă, acolo continuă el să umble fără încetare şi nu mă mai întreb

— Oare ce simt?

pentru că ştiu ce simt, mă simt construind un dig cu beţigaşe şi pietre ca să zăgăzuiesc ploaia, timpul, de exemplu anii în care smochinul înflorea de două ori, smochine aproape iarna, garantez, şi mama luându-mi coşul alarmată de miracol

— Nu le atinge

astfel încât cădeau intacte în şanţuri, când m-am îmbolnăvit infirmierul i-a convins pe părinţii mei să-mi taie codiţele pentru ca sângele să nu se epuizeze din cauza lor, eu către soţul meu

— Ţi-aminteşti de codiţe?

şi convingerea că doar cumnatul meu, care nu vorbea cu nimeni, îşi amintea, de ce nu te aşezi lângă mine ca să vorbim, de ce trebuie să-ţi las mâncarea pe marchiză ca să consimţi să mănânci şi stai tot timpul întors spre copacii din piaţă, impresia că până şi reflectarea ta în oglindă te sperie, dacă soţul meu numele tău îţi acoperi cu mâneca ochii în ideea că dacă-ţi acoperi ochii încetezi să mai exişti, rămâi ferit doar cu tine cum făceam eu cu mama când mă chema şi eu fără ochi nici urechi ca să mă asigur că sunt eu însămi

— Nici asta nu au spus

deschizând ochii noaptea și mama cu mine în brațe în drum spre casă, părinții mei altă fiică înainte să mă nasc eu adică nu fiică, o fotografie de copil care nu semăna cu mine cu scufiță albă, guleraș alb, o mică medalie la gât și mama făcându-și cruce când trecea pe lângă ea, mica medalie într-o cutie alături de o brățărușă de argint cu închizătoarea stricată, când am încercat-o mi-au smuls-o de pe braț

— Nici pe morți nu-i respecți

și eu fără să înțeleg lipsa de respect dat fiind că brățara autentică era cea din fotografie, nu aceea, când m-am îmbolnăvit mi-au pus fotografia surorii mele în cameră recomandându-mi

— Roagă-te pentru ea

în ideea de a-l convinge pe Dumnezeu să se milostivească și mirosul smochinului mai puternic, clopotul cântând duminicile și eu gândindu-mă

— Am murit

sigură că am murit și ce bine că am și eu o scufiță, o mică medalie, un guleraș, auzeam săpăliga tatei în grădina de zarzavat îngropându-mă printre fasole și verze, când se nășteau pisici mama îi înghesuia într-un sac și îi cufunda în bazin, câteva mici zbateri sau aproape nimic, de ce să-i cufunde dacă aproape nimic, dacă nimic, cred că la fel și sora mea e în grădina de zarzavat pentru că uneori cățeluța adulmeca, dacă aș scormoni cu mâna scufița, brățara, gulerașul de dantelă

— Cum o chema pe sora mea tată?

și tăcere, morții își pierd numele și eu la fel fără nume, fotograful intrând cu un aparat enorm

— Să nu miști nici un deget măcar

dispărând sub pânza neagră, trăgând un glonț de magneziu și iată-mă acolo minunându-mă de cei vii

— Cine sunteți voi?

ca și de sora mea

— Cine ești tu?

venindu-i chef să adoarmă lângă mine

— Ai început deja să visezi?

dacă ne-am schimba visele între noi ce mi s-ar întâmpla, aş fi sora mea, aş fi eu, care dintre noi două s-a măritat, care locuieşte aici, să-l întreb pe cumnatul meu

— De câţi ani mă pândeşti?

într-o seară mi-a lăsat o maşinuţă din lemn pe care tata a aruncat-o prin bălării, medicul către soţul meu lovind cu creionul în tăblia mesei

— Chiar vreţi să-l duceţi acasă?

şi în cădere maşinuţa s-a fărâmat, în curtea spitalului o fântână, platani, soţul meu i-a deschis portiera automobilului şi el

— Jaime?

el

— Suntem doi bărbaţi în toată firea băiete

şi pe urmă în tăcere pe banchetă cu mâinile ascunse sub haine, maşinuţa din lemn care nu făcea nici cât o ceapă degerată şi cumnatul meu reparând-o potrivind piesele în timp ce tucanii de la lac lătrau deasupra noastră, fotografia mea nu într-o ramă, în sacul cu obiecte de prisos

(cuie strâmbe, o şurubelniţă fără mâner, flaconaşe)

şi nici o brăţară nu mi-au dat, soţul meu

— Jaime?

cu o amintire decolorată luând formă în el

— Bunica mea

ecoul zăngănitului unei ceşti pe o farfurioară

(ce ceaşcă pe ce farfurioară?)

şi tatăl socrului meu descălecând de pe catâr în faţa casei care nu există venind de pe moşia care nu există, soţul meu

— Acolo mama mea făcea

şi întrerupându-se sub liliecii de pe grinzi, cumnatul meu păzea mansarda ca şi cum cineva acolo sus printre cufere şi el atent în aşteptare ca atunci când soţul meu şi cu mine am închis odaia şi cumnatul meu până dimineaţa pe coridor fără să facă o mişcare, un gest, aproape sprijinit de măciulia uşii iar noi fără somn să dormim, eu deodată atât de singură încât totul, milieuribibelouriumeraşeveselă îmi striga numele

— Maria Adelaide

mi-ar plăcea o scufiță albă, un guleraș, o mică medalie la gât și să încetez să mai fiu, de câte ori nu i-am cerut soțului meu să-l ducă pe fratele lui înapoi la spital și eu să pot uita că am murit și să cred că sunt în viață, nu mă obișnuiesc cu Lisabona, bulevardele astea mă sperie și oamenii ăștia care habar n-au de mine, de câte ori nu l-am întrebat pe soțul meu

— De ce trebuie să locuiesc cu fratele tău?

și soțul meu cu un gest care se dizolva în furculiță, un singur moment nu gest, o voce micuță de copil

— Pentru că nu mai am pe nimeni

nimeni care să-mi amintească ce am fost și să-mi arate cine sunt și nu știu ce anume în ochi care mă face să doresc, ce greu e să spun asta, să-l legăn și atunci mi-am dat seama că el trăia la marginea mea, nu cu mine, sau cu fratele lui în locul meu deși nu se ocupa de el decât duminica ducându-l cu vaporul de cursă la Trafaria care însemna pentru amândoi capătul lumii, stăteau pe un ponton năruit cu ciorile în jur ciugulind alge pe nisip și o duzină de bărăci pe care același nisip le acoperea, soțul meu și cumnatul meu pe scândurile ude, cumnatul meu în sinea lui și soțul meu fără să găsească la el vreo companie și din când în când unul dintre frați, nu, din când în când cumnatul meu

— Suntem doi bărbați în toată firea băiete

cu o voce care nu era a lui, era vocea tatălui socrului meu exprimându-se prin el, care nu reușea să se exprime, într-o vreme când casa intactă și grâul crescut, vechilul întâi, alt vechil pe urmă, capre pe stânci și eu fără să fiu sigură cu care dintre ei sunt, cel care doarme cu mine sau cel care așteaptă la ușă, medicul bătând cu creionul în tăblia mesei

— De ce nu-l lăsați aici?

și eu conchizând când i-am auzit revenind pe trepte că nu sunt cu nici unul, ce dor mi-e ca mama mea

— Maria Adelaide

și eu nu broască, nu șopârlă, eu femeie mergând spre casă, soțul meu nu ca un adult poruncește

— Așteaptă

așa cum cere un copil într-un suflu micșorându-se și renăscând

— Să nu mă părăseşti aşteaptă

el care nu m-a căutat niciodată în târg, îl căutam eu aşa cum mă căuta cumnatul meu pe mine, îl aşteptam în curte pândind poarta cu grilaj şi-l aşteptam încă şi mai mult când am devenit noroi şi mirosul meu şi corpul meu s-au schimbat aşa cum am continuat să-l aştept acum când locuim împreună pentru că el nu era mâna care mă trăgea fără cuvinte nici greutatea corpului nici durerea însoţind greutatea care mă prindea mai întâi şi mă respingea pe urmă, era un puştan îmbrăţişându-şi tatăl pe crupa calului prin uliţele târgului, dacă soţul meu

— Maria Adelaide

eu atât de fericită domnilor, dacă ai fi împins poarta aşa cum se împinge un grilaj eu ştiind că tu eşti pentru că zgomotul tău, noroiul meu în repaus ca înainte de a mă fi născut în sinea mea şi nu o greutate în corp şi o durere însoţind greutatea

— N-o să-mi faci nici un rău?

deoarece nu-mi făceai rău, nu mi-ai făcut rău, niciodată nu mi-ai făcut rău înainte ca fratele tău cu noi, dacă atunci când calci pe covor ai da de digul pe care continui să-l înalţ pentru tine pe coridor, în bucătărie, de ce nu eşti femeie ca mine continuând totodată să fii bărbat, în clipa când felinarele se aprind şi un moment Lisabona îmi pare intimă, a noastră şi nu un oraş, nu un loc, odaia, mi-ar plăcea ca tu, ca noi fără fratele tău, de ce el aici

(medicul lovind cu creionul în tăblia mesei

— Chiar vreţi să-l luaţi?)

pândindu-mă, pândindu-te şi neavând încredere în noi, o să arunce în noi cu bulgări de pământ ca şi cum ar fi o treaptă sau o curte în casa asta

— Plecaţi de aici

sau o să ia un cuţit, un ciocan, nu ştiu şi noi devoraţi de nevăstuici în curte, soţul meu un gest care se dizolva în furculiţă iar eu gândindu-mă ţi-e frică dacă pierzându-ţi fratele să nu te pierzi şi pe tine cum ţi-ai pierdut bunicii, părinţii şi copilăria odată cu ei, să nu rămână pe câmp un cal fără frâu nici şa, tropăitul copitelor în capul tău şi tu în picioare în mijlocul încăperii

— Pentru Dumnezeu şi din dragoste faţă de el încetaţi

dragoste pe care nu mi-ai mai dat-o şi nici nu ştiu dacă mi-ai dat-o fiindcă nu era dragoste greutatea ta sau tăcerea ta dacă vorbeam cu tine şi ceaşca unei bătrâne pe o farfurioară, degete subţiri care-ţi întindeau nişte biscuiţi

— Băieţaş

şi copitele nu încetează deoarece calul galopează pe vecie, ţi-e frică să nu rămâi singur într-o casă care a încetat să existe dacă vreodată o fi existat chiar dacă am văzut de departe statuile de lut cărora le lipseau degete pe terasa mică de pe acoperiş, cine mă asigură că n-am murit de copil cum credea cumnatul meu şi fotografia surorii mele cu scufiţă şi guleraş e a mea, prin urmare nici o soră, eu, asta nu e o carte, e un vis, ridică-te de lângă dig, Maria Adelaide, nu te încrede în cei care-ţi înconjoară grădina de zarzavat chemaţi de noroiul tău precum caprele cheamă găile crezând că le îndepărtează, ridică-te, Maria Adelaide, de pe bancheta din camera de zi, întoarce măciulia uşii de la cameră, împiedică-i să intre, distrează-te cu brăţăruşa, guleraşul şi păpuşa fără un picior sărmana pe care ţi-a oferit-o mătuşa iar soţul tău

— Ce-i asta?

când am culcat-o cu doar o sprânceană, o treime de gură, câteva fire de lână închipuind părul în colţul tău din pat şi el apucând-o de gât aşa cum bunicul prepeliţele făcându-i rău aşa cum îmi făceai rău mie stingând lumina

— Ce-i asta?

aruncând-o jos fără consideraţie pentru ea, soţul tău împiedicându-te să iei păpuşa

— La ce-ţi trebuie zdreanţa asta?

apucându-te de încheietura mâinii aşa cum bunicul le apuca de încheietură pe slujnicele de la bucătărie

— Vino-ncoa'

împingându-le spre cămară, pivniţă, lemnele pentru plită, vechilul încurajându-l

— Încă mai eşti bărbat stăpâne

şi el respingându-le la fel cum soţul tău a respins singura prietenă pe care ai avut-o şi cu care ani în şir puteai să stai de

vorbă ocrotindu-vă una pe cealaltă de mama ta, de tatăl tău şi de ameninţările zorilor în momentele când totul în jurul tău

— Maria Adelaide

în faţa fiecărui pas o prăpastie care te separa de ceilalţi, păpuşa pe care o ascundeai, până nu intra el în casă, sub cuverturi, în dulap iar când el nu era îţi promitea că nu ai să mori niciodată tu care ai murit de copilă iar ceea ce trăieşte din tine e o umbră pe care cumnatul tău o urmăreşte, un deget care te caută şi se ascunde în buzunar fără să îndrăznească să te atingă el care nu ştie ce înseamnă noroi

— E mai bine astăzi nu-i aşa?

dornic de un stăpân, cumnatul tău

— Ce viaţă

fără să-şi dea seama de ce spune, ridică-te Maria Adelaide, întoarce-te în târg, contopeşte-te cu pietrele şi uită, ai şase ani, şapte ani şi curând febra, indiferenţa, distanţa, un miros de siropuri, un iz de camfor şi nu mama ta e cea care insistă

— Nu văd

eşti tu în interiorul unei spirale de ceaţă până ce nimic altceva decât tot o ceaţă, te micşorezi pe saltea în speranţa ca soţul tău să uite să te răpească ţie însăţi, cumnatul tău la uşă nu ascultându-vă pe voi ci valurile de la Trafaria lovind în stâlpii pontonului transformându-i în rămăşiţe pe care mareea le părăseşte pe plaja cea de pe urmă pe care o vei vizita într-o zi şi vizitând-o ai s-o pierzi, adică nici un semn pe nisip sau o urmă a paşilor tăi, o întindere intactă fără pescăruşi nici ciori, un loc de tăcere unde absenţa de tine se dilată şi se dizolvă pentru că nu mai eşti nimeni, cumnatul tău pe care în fine s-au decis să-l lase la spital

(— Fratele meu nu se mai întoarce aici)

într-o casă de lângă Tejo sprijinită de o baracă în care nişte bătrâni jucau cărţi pe o masă care era o bucată de uşă cu broasca lipită de lemn, soţul tău zăbovea cu el socotindu-l singur până ce a înţeles că nu este singur

(creionul medicului

— Ei trăiesc înconjurați de voci)

și nu voci, prezențe, fantome, făpturi autentice, cumnatul tău cu tatăl și mama și bunicul și bunica și tu și soțul tău și vechilul și hambarul și caprele, cumnatul tău în același timp pe moșie și la Lisabona, convins că broaștele aveau să urce din stufăriș într-o zi, fără să aibă nevoie de voci pentru că ne avea pe noi cu el ca și cutia de pâine și lipsa de bani și bunicul care nu se preocupa absolut de nimeni cu excepția catârului și a recoltelor care se preocupau de el și o verișoară Hortelinda, cu pălăriuță cu voaletă, extrasă de cumnatul tău dintr-una din fotografiile din salon când în realitate nici o verișoară Hortelinda, presărând petale de micsandre peste noi scuzându-se

— Așa trebuie să se întâmple iertare

astfel că nu-ți face griji pentru el deoarece continuă să fie cu voi exceptând duminicile când bunicul care nu există îl cheamă la Lisabona

— Tu

amândoi pe vaporul de cursă, nu pe catâr cu vechilul alături și bunicul

— Gardul

sau

— Grâul

spre celălalt mal al fluviului înconjurați de becațe și rândunici-de-mare devorând rugina pe care o lepăda ambarcațiunea pe spumă

(cum se pot hrăni cu rugină și spumă?)

în vizită la pontonul din locul care se numește Trafaria, bunicul explicându-i

— Lumea-i mare băiete

și într-adevăr lumea e fără sfârșit, de dimensiunea unei mici grădini de zarzavat din târg în care o fetiță construia un dig cu o păpușă lângă ea, fără să-i răspundă mamei care o chema din casă

— Maria Adelaide

și fetița contopită cu pietrele precum broaștele și șopârlele, îngenuncheată pe jos simțind mirosul pământului.

2

De puține lucruri îmi amintesc dinainte de moșie și de casă, mi-aduc aminte de un bărbat culcat aproape în întuneric pentru că un dinte de metal strălucea spunând altor bărbați greu de distins din cameră, făcând poate parte din tencuială

— Ori mi-acoperiți fața ori luați pustiul de aici

unul dintre ceilalți bărbați s-a întrupat mai bine desprinzându-se din perete

(porțelanul unei străchini strălucea de asemenea, pusă pe o masă ori așa ceva)

— Ia du-te tu pe-afară băiețaș

în timp ce dintele de metal apărea și dispărea respirând singur, mi-amintesc că unul dintre ceilalți bărbați m-a lăsat în curte la intrarea dinspre poartă, mi-aduc aminte de frunzele lămâiului care erau când maro când verzi clinchetind șoapte astfel că m-am ascuns ca să aud mai bine, de un urcior vărsând apă într-o cratiță, părintele cu o valijoară plină cu milostenia lui Dumnezeu și miracole și pe urmă îmi amintesc că s-a făcut noapte și atunci nici o strălucire, părintele își frângea mâinile scuzându-l pe Isus

— Domnul are ciudățenii pe care noi nu le înțelegem

comparându-l cu bătrânul bărbier care a urcat în clopotniță

— Știu să zbor fiți atenți

și a petrecut luni la rând în spital să-și îndrepte șira spinării, se explica pe sine trăgând piciorul

— Idei

construind într-un secret pe care toată lumea îl cunoştea aripi de pânză întreţesute cu spiţe de umbrelă în magazia prăväliei lui, infirmierul o liniştea pe nevastă-sa

— Cu genunchiul varză nici o treaptă nu mai urcă necum toată clopotniţa

mi-amintesc de începutul zilei, mai întâi albă şi lămâiul fără culoare, pe urmă mov şi lămâiul violet în timp ce grădina de zarzavat cenuşie şi pe urmă vrăbiile negre căpătând culori mai deschise, de ceilalţi bărbaţi ieşind cu o ladă lungă gonind găinile, de vechil arătând spre mine la cimitir

— Ăsta e

şi stăpânul pe catâr observându-mă

— Nu seamănă deloc cu mine eşti sigur că-i ăsta?

înaintând printr-un şir de lespezi cu catârul şchiopătând ca să mă studieze mai bine, cu trabucul care părea mort şi totuşi în stare să emită nişte norişori energici

(bărbierul către nevastă-sa prinzându-şi aripile cu nişte curele

— Cine ţi-a spus că nu pot să zbor tâmpito?)

stăpânul s-a aplecat spre mine cu o grimasă de îndoială cu puşca imobilizată între hamuri

— Apropie-te băieţaş

presărându-mi scrum pe haine, bărbierul bătea din aripi în sus şi în jos pe prag şi arbuşti, statui, cruci, un individ acolo în fund căutând ierburi fără grabă, stăpânul către vechil

— Recunoşti ceva de-al meu în scheletul ăsta?

punându-şi ochelarii la loc în haină cufundat în gânduri, vechilul m-a măsurat la rândul lui

— Să nu fugi

în timp ce stăpânul îmi arăta doi îngeri de ipsos scoţând puşca dintre hamuri

— Există o metodă ca să aflăm

a vârât două cartuşe în chiulasă, una pentru fiecare trăgaci, în timp ce un mierloi se muta din chiparos şi ascuns printre ramuri emitea o notă de batjocură, a ochit îngerii cu arătătorul pe trăgaciul drept şi n-am auzit nici un zgomot, nişte ecouri

succesive care se depărtau până la poalele muntelui şi unul dintre îngeri decapitat, bărbierul s-a ridicat de-o palmă

— Zbor sau nu zbor tâmpito?

şi a căzut iar împiedicându-se în spiţe, stăpânul mi-a întins puşca eu care în viaţa mea n-am ţinut o puşcă în mână

— Omoară-mi-l pe celălalt băieţaş

eu ascunzând în spate tot ce puteam din mine, braţe, faţă, burtă, bărbatul culcat întrebând întunericul

— Cel puţin au luat puştiul de-aici?

cu dintele de metal aburindu-se şi vocea silabe transportate anevoie fără ca eu să înţeleg de ce cuvintele ieşeau cu atâta dificultate, puşca prea grea cu patul ei pe care vechilul mi l-a apăsat în coaste, nevasta bărbierului îl ridica bucată cu bucată de pe jos, fiecare bucată asigurând

— Aşteaptă numai două săptămâni până ce mai măresc aripile cu o palmă

puşca încă fierbinte care mirosea a bursuc ars şi se contracta şi se destindea ca la finalul tusetelor, mierloiul a trecut de la al doilea chiparos la unul din frasinii de lângă zidul aproape lipit de soldaţii din Franţa

(pariez că soldaţilor le-ar plăcea să revină la suprafaţă cu căşti şi jambiere)

vechilul mi-a apăsat arătătorul pe trăgaciul stâng

— Dă-i drumul

stăpânul în aşteptare privindu-şi trabucul, m-am uitat la înger, m-am uitat la puşcă, m-am uitat iar la înger, ceilalţi bărbaţi continuau să iasă cu lada oblică într-o parte pentru că unul dintre ei

(singurul cu cravată)

era mai scund şi nimeni întins pe pat, nici un cearşaf, nici o cuvertură, trăgaciul uşor de manevrat la început şi pe urmă greu, din nou n-am auzit nici un zgomot, am auzit ecouri care se îndepărtau până la poalele muntelui, stăpânul către vechil, fără să-i pară rău de îngerii decapitaţi

— Urcă-te pe crupa catârului

şi toţi trei am străbătut moşia în direcţia casei auzind corbii care se ridicau din secară lătrând ca să cadă apoi ca nişte pietre pe pământ, catârul nu mirosea a bursuc ars, mirosea a praf de covor ca animalele bătrâne ale căror cartilagii găuresc lâna, am văzut un hambar, un bazin de apă, o livadă, bărbierul îşi mărea aripile cu feţe de masă şi de pernă cu o încăpăţânare răbdătoare, am văzut o găleată într-un puţ şi o magazie cu seceri, vechilul l-a ajutat pe stăpân să descalece în faţa bucătăriei cu slujnicele

(vreo cinci, şase la vremea aceea dar după câţiva ani zece, douăsprezece)

mergând de colo-colo între plită şi hambar, bărbierul pipăia aripile verificând cusăturile

— Acum merge

vechilul m-a pus jos şi catârul cu piciorul bolnav ascultător, în aşteptare, cu un metru de frânghie servind drept ham şi o fâşie de pătură drept şa nu pentru că stăpânul ar fi fost sărac ci pentru că sărac era animalul, gata să se fărâmiţeze în bulgări de pământ, spunându-le celorlalţi catâri greu de distins în odaie, făcând poate parte din tencuială

— Ori mi-acoperiţi faţa ori luaţi puştiul de aici

doar că nu-l vor îngropa la cimitir ci printre agavele de pe moşie ca pe catârii dinaintea lui, prepelicari şi poate chiar oameni deoarece familia mea lipsea de pe cărările dintre lespezi dacă oi fi avut vreodată familie

(mierloiul susţinând că nu cu zeflemeaua lui nesfârşită)

şi ce fel de rudenie, întreb, între mine şi dintele de metal, îmi dădea să mănânc, mă îmbrăca, stăpânul m-a încredinţat slujnicelor

— Uite aici aveţi cu ce să vă ocupaţi

eu mă gândeam amintindu-mi de puşcă

— Dacă-mi vine chef le decapitez

şi nici un fel de sânge şi nici suferinţă pentru că noi găunoşi, din ipsos, deplasându-ne în salturi ca sperietorile din lanurile de grâu când vântul se schimbă, mi-amintesc ce frică mi-era de şuierăturile din olane

— Unde te-ai născut puştiule?

şi eu în ploaie pe cerdacul casei uitându-mă la picăturile galbene şi albastre din felinar, peste picăturile galbene şi albastre picături roz, negre, roşii, mi-amintesc de pătura pe care mi-au dat-o ca să dorm în hambar şi de liliecii părăsind bârnele într-o învălmăşeală de chiţăituri, că-mi închipuiam

— În curând o să mă mănânce

eu care n-am avut mamă, am avut un dinte de metal presupun că însurat cu mama pe care n-am avut-o, îmi dădea să mănânc şi se ocupa de mine, mă închipuiam fiul lui ca să port în mine jignirea de a locui cu fiul altuia astfel că nici fiu nu mă putea numi, de ce oare nu m-a decapitat cu puşca lui, ce fotografie se afla pe lada din odaie şi el privind rama cu gâtul tresăltându-i, în cele din urmă bărbierul a zburat în jurul clopotniţei

— Nu ţi-am spus nu ţi-am spus?

bărbatul apropiindu-se de ramă şi dându-se imediat înapoi, în sertar o carte de rugăciuni fără copertă şi un flaconaş de parfum, bărbatul tăcut chiar când stăpânul, tot tăcut, stătea în uşă aprinzându-şi trabucul cu joarda la şold în timp ce catârul şi vechilul aşteptau în stradă şi o femeie

(nu mama mea pentru că niciodată n-am avut mamă)

în faţa plitei fără să gătească nimic pentru că tigaia goală, bărbierul îşi agita aripile deasupra copacilor în culmea bucuriei

— Uită-te la mine Mariana

iar când catârul pleca bărbatul iar în casă

(am spus că de puţine lucruri îmi amintesc înainte de moşie şi nu mint)

femeia aliniind două farfurii pe masă

(nu mint)

şi copitele catârului tot mai slabe cu excepţia celei care şchiopăta dând ideea că mai era încă prezent, incapabilă să le însoţească pe celelalte în drum spre moşie de-a valma cu primii cărăbuşi şi ultimii căţei la ora aceea când lătrăturile se duc atât de departe încât lacul sau frontiera le aud, vocile, chiar în surdină, ating întregul târg şi servitoarea părintelui zăvorăşte paraclisul

(cheia se mişcă în noi întorcându-ne stomacul pe dos)

de teama hoţilor care furau pomenile pentru sufletele morţilor, în timpul zilei îl însoţeam pe vechil ocupându-se de porumb şi stăpânul scuturând scrumul trabucului cu unghia

— E la fel de idiot ca şi celălalt?

(bărbierul a plecat cu tucanii, la început în cercuri şi pe urmă căpătând încredere, până la primăvara viitoare)

referindu-se la fiul interesat de begoniile de pe scară, stăpânul şi-a înfipt trabucul stins în

(un ciorchine de turturele ocupa porumbarul)

gingii în timp ce vechilul

— Mai puţin

şi a fost una din rarele ocazii când l-am auzit vorbind, îi dirija pe ţărani cu mânerul briceagului fără să fie nevoie de instrucţiuni la fel cum nu avea nevoie să-l audă pe stăpân ca să înţeleagă ce voia acesta şi nu ştiu de ce mi-au venit în gând cei doi îngeri împiedicaţi să se roage pentru mântuirea defuncţilor cărora umezeala le îndoia gleznele şi le mototolea tunicile astfel încât dacă mi-ar trebui un mic ajutor ce alt apropiat al Domnului mi l-ar putea da, nu bărbatul cu dintele de metal pe care îl căutam în cimitir, ci Dumnezeu, uitând de episodul cu puşca, să se intereseze de mine dar nici un semn de la El nici de sămânţă sub forma vreunei limbi de foc, dacă l-aş ruga pe stăpân poate l-ar lua pe Dumnezeu în consideraţie dar în intervalele dintre raitele călare pe catâr stăpânul în birou făcând adunări în timp ce vechilul şi cu mine aşteptam cu pălăria la piept, el cu jiletca încheiată şi eu cu mânecile nesuflecate netezindu-mi cămaşa, în coteţ un cocoş al cărui ceasornic se dereglase anunţa dimineaţa în mijlocul după-amiezii cât despre nevasta bărbatului nu-mi amintesc de ea

(şi nu mint)

am impresia că mă ţinea în braţe şi mirosul flaconaşului de parfum mă copleşea dar sigur că era altcineva, nu-mi plac parfumurile mamă, nu mi-o lua în nume de rău, bărbatul cu dintele de metal ghemuit cu o săpăligă la o curbă a lanului de secară, ridicându-se cu săpăliga şi stăpânul fără să schimbe cadenţa catârului

(am ajutat la îngroparea acelui catâr după ce i-au rupt picioarele ca să încapă în groapă, mai bine o ajutam pe femeia moartă după câte mi s-a spus de o boală de plămâni)

sau să se atingă de puşcă

— Idiotul

vechilul nici el nici o mişcare iar bărbatul lăsând să-i cadă săpăliga din mână, un nevolnic ca fiul stăpânului dezlegând calul şi pornind în trap spre târg, am găsit săpăliga după mulţi ani, cu tăişul devenit sfărâmicios din cauza ruginii, bărbierul s-a înapoiat primăvara dar nu ca să stea cu femeia lui, ci ca să clocească ouă în lac căutând mormoloci cu ciocul, stăpânul a închis registrul şi s-a dus spre ieşire cu vechilul şi eu în urma lor călcând pe duşumele uşurel, din respect, ca în timpul slujbei la biserică, vreo doi, trei cerşetori la bucătărie îmbulzindu-se cu cereri

— Conaşule

(o turturică ascunsă plângând, cel care a conceput turturelele le-a făcut din porţelan şi lacrimi)

şi stăpânul acum cu tocurile cizmelor în curte fără să se întoarcă spre noi şi deşi nu vorbea cu nimeni ştiam că vechilului i se adresa deoarece cu excepţia acelui

— Vino-ncoa'

destinat slujnicelor de la bucătărie şi a unui

— Idiotul

la adresa fiului său nu comunica absolut cu nimeni

— Puştiul e pregătit să-ţi ia locul după ce ai să crăpi ca un câine?

fără să se intereseze de răspuns fiindcă îi era de-ajuns tăcerea, ce chestie ciudată păsări de porţelan şi lacrimi pe un tărâm unde oamenii, cu excepţia fiului înduioşat de begonii, erau dăltuiţi din bazalt, violenţă şi ciulini şi doar femeile permiteau fără să se plângă

— Mă simt bine

să fie văzute că mor continuând să insiste

— Mă simt bine

într-un moment când acel

— Mă simt bine

nu mai aburea nici măcar oglinzile şi la fel cum stăpânul nu avea nevoie să se adreseze vechilului vechilul nu avea nevoie să răspundă, apuca hăţurile catârului şi îi ţinea una din coapse pentru ca celălalt să încalece, supărat pe sine însuşi din cauza anilor care îl împovărau

— Isuse

nu o rugăciune, mai curând un simţământ de ultraj contra nedreptăţii timpului, idiotul pe cal iar stăpânul condamnat la un animal cu un picior în groapă ca şi el care din când în când se oprea şi îl obliga să descalece, catârul pe care cu trecerea anilor chiar dacă nu admitea sau accepta ca cineva să admită îl îndrăgise şi acum amândoi atât de aproape de moarte încât începea să se resemneze

(dar tot fără să admită)

şi lacrimile turturelelor şi ceaşca soţiei pe farfurioară, avea să crape şi el ca un câine lăsând o moşie care va crăpa la rândul ei fiindcă fiul lui era incapabil să o administreze şi atunci am înţeles întrebarea adresată vechilului

— Crezi că puştiul e pregătit să-ţi ia locul?

în speranţa că nu va muri dacă grâul şi ovăzul şi secara pe care le-a semănat luptând cu împotrivirea pământului vor creşte şi slujnicele vor întreţine casa pe care o ridicase din temelii, în intenţia ca amintirea lui să rămână vie chiar şi atunci când oasele vor face parte din plopii care după ce au băut sângele morţilor le beau şi trăsăturile şi atunci i-am înţeles dorinţa de a dăinui prin intermediul pereţilor şi al recoltelor, absent ca şi Atoatefăcătorul şi totuşi cu noi, am înţeles că în ideea lui Dumnezeu mort iar el totuşi existând în satele de pietrari în denivelările muntelui şi dincolo de frontiera pe care nu o străbate nimeni cu excepţia tucanilor şi a bărbierului din târg cu aripile lui false, am înţeles ura faţă de acel fiu care i-ar anula amintirea consimţind la ruinarea casei, cu soţia pe care a scos-o din bucătărie unde lenevea cu celelalte slujnice şi după ce a ales-o

— Acum rămâi cu mine

ea împăturea cearşafuri la mansardă fără să coboare ca să-l întâmpine, fiul lui era cel care urca până când ea l-a împiedicat să mai urce, eu lângă bazinul de spălat rufe ascuţind un capăt de trestie şi stăpânul care o vizita din când în când

— Vino-ncoa'

eu stând mărturie în tăcere sperând că îl voi ajuta să-şi menţină numele eu care nu ştiu de ce se cheamă casă o construcţie făcută din reparaţii succesive şi adăugiri inutile convins de o veşnicie pe care nu o va atinge niciodată deoarece astăzi schele la nimereală şi ţigle sparte, calul fiului, fără stăpân, învârtindu-se printre ruine şi mobilele pline de praf, perdelele rupte, obiectele împrăştiate

(cuiere, oglinzi, fragmente de oratorii)

bursuci şi nevăstuici da, nu oameni în afară de mine în hambar noaptea şi sprijinit în timpul zilei de bazinul pentru rufe deschizând briceagul, luând de pe jos o bucată de lemn care aparţinuse porumbarului

(lacrimi, lacrimi)

unde turturelele de porţelan plânseseră înainte, eu lângă bazinul de apă fără să-mi pese de grâu sau de grădina de zarzavat sau de câinii care-mi cereau de mâncare încolăcindu-mi-se în jurul pantalonilor aşteptând ca stăpânul să se întoarcă pe un catâr nou arătând cu joarda ce trebuia făcut şi eu pândind fereastra de la etaj dorind ca soţia fiului să coboare în întâmpinarea mea, niciodată n-a spus nimic, niciodată n-a întrebat nimic, niciodată n-a dat semne că m-ar cunoaşte sau că i-aş plăcea, se mulţumea să traverseze curtea, să intre în hambar şi să se întindă pe paie ca şi cum ar fi datoria mea de servitor al socrului ei să mă duc la ea şi s-o servesc astfel că lăsam briceagul din mână şi capătul de trestie, mergeam la ea şi o serveam nu cum le serveam pe celelalte servindu-mă eu de ele, ci fără să mă servesc pe mine însumi, conştient că nu cu mine era ea, rămânea singură, cu ochii mari deschişi, nerăbdătoare să termin odată, pentru că ea nu termina ceea ce nu a avut niciodată, ca să se îndepărteze de mine ca şi cum nu m-ar fi întâlnit, habar n-avea cum mă cheamă, câţi ani am şi ce puteam să simt fiindcă în

ideea ei nu simţeam nimic, o singură dată, scuturând resturile de paie adică scuturându-mă pe mine pentru că eu eram acele resturi de paie, nu o persoană

— Mama ta cum era?

eu

— N-am avut mamă

a isprăvit de scuturat paiele, s-a înapoiat în casă şi asta a fost tot, mi s-a părut că am spus

— N-am avut mamă

dar nu sunt sigur sau mai curând sunt sigur că nu am spus

— N-am avut mamă

deoarece o nepersoană poate avea doar o nemamă şi asta a fost tot, luam briceagul şi restul de trestie de pe jos, mă sprijineam de bazinul pentru rufe şi continuam să ascut gândindu-mă la bărbatul cu dintele de metal

— Sau îmi acoperiţi faţa sau luaţi puştiul de aici

şi bărbatul la fel o nepersoană pentru că numai stăpânul şi familia lui, inclusiv fiul cu begoniile, erau persoane pe moşie, nu ţăranii nici slujnicele de la bucătărie, nu eu care nu muream ca oamenii, crăpam ca nişte câini într-o zi, o nepersoană şi cel pe care l-au închis într-o ladă lungă pe care alte nepersoane au dus-o, oblică pentru că una dintre nepersoane era mai scundă aşa că omul nu în centru, nu aranjat, sprijinit într-o parte pe una din laturile sicriului, ca nişte nefăpturi în nedoliu, mai multe cu nebastoane din cauza nereumatismului sau al altei neboli oarecare cântând un necânt şi conversând neconversaţii în legătură cu nedecedatul cu neamintiri şi neneplăceri în timp ce eu rămâneam în curte aşteptând ca bărbatul

(nebărbatul)

să revină ca să moară din nou

— Sau îmi acoperiţi faţa sau

şi nu i-au acoperit faţa sau au acoperit-o după ce m-au luat de acolo fiindcă avem dreptul la singurătate când murim, să rămânem cu noi înşine printre anxietăţi confuze şi temeri confuze până ce confuzia se va dilua într-un soi de voce care vorbeşte despre ceea ce credem că nu ne priveşte, de fapt ne priveşte şi

privindu-ne nu suntem, eu sprijinit de bazin nefiind, netăind un capăt de trestie, ţinând briceagul

(lacrimi nu ale mele, eu nu de porţelan, turturelele sunt cele care plâng)

la nivelul gâtului sprijinit de gâtlej, septembrie din nou sau martie sau octombrie, ce contează lunile, nu cred că există douăsprezece într-un an, sunt mult mai puţine, am un exces de hambar şi un exces de paie şi când totul se va sfârşi mă mănânc pe mine însumi, degetul ăsta, degetul ăla, cotul stâng, există cine se mănâncă pe sine însuşi, soţia fiului doi fii la rândul ei, unul incapabil să se exprime fără să fie atent la nimeni căruia stăpânul

— Idiotul

şi unul atent şi căruia stăpânul

— O să moştenească toate astea

şi a plecat fără să moştenească nimic luându-şi fratele căruia îi meşteream cu plăcere maşinuţe deoarece

căruia îi meşteream cu plăcere maşinuţele din sârme şi lemne, şlefuiam un volan, potriveam portiere care funcţionau, aşezam o mogâldeaţă pe locul şoferului care chipurile conducea şi lăsam toate astea

(soţia bărbierului la intrarea în frizerie aşteptând oare ce?)

acolo unde trecea fiul incapabil să se exprime şi el venind cu un ciocan, fărâmând maşinuţa care m-a costat o săptămână de muncă şi după ce a distrus-o încercând să unească piesele pentru a le distruge din nou

(bărbierul n-a apărut cu tucanii)

lăsând brusc totul jos şi rămânând încremenit murmurând nu ştiu ce, mi s-a părut că

— Jaime

dar sigur m-am înşelat pentru că nu există nici un Jaime pe moşie, am asistat la sosirea moaşei când s-a născut fiul ăsta, o femeie care locuia singură, cu vreo două, trei capre, după ultima uliţă înainte de drumul spre munte şi pe al cărei acoperiş strengarii aruncau şoareci morţi în timp ce caprele behăiau iar ea

— Împieliţaţilor

cu şoarecii morţi coborând de-a berbeleacul peste plăcile de zinc, am asistat la slujnicele de la bucătărie ducând apă fierbinte la mansardă şi săpun şi cârpe, fiul stăpânului legând şi dezlegând cu mâini împiedicate calul de belciug şi stăpânul

— Idiotul

în faţa registrului cu socoteli fără să se gândească la cifre nici să ia tocul în mână, cu bărbia în palmă până ce primul plânset la mansardă şi după primul plânset ridicându-se de la masa de scris sprijinindu-se de ea ca şi cum picioarele i-ar fi fost lipsite de putere, îndreptându-se spre bazinul unde eu ascuţeam un capăt de trestie, privindu-mă oare cât timp cu copacii în jur, salcâmi, frasini, un măslin pe care nu s-a decis niciodată să-l taie şi frasinii, salcâmii şi măslinul vorbind de noi afirmând una şi alta lucruri pe care am fi preferat să nu le auzim, a încetat să se mai uite la mine când nepotul a tăcut ameninţând

— Tu

şi a dispărut ca să se încuie în birou trăgând din sticla destinată clienţilor care veneau pentru grâu devenind deodată conştient că vremea lui s-a dus şi moşia şi casa odată cu el, fiul incapabil să mă deteste, incapabil să se răzbune şi atunci turturelele din porumbar nu plângând, mute şi nu de porţelan, de carne, le voi mânca într-o zi înainte de a-mi mânca ele degetele, fiul stăpânului fugind de plânset cu dorinţa să ia joarda şi fără curaj să mă bată sau să ceară vechilului să mă bată în locul lui, eu sprijinit de bazin în timp ce moaşa se întorcea în târg unde o aşteptau bebeluşii născuţi în mâinile ei şi pe care îi înfăşase după ce-i curăţase chiar cu fusta mamei într-o pătură sau un şal, bucătăria în fine liniştită, o vrabie

(sau bărbierul?)

pe marginea găleţii de la puţ cu o gânganie în cioc ale cărei aripi vibrau şi la etajul de sus nici un plânset la fel cum nimeni la fereastră, mi-am spus

— A murit

mi-am spus

— Au murit amândoi

conversaţia copacilor bârfindu-mă, apoi tăcând, atâtea frunze, atâtea crengi, atâtea trunchiuri insistând, mirosul pământului sânge şi apă călduţă şi grăsime şi sudoare, nu portocale, nu porumb, mi s-a părut că se întorcea calul şi m-am înşelat, era ceva care pulsa şi la care la început n-am fost atent pentru că în interiorul coastelor doar o ceaşcă pe o farfurioară în cadenţa sângelui şi stăpânul încăpăţânându-se cu sticla până ce doar două pleoape, roşii sau roz nu contează, nu din cauza neplăcerii sau furiei sau a certitudinii că viaţa lui se isprăvise odată cu sfârşitul moşiei ci din cauza vinului şi în pofida vinului mâzgălind cifre în registru, nişte linii, nişte cercuri, arabescuri fără legătură, adunând nimic cu nimic, făcând proba cu nouă la nimic şi adormind pe masă cu tocul scriind înainte de a-i cădea din palmă, vechilul şi catârul aşteptându-l şi automobilul unui negustor de fructe plin de praf pe cărări

— Stăpânul tău unde a înţepenit?

stăpânul care înţepenise cu-adevărat, a renunţat, s-a isprăvit, nu mai aştepta amice, n-avem nimic de vânzare, uite cicatricea asta pe faţadă şi planta agăţătoare uscându-se, după ce am ascuţit capătul de trestie am ascuţit alt capăt de trestie şi alt capăt de trestie şi alt capăt de trestie şi după trestii am ascuţit degetul mare dat fiind că degetul meu mare de lemn, nu de os şi aşchiile mele de os căzând pe pământ, fiul fiului stăpânului, al meu

nu al meu, fiul fiului stăpânului căruia stăpânul

— Idiotul

incapabil să se exprime şi să trăiască împreună cu noi, l-am vizitat la spital unde fratele lui l-a pus la păstrare cum se pune la păstrare în beci ceea ce nu mai foloseşte sau nu a folosit niciodată, fiul fiului stăpânului nu fiu al fiului stăpânului pe care l-am vizitat la spital după mulţi ani, o clădire înconjurată de zăbrele şi cu platani în curte în jurul unei fântâni de care nu se servea nimeni, eu cu o punguţă de prune pentru că poate nu-l hrăneau şi îl lăsau singur fără să aibă grijă de el aşa cum nici mama lui nici fiul stăpânului nu aveau grijă, mama lui închisă la mansardă împăturind cearşafuri în cufere şi fiul stăpânului chemând-o din josul scărilor

— Nu mă lași să urc?

eu auzindu-l acolo afară ascuțind capătul de trestie cu mai multă vigoare sau completând mașinuțe cărora nimeni nu le dădea atenție decât doar ca să le fărâme cu lovituri de ciocan, eu veghindu-l de departe îngrijorat de ghereta cu unelte unde se putea răni și de denivelările brazdelor unde putea să cadă, eu la poarta spitalului cu costumul meu nou cumpărat acum șase ani și punguța în mână, portarul spitalului

— Se mai fac asemenea haine?

când de fapt era un costum normal, puțin larg poate dar elegant, verde, cu revere aurii și o vipușcă la pantaloni și totuși nu lărgimea costumului îl mira pe portar ci ceva ce eu nu ghiceam ce putea să fie când el

— Dumneata lucrezi la un circ?

eu care lucram pământul sau mai curând care am lucrat pământul înainte ca pământul să se isprăvească și acum puneam capcane păsărilor murind încet, portarul către un coleg la fel de mirat ca și el și noi în curtea cu platanii al căror polen în loc să coboare plutea printre noi adăugând mai mult auriu reverelor, pantalonilor, bordurilor de la buzunare

— A venit un clovn să-l viziteze pe autist

și fiul fiului stăpânului

(nu fiu al fiului stăpânului, nu fiul lui, jur că nu fiul lui, se poate să fie fiul meu dar nu fiul lui, eu nu mint)

în curte cu mine fără să mă recunoască așa cum nu recunoștea pe nimeni, mergea când într-o direcție când într-alta, se oprea locului

— Jaime

și pornea din nou până se ghemuia lângă un trunchi încrucișându-și falangele fascinat de fluturarea unghiilor sau ca să scape de mine, nu știu, la fel cum nu știu ce gândește, ce-și închipuie, ce vrea, eu cu punguța pândindu-l

(dacă m-aș apropia ar pleca)

întinzându-i punguța, depunând-o pe o bancă și îndepărtându-mă în speranța că dacă eu nu-s prin preajmă va veni să o ia, eu către el

— Băieţaş
nu cu glas tare, blând
— Băieţaş
când alt cuvând spunea de fapt gura mea
— Băieţaş
cu un dinte de metal încăpăţânându-se în mine
— Sau îmi acoperiţi faţa sau mă luaţi de aici
portarul
— A trecut ora de vizită clovnule
şi eu în faţa zăbrelelor ascultând platanii care şopteau neîncetat.

3

Măcar dacă aş reuşi să plâng. Dacă aş fi în stare. Dacă aş putea. De atâtea ori aproape înlăcrimată pentru că nu e uşor când trebuie să aleg o persoană sau alta, eu adeseori cuprinsă de regrete dacă sunt întrebată când degetul meu se opreşte deodată asupra lor

— Chiar trebuie să mor verişoară Hortelinda?

ei sperând că am greşit şi nu e nici o greşeală, e chiar aşa, degetul se opreşte şi s-a isprăvit, ce n-aş da ca ei să continue să umble la nesfârşit

— Nu trebuie să mori m-am înşelat ţie nu ţi s-a întâmplat niciodată în viaţă să te înşeli?

şi pe urmă, sigur, întrebarea obişnuită

— De ce eu?

ca şi cum ar exista vreun motiv, nu există nici un motiv

— Resemnează-te

şi nu se resemnează, săracii, încearcă să argumenteze, să se roage, din când în când câte un mic zâmbet tremurător care caută să se agaţe de ceva, nu se agaţă

— A fost o glumă nu-i aşa?

cadouri prăpădite, un pui de găină, un purceluş, bani pe care o să-i ia cu împrumut

— Nu-ţi foloseşte prietenă?

ce n-aş da să-mi folosească dar am scris deja în registru şi dacă aş şterge s-ar observa, m-am săturat să tot explic

— Azi tu mâine altcineva nu rămâne nimeni aici pe cuvânt

fără să folosească la nimic puiul de găină, purcelul, colierul de turmaline

— Îţi stă mai bine decât mie mai fă-mi rost de câţiva anişori sunt pe aici atâţia bătrâni

şi degetul lor, la rândul lui, oprindu-se asupra vreunei rude încercând să mă convingă

— De ce nu ăla care nu dă nimic la casa de asigurări de exemplu?

posibil să nu dea nimic la casa de asigurări dar nu-i trecut în registru, le arăt lista cu numele

— Nu-i trecut în registru

şi nu le pasă, puiul de găină tremurând singur mai mult decât le tremură mâinile, purcelul legat cu un capăt de sfoară, banii într-un plic îndoit căutându-mi poşeta ca să-i pună înăuntru, slavă Domnului că de nervozitate nu reuşesc să-şi scoată lănţişorul de la gât, la ce-mi folosesc atâtea lănţişoare, când eram mică, de patru, cinci ani, taică-meu răposatul mă ducea la plimbare în pădurea de castani de pe drumul spre munte în căutarea pisicilor sălbatice şi mirosul trunchiurilor mi-a rămas până astăzi, credeam că cel al micsandrelor mă va ajuta să uit şi nu uit nici pe atât, iată-ne umblând prin noaptea copacilor incapabili să ne vedem unul pe altul chiar şi în mijlocul după-amiezii şi taică-meu răposatul

— Încă mai eşti aici fată?

cu ploaia încâlcită în ramuri în aşteptarea toamnei ca să înceapă să cadă, deodată o vietate cu ghearele scoase privindu-ne

(dacă aş fi acceptat toate lănţişoarele pe care au încercat să mi le dea aş fi fost bogată)

taică-meu răposatul căutându-şi pistolul în buzunar şi fără să-l găsească din cauza fricii, când l-a descoperit restul unei cozi fugind, întunericul castanilor în jurul nostru, în noi, întunericul a fost ceea ce m-a făcut să-l desemnez pe un vecin de-al nostru la întâmplare al cărui nume nici nu l-am notat în registru şi nu-l cunoşteam sigur

— Cum te numeşti dumneata?

pisica sălbatică s-a uitat înapoi până a dispărut, de ce oare trăim pe un pământ ca ăsta, atât de violent, atât de dur, mi-aduc aminte de nişte pachete pline de sânge de tucan şi cu o labă care

încă se mai mişca şi de vântul care venea de la frontieră lătrând pentru că totul latră aici până şi obiectele, în mijlocul somnului, în pat, se aud lătrăturile a ceea ce nu vrem să spunem şi toată lumea ascultă, bătrâne în grupuri de trei sau patru pe băncile din calcar lipite de pereţii caselor devenind şi ele calcar, dacă aş informa-o pe una din ele

— Resemnează-te doamnă

o tăcere de calcar fără să argumenteze nici să se roage, nimeni nu ştie ce gândesc sub şalurile de doliu rozând aceiaşi ciulini ca şi oile, mi-amintesc de mama mea săraca plângându-se de spate şi infirmierul

— E rinichiul care pluteşte

eu imaginându-mi un răţoi jucărie, cu sprâncenele desenate pe plastic şi ciocul portocaliu, unduindu-se în cadă mâncându-i ficatul, măruntaiele, mama către taică-meu răposatul prin mecanismul din gât căruia i se apasă pe o tastă pentru fiecare cuvânt

— Să nu îndrăzneşti să mă atingi

el care-şi sufleca mâneca spre a o salva de răţoi şi rinichiul plutitor mâncând şi el tastele, taică-meu răposatul

— Ce spune ea?

mereu decent săracul, cu crăvăţica dreaptă şi pantalonii cu dungă, unele taste care erau în plus

— Să nu îndrăzneşti să

şi eu întrebând

— Ţi-ar folosi acum castanii ca să te ascunzi domnule?

mirosul trunchiurilor care a devenit o parte din mine de câţi arici poartă, câte oase de turmă curăţate de carne, goale, mi-e greu să mă orientez în noapte

— Unde o fi casa mea?

şi ezit, mă împiedic, ghivecele mele cu micsandre, fotografii cu mine ruşinată şi ce-oi fi ţinând în braţe că nu disting bine, nu o păpuşă, un căţel micuţ, un miel, îmi plăcea să simt fiinţe vii în mâini ca să le strangulez, mama mea

— Să nu îndrăzneşti să

fără să reuşească acel să mă atingi, reuşeam eu în locul ei să-l informez pe taică-meu răposatul

— Mama a spus să nu îndrăznești să mă atingi
și să-i dăruiesc fraza
(oare ce mă sperie la bătrâne?)
pe care el o primea fără să audă, mama atât de slabă, ce mă sperie la bătrâne e că nu-mi dau seama de fața în care se află guru, ca o cută prin care se exprimă sunetele, uneori o pălărie bărbătească sub șal și verigheta soțului pe degetul mijlociu, infirmierul siropuri
— O linguriță dragă prietenă
și o tastă vibrând, nu știu care
(ochii lor înecați într-o apșoară de ceară, când urmăresc ceea ce a fost oare ce văd acum, explicați-mi)
fața mamei mele s-a întors de la noi fără să se întoarcă de la noi, mama mea și totodată altă persoană, mai importantă, mai gravă
(poate că văd niște episoade vechi, marchizul cu mustață albă, stăpân al întregului târg, chemându-le
— Fetițelor
pe pernele din spatele automobilului cu șofer la volan și bătrânele unele către altele
— Să n-ai încredere în el
prin gura în locul gurii pe care o aveau atunci și limbile nu de calcar, vii, ți-amintești de părul meu pe vremea aceea, de bluza pe care mi-am făcut-o?)
taică-meu răposatul fără să o atingă, ascultător, infirmierul a pus siropurile în geantă, cu focul de acum douăzeci de ani pădurea de castani a încetat să mai existe, mult timp cenușă și acum desiș, casa marchizului un perete cu coarne de cerb atârnate de un cui, de îndată ce pașii infirmierului afară l-am întrebat pe taică-meu răposatul
— De ce nu te lăsa ea s-o atingi?
și un balaur în piersicul din grădină în așteptare, nu ceea ce plantam îl interesa, ci mama mea în pat, eu către taică-meu răposatul
— Să nu permiți să o devoreze

şi taică-meu răposatul surd, un unchi de-al lui a lucrat pentru marchiz, i se punea o ţigară stinsă în maxilar şi sătea ore în şir cu ţigara tremurând, fiica îi curăţa mustaţa

— Nici scuipatul nu şi-l mai ţine

pleca de-acolo cu batista şi unchiul răposatului meu tată mulţumit, niciodată nu s-a plictisit

— Chiar trebuie să mor?

ocupat să jubileze printr-o geană de creier, dacă îl arătam cu degetul râdea de mine mutând ţigara dintr-un colţ într-altul al gurii

— Şi ce este moartea micuţo?

nici în timpul despărţirilor la cimitir taică-meu răposatul nu a îndrăznit să o atingă, a stat departe de noi numărându-şi degetele proprii greşind şi repetând numărătoarea, mi s-a părut că se minuna

— Treisprezece?

se agăţa de mine întrebându-mă

— Asta cine e?

şi renunţând copleşit de degetele în plus

— Nu-i nimeni m-am înşelat

nu a pus mâna pe lopată şi nu a salutat persoanele temător să nu-i ia falangele, după ce marchizul a murit şoferul a continuat să plimbe automobilul ca şi cum pe perne ar fi stat un domn în etate

— Fetiţelor

acum nu către fete, către bătrânele de calcar în interiorul doliului lor fără măcar să-l observe, la plecare părintele ne-a întins mâinile să i le sărutăm şi taică-meu răposatul

— Cinci?

când el nouăsprezece acum, le-am numărat pe ale mele ca să am conştiinţa împăcată şi paisprezece, le-am numărat iar şi unsprezece, ce li se întâmplă de se înmulţesc şi scad de când a murit mama, ce ciudate hainele ei pe umeraş rugându-se

— Nu ne aruncaţi îmbrăcaţi-ne

şi taică-meu răposatul în bucătărie cu multitudinea lui de degete în aşteptarea cinei care nu venea, noi doi la masă şi nici

o cratiță pe plită, nici o farfurie, el cu noaptea castanilor în gând unde mama o pisică sălbatică scoțându-și ghearele

— Să nu îndrăznești să mă atingi

nu-mi amintesc să se fi ocupat de mine, dacă ar mai fi existat mama marchizul pariez că nu

— Fetițelor

cu bucuria aceea a lui plină de speranță, doar automobilul legănându-se în direcția coarnelor de cerb lângă care șoferul în uniformă și cu șapcă scutura praful, aproape în fiecare dimineață auzeam motorul înconjurându-mă, dacă dădea rateuri șoferul se înarma cu o manivelă și înfiora lumea cu scheunături până ce totul se punea din nou în mișcare, într-o bună zi ochii mei o apșoară de ceară și ce voi vedea atunci, un copil în șpilhozen, ieduțul de gătit la Paște prins cu o sfoară de un cârlig și pe urmă cuțitul la gât și el îngenuncheat de spaimă, eu către mama unde ai fost doamnă de nu ne dai de mâncare, pentru că mă trezesc de-a valma cu pisicile sălbatice în jurul casei, a doua zi urme de labe printre dovleci

— Nu ți-e milă de noi?

taică-meu răposatul întinzând palmele spre mine

— Zece ca ele uite

și pentru ce oare să nu îndrăznești să mă atingi, ce i-ai făcut, de ce ești disprețuit în târg, au înfipt o sperietoare gătită ca o femeie printre dovleci cu pălăriuță cu voaletă la fel ca a mea dar turtită, murdară, lămurește-mă de ce nu cu vestă și cămașă de bărbat dar taică-meu răposatul tăcut, dornic să dispară printre castani cu degetele adunându-se din nou unde automobilul marchizului nu-l putea ajunge nici pernele

— Fetițo

vin cu matale spre castani, așteaptă, chiar dacă numai cenușă, cărbune, să nu crezi

că am o viață ușoară, nu am, să țin registrul în ordine, să aleg persoanele, mi-a fost greu să o aleg pe mama mea știai, s-o văd cu un rinichi plutitor cu ciocul portocaliu și sprâncenele pictate, ce chef am mai avut să-l găuresc cu un cui și burta în sus, albă

(restul corpului galben sau mai curând galben altădată, cenuşiu pentru că până şi răţoii se strică)

în derivă în cadă fără să deranjeze pe nimeni şi tacâmurile aşezate pe masă, mâncarea pe plită, mama fixând sperietoarea şi fixându-te pe mata, din cauza matale i-am spus

— Am să încerc să nu suferi doamnă

i-am închis mecanismul de vorbit, am slăbit-o rapid pentru că lucrurile astea dor şi certitudinea că mata înţelegeai că eu o omoram şi între timp fără să-i spun infirmierului sau musafirilor, l-a privit pe taică-meu răposatul, m-a privit

— De ce-l protejezi pe taică-tău şi mă omori pe mine?

şi asta a fost tot. Dacă cel puţin aş reuşi să plâng. Dacă aş fi în stare. Dacă aş putea. De câte ori eu aproape înlăcrimată măicuţo, dacă te-ai fi plimbat cu noi în pădurea de castani şi ai fi văzut ploaia cum se îngroşa pe crengi aşteptând toamna ca să poată cădea, dacă l-ai fi văzut cum nu găsea pistolul nu din cauza pisicilor sălbatice, din cauza lui însuşi şi a sperietorii gătite femeieşte cu pălărie la fel cu a mea căzând jos şi mata

— Să nu îndrăzneşti să mă atingi

detestându-l, când mă îmbolnăveam el era cel care gătea mieluţi ca să-mi dea putere şi înconjura odaia înmulţind degete, dacă mata ai fi fost marchizul chemându-mă

— Fetiţo

dar m-am născut din el şi prin urmare mă detestai de asemenea, dacă ne găseai unul cu celălalt dispreţul matale

— Sigur voi doi

pentru că sângele tatei în sângele meu şi deci eu nu

— Am să încerc să nu suferi doamnă

eu

— Nu-mi pasă dacă suferi

şi răţoiul de jucărie pe care mi l-aţi cumpărat de Sfântul Ianuarie măcinându-te, am încercat să prind răţoiul şi a scăpat, să te împiedic să încetezi să respiri şi n-am reuşit, te-am rugat la ureche

— Nu muri

gata să gătesc un mieluţ, mi-ar fi plăcut să devii o bătrână pe o bancă de calcar amintindu-ţi de părul alb, nu muri, rămâi aici cu celelalte mestecând mirări

— Uite ce s-a întâmplat cu corpul meu

bunicul meu ridicându-te în aer

— Eşti mai înaltă decât mine

ascunzând pachetele cu dulciuri prin casă

— Caută

şi mata deschizând sertare şi uitându-te sub comodă, bunicul meu arătându-ţi fructiera de porţelan care imita un coşuleţ cu o toartă lipsă

— Încă

dulciurile sub mere şi pere, el mândru de isteţimea matale

— Ai găsit

şi azi nici un bunic, nici un fruct, dacă mecanismul de la gât ar funcţiona mama mea

— Mi-e frig

sigur că ţi-e frig cu toate cuverturile pe care ţi le-am adus, corpul matale îngheţat, infirmierul

— Încălzeşte-i picioarele

cu o stofă de lână şi mai frig, nu pleca, rămâi, acum nu mai vreau asta, taică-meu acum nu răposat şi eu furioasă pe el

— Poponarule poponarule

un poponar doar degete nu bărbat ce oroare, să nu îndrăzneşti s-o atingi, las-o în pace, eu cu mama în pădurea de castani, nu cu mata, să nu ne atingi, bine ar fi ca o pisică sălbatică să te descopere şi găile să te sfâşie, eu o doamnă grasă ajungând în târg cu autobuzul de cursă, conducătorul ajutându-mă

— Atenţie dona Hortelinda

coborând treptele şi eu cu frică să nu cad pentru că picioarele mă trădează, merg foarte bine şi brusc dispare unul din ele, rămân sprijinită de un burlan aşteptând ca piciorul să se reconstruiască singur şi uite-l că se reconstruieşte, sărmanul, cu pantoful atârnându-i greu în vârf, nu simt pantoful la celălalt picior, îl simt la ăsta aşa cum simt denivelările solului, cel puţin te-am cruţat de asta doamnă, te-am ajutat, n-o să fii nevoită să asişti la ce

trebuie să renunţi sau îţi lipseşte, peste un an sau doi am să-l indic fără chef pe şoferul autobuzului care mă întreba întotdeauna

— Vă simţiţi bine dona Hortelinda?

ajutându-mă să cobor

— Chiar vă simţiţi bine?

preocupat de greutatea genţii

— Atenţie

şi am să-l anunţ cu durere

— E rândul dumitale prietene

el privindu-mă ca şi cum eu aş fi nerecunoscătoare şi nu era asta, dacă ar depinde de mine i-aş cruţa pe toţi, să devină veşnici, din calcar, aşezaţi frumuşel pe bănci amintindu-şi de un trecut care nu mai înseamnă nimic, ce au trăit, ce au fost, ce trebuia să se întâmple şi nu s-a întâmplat niciodată, chiar dacă-s tare de urechi tot mai aud tucanii rărindu-se toamna aşa cum totul se răreşte pe-aici, într-o zi nici un nume pe care să-l pot bifa cu excepţia caprelor care nu-s bune, automobilul marchizului descompunându-se la o intersecţie şi unul din faruri urmărindu-mă stins, să-i poruncesc

— Nu mă mai plictisi şi tu

să-l sparg cu o piatră, să-l împiedic să mă vadă, nu locuieşte nimeni pe moşie cu excepţia ajutorului vechilului ascuţind un capăt de trestie, dacă mă apropii îşi striveşte pălăria de piept

— Doamnă

dornic să-l indic pe el şi nu-l indic, pentru ce, rămâi în continuare să aştepţi convins că ţi se va face semn de la mansardă, se prea poate ca mama mea să nu fi fost aşa înainte şi să se fi interesat de noi, ea în fotografii lângă taică-meu răposatul cu un coc pe care nu i l-am văzut niciodată şi mâna pe umărul lui şi pe urmă îndepărtându-se cu trecerea anilor, o persoană între ei doi, două persoane între ei doi, lumea întreagă între ei doi, nu doar mai departe unul de celălalt, taică-meu

(era să spun răposatul dar m-am abţinut)

numai jumătate de faţă, numai o treime de faţă, numai o pulpană de haină şi s-a evaporat până la urmă, în unele din

ele eu dar fără să zâmbesc, atât de serioasă, asta pe când mai erau oameni în târg, vărul meu descălecând de pe catâr

— Nu mă indica pentru că nu mor

şi eu uitând de numele lui în registru, unul din braţe i se mişca încet şi-l obliga să se aplece aşa cum de la început obliga pe toată lumea să-i asculte capriciile, până şi pe mine odată m-a strâns de încheietura mâinii la bucătărie

— Vino-ncoa'

m-a împins lângă hambar şi brusc, umblându-mi prin fustă, ochii lui orfani şi nu l-am văzut ca bărbat, am văzut un copil ghemuit lângă pătlăgelele roşii brăzdând pământul cu o lingură, asemănător cu mama mea când rinichiul plutitor o necăjea şi faţa i se chircea de durere, băgând de seamă că îl văd

— Eu nu mor

ca un puşti făcându-şi curaj când umblă prin întuneric

dacă am să reuşesc să vorbesc rezist, dacă am să reuşesc să vorbesc mă salvez şi înţelegând că nu se salvează

— Nu mor nu-i aşa?

mai mult rugăminte decât certitudine

— Să nu consimţi să mor

vărul meu traversând bucătăria vârându-şi braţul încet în buzunar

— Nu mor înţelegi?

îngropat de ajutorul vechilului acolo unde pe timpuri livada, probabil continuă să afirme

— Sunt viu

şi cine ştie poate într-o zi revine la suprafaţă şi îşi reîncepe moşia cu un săculeţ de grâu şi un săculeţ de porumb, nu era el bărbat să rămână mort din prima în ciuda ochilor orfani şi a lingurii

(dacă m-aş fi căsătorit, dacă aş fi avut un copil)

încăpăţânându-se, încă de pe atunci vechilul, de treisprezece sau paisprezece ani şi el deşi mai mic, mai slab

— Nu-ţi fie teamă stăpâne

fiul vitreg al infirmierului mi-a întins două scrisori la ieşirea din biserică

— Ascunde astea

şi panseluţe presate înăuntru ştergând literele cu mine fascinată de umărul care se contracta contribuind la acel ascunde astea

— Să-i dai ceva

şi în ciuda umărului l-aş fi acceptat dacă degetul, neascultând de mine, nu s-ar fi oprit asupra lui, am încercat să-l previn

— Fugi de-aici

şi el apropiindu-se mai mult

— Pardon?

dilatat de speranţă şi chiar febră iar lumânările pe stradă cu tobele tălpilor pe caldarâm, să-mi acopăr urechile cu palmele, să mă acopăr toată, să alerg până unde pantofii încetează şi vorbele fiului vitreg al infirmierului să nu fie în stare să mă atingă astfel încât corpul meu

(i-am lăsat într-un văsuc de pe lespede nişte panseluţele presate)

n-a ajuns niciodată să se deschidă, apele au încetat şi eu zăvorâtă de propria mea carne coborând din autobuzul cu pălăriuţa cu voaletă, luptând cu ameţelile care uneori

— Atenţie dona Hortelinda

mă obligă să cobor jaluzelele şi să stau pe întuneric ca în pădurea de castani cu taică-meu răposatul

(ce pisică sălbatică îşi întinde ghearele spre mine?)

dacă cel puţin aş reuşi să plâng, dacă aş fi în stare, dacă aş putea, sunt momente când aproape că am lacrimi, încerc cu batista şi nici o lacrimă, nu mă umili, nu mă jigni domnule marchiz şoptind

— Fetiţo

din automobil la intersecţie, rămâne farul să mă caute pe jos şi când mă găseşte umbra, aceeaşi pe care taică-meu răposatul a descoperit-o, la mai multe luni după ce mama a murit, întorcându-şi capul spre mandarinul de care mă sprijineam gândind

— Aveai dreptate măicuţă

gândind

— Dar-ar Domnul să nu îndrăznească să mă atingă

şi de astă dată răţoiul de jucărie pe mine mă rănea mâncându-mi plămânii

(sunt momente când aproape că am lacrimi)
şi stomacul
(sunt momente când sunt lacrimi pentru cine e în stare, cine poate)
mandarinul care s-a sădit singur, văzând primele frunze mama
— Ce-i asta?
şi imediat după aceea pentru că totul se petrece imediat după aceea mici fructe, taică-meu răposatul descoperind umbra mea când a întors capul
(mă întreb dacă şi copilul meu un umăr contractat)
în timp ce celălalt bărbat dispărea de la grilaj şi balamaua care mai rămăsese
(cea de sus s-a stricat)
pocnind, celălalt bărbat îndreptându-se spre câmp şi am rămas lângă portocal luptând cu răţoiul care-mi aluneca din mâini rănindu-mă şi mai mult, nu bănuiam că un cioc de plastic putea să rănească atâta şi sunt sigură că taică-meu răposatul avea şi el un răţoi în el, nu-ţi număra degetele, nu te apropia de mine, nu intru în casă cu mata pentru că nu mai am casă, piei din faţa mea domnule, lasă-mă în pace cu hainele mamei atârnate în dulapul care începe să miroasă astfel că nu te-am observat când am tras frânghia de rufe, o tastă în gât
— Fată
fără ca acel
— Fată
să-ţi mai fie de folos, nu te-am zărit în spatele casei, am zărit fluturii printre ramuri şi în clopotniţă dangătul de la ora cinci
(dacă fiul vitreg al infirmierului nu ar fi murit eu măritată, o bucătărie şi o cameră ca să mă odihnesc duminicile lângă aparatul de radio, să mă îngraş însoţită, nu cum m-am îngrăşat singură, fără nimeni, până ce am devenit calcar)
nu l-am zărit pe taică-meu răposatul în spatele casei, am zărit scara oblică pe perete
(îi lipsea o treaptă)
frânghia pe coama casei, cămaşa scoasă de sub cureaua cu mai multe urme de cataramă

(două urme de cataramă)

— Ai slăbit domnule?

pe care nu a ajuns s-o strângă, o mustață care mi-a părut falsă pe o față falsă așa cum se întâmplă în fotografiile în care suntem noi și nu suntem noi, arată cineva cu degetul mic

— Ăsta ești tu

și minciună, aceleași trăsături dar diferite și cum să spui asta unor persoane, răposatul taică-meu pe care nu am avut timp să-l arăt cu degetul, uite-o pe Hortelinda fără familie în casă ezitând

— Câte furculițe?

și doar una că nu are nevoie de voi, are nevoie să fie ajutată să coboare din autobuz, să i se dea geanta și nu

— Vreți să vă duc geanta dona Hortelinda?

să i se dea geanta și asta-i tot, încă mai udă micsandrele, mătură podeaua, toarnă apa în lighean și se spală dar foarte curând

(doi ani, trei?)

încep să le însoțesc și eu pe celelalte bătrâne și nu o basma pe cap, pălăriuța cu voaletă pe care am descoperit-o în cutia cu resturi lângă un fragment de rozariu și un prespapier cu paiete aurii, în cazul meu sunt scrisori de la fiul vitreg al infirmierului pe care le vor găsi într-o zi, vor descifra salutări respectuoase, numele la sfârșit și eu fată bătrână, am dat foc pădurii de castani tată ca să uit de mata și totuși mirosul dăinuie, dacă n-ar fi frânghia de rufe m-aș duce să caut pistolul sau poate chiar cu frânghia m-am dus după pistol

— Nu aveai dreptul

și cumnatul tatei spânzurându-se în fundătură, tăcut pentru că nu vorbim aici cu muntele în stânga și lacul în dreapta și pisicile sălbatice și ciocanele spărgătorilor de piatră înăbușindu-ne vocile, se arată cu degetul

— Ai să mori

și atât, am fărâmat grilajul cu toporul ca să împiedic să se rotească și încercam să-mi fărâm umbra când cumnatul tatei

— Voiai să-l mai omori o dată?

şi aproape nimeni lângă mine cu excepţia defuncţilor
— Întindeţi-ne o mână că avem treabă acolo sus
răvăşind nişte catrafuse şi răsturnând cutii pe jos, unde mi-s acele, lipsesc nişte tăvi pe blidar, cine mi-a luat inelul în timp ce soldaţii din Franţa în poziţie de drepţi aşteptând Imnul, l-am aşteptat mai multe săptămâni pe celălalt bărbat în mocirlă printre insectele care ieşeau din iarbă, se auzea clopoţelul de la şcoală, haite de câini vagabonzi adulmecând bursuci şi aceştia da, plângând, nu eu care mă aplec pe fereastră ca să asist la asfinţituri, celălalt bărbat la zece paşi cu un sac
(mi s-a părut că un sac)
într-un capăt al sapei şi o seceră la brâu, de ce nu te-ai spânzurat la fel cu frânghia de rufe şi mă obligi la asta, de ce mi-ai luat mirosul castanilor şi mi-ai omorât părinţii, nouă paşi, cinci paşi şi eu sprijinind revolverul pe o stâncă, aleg două dintre cele opt arătătoare ale mele, cele mai mari, ca să apăs pe trăgaci, celălalt bărbat cu lanţul de la ceas pe care taică-meu răposatul jura că l-ar fi pierdut traversându-i ombilicul astfel că am tras mai întâi în ceas, nu în el, a doua împuşcătură a zăpăcit ciorile care lătrau în jurul nostru şi celălalt bărbat îngenunchind încetişor a dat drumul sapei, a cercetat ceasul, a spus
— Şase fără cinci
răspunzând unei întrebări pe care nu i-o adresasem, s-a corectat făcând nişte socoteli în cap
— Poate şase fără douăsprezece fiindcă sărăcia asta avansează cu şapte minute pe zi
(eu asistând la asfinţituri aproape bucuroasă de viaţă socotindu-mă nu numai eternă ci şi binecuvântată de Dumnezeu care s-a îngrijit de mine şi a revărsat peste mine puţin din nesfârşita Sa Dragoste şi din)
sapa a căzut întâi în timp ce el tipicar cu minutele
— Douăsprezece sau unsprezece nu ştiu
ducându-l la ureche să verifice dacă funcţiona şi radios pentru că funcţiona, ridicând capacul verificând rotiţele, mecanismele, arcurile, o piesă într-o cadenţă obeză
— Când ajung acasă îl potrivesc după cel mare din salon

şi abia atunci a înţeles că el, nu ceasul se înşela asupra timpului, m-a întrebat

— Eşti fiica?

(şi din nesfârşita Sa Bunătate astfel că nu pot decât să mulţumesc Milosteniei ocrotirii Sale pentru că Tu eşti Împărăţia, Puterea şi Slava în vecii vecilor Amin)

în timp ce sacul prins de sapă îşi desfăcea nodul dezvăluind o jumătate de duzină de sturzi în capcana pe care a lăsat-o în desiş, sturzii morţi aşa precum noi toţi morţi într-o zi deoarece o generaţie pleacă şi o generaţie vine şi totuşi Pământul dăinuie pe vecie până la sfârşitul Timpurilor cu excepţia pădurii de castani pe care Ţi-a plăcut să o distrugi şi pentru care am avut onoarea să Te ajut dându-i foc astfel ca mirosul copilăriei să nu mă mai chinuie, celălalt bărbat în genunchi şi nu în genunchi, pe burtă, amabil cu mine, fără resentimente fiindcă Domnul mă ocrotea

— Mi-a arătat fotografia ta acum câteva săptămâni

adică taică-meu răposatul căutând prin ceea ce avea în buzunare, hârtii, sfori, o carte poştală pe care mama i-a trimis-o din Franţa în copilărie

— Fiica mea

şi celălalt bărbat căutând minuţios asemănări, capetele lor alăturate, umeri care se contopeau, duzini de degete amestecate ce oroare, arătătoarele pe pistol şi de astă dată glonţul nu în ceas, în gât adormindu-l încă mai mult în timp ce eu

— Taci din gură

celălalt bărbat nepăsător faţă de pistol pe măsură ce ciorile tot lătrau şi lătrau, în sac nu doar sturzi, o pupăză, un graur

— Şase fără două în acest moment

corectându-se

— Şase fără nouă socotesc

întinzându-şi faţa pe jos

— Ai nasul tatălui tău

şi oricât de ciudat ar părea eu mândră că am nasul lui taică-meu răposatul, recunoscătoare pentru această nouă dovadă a Dragostei pe care nesfârşita Ta Delicateţe a binevoit să mi-o

ofere, mi-ai dat nasul pentru ca eu, păcătoasă nedemnă care nu merit atenție nici grijă să-i prelungesc existența, nasul lui taică-meu răposatul perpetuându-se în mine, credeam că nu voi reuși să plâng, nu voi fi în stare, nu voi putea și-Ți dăruiesc lacrimile mele drept prinos de recunoștință și gratitudine și semn al celei mai umile afecțiuni pentru Tine, eu la fereastra mea în asfințit

(nori de culoare roz și violet)

aproape binedispusă

ce aproape binedispusă, chiar binedispusă față de viață, nasul lui taică-meu răposatul pe care l-am șters cu mâneca înainte de a mă indica pe mine însămi și anunțând-o pe verișoara Hortelinda aproape cu părere de rău pentru ea

(cu părere de rău pentru ea)

— Ai răbdare s-a isprăvit ai să mori acum.

4

De ce am ajuns aici, cum de a fost posibil să ajungem aici? Dacă aş urca scările, aş rosti numele tău, m-aş ruga

— Vreau să vorbesc cu tine

ai înceta să mai împăturești rufe în cufere, mi-ai da atenție, m-ai asculta? Te-aş întreba

— Ce s-a întâmplat cu noi explică-mi

în timp ce la fereastră hambarul iar ajutorul vechilului acolo jos prefăcându-se că e ocupat

(mă doare inima că ajutorul vechilului acolo jos)

tăcut ca toți acești țărani tăcuți, fără să gândească sau ascunzând de ei înșiși ce gândesc siguri că nu le folosește la nimic să gândească, încăpățânați, depărtați, lenți, ascultând de tatăl meu nu aşa cum ascultă oamenii, ci aşa cum se supun animalele din obișnuință sau de frică, le poruncim să se apropie și se apropie târându-și corpul la fel cum își târăsc picioarele

— Stăpâne

greoi, opaci, fără voință dar cu cuțitul în buzunar gata să ni-l înfigă între coaste în vreun ungher al casei sau să ne aştepte cu puşca în spatele unui frasin, eu sunt cel care mă ocup de cal ca să nu-l otrăvească, îi aleg boabele și ovăzul, îl păzesc dacă e prins în belciug, atunci când vechilul l-a dat afară pe tâmplar piciorul catârului tatei, care a rămas șchiop pe viață, a fost lovit cu un mai, tata și vechilul l-au prins înainte să ajungă la stația autobuzului de cursă, tocmai la capătul moșiei unde porumbul este mai slab din cauza bârloagelor de vulpi și hățișului de rugi, tâmplarul cu nevastă-sa după el, cărând un balot cu oale și pături, tăcut în fața tatei pentru că ăştia tac, nu contrazic, nu discută,

amuțesc și două baloturi pe jos, în plus față de tâmplar și femeie un copil cu o șapcă cu cozoroc pe care a furat-o de la o sperietoare și dacă nu-i ascundea fața era doar pentru că se împiedica de urechi, și el cu un balot în spinare din care ieșea un mâner de tigaie rupt, cerul atât de jos încât dezorienta turturelele, tata către vechil

— Ai la tine maiul cu care au rupt piciorul animalului?

cu vocea acoperită de aluminiul frunzelor, femeia s-a oprit și oprindu-se un zăngănit de sticlă și balotul deodată plin de lucruri vii care au întrerupt o secundă insectele

(uneori le aud mergând pe cearșaf hotărâte, oarbe, le abat din drum cu un bobârnac și ele pornesc la fel de hotărâte și la fel de oarbe în direcția opusă)

maiul de bătut doagele a apărut în mâinile vechilului în timp ce tata scotea un capățel de trabuc din jiletcă, vechilul a ridicat maiul

(ar scrie cineva asta în locul meu?)

glezna tâmplarului a trosnit și omul pe brânci în timp ce un briceag cu mâner din lemn de cireș sărea din haină dispărând printre tulpini, șapca copilului a început să șuiere cu mânerul tigăii dansându-i pe oase, mi-am spus profită ca să plângi acum ce n-ai să plângi ca adult pentru că nu numai corpul se ofilește pe moșia asta, supărările de asemenea, tata către vechil, tot mai interesat de trabucul pe care îl lingea înainte să și-l înfigă în mustață

— Spune-i să se scoale și să șchiopăteze precum catârul

vântul îngoșa vârtejurile de praf și apoi le uita, un câine a lătrat departe sau aproape fiindcă nu existau distanțe, puțul și bazinul de apă, de exemplu, îndepărtate de tata și totuși acolo, mai-mai că se puteau zări slujnicele la bucătărie și ceașca mamei mele pe farfurioara ei, vechilul l-a înghiontit pe om cu cizma

— Stăpânul vrea să șchiopătezi

și tâmplarul a zvâcnit după care a căzut iar jos

(dacă aș urca scara și ți-aș rosti numele ai înceta să așezi rufele în cufere?)

gura femeii enormă cu copilul agăţându-i-se de bluză, oare pe care din găini, cea pestriţă, cea mai neagră, cea cu gâtul golaş o să o servească slujnicele la prânz, tata amintindu-şi nu ştiu ce care îl emoţiona, căutând chibriturile şi renunţând la chibrituri

— Chiar şi cu capul tăiat ele tot continuă să meargă

posibil ca la vârsta copilului, când se jupuiau animalele, el să fi fost cuprins de milă

(te-aş întreba

— Ce s-a întâmplat cu noi explică

şi poate că ai răspunde)

iepurii pe care mama mea îi omora cu o lovitură la ceafă şi după ce îi omora îi mângâia ţinându-i în poală, asta îl făcea să nu se culce cu ea, ci cu puşca alături, şi îl enerva domnule, eu cu atâtea îndoieli, atâtea nehotărâri, obligând calul să alerge mai iute

(sudoarea animalului sudoarea mea, care din noi doi cu flancurile umede, a cui e urina asta care îl udă şi mă udă, panica asta?)

în cercuri după cercuri răsucindu-i hăţurile în piaţă, dacă perdelele ferestruicilor încetează să se mai umfle, şi vă rog să nu încetaţi, plămânii se opresc, tata către vechil, cu trabucul împărţindu-i mustaţa în două

— Să vină el lângă mine şi să-mi aprindă chestia asta

ghivece numai pe pământul fără suflet, un băieţel se ascunde de mine, îl caut mai bine şi nici un băieţel, ţigle, eu care o clipă credeam că m-am găsit urmărind zgomotele, nu obiectele, în întrebarea de totdeauna şi disprețul tatei

— Idiotul

de ce tot ce a ieşit din el nu era de folos, cine ţi-a plăcut de fapt mărturiseşte, prepeliţe şi iepuri omorâţi cu furie şi sub furie o dorinţă de companie pe care o refuzai, rugându-te în timp ce refuzai

— Nu plecaţi mai rămâneţi

şi detestându-te singur pentru că te rugai, o voinţă să fiţi doi care să vă înţelegeţi, să vorbiţi, tâmplarul i-a atins cizmele iar tatăl meu către vechil

— Nu-i da voie să mă atingă
omul care nu-şi găsea în pantaloni bricheta cu un fitil asemănător celor din candelele de la biserică rezistente la vânt şi tatăl meu în aşteptare fără să se aplece, drept, când eram mic îl credeam enorm, în stare să prindă lumea întreagă în braţe şi până la urmă neînsemnat, slab, poate că el e cel care se ascunde de mine şi căutând mai bine ţiglele, un stâlp, tâmplarul echilibrându-se pe piciorul intact legănându-se odată cu porumbul
— Stăpâne
şi un animal buimăcit
(un arici?)
mirosindu-i pe amândoi, degetul mare al omului nu reuşea să aprindă fitilul, îşi pierdea puterile, renunţa, pe tot restul vieţii şchiopătând ca şi catârul cu o gleznă ţeapănă, motorul autobuzului de cursă zumzăia pe şosea, ce mi-a rămas din moşie nu este casa, este puţul, ape cărora nimeni nu le dă atenţie aveau să urce, să urce, vreau să plec de aici, nu vreau să plec de aici, am un fiu bolnav care nici numele nu mi-l ştie, când nevasta mea e acolo jos uşa hambarului este închisă şi de ce am ajuns aici, cum a fost posibil să ajungem aici, copilul tâmplarului lângă fusta maică-sii, măslini, nuci
(măslini şi un nuc ostoindu-se, ăsta nu-i pământ pentru nuci, pleacă de aici)
tâmplarul aprinzând trabucul tatălui meu sprijinindu-se de el şi tatăl meu către vechil, dându-se înapoi cu o palmă
— Nu ţi-am poruncit să nu-i dai voie să mă atingă?
astfel că omul pe brânci cu flăcăruia brichetei oscilând, ce greu, pe cuvânt, să vă povestesc toate astea vouă
(— Vreau să vorbesc cu tine ascultă-mă)
femeia a luat calabalâcul şi şapca fiului care, acum da, îi cobora pe urechi, dacă l-ar înfige în grădina de zarzavat poate că ar speria vrăbiile cu capul alcătuit dintr-un ştiulete de porumb şi membrele din trestii, o ţoală acoperind paiele corpului, aceleaşi paie de care soţia mea se scutura când revenea din hambar smulgând unghiile spicelor care se lipeau de stofă refuzând să se desprindă în timp ce veterinarul dregea piciorul catârului

— Care dintre cei doi o să şchioapete mai mult tâmplarul sau animalul?

iar eu vomitam pe spalier nu ce mâncasem, ce sunt, eu în braţele mamei mele şi degetele ei parcurgându-mi corpul după ce m-au omorât, fiul meu bolnav, pe care nu m-au lăsat să-l văd când s-a născut, fărâmând maşinuţa de lemn cu un ciocan şi mergând spre arie întinzându-şi mâinile către porumbei, nu mânca împreună cu noi, îşi lua farfuria pe coridor fără să aprindă lumina şi când ne duceam după el observam că nu folosea tacâmurile, tatăl meu

— La ce fel de fii ne puteam aştepta de la un idiot?

uşa hambarului deschisă şi ajutorul vechilului ascuţind un capăt de trestie sau vârful unui lemn, curcanii umflându-şi penele de carton nedându-mi atenţie aşa cum nici slujnicele de la bucătărie nu-mi dădeau atenţie, niciodată n-am muncit pe moşie, niciodată nu l-am ajutat pe tata, mă aşezam în cerdac spunându-mi

— Plec de-aici

fără să fi plecat niciodată, auzeam tăcerea în interiorul tăcerii, în interiorul tăcerii pendula din perete atât de sigură pe ea şi în interiorul pendulei o voce micuţă

(a mea?)

— Cine sunt eu?

fără să i se răspundă sărmana, casa asta plină de întrebări care se distruge singură, fotografii de rude în camera de zi discutând între ele fără să-mi dea atenţie, verişoara Hortelinda scriind nişte nume într-un registru cu o tărăgăneală decisă şi totuşi în caz că înainta spre ele le pierdea, unchiul Baltazar, mătuşa Ofélia, dacă aş urca scările, m-aş ruga

— Vreau să vorbesc cu tine

ai înceta să împăturești rufe în cufere, m-ai auzi întrebând

— Ce s-a întâmplat cu noi explică-mi

tatăl meu către vechil

— Trebuia să-i faci acelaşi lucru şi copilului ca să nu apară într-o zi pe aici şi să se răzbune

vârând puşca între scara de la şa şi şold, când îl vizitam la spital fiul meu închidea ochii pentru că dacă închidea ochii noi nu mai existam, cel mult se interesa de mama mea în taxi ori de câte ori ea

— Jaime

ca şi cum ar fi înţeles cine era acel Jaime, dacă mi-ai da voie să urc scările şi să stau de vorbă cu tine, când verişoara Hortelinda a arătat spre mama mea nu am crezut pentru că dacă ar muri ea cine m-ar mai culca în poală în caz că eu din nou băieţel, ce degete m-ar consola

— Dormi

streaşina în ritmul pendulei insistând

— Cine sunt eu?

şi chiar dacă nu ştiam cine sunt eu ştiu că tu erai una dintre slujnicele de la bucătărie căreia aproape fără să o culeg

(fără să o aleg)

căreia aproape fără să o aleg i-am poruncit să urce la etaj

— Tu

şi paşii tăi în faţa mea deoarece credeai la vremea aceea că ceva din tatăl meu în mine, mâna mea pe încheietura ta

— Vino-ncoa'

şi renunţând apoi cu un soi de frică, om fi oare atât de diferiţi, când mă numeşti

— Idiotul

pe care dintre noi doi îl numeşti

— Idiotul

pe mine sau pe mata zăvorât în birou şi răsucit pe masă adunând cifre, viaţa matale şi pe urmă o linie sub mata

— Nimic

nici măcar decepţionat, resemnat

— Nimic

şi ascunzând nimicul de vechil, de noi, deghizându-l cu mai mult grâu, mai mult porumb şi extinzând hotarele moşiei deşi moşia nimic la fel precum casa nimic, la fel precum noi nimic pentru mata

— Idioţii

îţi rămâne vechilul care credea în mata

— Stăpâne

dând în locul tatălui meu ordinele pe care el nu le mai ştia ocupat să contabilizeze mizeriile în birou dorind ca verişoara Hortelinda să-l apuce de braţ

— E rândul tău haide

şi tatăl meu lăsând să-i cadă tocul pe tăblia mesei, uşurat, scoţând puşca din dulap şi introducând două cartuşe pe ţevi pentru ca nimicul să fie complet şi o tăcere cu vrăbii după vibraţia împuşcăturii

(cine a vorbit de pădurea de castani înainte de mine nu ştiu, ştiu că mirosul dăinuia cu noi şi vântul zguduia aricii, pădurea acum scrum la fel cum eu scrum, fiul meu scrum, registrul acesta scrum, adio)

dacă aş vrea să-ţi rezum viaţa domnule nişte linii la întâmplare într-un caiet, ce s-a întâmplat cu femeile matale, cu banii, cu mobilele ieftine pentru că niciodată nu ţi-a păsat de mobile, ai rămas toată viaţa în acelaşi unghi al pereţilor de când erai puşti cuprins de aceleaşi panici şi aceeaşi stare de orfan, catârul care de-abia te suporta sau mata pe el, câteva şovăieli şi nu reuşea, se oprea

(când va muri catârul ce se va întâmpla cu mata?)

şi un vechil de vârsta matale care nu ţi-a fost de folos cum nu ţi-am fost nici eu de folos şi deci nu casă, nu moşie, iată-te noaptea temându-te de roua care-ţi repetă numele distrată pentru că numele matale nu contează, contează şocul puştii deranjând mobilierul, un corp în sufragerie în intenţia căruia părintele o rugăciune grăbită şi apoi intrând pe uşă, şchiopătând, tâmplarul cerându-mi de lucru convins că eu sunt acum cel care porunceşte şi nu vreau să poruncesc, vreau să urc scările şi să-ţi rostesc numele, să te rog

— Ascultă-mă

şi tu lăsând rufele în cufere auzindu-mă, corpul tatălui meu în salon, tâmplarul către mine

— Stăpâne

vechilul către mine

— Stăpâne

şi eu fugind de ei ca să mă duc să dezleg calul şi să plec fără să plec pentru că altceva nu cunosc decât grâul ăsta, ovăzul ăsta

(piciorul beteag al catârului asemănător cu pendula şi streaşina

— Cine sunt eu?)

ţi-am poruncit să urci în loc să mă servesc de tine în cămară sau în hambar, tata

— Idiotul

pentru că ţăranii nu merită nici măcar o casă, dorm pe uliţele târgului, tatăl meu care atâţia ani a dormit într-o căsuţă abandonată şi ochii lui

— Ajutaţi-mă

nu numai că ţi-am poruncit să urci dar m-am şi însurat cu tine iar notarul

— Chiar să vă însuraţi?

tu care nu voiai să te măriţi

— Nu-i nevoie să te însori cu mine domnişorule tatăl dumitale nu s-a însurat niciodată cu mine

eu dorind să te întreb

— Şi cu vechilul?

şi n-am întrebat

— Şi cu vechilul?

pentru că ştiam că şi cu vechilul şi totuşi eu către notar

— Să mă însor

sigur că el

— Idiotul

deşi tăcea, verişoara Hortelinda notând în registru

— Să nu-l uit pe notar

şi venind rândul tău să-ţi scrii numele în registru tu la fel ca tatăl meu cu cifrele, gura doar limbă şi tocul mai greu decât lumea întreagă alunecându-ţi dintre degete, o literă enormă, o literă mititică, altă literă enormă compuse cu o încetineală concentrată fără să pomenesc de rochia pe care ţi-a împrumutat-o o colegă şi căreai îi lipseau dantelele, ai continuat să mănânci la bucătărie cu celelalte, să ajuţi cu lemnele şi cu plita şi să te

înconjuri de găini când intrai în coteţ cu o strachină de tablă cu griş, vechilul fără să se ascundă de mine

— Vino-ncoa'

nu doar fără să se ascundă de mine, aproape chiar în faţa mea (în faţa mea)

eu gândindu-mă

— Tata te-a trimis

maiul de ciocănit doagele durându-mă în tot corpul, nu numai la picior, vechilul către soţia mea

— Vino-ncoa'

şi tata asistând la catârul şchiop care sunt eu, aşezat în cerdac dorind să spun

— Vreau să vorbesc cu tine ascultă-mă

şi incapabil să spun, pe uliţă o femeie atingea un ied cu băţul, iedul a scăpat printr-o stradă lăturalnică şi femeia

— Blestematul

răscolind cu băţul printre pietre, cine-mi garantează că nu bunica mea sau aşa ceva, tocul străduindu-se fără să nimerească rândul, tu atât de pricepută cu puii de găină şi porcii, apucai un purcel de lapte de gât şi-i frângeai coloana fără să ai nevoie de cuţit, când fiii mei s-au născut vechilul comparându-se cu ei

— Nu ştiu

în timp ce eu desprindeam calul mai repede decât deziluzia şi neplăcerea astfel ca nici una nici cealaltă să nu mă deranjeze mai mult, verişoara Hortelinda uda micsandrele de două ori pe zi, aducea un pacheţel cu îngrăşământ şi presăra o pulbere albă

(sau verde?)

pe petale, oamenii speriaţi de micsandre

— Nu-mi oferiţi mulţumesc

eu întrebându-mă oare ce va fi fiind atât de important în viaţă ca să-i facă să se agaţe de ea detestând să moară şi asta nu numai oamenii, ci şi câinii, păsările, dacă o gaie înşfăca un pui de găină puiul de găină se zbătea lătrând şi anticipând disperarea şi agonia oaselor pierdute, oamenii detestând să moară şi în

acelaşi timp cu teama să nu o ofenseze pe verişoara Hortelinda refuzându-i micsandrele

— Nu mi-o luaţi în nume de rău dar n-am o glastră încăpătoare

pândindu-le ca şi cum ar fi fost propriii lor nervi defuncţi cu un rest de carne sau de stofă pe ei mişcându-se sub pământ în căutarea unei lumini care îi părăsea lăsându-i în întuneric printre remuşcări şi fantome, dacă lumina s-ar fi apropiat nu ar fi simţit-o venind de slabă ce era sau nu ar fi recunoscut-o

— Nu ştiu

pendula din perete

— Cine sunt eu?

şi ploaia

(la fiecare secundă o picătură)

făcând să putrezească grâul şi fărâmând tractorul, tâmplarul dând mici salturi cu cârja

— Lăsaţi-mă cel puţin să mănânc

până ce pleca învins, tăcut cum sunt ţăranii ăştia tăcuţi, fără să gândească sau ascunzând de ei înşişi ce gândesc siguri că nu le foloseşte la nimic să gândească, dând ascultare nu aşa cum dau ascultare oamenii ci aşa cum se supun animalele din obişnuinţă sau de frică

— Stăpâne

încăpăţânaţi, umili, lenţi şi totuşi cu cuţitul în buzunar gata să ni se înfigă în coaste sau aşteptându-ne cu puşca din spatele vreunui frasin, vechilul ridicând joarda asupra tâmplarului cum ar fi făcut tatăl meu şi femeia cu calabalâcul şi o basma de doliu, eu către verişoara Hortelinda

— Dar fiul ei doamnă?

verişoara Hortelinda zâmbind

— Frigurile

şi care friguri, minciună, o linie în registru fără să-i pese de el, trebuie să fi locuit într-o colibă de cioban şi să fi mâncat frunze şi greieri, am cunoscut cerşetori care îi frigeau pe un băţ, spuneţi-mi cine sunt şi vă las în pace, nu plictisesc pe nimeni, plec de aici şi şezlongul din cerdac gol cu urma spatelui meu

pe pânză, fiul meu bolnav care nu stătea jos niciodată ci umbla întruna prin casă căutând ce anume, tâmplarul şi nevasta micşorându-se în hambar, în magazia uneltelor, pe arie, încă or mai fi greieri de mâncat domnilor, încă or mai fi frunze, nu stătea jos niciodată fiindcă până şi noaptea frenezia lui în odaie ne împiedica să dormim, crengile copacului de la puţ atât de negre şi soţia mea acolo sus, din când în când cizmele tatei pe scară, un interval de tăcere, picioare desculţe pe duşumele, un ochi care se ghicea pândind, una dintre bretelele cămăşii căzută şi picioarele ei Dumnezeule, daţi-mi un punct de sprijin şi voi ridica pământul, profesorul cu litere mari pe tablă

Arhimede

întorcându-se spre noi scuturându-şi palma de cretă, tata

— Soţul tău e un idiot fetiţo

ceva

(un sfeşnic de lut?)

căzând şi eu ştiind că celălalt fiu al meu, cel care va moşteni casa şi nu a primit absolut nimic decât praf şi ruine, cunoştea adevărul, cum îţi vei aminti de mine, ce anume nu vei spune de ruşine, niciodată

— Bună ziua tată

niciodată

— Bună seara tată

şi tatăl meu coborând scara în timp ce un zbor de ciori răzuia hornul, de mă vor întreba dacă cred în Dumnezeu nu voi răspunde

— Există Dumnezeu verişoară Hortelinda?

şi ea ridicându-se de pe registru aranjându-şi pălăriuţa cu voaletă, profesorul turtind rigla pe numele Arhimede

— Repetaţi

desenând o pârghie

(un zbor de ciori răzuia hornul, oblic)

la vârful drept al pârghiei A, în mijlocul pârghiei B, la vârful stâng al cercului care reprezenta pământul C şi palmele din nou scuturându-se de cretă una de alta şi apoi de pe revere

— Înţelegeţi?

verişoara Hortelinda decizându-se în fine
— Dumnezeu?
duzini de martiri torturaţi în biserică, fumul tămâii pe coloanele îngheţate şi verişoara Hortelinda aproape
(tatăl meu în patul lui până la urmă)
râzând de mine
— Dumnezeu?
profesorul privind numele Arhimede cu veneraţie nebăgându-ne în seamă, palmierul din curtea de recreaţie avea o gaie în vârf şi eu
— Dumnezeu se numeşte Arhimede domnule?
ori de câte ori tatăl meu la mansardă fiul meu cel bolnav umblând tot mai repede şi ceva tot trebuie să simţi până la urmă, se spune că ciorile cârâie ca nou-născuţii şi nu le aud cârâind, aud bronşita găinilor şi acoperişul cum dispare ţiglă cu ţiglă, în unele momente lăstarele în care se încurcă vântul
(cum de-a fost posibil să ajungem aici?)
descosându-şi propriile haine în încercarea de a se elibera, luna care împinge norii într-o parte şi în alta când se despoaie, la spital platani, o fântână cu un robinet înţepenit şi soţia mea către mine
— E mai bine astăzi nu găseşti?
verişoara Hortelinda revenind la micsandre ridicând din umeri
— Dumnezeu
noi cu o punguţă de biscuiţi pe care el nu-i mânca niciodată, ocupat să o pândească pe mama mea în taxi spunând
— Jaime
şi el, numai că acel
— Jaime
al lui era gol, o găoace fără amintiri înăuntru, când îi dădeam supa mama mea către mine
— Jaime?
şi deci poate că alt bărbat urcând scara nu spre mansardă, spre etajul întâi şi nu mata tată, bătând la uşă şi după un interval de tăcere un ochi într-o crăpătură, mama mea deschizând şi bărbatul strecurându-se înăuntru pieziş

(când murim ce se întâmplă cu noi?)

se apasă pe punctul A al pârghiei, pământul se ridică şi noi cu ea atât de sus, celălalt bărbat

— Soţul tău e un idiot fetiţo

astfel încât vrei şi mata să te aşezi în cerdac tată, dacă ai chef îţi împrumut calul ca să galopezi prin târg, verişoara Hortelinda închizând registrul

— Ştiu puţine lucruri despre Dumnezeu

în căutarea îngrăşământului pentru micsandre, tatăl meu către vechil cu o slabă voce bătrână ca şi cum o bucată de stucatură l-ar mai proteja încă de şoareci şi frig

— Sunt idiot eu?

cretă pe cravata profesorului, pe sprâncene, pe bărbie, locuia în aripa din spate a şcolii şi soţia lui enormă fără o pârghie care s-o ridice chiar dacă am fi aşezat-o în punctul C, centrul pământului, din când în când în timpul recreaţiei şi profesorul în odaie stând de vorbă cu sine însuşi

— Arhimede

ea chema pe câte unul din noi ca să ne arate pieptul

— Încearcă aici băiete

o săliţă plină cu lucruri care se clătinau, milieuri glastre sfinţişori sau poate ea era cea care se clătina sau poate eu eram cel care mă clătinam sau poate milieurile glastrele sfinţişorii ea şi cu mine eram cei care ne clătinam cu colegii mei pândind lipiţi de fereastră, cu mâinile apărătoare de ambele laturi ale feţei, soţia profesorului îi ajuta depărtând perdeaua

— Atât de drăgălaşi

şi spălăcitul care purta ochelari cu o lentilă acoperită fericit, de îndată ce pantofii profesorului se îndreptau spre clasă mă împingea cu forţă

— Pleacă

în timp ce capetele dispăreau de la geam şi obiectele solide se linişteau, rămâneam eu să mă clatin, profesorul către mine

— Erai aici tu?

soţia netezindu-şi rochia punctul A punctul B cu un gest neglijent

— A rătăcit drumul săracul

reluându-şi lucrul de mână mângâind ghemul de lână, Sfânta Eulália, Sfântul Ştefan, Sfântul Bonaventura martir, fraţii Chiril şi Metodiu într-o ramă în unghiuri drepte, spălăcitul cu ochelarii cu o lentilă acoperită lucrând pentru tatăl meu la cules, soţia profesorului, văduvă, acum slabă şi bolnavă îmbrâncindu-se în târg, nici un ciorchine de băieţi călări pe umerii celor mai înalţi pândind pe la ferestre, i-am pândit eu cu mâinile apărătoare de ambele laturi ale feţei şi săliţa pustie, rama fraţilor Chiril şi Metodiu spartă pe jos

(verişoara Hortelinda cu un gest de neplăcere

— Dumnezeu)

şi soţia cu o sticlă cu apă fierbinte pe stomac

(stomacul punctul C, exact centrul pământului)

am plecat de la ferestre scuturându-mă de creta care nu exista, curtea de recreaţie moloz şi o şapcă prea mare, cu căptuşeala ruptă, care poate a aparţinut copilului tâmplarului şi cum de a fost posibil să ajungem aici, catârul şchiopătând în tăcere şi tatăl meu către vechil, cu mâinile la coaste

— Ajută-mă

îndoindu-se încet, dând de mine în cerdac

— Idiotul

şi mâna tot mai mare la gât, la burtă, trabucul picurându-i din gură şi el

— Să nu pierzi trabucul

pe care vechilul i l-a vârât în buzunarul jiletcii, fiul meu cel bolnav

(o ciocârlie cântând nu ştiu unde)

pentru prima dată studiindu-l nu curios, absent, insistând asupra acelui

— Jaime

al său, celălalt fiu al meu părându-mi-se că mergea spre ei şi până la urmă nu mergea, oprit locului, ciocârlia s-a eliberat într-un vălmăşag de pene, pendula din perete atât de sigură de ea şi în interiorul pendulei o mică voce

(a mea?)

— Cine sunt eu?

fără ca nimeni să-i răspundă, tata cu un impuls iar piciorul care nu-l asculta parcă îl lovea un mai în gleznă îndoindu-l, el pe brânci atingându-mi pantofii şi eu, idiotul, poruncind vechilului

— Nu-l lăsa să mă atingă

nu cu dumneata

— Nu-l lăsa dumneata să mă atingă

ci pentru prima dată către vechil cu tu

— Nu-l lăsa tu să mă atingă

slujnicele în uşa bucătăriei încremenite ca şi celălalt fiu al meu, puţul încremenit, găile încremenite, caprele pe stânci nedând drumul nici măcar unei pietricele, mama mea sau fiul meu cel bolnav insistând

— Jaime

şi acel

— Jaime

singura ciocârlie care nu schimba creanga, eu către vechil

— Nu ţi-am poruncit ţie să nu-l laşi să mă atingă?

la vârful drept al pârghiei pe care îl vom numi A, tatăl meu la vârful stâng pe care îl vom numi B, între A şi B vechilul pe care îl vom numi C şi tata atât de uşor de ridicat dacă se acţiona punctul A şi se utiliza C ca punct de sprijin, deşi uşor eu nu-l puteam ridica aşa cum ridica Arhimede pământul pentru că soţia profesorului m-a chemat în timpul recreaţiei

— Băiete

profesorul în odaie stând de vorbă cu sine însuşi şi moşia plină de obiecte care se clătinau sau poate tatăl meu era cel care se clătina sau poate eu eram cel care mă clătinam sau poate tatăl meu şi cu mine eram cei care ne clătinam cu fiii mei pândind ţinându-şi mâinile apărătoare de ambele laturi ale feţei şi auzindu-mă spunându-i tatălui meu

— Idiotul

şi gonindu-l cu pantoful ca să mă înapoiez pe cerdac, să mă aşez pe şezlong şi să rămân aşa oare cât timp, dar ceea ce se cheamă cât timp, privind muntele sub norii înserării.

5

Ce puteam eu să fac cu nevastă-mea plângându-se tot timpul de fratele meu care rătăcea prin casă spionând-o, zăbovind la bucătărie când ea era în bucătărie cu nişte ochi care încercau să spună şi gesturi care încercau să explice şi nici nu spunea nici nu explica, stătea acolo în speranţa ca nevastă-mea să-l înţeleagă şi cum să-l înţeleagă dacă punea doar întrebări absurde

— Ţi-aminteşti că ţi-au tăiat codiţele când erai copil şi te-ai îmbolnăvit?

sau

— Ai uitat de lumânările din paharele de hârtie urcând pe caldarâm pentru tine?

iar nevastă-mea atentă la un clopot îndepărtat sau la infirmierul care o îngrijea pe soacră-mea căreia îi ştergea gura cu un şervet

— Înghite siropul doamnă

episoade pierdute care reveneau, tata care-l dădea afară pe fratele meu aruncând în el cu bulgări de pământ

— Pleacă de-aici

şi nevastă-mea, în plină febră, eliberându-se de sine ca un pliculeţ de ceai într-un ceainic văzând cum ies la suprafaţă pete de amintiri care se diluau în aer, o muscă zburând în jurul obrajilor ei deşi mama o gonea, un cui în perete unde pe timpuri fusese o stampă şi nu înţelegea de ce o durea cuiul, mătuşa împiedicând-o să respire cu un evantai cu spiţe, pisica pe pervaz cu cruzimea ei galbenă, dacă nu era la bucătărie fratele meu bătea la uşa camerei cerând nu ştiu ce fiindcă de fapt nu scotea nici

un sunet în afară de pocnetul falangelor, dacă ar exista bulgări de pământ pe podea l-aş goni

— Pleacă de-aici

şi fratele meu fugind printr-o gaură din zid şi revenind imediat după aceea amintindu-mi de câinii aceia lăsaţi în pădurea de pini care descoperă drumul spre casă şi vin să ne tuşească lângă grilaj, în ploaie, astfel că ce altceva puteam eu să fac

(atâtea pliculeţe de ceai în ceainicul corpului meu, atâtea pete diluându-se, o şopârlă înfiptă într-un stâlp, spanioloaica cu turban care ghicea în palmă la bâlci explorându-mi buzunarele cu unghiile roşii

— N-ai bani pârlitule?

turcul care bea gaz şi scuipa flăcări călcând pe cioburile presărate pe un covor în timp ce fiul lui cu joben bătea turbat în tobă)

decât să-l duc la

(jobenul care ne întindea pe urmă mâna cu doi sau trei bănuţi în fund)

spital din nou sau să-i găsesc un loc unde să ne lase în pace fără să răscolească prin sertare cu o grabă supărată sau ameninţând

— Jaime

dacă ne găsea împreună

(spanioloaica cu ghicitul încheindu-se

— Întotdeauna ai să fii un nimeni pârlitule

şi întotdeauna am fost într-adevăr un nimeni, aici a nimerit-o)

am găsit un loc lângă fluviu unde îi duceam mâncare şi duminica îl plimbam la Trafaria privind ciorile pe ponton şi o bătrână

(verişoara Hortelinda neinteresată de moarte?)

curăţând cartofi în faţa mării, ceva la fratele meu, nu vocea, un arc în măruntaie fără legătură cu el

— Suntem doi bărbaţi în toată firea nu-i aşa?

degetele apropiindu-mi-se de ceafă

(degete fără mână, singure)

şi retrăgându-se imediat, ciorile depun ouă pe nisip sau la rădăcina cactuşilor, presupun, şi mă întreb în ce parte a moşiei

ne-a clocit mama pe noi, aş fi cineva pentru spanioloaică dacă aş avea bani, m-aş îmbăia într-un hârdău lângă cort după încheierea bâlciului şi vântul, transformat în căţel, se va juca cu nişte coji şi bucăţi de hârtie în piaţeta din faţa bisericii, dându-le drumul, alergând după ele, luându-le în gură şi dându-le iar drumul, părul spanioloaicei îi cobora pe ceafă şi eu fără viitor domnilor, redus la un prezent alcătuit din piese disparate pe care nu eram în stare să le reunesc, căsătoria, nevasta mea, fratele meu, amintirea moşiei, dacă m-aş duce acum acolo garduri de stuf şi satele spărgătorilor de piatră pe munte, nici o lumină prin peşteri noaptea, nici un ecou, mă întreb dacă fratele meu o cunoaşte propriul său nume şi pe al meu, cunosc numele lui şi pe al meu dar nu ştiu ce înseamnă un nume, dacă mă apropii de nevastă-mea, chiar fără fratele meu în casă, cineva e de cealaltă parte a uşii şi sertarele se deschid şi se închid singure, eu

— Nu auzi?

şi ea, care nu aude, tăcând în aşteptarea mea fără să-şi dea seama de neliniştea din lucruri, niciodată nu l-am văzut pe fratele meu zâmbindu-mi pentru că departe de nevastă-mea eu nu exist la fel cum pentru ajutorul vechilului de asemenea nu existam, trecea pe lângă mine fără să mă vadă sau mă împingea cu cotul în caz că dregeam de la mine o porţiune din gard, dacă aş avea o joardă l-aş însemna

— Dacă aş avea o joardă te-aş însemna

şi el îndreptând parul spre mine, am adus joarda din birou, i-am traversat umărul cu ea şi ajutorul vechilului a continuat să ciocănească fără să schimbe cadenţa în ciuda cămăşii sfâşiate (care sunt pete de sânge şi care pete de pământ?)

i-am perceput indiferenţa după modul cum i se înclinau coastele şi m-a fulgerat ideea că indiferenţa lui nu e faţă de mine, ci faţă de tata sau de bunicul sau de vechil iar în capul meu

— Care dintre ei?

uşa hambarului închisă, mama împăturind rufele sus şi ajutorul vechilului luându-mi joarda din mână şi căindu-se, supus aşa cum toţi ţăranii ăştia sunt supuşi

— Hai încoa'
şi vin
— Piei din ochii mei
şi pleacă pentru că s-au născut ca să asculte, sunt mai puţin decât noi şi ştiu asta, întotdeauna
— Domnişorule
întotdeauna
— Spuneţi domnişorule
întotdeauna
— Faceţi cu mine ce vreţi domnişorule
mă întreb dacă persoanele, în sensul că oamenii ar fi persoane, or avea acelaşi Dumnezeu ca noi sau un Dumnezeu inferior, tot sărac, într-un cer aproape fără îngeri şi puţinii care se află acolo jumuliţi, ajutorul vechilului întinzându-mi joarda şi ciocănind încă o dată
(un Dumnezeu care nu porunceşte, ascultă
— Domnişorule)
dungi pe piele nici măcar roşii, albe
(ca acei vagabonzi care cerşesc lângă cerdac
— O supiţă nu cumva aveţi?
şi se culcă prin şanţuri cu o pânză de sac drept pătură)
în intervalele din cămaşă, fratele meu oprindu-se din distrugerea maşinuţei de lemn despre care nu ştiu cine i-a dat-o
(Dumnezeul ţăranilor incapabil de jucării adevărate
— Ia lemnele astea şi cutiile astea de tablă fiindcă nu am fonduri pentru mai mult)
marea de la Trafaria nu albastră nici verde, galbenă, fratele meu fugea de ajutorul vechilului mai repede decât de mine ca şi cum ceva din el ar fi vrut şi n-ar fi vrut să scape, poate că ar fi preferat compania lui la Trafaria descoperind de-a valma ouă de cioară printre sălciile plângătoare încât eu să-mi închipui, dar fără să cred, că fratele meu e un ţăran, ei ghicesc ploaia, nimeresc ora chiar cu cerul acoperit, stau la uşa bisericii mirându-se de icoane, nu se plâng, acceptă
(se spune că negrii sunt aşa dar nu cunosc nici unul)

şi eu privind fereastra mamei mele şi înţelegând în fine, dacă m-aş duce după puşcă lumea ar fi din nou în ordine adică la belciug calul şi bunicul nu i-ar spune tatei

— Idiotul

ar tăcea şi poate că moşia ar fi continuat în locul câmpurilor părăsite, spanioloaica cu turban presărând scoici pe o pânză

— Au murit toţi

până şi vântul care nu urmăreşte coji nici hârtii de cealaltă parte unde persoane ca noi continuă să se ocupe cu creşterea animalelor şi cu grâul iar un vechil îl conduce pe stăpân de frânghia catârului pentru că au copilărit împreună şi au crescut împreună în târg furând pui de găină şi verze până ce primii ştiuleţi de porumb, primii meri, casa construită din rămăşiţele mânăstirii pe care au părăsit-o călugării deoarece acest pământ e amar şi Domnul nu s-a manifestat întru ocrotirea şi sprijinirea lor, părul ajutorului vechilului şi al fratelui meu identic, aceeaşi bărbie, aceeaşi şiră a spinării oblică, dacă i s-ar da bolnavului un briceag şi un capăt de trestie l-ar ascuţi sprijinit de bazinul pentru rufe cu tatăl meu privindu-i, de ce mama mea tată, o slujnică de la bucătărie, o capră de pe stânci care nu cunoaşte stăpân şi pe orice mascul care zăboveşte mai mult în jurul lor, răbdător şi stupid, îl acceptă, i-aş putea omorî pe-amândoi cu puşca bunicului fără ca Dumnezeul lor să se indigneze, slugarnic, servil dorind să-mi fie pe plac

— Domnişorule

şi ei slugarnici şi servili la rândul lor, niciodată n-am spus

— Mamă

(niciodată nu mi-a trecut prin gând să spun

— Mamă

aşa cum n-am spus niciodată

— Tată

sau

— Bunicule

îi priveam ca pe nişte străini ce erau)

niciodată nu i-am răspuns dacă mă chema

(din cine m-am născut eu?)

niciodată n-am urcat la mansardă, o vedeam la bucătărie luând prânzul cu colegele şi ridicându-se împreună cu ele ţinând şervetul între degete, e nepotul stăpânului care nu lucrează pe moşie şi gata, poate că născut dintr-o făptură care nu era mama mea la fel cum tata nu era tatăl meu, eu singur, bunicul

— Ţie o să-ţi rămână toate astea

cu un gest care îmbrăţişa găile, lacul, muntele adică nimicul căruia i se spunea găi şi lac şi munte când singurul lucru care mă interesa erau oglindirile din puţ unde faţa mea se descompunea fără să se compună vreodată, ţăndări care nu-mi aparţineau în ţipete fără sunet, îmi aparţine nevasta care a murit de mic copil

(mi-amintesc de tatăl ei la cimitir săpând mai mult decât ceilalţi)

aşa că n-am decât o nevastă inventată respirând pe latura dinspre consolă în patul stil, verişoara Hortelinda arătându-mi registrul

— Nu figurezi aici

şi prin urmare nu trăiesc dincolo de ţipetele fără sunet, nu-l găsesc pe fratele meu când îi duc mâncarea pentru că se ascunde în celălalt capăt al casei, îl aud aruncând lucruri pe jos şi traulerele pe fluviu, nici nevăstuici nici grâu la Lisabona ce oroare, păuni la cetate şi deodată, fără ca nimeni să se aştepte

(încerc să scriu partea mea repede)

dor nu de moşie, de dimineţile când secerătoarea tăia la fiecare rotaţie câte o felie de lumină şi mirosul piersicilor când tucanii zburau spre lacul unde izuri, exalări, aburi şi cântecul broaştelor, obişnuiam să mă pitesc, lângă roata hidraulică şi mimoze ascultând cărăbuşii

(cărăbuşi?)

şi urmărind fluturii în tei

(să scriu partea mea, să scap de ea, să vă las)

nu-mi pare rău că am tras în ajutorul vechilului după ce mama a părăsit hambarul şi el sprijinit de bazin cu briceagul şi trestia, turturelele din porumbar nu plângeau, îmi porunceau

— Omoară-l

nu în coteţ, pe tavan, nu le-am văzut niciodată în coteţ, verişoara Hortelinda când am rugat-o să verifice mai bine parcurgea pagini întregi cu unghia, minuţioasă, serviabilă

— Nu figurezi aici

dorind să mă ajute şi împiedicată să mă ajute

— Din păcate nu depinde de mine

am întrebat-o

— Cine îţi porunceşte matale?

şi o privire spre tavan

— El nu mai ştie să poruncească

pentru că până şi lui Dumnezeu, cu vârsta, i s-a tulburat capul, se înmuia pe o bancă repetând perplex, frecându-şi mâinile de genunchi

— Ce chestie ciudată e viaţa

uitând de noi, verişoara Hortelinda cu dezgust

— După-amiezi în şir în felul ăsta

bunicul aduna recolte în birou greşind cifrele, răspândind scrumul trabucului peste ele, scuturând caietul şi suflând scrumul răvăşind facturile, niciodată un trabuc întreg, căpeţelul aproape în interiorul gingiilor astfel încât mustaţa fumega goală, l-am întrebat pe bunicul

— Îmi împrumuţi puşca domnule?

caprele în repaus pe stânci ca nişte piese de şah mutându-se pe tablă când era aniversarea regelui şi un public de găi în aşteptare, puşca lângă o etajeră cu sticle şi pahare, totul plin de praf de altfel pentru că Dumnezeu şi bunicul se tulburau împreună, aceleaşi cuvinte trunchiate şi aceeaşi severitate vagă, ajutorul vechilului observând puşca fără să dea drumul briceagului nici să-şi întrerupă treaba adică aşa cum primesc ţăranii lucrurile fără să protesteze sau să se revolte precum boii sau caii, o privire piezişă care consimte şi corpul liniştit, se ceartă între ei, nu se ceartă cu noi, mama, pe care turturelele au anunţat-o, nemişcată la geamul mansardei cu o faţă de pernă în braţe

(între paranteze ce s-a întâmplat cu dumneata mamă, încă mai împăturești rufe şi astăzi?)

slujnicele de la bucătărie ocupate cu găinile

(după ce un pui de găină a fost ales ceilalţi indiferenţi)

cu excepția fiicei vechilului pe marginea unei fraze fără să rostească fraza, uneori dădeam peste ea urmărindu-mă, preocupată de mine, când mă duceam să-mi observ țăndările din mine însumi în puț sau în caz că mă apropiam de capcanele pentru vulpi cu spini care desfac oasele și le lasă nu gemând, nu suflând, văicărindu-se toată noaptea spărgându-și dinții de fier cu o suferință omenească până când un țăran, la fel de disperat ca și ele, le reducea la tăcere folosind un satâr

(— Ai cumva și o listă cu vulpile verișoară Hortelinda?

și verișoara Hortelinda ofensată de tăcerea lui Dumnezeu întrerupându-și presărarea îngrășământului peste micsandre

— Băiete)

fiica vechilului, temându-se ca eu cu oasele zdrobite și cineva să mă reducă la tăcere cu o lovitură, să deschidă capcana, să mă atârne de coadă și să mă arate rudelor cu limba mare, vânătă

— Un vulpoi

apropiindu-se de mine

— Nu e nici un vulpoi e domnișorul

singura ființă de pe moșie care-și făcea griji pentru mine, îmi evalua corpul cu frică

— Ai pierdut ceva carne nu-i așa?

mă lăsa ascuns în cameră, cu mici atenții stângace, caramele, jeleuri, uscățele și eu

— Nu mă plictisi

în timp ce ceva mă durea și mă irita pentru că mă durea când porunceam

— Nu mă plictisi

singura mamă pe care am avut-o și disprețuind-o pentru asta deoarece în străfundurile mele nu mă simțeam îndreptățit să am o mamă și de altfel la ce folosește o mamă, ce se face cu o mamă, cum i se mulțumește, ce i se spune, cât e de obositor să ne preocupăm, să ne placă, fiica vechilului de care colegele de la bucătărie râdeau

(o a doua capră și-a schimbat stânca neutralizând-o pe prima)

de ochii ei de câine văduv și de agitația ei când se tăia porcul și se punea ligheanul sub sânge și animalul cu picioarele legate implorând ajutor, ea cu mâinile la urechi

— Taci

(oi fi și eu un porc?)

locuia cu tatăl ei plus niște puișori slabi și niște mici tufe de lăptucă, nu vreau o mamă aproape la fel de grasă ca verișoara Hortelinda echilibrându-se cu greu pe umflătura picioarelor, infirmierul examinându-i gleznele

— Tensiunea

și proasta de fiică a vechilului în ploaie fără nici măcar un șal controlând prin jaluzele dacă două pături pe pat, nu tuse, nu febră, eu printr-o crăpătură a feței deranjat de ea

— Ai să crăpi de tensiune

în timp ce se îndepărta picurând din haine, din sprâncene, din frunte, își punea pantofii la uscat lângă vatră desprinzând bășicuțe care plesneau la foc, l-am întrebat pe bunicul care reîncepea socotelile

— Îmi împrumuți pușca un moment?

și ajutorul vechilului obervând arma fără să lase din mână briceagul nici să-și întrerupă treaba ca și cum m-ar fi așteptat de ani de zile, atitudinea lui, nu gura

— Te așteptam domnișorule

știind că îl voi omorî și fără să se supere pe mine, pantalonii cu petice din altă stofă la genunchi, nu stofă bărbătească, vreun halat sau vreo fustă, el sărac și eu gândind

— Nu are nimic

în momentul când am ridicat arma mai grea decât era de fapt, mai mare, și mama mea a dispărut de la fereastră, nu-ți imaginezi cât mă încânta când eram mic parfumul cuferelor matale doamnă, mă miroseam și îl regăseam pe pielea mea, un soi de

era să scriu dragoste, ce exagerare, cum dragoste, nu dragoste, ceea ce creștea în mine și gândindu-mă mai bine poate dragoste, cine mă asigură de contrariu, suntem atât de complicați verișoară Hortelinda

(— El nu mai poruncește nimic

și mâinile într-o parte și într-alta pe genunchi)

atât de ciudați, și în acele momente dacă o întâlneam pe fiica vechilului aș fi fost în stare s-o îmbrățișez, ce cretin

(termină-ţi treaba cât de repede poţi)

am nimerit un umăr pentru că articulaţia a coborât şi între timp briceagul a continuat să ascută doar că mişcările acum mai puţin sigure, încetinite, o privire spre mine şi o neajutorare egală cu a mea cu o identică surprindere şi o identică dojană, mi-amintesc de fructele căzând în livadă şi de un dans al frunzelor, nu modul uşurel de a cădea toamna, o furie de crengi, de faptul că am intrat în birou şi am pus puşca lângă etajera cu sticle în timp ce bunicul

— Ai un foc?

fără să-şi dea seama că eu eram el fiind ocupat cu facturile care îi scăpau printre degete, ajutorul vechilului a dispărut în hambar strângându-şi braţul care mi se părea fals şi o pată întunecată mărindu-i-se la subsuoară, tata a dat bice calului, a făcut stânga-mprejur parcă recunoscător şi şi-a reînceput galopul, braţului ajutorului vechilului i-a trebuit o lună ca să redevină braţ, bunicul lăsând baltă facturile

— Tu ai să îndrepţi toate astea

şi n-am îndreptat nimic, l-am dezamăgit, am şters-o, fratele meu la Trafaria urmărind ciorile, dacă vreuna îşi ridica penele spre el se dădea înapoi spunând

— Jaime

şi pleca învins, ajutorul vechilului pierdea mai mult timp cu maşinuţele de lemn pentru că braţul scăpa pe jos cuiele, trebuia să-şi schimbe membrul ca să reuşească să le ridice şi cu toate astea

— Domnişorule

fără resentiment

— Domnişorule

şi asta era tot pentru că eu o persoană şi el nimic, a crescut în bucătărie ascultând de slujnice şi mâncându-le resturile, se mira de fotografii

— Nu cunosc nici măcar un suflet

ţăranii toţi la fel domnilor, născuţi ca să le fie foame şi să fie sclavii noştri, mama s-a întors la fereastră încetul cu încetul, uşa hambarului se închidea şi nu asculta de ei, asculta de pendula

din camera de zi nimerind minutele după pasul catârului și bunicul meu prin holdele de grâu fără energie, fără însufleţire, fără

— Idiotul

până ce se necăjea cu gardul, tucanii într-un cerc lung adulmecând drumurile cu o femelă care conducea stolul

(cum or fi câmpurile văzute de sus?)

una dintre slujnicele de la bucătărie se spăla la robinetul bazinului de apă formând o baltă care stârnea viespile și câinii o lingeau, mama mea o ţărancă scuturându-se de paie și bunicul înfrânt pierzându-și puterea de a porunci, tavanul începea să se îndoaie, cărămizile apăreau de sub tencuială și felinarul de pe cerdac era stins, i-au tăiat codiţele nevestei mele ca să-i uşureze durerea concentrând în inimă sângele de care avea nevoie părul, fiica vechilului aproape împiedicată să meargă acum nu preocupată de mine, preocupată de ea, o lămurea din delicateţe

— Ai să mori

și nările umflându-se recunoscătoare, am căutat-o pe verișoara Hortelinda și am găsit-o îndreptând micsandrele în aşa fel încât să se orienteze spre soare

— Ai s-o alegi?

mai în vârstă decât bunicul și fără să îmbătrânească vreodată, își scotea ochelarii din şorţ ca să consulte registrul urmărind lista cu vârful foarfecii și mișcându-și gingiile în timp ce citea, se observa când stătea pe gânduri pentru că sâmburele din gât sălta, scotea fotografiile din cuie după cum mureau persoanele, în fotografiile de grup le acoperea cu o trăsătură și toate astea fără să ştie Dumnezeu care a uitat de noi, după două sau trei duminici la Trafaria ciorilor nu le mai păsa de fratele meu, poate că își fac cuibul în pini în locul agavelor și puii cu ciocul în sus, golaşi, insule de gunoi cu refluxul și porumbul uscându-se, de mă va întreba cineva dacă ţin la mama mea nu răspund, când ţi-au tăiat codiţele ţi-au luat și bretonul și tu pe pernă cu trăsăturile lichefiate de febră, ai să-ţi pierzi obrajii care ţi se scurgeau spre faţa de pernă, ai să-ţi pierzi urechile, paracliserul a despachetat o statuetă de sfântă și a lăsat-o în odaie ca să negocieze cu Dumnezeu vindecarea ta, socrul meu sprijinindu-se

tăcut de coama unui perete, soacra mea în cântări bisericeşti, i-au scos gloanţele ajutorului vechilului cu o pensetă şi el între mărgele de sudoare şi gene plimbându-i-se pe frunte

— Să nu mă doară

călcându-şi gleznele una contra celeilalte

— Să nu mă doară

gloanţele nu negre, maro cu picături maro, chiar când era puşti, când bunicul meu l-a descoperit la cimitir, fără lamentări, fără văicăreli, fără să-şi spună numele deşi bunicul meu

— Cum te cheamă pe tine?

niciodată nu şi-a spus numele pe care poate nu-l ştia sau nu-l avea aşa că verişoara Hortelinda nu îl putea scrie dacă nu cumva o mâzgăliturâ înlocuind cuvintele, ajungând în dreptul mâzgăliturii ea

— Ajutorul vechilului

căutându-l cu degetul lângă bazin sau în hambar în faţa casei în ruină, s-a dus cerdacul bunicule, s-a dus magazia cu seminţe, arbuşti se năşteau din crăpăturile ariei, pontonul de la Trafaria pierdea stâlpi şi parâme, dacă vârsta nu i-ar tulbura lui Dumnezeu capul, moleşit pe o bancă frecându-şi mâinile de genunchi

— Ce chestie ciudată e viaţa

poate că s-ar deranja să-l facă bine pe fratele meu şi el să locuiască împreună cu noi fără să ne incomodeze cu ochii care încearcă să spună şi gesturile care caută să explice şi nici nu spunea nici nu explica, fugea, el în uşa camerei cerând nu ştiu ce fiindcă nici un sunet cu excepţia falangelor care pocneau, fratele meu în casa de lângă Tejo cu jaluzelele coborâte, îi pun mâncarea la uşă şi rămân câteva minute amintindu-mi de noi şi simţindu-mă rău din cauza vieţii mele de acum, nu asta voiam eu, voiam să stăm de vorbă în cerdac şi casa să fie intactă, grâul vândut, mai multe slujnice la bucătărie, mama mea cu noi şi noi

— Mamă

şi tatăl meu cu noi şi noi

— Tată

vechilul cu pălăria la piept

— Stăpâne

şi valurile lacului, nu cele de la Trafaria, legănându-ne liniştite în timp ce Dumnezeu îşi freacă mâinile de genunchi şi se miră de ce a făcut

— Ce chestie ciudată e viaţa

dacă vârsta nu L-ar fi tulburat şi eu aş fi vorbit cu El poate că am fi, ca să spun aşa, veseli în loc ca fratele meu să mă evite şi eu să plec fără să-l văd, ce chestie ciudată e viaţa verişoară Hortelinda, pune numele noastre în registru şi arată-ne cu degetul, ne faci o favoare, nevastă-mea în pat aşteptându-mă şi în sinea mea

— Tu ai murit

asistând la lumânările care urcă pe coastă în sus, cum să mă culc lângă tine dacă ai murit, spune-mi, dacă-ţi ating coditele ating un păr defunct, în caz că mă duc la cimitir dau peste numele tău pe piatră

Maria Adelaide

şi mi-e frică de un copil rece aşa cum în copilărie mi-era frică de şopârle, de broaşte, trimiteam un ţăran să le omoare în locul meu şi rămâneam să urmăresc corbii ciugulindu-le, când coboram scările vocea fratelui meu

— Jaime

şi brusc atâtea paliere şi atâtea trepte înainte de strada unde pe timpuri erau aşa de puţine, certitudinea că nu exista stradă, existau mai multe paliere, mai multe trepte, o călătorie fără sfârşit verişoară Hortelinda, mata care te înţelegi cu Dumnezeu nu reuşeşti să rezolvi asta nu-i aşa iar verişoara Hortelinda ridicându-se dintre micsandre deschizând şi închizând foarfeca de parcă ar dori să mă taie

(ai dori să mă tai?)

— Ai răbdare băiete

fratele meu care ar dori să mă taie

— Jaime

nu numai pe ştergător, ci şi în urechile mele, eu sprijinit de balustradă continuând să cobor

— Scuză-mă frate

(frate?)

şi vocea mea nu la Lisabona, în interiorul puţului unde faţa mea se ondula, scuză-mă dar n-am timp de tine, niciodată m-am avut timp de tine şi tu dezamăgit de mine deşi mă evitai, dacă te-aş prinde poate că ai fi în stare să

poate ai fi în stare să rămâi, nu m-ai prinde şi tu ci ai repeta

— Jaime

şi

— Jaime

şi

— Jaime

cu un soi de

nu tandreţe, de ce tandreţe, ce exagerare tandreţe, cu un soi de ca să spun aşa prietenie, de

— Nu pleca

de

— Rămâi cu mine

şi eu plecând scuză-mă, tu bolnav, tu fiul ajutorului vechilului, tu un ţăran, tu nesănătos, să-ţi fie de bine, lasă-mă, alte paliere, alte trepte şi eu coborând cu lumina stinsă împreună cu ciorile de la Trafaria spărgând ouăle cu căpşoarele lor ude, verişoara Hortelinda scoţându-şi mănuşile

— Ai răbdare băiete

cu registrul închis căutându-şi lucrul de mână din coşuleţ, cine ar fi spus că moartea o doamnă înţelegătoare, amabilă, arătându-ne un deget contrariat şi croşetându-şi milieurile încetişor, în copilărie au încercat să-mi explice că moartea e un schelet cu o coasă şi minciună, o doamnă cu pălăriuţă cu voaletă necăjită că ne ia cu ea, singura persoană până astăzi care m-a tratat cu

— Fiule

cu un soi de durere cred eu, de tandreţe atât cât putea să existe tandreţe în târg, prea multă sărăcie, prea multă violenţă, prea mult frig iarna şi animalele şi grădinile de zarzavat prea slabe ca să-i hrănească şi prin urmare nu-i de mirare că nevasta mea a murit în copilărie şi eu cu o defunctă în casă, trebuie să existe o staţie de cale ferată care să mă ducă la frontiera unde oamenii nu mor, verişoara Hortelinda fără treabă cu ei terminându-şi

lucrul de mână în pace, neavând nevoie să călătorească de atâtea ori cu şoferul autobuzului de linie ajutând-o cu valiza

— Sunteţi sigură că vă simţiţi bine dona Hortelinda?

asigurându-se că era în stare să umble fără ajutor printre bălţile din octombrie trecut în timp ce eu, atât de departe, tot în drum spre casă, stăpân al Lisabonei, al oamenilor, al lumii pentru că bunicul

— Ai să porunceşti peste toate astea

şi ţăranul de frate-meu controlând strachina cu mâncare pe care i-am lăsat-o

(platanii de la spital, fântâna)

la uşă, niciodată nu mi-am închipuit că vom sfârşi aşa, aveam speranţa că bazinul de apă şi mama mea şi tractorul

(despre mama mea nu ştiu nimic)

vor dura pe vecie, eu gata să jur

— Durăm pe vecie

şi m-am înşelat, dacă m-aş înapoia la moşie

(mai trebuie puţintel, nu te opri)

ce aş vedea astăzi, ne rămâne Trafaria, un cuplu de indieni cu un coş şi debarcaderul vapoarelor, atât de puţin până la urmă, fratele meu făcând cercuri pe nisip examinând o cutie goală de tablă şi aruncând-o cât colo, nişte persoane care ies din cabanele de pe dune şi vin spre noi, permiteţi-mi să zăbovesc pe aici şi uitaţi de mine aşa cum am uitat eu de mâna bunicii mele ridicând şi coborând braţul crezând că între degete o ceaşcă adevărată, tata către mama pe pragul mansardei

— Îmi interzici să intru?

strângând zăvorul cu prea multă forţă, cu falangele albe, ca şi cum ar umbla şi totuşi stând locului, nevastă-mea către mine

— Să rămânem împreună noi?

şi cum să rămânem împreună dacă deşi mare am murit în copilărie, nu vezi femeile care o îmbrăţişează pe mama suţinându-i durerea noi care habar n-avem ce înseamnă durere şi absenţa oglinzilor pentru ca dona Hortelinda să nu se reflecte în ele, nu ne trata ca pe cei bogaţi, zăbovea cu noi, îşi pierdea timpul, se interesa, tatăl meu micşorându-se în sinea lui

— Îmi interzici să intru?

străbătând casa fără să vadă pe nimeni lovindu-şi cu biciul calului

(nu o joardă ca bunicul meu)

coapsa, traversa camera de zi, bucătăria, ajutorul vechilului scotea briceagul şi o bucată de lemn din buzunar începând să o ascută, tatăl meu lângă uşa deschisă a hambarului ca şi cum mama mea în loc să fie la mansardă ar apărea din întuneric, l-ar chema

(niciodată n-am ştiut să disting berzele masculi de femele, cu găinile e uşor, cu curcanii e uşor, cu porumbeii observi un al doilea şi e tot uşor)

şi tata dând ascultare în timp ce briceagul ajutorului vechilului ascuţea lemnul şi vocea grâului fără voce discutând despre noi, verişoara Hortelinda arătându-l cu buza, obligată să aleagă dată fiind absenţa lui Dumnezeu

— Cu o asemenea bronşită n-o să zăbovească mult timp pe aici

şi n-a zăbovit mult timp pe aici, cum o fi cimitirul în ziua de (masculii mai mari?)

azi, crucile soldaţilor din Franţa, portiţa, rudele

— Cum s-a schimbat micuţul

am văzut că oamenii murind se schimbă în fotografii, în viaţă se amuzau de noi şi acum serioşi, atenţi, verişoara Hortelinda scuzându-se cu registrul

— Nu eu hotărăsc

şi într-adevăr nu ea hotăra, niciodată nu v-am detestat doamnă, ce vină aveaţi, din când în când Dumnezeu înceta să-şi frece genunchii, îşi consulta memoria şi îi şoptea nişte nume de cele mai multe ori greşite pe care ea trebuia să le descifreze pentru că nu îi răspundeau, dacă ar exista moşia şi puşca bunicului în birou l-aş vizita pe fratele meu cu ea în casa de lângă fluviu şi aş dormi liniştit

(masculii clocesc ouă mai mult timp sau mai puţin?)

tata lângă uşă şi nimeni în hambar în afară de umezeală şi de lilieci, la ora asta nevastă-mea în aşteptare isprăvind cina,

poate o rochie nouă, o pieptănătură făcută la coafor, perle de cultură la urechi şi eu zăbovind dinadins la intrarea în clădire, scoţând cheia din buzunar, punând cheia la loc în buzunar, de altfel mai multe chei cu o maimuţică de fetru prinsă de inel, coborând spre cheu, luând vaporul de Trafaria şi apa de smarald şi măslină adică cea mai mare parte de smarald şi măslină şi ici şi colo devenind mov pe chilă, un cerşetor orb de care oamenii se împiedicau nelăsându-l să-şi potrivească acordeonul la piept, trebuie să fi reuşit până la urmă pentru că atunci când m-am urcat pe vas am dat peste un început de vals, care să fie procentul de smarald şi măslină în sinea mea, ce alte culori oi fi având, un siaj de spumă galbenă

(cât de galbenă?)

transformându-se în păsări, nu pescăruşi, păsări negre, mici, cu labele rozalii, al căror nume nu-l cunosc, un pachebot englezesc de asemenea cu muzică, probabil sute de acordeoane cu sute de orbi cântând la unison doar că de astă dată nu un vals, altceva, picături de ulei care cădeau dintr-o ţeavă lângă bancheta mea şi se lăbărţau pe scânduri

(termin imediat verişoară Hortelinda şi sunt în viaţă)

un controlor verifica biletele cu trei inele pe deget fără să mai socotesc şi verigheta, motorul l-a adus pe bunicul care prindea la nimereală o slujnică de la bucătărie

— Vino-ncoa'

şi deşi greoi

(ce-ai ajuns domnule)

dispărând cu ea în cămară

(găile exact la fel cu iezii)

şi ieşind din cămară în clipa următoare ştergându-şi fruntea cu mâneca, înainte un sfert de oră şi acum doar minute, vechilul

— Tot bărbat sunteţi stăpâne

şi bunicul încălecând pe catâr netezindu-şi jiletca

— Şaptezeci şi opt prietene cu două luni mai mare ca tine

Caparica în depărtare, Bico da Areia, Trafaria crescând, vechilul

— Şaptezeci şi nouă în martie

mai puține picături de ulei deoarece motorul slăbea și debarcaderul luminat, nevastă-mea presupun că scoțându-și perlele și instalându-se la masă, cu batista în mână, în fața mâncării reci

(nu știu dacă te plac Maria Adelaide, pesemne că nu, fratele meu te plăcea, uite pescărușii pe ici și pe colo și o farfurie spărgându-se pe jos, de ce oare nu au rămas amândoi pe moșie călcând peste grâul uscat, fericiți?)

Trafaria arbuști dune tăcere, ce a rămas din ponton mai mult ghicit decât văzut prin reflexele apei, verișoara Hortelinda chemându-mă

— Tu

prevenind

— Vezi că nu te poți îneca pentru că nu figurezi în registru

în timp ce eu treceam peste ce mi s-a părut a fi o căldare, un rotocol de parâme pe care le-am mutat din loc fără să-mi dau seama și cum nu figurez în registru

(verișoara Hortelinda

— De câte ori trebuie să-ți spun că nu figurezi în registru?)

m-am ghemuit cu obrajii în palme gândindu-mă

— Curând se va face dimineață

și nu se va face dimineață niciodată.

FINIS LAUS DEO

(scris de António Lobo Antunes în 2006 și 2007)

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Arthur Golden, *Memoriile unei gheișe*
Sarah Hall, *Michelangelo Electric*
Kurt Vonnegut, *Pianul mecanic*
Stefan Heym, *Relatare despre regele David*
John Fante, *Întreabă praful*
Nick Hornby, *Turnul sinucigașilor*
Salman Rushdie, *Furie*
Marguerite Duras, *Stăvilar la Pacific*
Laura Restrepo, *Delir*
Anaïs Nin, *Incest*
Nikos Kazantzakis, *Zorba Grecul*
Mitch Albom, *Marți cu Morrie*
Guillermo Martínez, *Crimele din Oxford*
Christopher Isherwood, *Adio, Berlin*
Kurt Vonnegut, *Bufoniada*
Anthony Burgess, *Portocala mecanică*
Irvin D. Yalom, *Plânsul lui Nietzsche*
Anaïs Nin, *Foc*
Andrew Sean Greer, *Confesiunile lui Max Tivoli*
Leo Perutz, *Călărețul suedez*
Jeanette Winterson, *Pasiunea*
Naghib Mahfuz, *Akhenaton, cel ce sălășluiește în adevăr*
António Lobo Antunes, *Bună seara lucrurilor de pe-aici*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Milarepa*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Domnul Ibrahim și florile din Coran*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Oscar și Tanti Roz*
William Golding, *Împăratul muștelor*
Pascal Quignard, *Vila Amalia*
Almudena Grandes, *Vârstele lui Lulú*

Ismail Kadare, *Palatul Viselor*
Jesús Díaz, *Spune-mi ceva despre Cuba*
Paul Auster, *Palatul lunii*
Nicole Krauss, *Istoria iubirii*
Carlos Fuentes, *O companie neliniştitoare*
Alessandro Baricco, *Castele de furie*
Taichi Yamada, *Străini*
Leonid Ţîpkin, *O vară la Baden-Baden*
Yasunari Kawabata, *Maestrul de go*
Ingeborg Bachmann, *Malina*
Dave Eggers, *Să te ţii alergătură!*
Jonathan Safran Foer, *Extrem de tare şi incredibil de aproape*
Richard Zimler, *Ultimul cabalist din Lisabona*
Sarah Dunant, *În compania curtezanei*
Péter Esterházy, *Un strop de pornografie maghiară*
John Fante, *Drumul spre Los Angeles*
John Updike, *Teroristul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus. Povestiri erotice*
Julio Cortázar, *Armele secrete*
James Meek, *Un gest de iubire*
Jeanette Winterson, *Scris pe trup*
John Berendt, *Miezul nopţii în grădina binelui şi a răului*
Hanif Kureishi, *Buddha din suburbie*
Daniel Kehlmann, *Măsurarea lumii*
Anne Tyler, *Căsătorie de amatori*
Joey Goebel, *Torturaţi-l pe artist*
Ann Patchett, *Belcanto*
John Updike, *Vrăjitoarele din Eastwick*
James Frey, *O mie de fărâme*
Arnon Grunberg, *Istoria calvităţii mele*
Mihail Bulgakov, *Maestrul şi Margareta*
Sarah Dunant, *Naşterea lui Venus*
Gonzalo Torrente Ballester, *Cronica regelui aiurit*
Friedrich Dürrenmatt, *Justiţie*

Kurt Vonnegut, *Sirenele de pe Titan*
Douglas Carlton Abrams, *Jurnalul pierdut al lui Don Juan*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Viaţa mea cu Mozart*
Will Self, *Cum trăiesc morţii*
Kelly Jones, *Al şaptelea licorn*
Peter Carey, *Furtul. O poveste de iubire*
Hubert Selby Jr., *Recviem pentru un vis*
Fumiko Enchi, *Măştile*
Jonathan Safran Foer, *Totul e iluminat*
Ismail Kadare, *Umbra*
Anaïs Nin, *Henry şi June*
Rachel Cusk, *Arlington Park*
Jesús Díaz, *Cele patru fugi ale lui Manuel*
John Fante, *O să vină şi primăvara, Bandini*
Douglas Coupland, *Toate familiile sunt psihotice*
Mitch Albom, *Încă o zi*
Diane Setterfield, *A treisprezecea poveste*
Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit din nou*
Milorad Pavič, *Mantia de stele*
Sarah Dunant, *Transgresiuni*
Joey Goebel, *Anomalii*
Andreï Makine, *Fiica unui Erou al Uniunii Sovietice*
Ellis Avery, *Foc în pavilionul de ceai*
Ludmila Uliţkaia, *Al dumneavoastră sincer, Şurik*
Yasunari Kawabata, *Dansatoarea din Izu*
Didier van Cauwelaert, *Evanghelia după Jimmy*
Gregor von Rezzori, *Memoriile unui antisemit*
Alessandro Perissinotto, *Celei care mă judecă*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Copilul lui Noe*
James Frey, *Prietenul meu Leonard*
Douglas Coupland, *Generaţia X*
Pablo De Santis, *Caligraful lui Voltaire*
John Updike, *Fugi, Rabbit*
J.M. Coetzee, *Maestrul din Petersburg*

David Mitchell, *Atlasul norilor*
Sawako Ariyoshi, *Soţia doctorului*
Laura Restrepo, *Dulce companie*
Leo Perutz, *Iuda lui Leonardo*
Kurt Vonnegut, *Bun venit printre maimuţe*
Carol Shields, *Jurnal în piatră*
Taichi Yamada, *În căutarea unei voci din depărtare*
Martin Suter, *Diavolul din Milano*
Amos Oz, *Poveste despre dragoste şi întuneric*
Michael Chabon, *Băieţi teribili*
Rick Moody, *Furtuna de gheaţă*
Gary Shteyngart, *Absurdistan*
Tash Aw, *Fabrica de mătase*
Richard Ford, *Cronicarul sportiv*
Gonçalo M. Tavares, *Ierusalim*
Joseph Roth, *Spovedania unui ucigaş. Legenda sfântului beţiv*
Eduardo Mendoza, *Mauricio sau alegerile locale*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Secta Egoiştilor*
Alessandro Piperno, *Cu cele mai rele intenţii*
Arnon Grunberg, *Nesuferitele zile de luni*
Jeanette Winterson, *Portocalele nu sunt singurele fructe*
Cinghiz Aitmatov, *Stigmatul Casandrei*
Sawako Ariyoshi, *Dansatoarea de Kabuki*
Naghib Mahfuz, *O mie şi una de nopţi şi zile*
John Updike, *Întoarcerea lui Rabbit*
Mo Yan, *Sorgul roşu*
Arthur Japin, *În ochii Luciei*
Guillermo Martínez, *Moartea lentă a Lucianei B.*
Kurt Vonnegut, *Cutremur de timp*
Fumiko Enchi, *Ani de aşteptare*
Ismail Kadare, *Amurgul zeilor stepei*
J.M. Coetzee, *Viaţa şi vremurile lui Michael K*
John Cowper Powys, *Cercul nebunilor*
Subcomandante Marcos, Paco Ignacio Taibo II, *Morţii incomozi*

Sara Gruen, *Apă pentru elefanți*
Niccolò Ammaniti, *Cum vrea Dumnezeu*
Zeruya Shalev, *Viața amoroasă*
Madeleine Thien, *Certitudine*
Lesley Downer, *Ultima concubină*
Irvin D. Yalom, *Minciuni pe canapea*
António Lobo Antunes, *Ordinea naturală a lucrurilor*
Jay Parini, *Ultima gară*
Yasunari Kawabata, *Vechiul oraș imperial*
Jeanette Winterson, *Sexul cireșilor*
Daniel Kehlmann, *Eu și Kaminski*
Richard Ford, *Ziua Independenței*
Douglas Coupland, *Miss Wyoming*
Pablo Tusset, *În numele porcului*
Kate Morton, *Casa de la Riverton*
Teru Miyamoto, *Brocart de toamnă*
Amos Oz, *Rime despre viață și moarte*
Yukio Mishima, *Zăpada de primăvară*
Steve Sem-Sandberg, *Ravensbrück*
Janice Y. K. Lee, *Profesoara de pian*
Cormac McCarthy, *Drumul*
Kurt Vonnegut, *Pușcăriașul*
J.M. Coetzee, *Jurnalul unui an prost*
Jennifer Johnston, *Bărbatul de la gară*
Herta Müller, *Încă de pe atunci vulpea era vânătorul*
Hong Ying, *K. Arta iubirii*
Jennifer Cody Epstein, *Pictorița din Shanghai*
Ismail Kadare, *Mesagerii ploii*
Chang-rae Lee, *Zbor peste Long Island*
Yukio Mishima, *Tumultul valurilor*
Amos Oz, *Să nu pronunți: noapte*
Daína Chaviano, *Insula iubirilor nesfârșite*
Peter Carey, *Viața mea clandestină*
Karel G. van Loon, *Fructul pasiunii*

Joshua Ferris, *Şi atunci ne-au terminat*
John Updike, *Rabbit e bogat*
Hanif Kureishi, *Am ceva să-ţi spun*
Hubert Selby Jr., *Ultima ieşire spre Brooklyn*
Alonso Cueto, *Ora albastră*
Yukio Mishima, *Cai în galop*
Arto Paasilinna, *Anul iepurelui*
Tariq Ali, *La umbra rodiului*
J.M. Coetzee, *Epoca de fier*
Yukio Mishima, *Confesiunile unei măşti*
J.M. Coetzee, *Dezonoare*
Douglas Coupland, *Tânără în comă*
Jasper Fforde, *Cazul Jane Eyre*
Julia Franck, *Femeia din amiază*
António Lobo Antunes, *Arhipelagul insomniei*

În pregătire

Nikos Kazantzakis, *Ultima ispită a lui Hristos*

În afara colecţiilor au apărut

Mihaela Nicola, *Cu mănuşi*
Matilde Asensi, *Ultimul Cato*
Geert Kimpen, *Cabalistul*

În seria de autor **Fernando Pessoa** a apărut

Cartea neliniştirii

În pregătire

Opera poetică

António Lobo Antunes s-a născut în 1942 la Lisabona. Este de formație medic psihiatru, urmând tradiția familiei, dar și-a abandonat cariera medicală în favoarea scrisului. În timpul războiului colonial a fost în Angola ca locotenent, chirurg și psihiatru, experiență traumatizantă care a devenit o temă predilectă a prozei sale. Face parte din generația de romancieri lansați după Revoluția din 1974 și e considerat cel mai valoros scriitor portughez contemporan. Debutează în 1979 cu *Memória de Elefante*. Urmează o serie de romane care îl consacră, printre care: *Os Cus de Judas* (1979), *Conhecimento do Inferno* (1980), *Explicação dos Pássaros* (1981), *Fado Alexandrino* (1983), *Întoarcerea caravelelor* (*As Naus*, 1988; Humanitas, 2003). În 1992 publică *Ordinea naturală a lucrurilor* (*A Ordem Natural das Coisas*; Humanitas Fiction, 2008), roman pentru care e comparat cu Gogol și Canetti. Opera sa mai cuprinde: *A Morte de Carlos Gardel* (1994), *Manualul inchizitorilor* (*Manual dos Inquisidores*, 1996; Humanitas, 2005), *O Esplendor de Portugal* (1997), *Cuvânt către crocodili* (*Exortação aos Crocodilos*, 1999; Humanitas, 2004), *Não Entres Tão Depressa Nessa Noite Escura* (2000), *Que Farei Quando Tudo Arde?* (2001), *Bună seara lucrurilor de pe aici* (*Boa Tarde às Coisas Aqui em Baixo*, 2003; Humanitas, 2006), *Ontem Não te vi em Babilónia* (2006), *O Meu Nome é Legião* (2007), ***Arhipelagul insomniei*** (*O Arquipélago da Insónia*, 2008), *Sôbolos Rios Que Vão* (2010).

Opera lui Lobo Antunes a fost recompensată cu numeroase premii și distincții literare internaționale, printre care Premiul France Culture (1996 și 1997), Prémio da Associação Portuguesa de Escritores (1999), Premiul Uniunii Latine și Marele Premiu Ovidius (2003), Premiul Ierusalim (2005), Premiul José Donoso (2006), Premiul Camões (2007) etc.

10

Scriitorul portughez António Lobo Antunes a primit peste douăzeci de premii și distincții literare internaționale. În 2007 opera sa a fost recompensată cu prestigiosul Premiu Camões.

Ce se întâmplă dacă legea care guvernează o familie e tăcerea, iar membrii ei sunt despărțiți pentru totdeauna de secretele nemărturisite? Rupând consemnul izolării, vocile lor însingurate alternează și se înlănțuie obsesiv, alcătuind cronica polifonică a unei familii și a tragediilor ce o dezagregă.

„António Lobo Antunes este urmașul lui Conrad și al lui Faulkner."
George Steiner

„Densitatea cărților lui António Lobo Antunes vine din respectul scrupulos față de personaje, față de fiecare detaliu și față de fiecare cititor. Prin muzica ei, o literatură care poate părea dificilă datorită arhitecturii sale complexe dobândește o simplitate arhetipală. De o veritabilă frumusețe, în pofida infernului pe care îl înfățișează."
Le Monde

„Pentru Lobo Antunes, halucinația devine o modalitate de a accepta realitatea și a povesti imposibilul."
El País

„Fiecare vocabulă din romanul lui Lobo Antunes are aceeași valoare citită individual sau într-o frază, fiecare cuvânt este dăltuit până la epuizare, un travaliu aproape tăcut care nu scapă ochiului nimănui. Înțelegi că acolo unde se află acel verb numai el ar putea sta, unde se află acel substantiv nu e loc pentru nici un altul."
Tiago Sousa Garcia